

IV

(Πληροφορίες)

ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ ΠΡΟΕΡΧΟΜΕΝΕΣ ΑΠΟ ΤΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΚΑΙ ΛΟΙΠΑ ΟΡΓΑΝΑ
ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΥΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

Καθοδήγηση για τις δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας

(2021/C 267/01)

ΔΗΛΩΣΗ ΑΠΟΠΟΙΗΣΗΣ ΕΥΘΥΝΗΣ:

Σκοπός της παρούσας ανακοίνωσης είναι να παράσχει πρακτική καθοδήγηση στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας. Δεν έχει νομικά δεσμευτικό χαρακτήρα. Παρότι στην ανακοίνωση παραφράζονται ενίοτε οι διατάξεις της νομοθεσίας της ΕΕ, στόχος δεν είναι η προσθήκη ή η αφαίρεση δικαιωμάτων και υποχρεώσεων που προβλέπονται στην εν λόγω νομοθεσία. Στον βαθμό που η ανακοίνωση θα μπορούσε να εκληφθεί ως ερμηνεία της νομοθεσίας της ΕΕ, είναι σκόπιμο να υπογραμμιστεί ότι μόνο το Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης είναι αρμόδιο να παρέχει νομικά δεσμευτική ερμηνεία του δικαίου της ΕΕ.

Μολονότι οι πληροφορίες που περιέχονται στον παρόντα οδηγό έχουν ελεγχθεί προσεκτικά, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δεν φέρει καμία ευθύνη όσον αφορά τις συγκεκριμένες περιπτώσεις που αναφέρονται σε αυτόν.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ

	Σελίδα
ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ	5
1 ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ	6
1.1 Τι είναι η δημόσια σύμβαση καινοτομίας;	6
1.2 Σκοπιμότητα της σύναψης δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας	7
1.2.1 Ενίσχυση της οικονομικής ανάκαμψης, της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης και της ανθεκτικότητας της ΕΕ	7
1.2.2 Παροχή δημόσιων υπηρεσιών υψηλότερης ποιότητας με τον βέλτιστο προϋπολογισμό	8
1.2.3 Αντιμετώπιση μιας αναδυόμενης ανάγκης	8
1.2.4 Εκσυγχρονισμός των δημόσιων υπηρεσιών	9
1.2.5 Παροχή συνδρομής σε νεοφυείς επιχειρήσεις και καινοτόμους ΜΜΕ για έναρξη δραστηριότητας και ανάπτυξη	10
1.2.6 Στροφή των αγορών προς την καινοτομία	10
1.3 Γιατί χρειάζεται καθοδήγηση για τις δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας;	11
2 ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ	11
2.1 Σαφής εντολή πολιτικής	11
2.2 Η καινοτομία ως μέσο επίτευξης διαφόρων στόχων πολιτικής	14
2.3 Καθορισμός του επιπέδου φιλοδοξίας	15
2.4 Μετατροπή των φιλόδοξων στόχων σε δράσεις και δεσμεύσεις	16
2.5 Ανάπτυξη ικανοτήτων	17
2.5.1 Κατάρτιση και συνδρομή	17
2.5.2 Διερεύνηση της δυνατότητας σύναψης συνεργατικών δημόσιων συμβάσεων	18
2.6 Αντιμετώπιση της απροθυμίας ανάληψης κινδύνων με τη δημιουργία κινήτρων για καινοτομία	22

3	ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΦΟΡΕΩΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ	24
3.1	Δημιουργία προοπτικών σύναψης δημόσιων συμβάσεων και για μικρότερους φορείς καινοτομίας	24
3.1.1	Συνεργασία με την αγορά	24
3.1.2	Μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης	26
3.1.3	Προσαρμογή των κριτηρίων επιλογής	26
3.1.4	Χρήση τμημάτων	28
3.1.5	Χρήση προτύπων, ανοικτών δεδομένων, ανοικτών διεπαφών και λογισμικού ανοικτού κώδικα	29
3.1.6	Σχεδιασμός φιλικών προς τις ΜΜΕ καθεστώτων πληρωμών	30
3.2	Ανάπτυξη μιας προσέγγισης της καινοτομίας με βάση το οικοσύστημα	30
3.3	Κινητοποίηση μεσιτών καινοτομίας	31
4	ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ	33
4.1	Φιλικά προς την καινοτομία εργαλεία για όλα τα είδη διαδικασιών	33
4.1.1	Αξιολόγηση αναγκών	33
4.1.2	Προκαταρκτική διαβούλευση με την αγορά	35
4.1.3	Χρήση προαιρετικών πεδίων στα τυποποιημένα έντυπα	38
4.1.4	Τεχνικές προδιαγραφές	38
4.1.4.1	Περιγραφικές απαιτήσεις	38
4.1.4.2	Λειτουργικές απαιτήσεις	39
4.1.5	Εναλλακτικές προσφορές	40
4.1.6	Κριτήρια ανάθεσης	41
4.1.6.1	Τιμή	41
4.1.6.2	Κόστος	41
4.1.6.3	Ποιότητα	42

	Σελίδα
4.1.7 Διαχείριση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΔΙ)	43
4.1.8 Εκτέλεση της σύμβασης	46
4.2 Ειδικές φιλικές προς την καινοτομία διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων	47
4.2.1 Διαδικασίες με διαπραγμάτευση για την προσαρμογή έτοιμης προς χρήση καινοτομίας	47
4.2.1.1 Ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση	48
4.2.1.2 Ανταγωνιστικός διάλογος	48
4.2.2 Διαγωνισμοί μελετών	48
4.2.3 Έναυσμα για καινοτομία μέσω σύναψης συμβάσεων προμηθειών έρευνας και ανάπτυξης	49
4.2.3.1 Προμήθεια υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης και κατανομή δικαιωμάτων διανοητικής και υλικής ιδιοκτησίας	49
4.2.3.2 Προεμπορικές δημόσιες συμβάσεις	50
4.2.3.3 Σύναψη δημόσιας σύμβασης για την προμήθεια προϊόντων ή υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης	51
4.2.3.4 Σύμπραξη καινοτομίας	52
5 ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ	56
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι: ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ (ΔΔΙ)	58
Μέρος Ι — Γενικές πτυχές που αφορούν τα ΔΔΙ	58
Μέρος ΙΙ — Είδη παραδοτέων που αποτελούν αντικείμενο της προμήθειας και ΔΔΙ	60
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ: ΥΠΟΔΕΙΓΜΑΤΑ ΠΡΟΣΚΛΗΣΕΩΝ ΠΡΟΣ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ	65
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ: ΥΠΟΔΕΙΓΜΑ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΕΔΡΙΑΣΗ ΜΕ ΤΟΥΣ ΠΡΟΜΗΘΕΥΤΕΣ	67

ΣΥΝΟΠΤΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ

Οι δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας μπορούν να βελτιώσουν την οικονομική ανάκαμψη της ΕΕ μετά την κρίση λόγω της νόσου COVID-19 με καλύτερες δημόσιες επενδύσεις. Αποτελούν σημαντικό εργαλείο για την προώθηση του μετασχηματισμού της οικονομίας μας προς μια πράσινη και ψηφιακή οικονομία. Το παρόν έγγραφο καθοδήγησης, το οποίο εκδόθηκε στο πλαίσιο της ανακοίνωσης με τίτλο «Ένα ανανεωμένο ευρωπαϊκό θεματολόγιο για την έρευνα και την καινοτομία — Η ευκαιρία της Ευρώπης να διαμορφώσει το μέλλον της» και των στοιχείων που παρασέχθηκαν κατά το άτυπο δείπνο των ηγετών της ΕΕ της 16ης Μαΐου 2018 στη Σόφια, επικαιροποιείται σε συνέχεια της θέσης της στρατηγικής για τις ευρωπαϊκές ΜΜΕ και της βιομηχανικής στρατηγικής⁽¹⁾ και του Μηχανισμού Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας⁽²⁾. Αποσκοπεί στη στήριξη των αγοραστών του δημόσιου τομέα, ώστε να μπορούν να συμβάλλουν καλύτερα στην οικονομική ανάκαμψη, στη διττή πράσινη και ψηφιακή μετάβαση και στην ανθεκτικότητα της ΕΕ.

Το παρόν έγγραφο καθοδήγησης παρουσιάζει συνοπτικά τις βασικές πτυχές των δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας: **γιατί** είναι σημαντικές, **ποιον** ενδιαφέρουν και **πώς** μπορεί να διεξαχθεί αυτή η διαδικασία.

Στο παρόν έγγραφο αποτυπώνονται οι απαντήσεις που ελήφθησαν στο πλαίσιο προηγούμενης δημόσιας διαβούλευσης. Το επίπεδο λεπτομέρειας επιλέχθηκε σκοπίμως, ώστε το έγγραφο να προσεγγίσει όσο το δυνατόν περισσότερους επαγγελματίες (αγοραστές, φορείς χάραξης πολιτικής και προμηθευτές) και να προσελκύσει το ενδιαφέρον όσων δεν είχαν αναλογιστεί ποτέ τη δυνατότητα σύναψης τέτοιων συμβάσεων ή όσων είχαν την εντύπωση ότι οι εν λόγω συμβάσεις δεν τους αφορούν. Ακόμη και οι πλέον απαιτητικοί αναγνώστες θα εντοπίσουν χρήσιμες αναφορές σε πρόσφατες πρωτοβουλίες και παραδείγματα.

Με τις οδηγίες του 2014 για τις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων, το πλαίσιο των δημόσιων συμβάσεων προσαρμόστηκε στις ανάγκες των αγοραστών του δημόσιου τομέα και των οικονομικών φορέων, οι οποίες απορρέουν από τις τεχνολογικές εξελίξεις, τις οικονομικές τάσεις και την αυξημένη κοινωνική επικέντρωση στις βιώσιμες δημόσιες δαπάνες.

Οι δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας προσφέρουν ανεκμετάλλετες ευκαιρίες για νεοφυείς επιχειρήσεις και για την ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων, όπως επισήμανε η Επιτροπή στην πρόσφατα εκδοθείσα στρατηγική για τις ΜΜΕ και στο σχέδιο δράσης για τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας⁽³⁾.

Οι κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις δεν αφορούν πλέον μόνο τον «**τρόπο αγοράς**» — παρέχουν επίσης δυνατότητες ανάπτυξης κινητήρων σχετικά με το «**αντικείμενο αγοράς**», χωρίς ωστόσο να τα υπαγορεύουν. Ο στόχος της **συνετής δαπάνης των χρημάτων των φορολογουμένων** αποκτά νέες διαστάσεις, πέραν της απλής κάλυψης των βασικών αναγκών των δημόσιων φορέων. Για κάθε προμήθεια του δημόσιου τομέα, η κοινή γνώμη ορθώς επιθυμεί να γνωρίζει αν το αντικείμενο της προμήθειας πληροί τις τυπικές προϋποθέσεις συμμόρφωσης και αν αποφέρει τη **βέλτιστη προστιθέμενη αξία από πλευράς ποιότητας, οικονομικής αποδοτικότητας, περιβαλλοντικού και κοινωνικού αντικτύπου**, καθώς και αν προσφέρει **ευκαιρίες στην αγορά των προμηθευτών**.

Οι δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας λαμβάνουν υπόψη όλους τους ανωτέρω προβληματισμούς. Δημιουργούν νέες προοπτικές για λύσεις υψηλότερης **ποιότητας και αποδοτικότητας, οι οποίες αναδεικνύουν τα περιβαλλοντικά και κοινωνικά οφέλη** και διασφαλίζουν καλύτερη σχέση **κόστους-αποτελεσματικότητας**, παρέχοντας παράλληλα **νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες για τις επιχειρήσεις**. Επιπλέον, η παρούσα καθοδήγηση θα πρέπει να μελετάται σε συνδυασμό με τις κατευθυντήριες γραμμές της Επιτροπής του 2019 για τη συμμετοχή προσφερόντων και αγαθών από τρίτες χώρες στην αγορά δημόσιων συμβάσεων της ΕΕ, στο πλαίσιο των οποίων εξετάζονται επίσης οι στρατηγικές δημόσιες συμβάσεις και οι δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας⁽⁴⁾ και παρέχονται πρακτικές συμβουλές στους αγοραστές του δημόσιου τομέα σχετικά με τον τρόπο χειρισμού της συμμετοχής τρίτων χωρών στους δημόσιους διαγωνισμούς τους.

Ως εκ τούτου, η παρούσα καθοδήγηση διαρθρώνεται ως εξής:

Στο **κεφάλαιο 1** αποσαφηνίζεται η **έννοια των δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας**, καθώς και η γενική τους διάσταση και προστιθέμενη αξία.

Στο **κεφάλαιο 2** περιγράφεται συνοπτικά το **πλαίσιο πολιτικής** που απαιτείται για τη στρατηγική χρήση των δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας.

Στο **κεφάλαιο 3** εξηγείται ο τρόπος με τον οποίο μπορούν να **δημιουργηθούν νέες προοπτικές δημόσιων συμβάσεων για τους φορείς καινοτομίας**, συμπεριλαμβανομένων των νεοφυών επιχειρήσεων και των καινοτόμων ΜΜΕ.

Στο **κεφάλαιο 4** περιγράφεται ο τρόπος με τον οποίο μπορούν να **αξιοποιηθούν πρακτικά οι διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων**, με στόχο τον εκσυγχρονισμό των δημόσιων υπηρεσιών με καινοτόμους λύσεις και τη δημιουργία ανάπτυξης και θέσεων εργασίας, ιδίως όσον αφορά τη διαχείριση των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΔΙ).

⁽¹⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής. Μια νέα βιομηχανική στρατηγική για την Ευρώπη, COM(2020) 102 final της 10.3.2020. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52020DC0102&from=EN>. Ανακοίνωση της Επιτροπής. Στρατηγική για τις ΜΜΕ με στόχο μια βιώσιμη και ψηφιακή Ευρώπη, COM(2020) 103 final της 10.3.2020. <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2020/EL/COM-2020-103-F1-EL-MAIN-PART-1.PDF>.

⁽²⁾ https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/recovery-coronavirus/recovery-and-resilience-facility_el

⁽³⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής. Πλήρης αξιοποίηση του ενωσιακού δυναμικού καινοτομίας — Σχέδιο δράσης για τη διανοητική ιδιοκτησία με σκοπό τη στήριξη της ανάκαμψης και της ανθεκτικότητας της ΕΕ. COM(2020) 760 final της 25.11.2020. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52020DC0760&from=EN>.

⁽⁴⁾ C(2019) 5494 final, διαθέσιμες στην ακόλουθη διεύθυνση: <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/36601?locale=el>.

Στο **κεφάλαιο 5** αναφέρονται ορισμένα κριτήρια τα οποία πρέπει να πληρούν οι δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας ώστε να αποφεύγεται η χορήγηση **κρατικής ενίσχυσης** σε προμηθευτή.

Τα παραρτήματα παρέχουν πρακτικές πληροφορίες στους αγοραστές σχετικά με τα ΔΔΙ, καθώς και εργαλεία που βοηθούν τους αγοραστές να διοργανώνουν συναντήσεις με τους προμηθευτές.

Η παρούσα καθοδήγηση θα μπορούσε να αποτελέσει πηγή έμπνευσης για όλους τους παράγοντες που συμμετέχουν στις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων:

- για τους υπαλλήλους που είναι αρμόδιοι για τις δημόσιες συμβάσεις·
- για τους τελικούς χρήστες των λύσεων που αποτελούν αντικείμενο προμήθειας·
- για τους υπευθύνους λήψης αποφάσεων και τους φορείς χάραξης πολιτικής που συμβάλλουν καθοριστικά στη δημιουργία ευνοϊκών συνθηκών·
- για τους προμηθευτές που μπορούν να μάθουν πώς να βελτιώσουν την ανταγωνιστικότητά τους μέσω των καινοτόμων λύσεων που παρέχουν στο πλαίσιο των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων.

1. ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

1.1. Τι είναι η δημόσια σύμβαση καινοτομίας;

Η έννοια της καινοτομίας μπορεί να έχει πολλαπλές σημασίες ⁽⁵⁾. Στην παρούσα καθοδήγηση υιοθετείται ευρεία προσέγγιση. Ο όρος «δημόσια σύμβαση καινοτομίας» αναφέρεται σε κάθε δημόσια σύμβαση η οποία εμπερικλείει μία ή και τις δύο ακόλουθες πτυχές:

- αγορά της διαδικασίας καινοτομίας —ερευνητικές υπηρεσίες και υπηρεσίες ανάπτυξης— με (μερικά) αποτελέσματα·
- αγορά των αποτελεσμάτων της καινοτομίας.

Ο αγοραστής του δημόσιου τομέα περιγράφει πρώτα την ανάγκη του, δίνοντας το έναυσμα στις επιχειρήσεις και στους ερευνητές να αναπτύξουν προϊόντα, υπηρεσίες ή διαδικασίες καινοτομίας, οι οποίες δεν υφίστανται ακόμη στην αγορά, για την κάλυψη της συγκεκριμένης ανάγκης.

Στη δεύτερη περίπτωση, ο αγοραστής του δημόσιου τομέα, αντί να αγοράσει έτοιμα προς χρήση προϊόντα, ενεργεί ως πρώιμος χρήστης και αγοράζει ένα προϊόν, μια υπηρεσία ή μια διαδικασία που είναι νέα στην αγορά και περιλαμβάνει ουσιαστικά νέα χαρακτηριστικά ⁽⁶⁾.

Η καινοτομία αυτού του είδους, η οποία συνεπάγεται καλύτερες επιδόσεις και προστιθέμενη αξία για διάφορους ενδιαφερόμενους φορείς, προσαρμόζεται ορισμένες φορές στο παραδοσιακό πλαίσιο (**επαυξητική καινοτομία**), αλλά συχνά αποδιοργανώνει το παλαιότερο σύστημα με τη δημιουργία διαφορετικών παραγόντων, ροών, αξιών (**ανατρεπτική καινοτομία**) ή απαιτεί ακόμη και εκτενέστερο μετασχηματισμό, δεδομένου ότι ανταποκρίνεται σε μη καλυπτόμενες ανάγκες και προϋποθέτει διαρθρωτικές ή οργανωτικές μεταρρυθμίσεις (**μετασχηματιστική καινοτομία**). Στην παρούσα καθοδήγηση αναδεικνύονται τα οφέλη διάφορων μορφών καινοτομίας και εξηγείται ο τρόπος προσέγγισής τους στο πλαίσιο της διαδικασίας σύναψης δημόσιων συμβάσεων.

⁽⁵⁾ Παραδείγματα ορισμών:

- Για τους σκοπούς της οδηγίας 2014/24/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις δημόσιες προμήθειες και την κατάργηση της οδηγίας 2004/18/ΕΚ (ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 65), στο άρθρο 2 σημείο 22 αυτής η καινοτομία ορίζεται ως «η υλοποίηση νέου ή σημαντικά βελτιωμένου προϊόντος, υπηρεσίας ή διαδικασίας, που περιλαμβάνει αλλά δεν περιορίζεται στις διαδικασίες παραγωγής, οικοδομής ή κατασκευής, νέας μεθόδου εμπορίας ή νέας μεθόδου οργάνωσης στις επιχειρηματικές πρακτικές, την οργάνωση του χώρου εργασίας ή τις εξωτερικές σχέσεις, μεταξύ άλλων, με σκοπό τη συμβολή στην αντιμετώπιση των κοινωνικών προκλήσεων ή την υποστήριξη της στρατηγικής “Ευρώπη 2020” για έξυπνη, διατηρήσιμη και χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη»·
- σύμφωνα με τον ορισμό του εγχειριδίου του Όσλο του ΟΟΣΑ, το οποίο δημοσιεύτηκε το 2018, ως καινοτομία νοείται «η υλοποίηση ενός νέου ή βελτιωμένου προϊόντος ή διαδικασίας (ή συνδυασμού αυτών) που διαφέρει σημαντικά από τα προηγούμενα προϊόντα ή διαδικασίες της μονάδας και έχει διατεθεί σε δυνητικούς χρήστες (προϊόν) ή έχει τεθεί σε χρήση από τη μονάδα (διαδικασία)».

⁽⁶⁾ Πρώιμοι χρήστες είναι εκείνοι που εντάσσονται στο πρώτο 20 % των πελατών που προβαίνουν στην αγορά νέου ή σημαντικά βελτιωμένου προϊόντος, υπηρεσίας ή διαδικασίας. Σε αυτό το πλαίσιο εντάσσονται δημόσιες συμβάσεις οι οποίες αφορούν προϊόντα, υπηρεσίες ή διαδικασίες που έχουν ήδη επιδειχθεί σε μικρή κλίμακα και ενδέχεται να έχουν, σχεδόν ή ήδη, κυκλοφορήσει στην αγορά σε μικρή ποσότητα, αλλά δεν έχουν υιοθετηθεί ακόμη ευρέως από την αγορά. Σε αυτά περιλαμβάνονται επίσης υφιστάμενες λύσεις οι οποίες πρόκειται να χρησιμοποιηθούν με νέο και καινοτόμο τρόπο. Ο ρόλος των πρώιμων χρηστών στη διάδοση καινοτομιών αναγνωρίζεται ευρέως, και στον δημόσιο τομέα: Rogers Everett (2003), «Diffusion of Innovations», 5η έκδοση, Simon & Schuster. ISBN 978-0-7432-5823-4. ΟΟΣΑ (2014), «Intelligent Demand: Policy Rationale, Design and Potential Benefits».

1.2. Σκοπιμότητα της σύναψης δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας

1.2.1. Ενίσχυση της οικονομικής ανάκαμψης, της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης και της ανθεκτικότητας της ΕΕ

Οι δημόσιες επενδύσεις και η καινοτομία αποτελούν δύο βασικούς τρόπους για την αντιμετώπιση των προκλήσεων της ανάκαμψης, της πράσινης και της ψηφιακής μετάβασης και της δημιουργίας μιας πιο ανθεκτικής οικονομίας στην ΕΕ. Ο νέος Μηχανισμός Ανάκαμψης και Ανθεκτικότητας (7) θα δώσει ώθηση στις δημόσιες επενδύσεις μετά την κρίση λόγω της νόσου COVID-19, ενώ μεγάλο μέρος αυτών των επενδύσεων θα διοχετευθεί μέσω δημόσιων συμβάσεων. Η συγκριτική αξιολόγηση της ΕΕ δείχνει ότι η Ευρώπη αξιοποιεί μόνο το ήμισυ της δυνητικής ισχύος των δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας για να τροφοδοτήσει την οικονομική ανάκαμψη και ότι παρατηρείται σημαντική υποεπένδυση, ιδίως στους τομείς των δημόσιων συμβάσεων για την παροχή ψηφιακών λύσεων και των δημόσιων συμβάσεων για την προμήθεια υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης, οι οποίοι έχουν αμφότεροι καίρια σημασία για την ενίσχυση της στρατηγικής αυτονομίας και της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ (8). Οι αγοραστές του δημόσιου τομέα θα πρέπει να δώσουν ώθηση στις δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας και να βοηθήσουν τις επιχειρήσεις να αναπτύξουν καινοτόμους λύσεις σε βασικά βιομηχανικά οικοσυστήματα, ιδίως σε τομείς όπου οι αγοραστές του δημόσιου τομέα είναι σημαντικοί επενδυτές. Οι αγοραστές του δημόσιου τομέα θα πρέπει επίσης να ενισχύσουν την ανθεκτικότητα της ευρωπαϊκής οικονομίας μέσω της διαφοροποίησης των πηγών εφοδιασμού βασικών προϊόντων, όπως τα φαρμακευτικά συστατικά, όπως κατέδειξε η πανδημία COVID-19, καθώς και μέσω της προώθησης νέων λύσεων.

Η χρήση δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας για διαστημικές εφαρμογές της ΕΕ από δημόσιες αρχές σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο μπορεί να συμβάλει σημαντικά στην εφαρμογή της Πράσινης Συμφωνίας και στην ψηφιοποίηση της αλληλεπίδρασης μεταξύ εταιρειών/πολιτών και δημόσιων διοικήσεων. Παρουσιάζει επίσης σημαντικές δυνατότητες διασυνοριακής συνεργασίας. Υπάρχουν πολλά πεδία εφαρμογής για τα διαστημικά δεδομένα και υπηρεσίες που παρέχονται από το διαστημικό πρόγραμμα της ΕΕ, σε σχέση με τα οποία η προμήθεια καινοτόμων λύσεων αποτελεί την πλέον αποτελεσματική προσέγγιση για την τόνωση της ψηφιακής και της πράσινης μετάβασης, καθώς οι δυνάμεις της αγοράς από μόνες τους δεν θα απέδιδαν.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

ΔΙΑΣΤΗΜΙΚΕΣ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ

Για ποιον λόγο εξετάστηκε η υιοθέτηση καινοτόμου λύσης;

Οι δημόσιες αρχές αποτελούν σημαντικό χρήστη διαστημικής τεχνολογίας, κυρίως σε τομείς όπως:

- Δημόσια ασφάλεια (υπηρεσίες έκτακτης ανάγκης & αρωγής σε περίπτωση καταστροφών, έρευνας και διάσωσης, πυρόσβεσης, διαχείρισης συνόρων)
- Προστασία υποδομών ζωτικής σημασίας
- Δημόσιες μεταφορές (διαχείριση δημόσιων μεταφορών, λεωφορειακές γραμμές με αυτόνομα οχήματα, έξυπνες πόλεις)
- Θαλάσσιες, αεροπορικές και σιδηροδρομικές μεταφορές που εκτελούνται ή εμποτεύονται από δημόσιες αρχές

Σε τι συνίσταται η διαφορετική προσέγγιση;

Οι δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας μπορούν, ως εκ τούτου, να αποτελέσουν ένα πολλά υποσχόμενο μέσο για την προώθηση της χρήσης προηγμένων διαστημικών τεχνολογιών και υπηρεσιών —παρέχοντας στις δημόσιες αρχές κίνητρα για να συνεργαστούν με καινοτόμους εταιρείες ως «πρώτοι πελάτες». Τον Οκτώβριο του 2019 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δρομολόγησε την πιλοτική πρόσκληση H2020-SPACE-EGNSS-2020 για τις «Προεμπορικές δημόσιες συμβάσεις εφαρμογών EGNSS (EGNOS και Galileo) για τις δημόσιες αρχές», με στόχο την ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων με τη χρήση τεχνολογίας GNSS της ΕΕ για την αντιμετώπιση ζητημάτων δημόσιου συμφέροντος σε σχέση με τα οποία υπάρχει έλλειψη προσφοράς στην αγορά (τυπική ανεπάρκεια της αγοράς, λόγω της αντίληψης υψηλού κινδύνου τεχνολογίας/αγοράς και μονοφωνίου / περιορισμένης ζήτησης).

Ποιο ήταν το αποτέλεσμα;

Το έργο BROADGNSS που επιλέχθηκε θα αξιοποιήσει τα μοναδικά και προηγμένα χαρακτηριστικά των σημάτων του EGNOS και του Galileo σε κατάντη εφαρμογές στον τομέα της δημόσιας ασφάλειας, για τη βελτίωση των υπηρεσιών των οργανισμών δημόσιας ασφάλειας και αρωγής σε περίπτωση καταστροφών, οι οποίες παρέχονται στους Ευρωπαίους πολίτες.

(7) Στις 27 Μαΐου 2020 η Επιτροπή πρότεινε τη θέσπιση του Μηχανισμού ως κεντρικού στοιχείου του μέσου NextGenerationEU, ενός προσωρινού μέσου ανάπτυξης που παρέχει στην Επιτροπή τη δυνατότητα να συγκεντρώσει πόρους ώστε να συμβάλει στην αποκατάσταση των άμεσων οικονομικών και κοινωνικών ζημιών που προκάλεσε η πανδημία του κορονοϊού. Βλ. https://ec.europa.eu/info/business-economy-euro/recovery-coronavirus/recovery-and-resilience-facility_en.

(8) «Benchmarking of R&D procurement and innovation procurement investments across Europe», Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Οκτώβριος 2020: https://ec.europa.eu/newsroom/dae/document.cfm?doc_id=69920

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<https://ec.europa.eu/info/funding-tenders/opportunities/portal/screen/opportunities/topic-details/space-egnss-5-2020>

1.2.2. Παροχή δημόσιων υπηρεσιών υψηλότερης ποιότητας με τον βέλτιστο προϋπολογισμό

Η προμήθεια λύσεων καινοτομίας σπανίως πραγματοποιείται αποκλειστικά και μόνο λόγω του καινοτόμου χαρακτήρα τους. Στις περισσότερες περιπτώσεις, η καινοτομία λύση προσελκύει το ενδιαφέρον των αγοραστών του δημόσιου τομέα όταν παρέχει τη δυνατότητα επίτευξης παρόμοιων ή ακόμη και καλύτερων αποτελεσμάτων με βελτιστοποιημένο κόστος.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ**Η ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΠΑΡΕΧΕΙ ΣΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΕΣ ΟΙΚΟΛΟΓΙΚΟΤΕΡΗ ΚΑΙ ΦΘΗΝΟΤΕΡΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ:**

Σταθμός συνδυασμένης παραγωγής θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας στο Βίλνιους

Για ποιον λόγο εξετάστηκε η υιοθέτηση καινοτόμου λύσης;

Οι εισαγωγές φυσικού αερίου είχαν ως αποτέλεσμα υψηλό κόστος θέρμανσης για τους πολίτες του Βίλνιους. Επιπλέον, η υψηλή εξάρτηση της πόλης από την κατανάλωση φυσικού αερίου είχε αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον, λόγω των υψηλών εκπομπών CO₂.

Σε τι συνίσταται η διαφορετική προσέγγιση;

Το 2018 ο δήμος αποφάσισε να επενδύσει σε μια καινοτόμο εγχώρια εγκατάσταση για την παραγωγή πράσινης ενέργειας και τη μείωση της εξάρτησής του από τις εισαγωγές φυσικού αερίου καθώς και του αποτυπώματος άνθρακα. Το έργο της δημόσιας σύμβασης ολοκληρώθηκε, στο σύνολό του, εντός ενός έτους. Η μονάδα συνδυασμένης παραγωγής θερμότητας και ηλεκτρικής ενέργειας αποτελείται από εγκατάσταση αποτέφρωσης αποβλήτων και δύο συστήματα βιοκαυσίμων. Η πραγματοποίηση του μεγαλύτερου μέρους της επένδυσης κατέστη δυνατή μέσω της βοήθειας των διαρθρωτικών ταμείων της ΕΕ και ενός δανείου από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕΠ).

Ποιο ήταν το αποτέλεσμα;

Σχεδόν το 40 % των πολιτών μπορούν πλέον να καλύψουν την ενεργειακή τους ζήτηση με μειωμένες εκπομπές CO₂. Όταν το σύστημα λειτουργήσει σε πλήρη δυναμικότητα, στα μέσα του 2020, οι τιμές για τους πολίτες εκτιμάται ότι θα μειωθούν κατά 20 %. Οι εκπομπές CO₂ μπορούν να μειωθούν σημαντικά, κατά περίπου 436 000 τόνους ετησίως. Η καινοτομία συμβάλλει στην κυκλική οικονομία χάρη στην ομαλή μετατροπή των αποβλήτων σε ενέργεια.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<https://renewablesnow.com/news/lietuvos-energija-breaks-ground-on-vilnius-chp-scheme-601749/>

<https://www.euroheat.org/news/vilnius-chp-project-gets-green-light-ec/>

https://ec.europa.eu/regional_policy/en/projects/major/lithuania/new-power-plant-boosts-renewable-energy-use-in-vilnius-lithuania

<https://www.eib.org/attachments/registers/74370788.pdf>

1.2.3. Αντιμετώπιση μιας αναδυόμενης ανάγκης

Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας είναι απαραίτητες για την ανταπόκριση σε ανάγκες ή νέες προσδοκίες που δεν καλύπτονται επαρκώς μέσω των υφιστάμενων λύσεων στην αγορά.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ**Η ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΝΕΤΑΙ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΛΛΑΓΗ:**

Παροχή κινήτρων σε μαθητές για μάθηση με τη χρήση της τεχνολογίας

Για ποιον λόγο εξετάστηκε η υιοθέτηση καινοτόμου λύσης;

Πολλά παιδιά ενδιαφέρονται σήμερα περισσότερο για τα ηλεκτρονικά παιχνίδια από ό,τι για τα μαθηματικά ή την επιστήμη. Τα ποσοστά εγκατάλειψης της σχολικής και πανεπιστημιακής φοίτησης αυξάνονται, ενώ μειώνεται ο ενθουσιασμός για την εκμάθηση αυτών των «δύσκολων» αντικειμένων. Η κατάσταση αυτή έχει αντίκτυπο στις ευκαιρίες της επόμενης γενιάς Ευρωπαίων να βρουν ικανοποιητικές θέσεις εργασίας στο πλαίσιο μιας οικονομίας που βασίζεται ολοένα και περισσότερο στη γνώση.

Σε τι συνίσταται η διαφορετική προσέγγιση;

Σχολεία στο Halmstad της Σουηδίας, το Viladecans της Ισπανίας, το Μαγδεβούργο της Γερμανίας και το Kopnevesi της Φινλανδίας αποφάσισαν να συνάψουν από κοινού δημόσιες συμβάσεις για την αντιμετώπιση της πρόκλησης αυτής. Ανέθεσαν την εκπόνηση μελέτης έρευνας και ανάπτυξης σε επτά καινοτόμους προμηθευτές και στη συνέχεια υπέβαλαν σε δοκιμαστικό έλεγχο και σύγκριση τις λύσεις στις οποίες κατέληξαν οι εν λόγω προμηθευτές. Από τους επτά προμηθευτές, τέσσερις προκρίθηκαν στο στάδιο της δημιουργίας πρωτοτύπων και δύο συνέχισαν έως το στάδιο της ανάπτυξης καινοτόμων εργαλείων, τα οποία υιοθετήθηκαν από τα σχολεία. Τα εργαλεία αυτά προσφέρουν σε παιδιά πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης μια πιο εξατομικευμένη μαθησιακή εμπειρία, η οποία μοιάζει με παιχνίδι, μέσω της διαρκούς ανάλυσης προτύπων συμπεριφοράς με τη βοήθεια της τεχνητής νοημοσύνης.

Ποιο ήταν το αποτέλεσμα;

Από τη συμμετοχή άνω των 600 μαθητών και 45 εκπαιδευτικών και από τις τέσσερις χώρες, καταδεικνύεται ότι οι νέες λύσεις κινητοποιούν περισσότερο τους μαθητές κατά 55-75 % και έχουν υψηλότερα ποσοστά επιτυχίας στην εκμάθηση μαθηματικών, τεχνολογίας, φυσικής και χημείας, ενώ αυξάνουν επίσης τις πιθανότητες επιδίωξης επαγγελματικής σταδιοδρομίας στους συγκεκριμένους τομείς. Εν τω μεταξύ, οι λύσεις έχουν πωληθεί σε διάφορα σχολεία. Για παράδειγμα, το σχολείο Kuulammen koulu στη Φινλανδία επιβεβαίωσε ότι οι καινοτόμοι λύσεις μειώνουν επίσης κατά 30-40 % τον χρόνο που αφιερώνουν οι εκπαιδευτικοί στον σχεδιασμό και στην αξιολόγηση και ευνοούν την εξοικονόμηση δαπανών για εκπαιδευτικό υλικό στα σχολεία. (Το κόστος μιας άδειας είναι 10 φορές χαμηλότερο απ' ό,τι το κόστος των σχολικών βιβλίων για ολόκληρο το σχολείο.) Εν τω μεταξύ, η εταιρεία που παρείχε τη λύση στη Φινλανδία προσέλυσε επίσης επενδύσεις επιχειρηματικού κεφαλαίου και επέκτεινε τις δραστηριότητές της και σε άλλα τμήματα της αγοράς (για την κατάρτιση εργαζομένων σε εταιρείες).

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

www.imaile.eu

(Συγχρηματοδοτούμενο έργο στο πλαίσιο του έβδομου προγράμματος-πλαisiού της ΕΕ)

1.2.4. Εκσυγχρονισμός των δημόσιων υπηρεσιών

Οι δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας μπορούν αφενός να συμβάλουν ώστε οι δημόσιες υπηρεσίες να ανταποκρίνονται στις προσδοκίες των πολιτών που είναι ολοένα και περισσότερο εξοικειωμένοι με την τεχνολογία, περιβαλλοντικά υπεύθυνοι και κοινωνικά συνειδητοποιημένοι, και αφετέρου να βελτιώσουν την εμπειρία των πολιτών από τις παρεχόμενες δημόσιες υπηρεσίες.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ**Η ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΜΕΙΩΝΕΙ ΤΗ ΧΡΗΣΗ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΑΠΟ ΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΑΡΧΕΣ:**

Η πλατφόρμα επιμερισμένης διαχείρισης του στόλου αυτοκινήτων του Υπουργείου Υγείας της Πορτογαλίας

Για ποιον λόγο εξετάστηκε η υιοθέτηση καινοτόμου λύσης;

Το Υπουργείο Υγείας της Πορτογαλίας επιδίωξε να βελτιστοποιήσει τη διαχείριση των δρομολογίων και να μειώσει τις περιβαλλοντικές επιπτώσεις και το συνολικό κόστος του στόλου αυτοκινήτων που χρησιμοποιούν όλες οι υπηρεσίες που υπάγονται στο Υπουργείο Υγείας και στα ιδρύματα της Εθνικής Υπηρεσίας Υγείας της Πορτογαλίας.

Σε τι συνίσταται η διαφορετική προσέγγιση;

Αντί να επιλέξει την εύκολη λύση της αγοράς νέων αυτοκινήτων, το Υπουργείο Υγείας επανεξέτασε τον τρόπο αξιοποίησης του υφιστάμενου στόλου αυτοκινήτων. Αποφάσισε τη δημιουργία μιας ηλεκτρονικής πλατφόρμας στην οποία θα συγκεντρώνονταν όλες οι πληροφορίες σχετικά με τη χρήση του στόλου αυτοκινήτων. Το 2017 δημιουργήθηκε η πλατφόρμα επιμερισμένης διαχείρισης του στόλου αυτοκινήτων του Υπουργείου Υγείας (GPFMS) από εξωτερικό ανάδοχο, ο οποίος επιλέχθηκε μέσω διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης, στο πλαίσιο της οποίας τα επιθυμητά αποτελέσματα είχαν διατυπωθεί με όρους λειτουργικών απαιτήσεων.

Ποιο ήταν το αποτέλεσμα;

Η πλατφόρμα θα παρέχει στους χρήστες τη δυνατότητα να χρησιμοποιούν από κοινού όλους τους διαθέσιμους πόρους (οχήματα και δρομολόγια). Αυτό θα οδηγήσει σε μείωση του αριθμού των οχημάτων, των σχετικών δαπανών (όπως δαπάνες ασφάλισης, καυσίμων, συντήρησης κ.λπ.), καθώς και των περιβαλλοντικών επιπτώσεων. Επίσης, η πλατφόρμα θα δημιουργεί αναφορές σχετικά με τη χρήση των πόρων σε πραγματικό χρόνο, με την παρουσίαση δεικτών που θα παρέχουν στοιχεία για τον σχεδιασμό, τη διαχείριση, τη χρήση και τον έλεγχο του στόλου αυτοκινήτων με αποδοτικό, διαφανή και ευσυνείδητο τρόπο. Συνάδει με τους στόχους της Επιτροπής για την πράσινη και την ψηφιακή μετάβαση.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<http://spms.min-saude.pt/2016/05/spms-desenvolve-gestao-partilhada-frota-do-ministerio-da-saude>

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Η ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΝΕΤΑΙ ΣΤΙΣ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΕΣ ΑΝΗΣΥΧΙΕΣ:

Προστασία της παροχής νερού

Για ποιον λόγο εξετάστηκε η υιοθέτηση καινοτόμου λύσης;

Τα λύματα που δημιουργούνταν από την παραγωγή νομισμάτων στην Αυστρία περιείχαν χημικές ουσίες σε ποσοστά άνω των επιτρεπόμενων από τη νομοθεσία ορίων.

Σε τι συνίσταται η διαφορετική προσέγγιση;

Ο Ομοσπονδιακός Οργανισμός Δημόσιων Συμβάσεων της Αυστρίας προκήρυξε διαδικασία σύναψης δημόσιων συμβάσεων τριών σταδίων, με σκοπό την αναζήτηση καινοτόμου λύσης για το αυστριακό νομισματοκοπείο (τον φορέα που είναι αρμόδιος για την παραγωγή νομισμάτων). Οι υποψήφιοι προμηθευτές κλήθηκαν να υποβάλουν πληροφορίες σχετικά με το ιστορικό των επιδόσεων τους στον τομέα της καινοτομίας. Στους όρους της σύμβασης συμπεριλήφθηκαν ακριβείς στόχοι για την επεξεργασία των υδάτων.

Ποιο ήταν το αποτέλεσμα;

Ο μηχανισμός εξάτμισης σε κενό που επιλέχθηκε μπορεί να εγκατασταθεί εύκολα και διηθεί ευρύ φάσμα σωματιδίων, μεταξυ των οποίων μέταλλα, γαλβανικά, φωτογραφικά, τυπογραφικά στοιχεία, φάρμακα και τρόφιμα, χαρακτηριστικό που τον καθιστά κατάλληλο για χρήση σε διάφορους βιομηχανικούς κλάδους. Επιπλέον, οι ανάγκες του αυστριακού νομισματοκοπείου σε γλυκό νερό μειώθηκαν κατά 97 %, ποσοστό που αντιστοιχεί σε εξοικονόμηση 4 εκατομμυρίων λίτρων νερού ετησίως.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/news_alert/Issue58_Case_Study117_BBG_Austria.pdf

1.2.5. Παροχή συνδρομής σε νεοφυείς επιχειρήσεις και καινοτόμους ΜΜΕ για έναρξη δραστηριότητας και ανάπτυξη

Σε επίπεδο ΕΕ, η αγοραστική δύναμη των αγοραστών του δημόσιου τομέα αντιστοιχεί περίπου στο 14 % του ΑΕΠ (?). Σε πολλά τμήματα της Ευρώπης, αντιπροσωπεύει σημαντικό μερίδιο των τοπικών οικονομιών. Αυτό σημαίνει ότι οι αγοραστές του δημόσιου τομέα μπορούν να ενθαρρύνουν την ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων από τους καθιερωμένους παράγοντες της αγοράς, αλλά και να παρέχουν ευκαιρίες καίριας σημασίας σε ΜΜΕ και σε νέες καινοτόμες επιχειρήσεις, οι οποίες ενδέχεται μεν να διαθέτουν λύσεις για την ικανοποίηση μη καλυπτόμενων αναγκών, αλλά αντιμετωπίζουν δυσκολίες όσον αφορά τη μεταφορά των λύσεων αυτών στην αγορά.

Ενεργώντας ως κύριος πελάτης, οι αγοραστές του δημόσιου τομέα μπορούν να προσφέρουν στις καινοτόμες επιχειρήσεις τη δυνατότητα να υποβάλουν σε δοκιμαστικό έλεγχο τις νέες λύσεις τους υπό πραγματικές συνθήκες. Επιπλέον, όταν οι αναθέτουσες αρχές γίνονται πελάτες των επιχειρήσεων αυτών, αυξάνοντας ως εκ τούτου και τον κύκλο εργασιών τους, μπορούν να ενθαρρύνουν και άλλους επενδυτές —τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα— να επενδύσουν στις δραστηριότητές τους. Τέλος, οι αγοραστές του δημόσιου τομέα μπορούν, μέσω της ευρείας χρήσης ψηφιακών πλατφορμών, να προσφέρουν περισσότερες ευκαιρίες στους οικονομικούς φορείς —ΜΜΕ, νεοφυείς επιχειρήσεις— ώστε να αναπτύξουν ή να προτείνουν καινοτόμους λύσεις και να διευκολυνθεί η διασυννοριακή πρόσβαση στις αγορές δημόσιων συμβάσεων ⁽¹⁰⁾.

1.2.6. Στροφή των αγορών προς την καινοτομία

Όταν ένα προϊόν δεν είναι άμεσα διαθέσιμο στην αγορά ή όταν προσφέρονται μόνο προϊόντα χαμηλής ποιότητας, η αγοραστική δύναμη των αγοραστών του δημόσιου τομέα μπορεί να ωθήσει την αγορά προς την καινοτομία.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Η ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΑΝΤΑΠΟΚΡΙΝΕΤΑΙ ΣΤΙΣ ΑΝΗΣΥΧΙΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ:

Καλύτερη νοσοκομειακή περίθαλψη των ασθενών

Για ποιον λόγο εξετάστηκε η υιοθέτηση καινοτόμου λύσης;

Η πόλη του Örebro στη Σουηδία επιθυμούσε να προμηθευτεί καθετήρες που δεν περιέχουν επιβλαβείς ουσίες PVC. Παρότι στην αγορά δεν υπήρχε σχετική προσφορά σε ευρεία βάση, η πόλη αποφάσισε να προκηρύξει πρόσκληση υποβολής προσφορών. Εκείνη την περίοδο, μόνο ένας προμηθευτής ήταν σε θέση να ανταποκριθεί στην πρόσκληση.

(9) https://ec.europa.eu/growth/single-market/public-procurement_el.

Η ετήσια μελέτη σχετικά με τους δείκτες των δημόσιων συμβάσεων είναι διαθέσιμη στην ακόλουθη διεύθυνση:

https://ec.europa.eu/growth/single-market/public-procurement/studies-networks_el.

(10) <https://ec.europa.eu/transparency/regdoc/rep/1/2020/EL/COM-2020-103-F1-EL-MAIN-PART-1.PDF>.

Σε τι συνίσταται η διαφορετική προσέγγιση;

Παρά τις προκλήσεις, η πόλη του Örebro κατόρθωσε να προμηθευτεί τους καθετήρες που επιθυμούσε.

Ποιο ήταν το αποτέλεσμα;

Μετά την παρέλευση οκτώ ετών, όλοι οι προμηθευτές προσέφεραν πλέον το προϊόν χωρίς PVC.

1.3. Γιατί χρειάζεται καθοδήγηση για τις δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας;

Πρωταρχικός σκοπός των αγοραστών του δημόσιου τομέα είναι να διασφαλίσουν τα πλέον σταθερά και αξιόπιστα αποτελέσματα από τις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων. Οι αγοραστής τείνουν να μειώνουν τους κινδύνους με τους ακόλουθους τρόπους:

- i. αναζητώντας καθιερωμένους οικονομικούς φορείς με ανεπίληπτη φήμη και φορολογικό ιστορικό και σημαντικό κύκλο εργασιών και
- ii. ζητώντας πρότυπες λύσεις οι οποίες έχουν αποδειχθεί αξιόπιστες.

Σε αυτό το πλαίσιο, ενδέχεται να είναι δύσκολο να υποστηριχτεί η υιοθέτηση καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών που εμπεριέχουν αυξημένο περιθώριο κινδύνου παρά το γεγονός ότι η απόφαση αγοράς καινοτομίας αποφέρει σαφή οφέλη στον αγοραστή του δημόσιου τομέα. Τα εν λόγω οφέλη —είτε πρόκειται για εξοικονόμηση πόρων είτε για λύσεις ανταποκρινόμενες σε νέες ανάγκες ή για καλύτερες λύσεις ανταποκρινόμενες σε παλαιότερες ανάγκες— πρέπει να προσδιορίζονται με σαφήνεια, να περιγράφονται με λεπτομερή και διαφανή τρόπο, να καθορίζονται ως στόχοι και να μετρώνται αντικειμενικά. Οι νομικοί και οι δημοσιονομικοί κίνδυνοι, καθώς και οι κίνδυνοι φήμης πρέπει να προβλέπονται και να μετριάζονται. Σκοπός του παρόντος εγγράφου καθοδήγησης είναι να δώσει την αρχική ώθηση και να παράσχει ιδέες στους φορείς χάραξης πολιτικής στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων ώστε να αντιμετωπίσουν την πρόκληση αυτή.

Σε συνεργασία με διάφορους εταίρους, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει εκδώσει ήδη υλικό καθοδήγησης σχετικά με το συγκεκριμένο θέμα και τα εν λόγω έγγραφα εξακολουθούν να αποτελούν αξιόπιστη πηγή αναφοράς ⁽¹⁾. Η παρούσα καθοδήγηση, με βάση την πείρα που έχει αποκτηθεί και ανταποκρινόμενη στις επανειλημμένες εκκλήσεις των ενδιαφερόμενων φορέων, εξετάζει λεπτομερέστερα πρακτικά ζητήματα· επικεντρώνονται σε ορισμένες αδιερεύνητες πτυχές των εργαλείων που προτείνουν οι κανόνες της ΕΕ και τις εξετάζουν από μια ευρύτερη οπτική, μεταξύ άλλων στο πλαίσιο της στήριξης που παρέχεται σε επίπεδο ΕΕ για νεοφυείς επιχειρήσεις και καινοτόμους ΜΜΕ.

Ως εκ τούτου, η παρούσα καθοδήγηση αποσκοπεί:

- στο να παράσχει επιχειρήματα για την υποστήριξη της σκοπιμότητας των δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας·
- στο να προτείνει δράσεις που παρέχουν την απαιτούμενη στήριξη για καινοτόμα έργα·
- στο να διευκολύνει την αντιμετώπιση αβεβαιοτήτων επεξηγώντας το νομικό πλαίσιο της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις, όπως εφαρμόζεται σε καινοτόμους διαδικασίες, και παραθέτοντας πραγματικά παραδείγματα.

Τα παραδείγματα που αναφέρονται στην παρούσα καθοδήγηση καταδεικνύουν ότι οι ιδέες που παρουσιάζονται είναι εφικτές σε όλα τα κράτη μέλη, δεδομένου ότι οι βασικοί κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις προέρχονται από τις ίδιες οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις.

2. ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΠΛΑΙΣΙΟΥ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Οι δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας αποτελούν ευκαιρία για τους αγοραστής του δημόσιου τομέα, τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. Η θέσπιση ολοκληρωμένου πλαισίου πολιτικής, το οποίο παρέχει όραμα, στρατηγική και κατάλληλα μέσα, είναι απαραίτητη προκειμένου να αξιοποιηθεί αυτή η ευκαιρία στην πράξη. Στις παραγράφους που ακολουθούν περιγράφονται συνοπτικά τα κύρια στοιχεία ενός πλαισίου πολιτικής για τις δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας.

2.1. Σαφής εντολή πολιτικής

Η διαμόρφωση σαφούς οράματος πολιτικής, το οποίο παρέχεται σε πολιτικό επίπεδο στους οργανισμούς και στους επαγγελματίες που συμμετέχουν στη στρατηγική σύναψη δημόσιων συμβάσεων, αποτελεί ειδοποιό χαρακτηριστικό, καθώς τους παρέχει την απαιτούμενη εντολή για ανάληψη δράσης. Εάν συνοδεύεται δε από σαφή εκστρατεία προβολής και υποστηρίζεται από μακροπρόθεσμη δημοσιονομική δέσμευση, το όραμα πολιτικής έχει περισσότερες πιθανότητες επιτυχίας.

⁽¹⁾ Μεταξύ των σημαντικότερων πηγών της καθοδήγησης σε επίπεδο ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας περιλαμβάνονται οι ακόλουθες:

- European Assistance For Innovation Procurement (EAFIP) toolkit (Εργαλειοθήκη της ευρωπαϊκής συνδρομής για τις δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας) (2018), <http://eafip.eu/toolkit>.
- Οι δημόσιες προμήθειες ως μοχλός καινοτομίας στις ΜΜΕ και τις δημόσιες υπηρεσίες (2015), <https://publications.europa.eu/publication-detail/-/publication/f5fd4d90-a7ac-11e5-b528-01aa75ed71a1>.
- https://ec.europa.eu/growth/single-market/public-procurement/innovative_el.
- http://ec.europa.eu/research/participants/docs/h2020-funding-guide/cross-cutting-issues/innovation-procurement_en.htm.

Δεδομένου ότι η προώθηση της καινοτομίας αποτελεί επίσης κεντρικό στοιχείο της πολιτικής της ΕΕ για τη συνοχή, το έγγραφο καθοδήγησης επαγγελματιών για την αποφυγή των συνηθέσεων σφαλμάτων κατά τις δημόσιες συμβάσεις έργων χρηματοδοτούμενων από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία αναφέρεται στους τρόπους συνεκτίμησης των στόχων πολιτικής στους τομείς του περιβάλλοντος, των κοινωνικών υποθέσεων και της καινοτομίας στο πλαίσιο των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων: http://ec.europa.eu/regional_policy/en/policy/how/improving-investment/public-procurement/guide/.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

ΤΟ ΕΘΝΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΤΗΣ ΣΟΥΗΔΙΑΣ

Στο Εθνικό Συμβούλιο Καινοτομίας της Σουηδίας συμμετέχουν υπουργοί της κυβέρνησης με χαρτοφυλάκια σχετικά με την καινοτομία, καθώς και εμπειρογνώμονες. Τελεί υπό την προεδρία του πρωθυπουργού. Το φόρουμ αυτό παρέχει τη δυνατότητα διεξαγωγής συζητήσεων σχετικά με την καινοτομία στο ανώτατο επίπεδο, γεγονός που διευκολύνει την εδραίωση ενιαίας κυβερνητικής προσέγγισης. Για παράδειγμα, έχει συνδράμει στην αποσαφήνιση της χρήσης λειτουργικών κριτηρίων στο πλαίσιο των δημόσιων συμβάσεων.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<http://www.government.se/government-policy/national-innovation-council>

Οι στρατηγικές δυνατότητες των δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας είναι τεράστιες, ιδίως όσον αφορά την υποστήριξη της τεχνολογικής ανάπτυξης από τον δημόσιο τομέα και εντός αυτού. Οι βιομηχανίες που εξαρτώνται από τις πωλήσεις προς τον δημόσιο τομέα μπορούν να αποκτήσουν κίνητρα για καινοτομία και για υιοθέτηση νέων τεχνολογιών μέσω της ζήτησης από τον δημόσιο τομέα. Κοινωνικοί τομείς, όπως η υγειονομική περίθαλψη, η επεξεργασία των υδάτων, η τηλεθεράμανση, τα οδικά και τα σιδηροδρομικά δίκτυα, εξαρτώνται σχεδόν αποκλειστικά από τη ζήτηση του δημόσιου τομέα. Στις περιπτώσεις αυτές, η σύναψη δημόσιων συμβάσεων αποτελεί σαφές μέσο για τη γνωστοποίηση της εν λόγω ζήτησης και για την προώθηση της τεχνολογικής πρόοδου.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Η ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΥΜΒΑΛΛΕΙ ΣΤΗΝ ΕΠΙΤΕΥΞΗ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΩΝ ΣΤΟΧΩΝ ΣΕ ΕΠΙΠΕΔΟ ΔΗΜΩΝ:

Επίτευξη των περιβαλλοντικών στόχων της Κοπεγχάγης μέσω καινοτόμων τεχνολογιών

Για ποιον λόγο εξετάστηκε η υιοθέτηση καινοτόμου λύσης;

Αφού έθεσε τον φιλόδοξο στόχο να επιτύχει ουδέτερο ισοζύγιο άνθρακα έως το 2025, η Κοπεγχάγη βρίσκεται επί του παρόντος στο στάδιο μετασχηματισμού του τρόπου με τον οποίο διαχειρίζεται την ενέργεια. Βασική προϋπόθεση για την επίτευξη του στόχου αυτού είναι η ουσιαστική μείωση της κατανάλωσης ενέργειας από τον οδικό φωτισμό. Για τον σκοπό αυτό, έπρεπε να αντικατασταθούν 20 000 οδικοί φανοί.

Οι στόχοι του δήμου της Κοπεγχάγης όσον αφορά τον φωτισμό ήταν οι εξής:

- Αντικατάσταση των λαμπτήρων νατρίου υψηλής πίεσης στο οδικό δίκτυο οικιστικών περιοχών, στις μεγαλύτερες οδικές αρτηρίες και στους αυτοκινητοδρόμους της Κοπεγχάγης με κατά παραγγελία σχεδιασμένους, ενεργειακά αποδοτικούς φανούς LED.
- Διασφάλιση σημαντικής εξοικονόμησης ενέργειας και CO₂, που θα συντελέσει στην υλοποίηση του στόχου του δήμου για επίτευξη ουδέτερου ισοζυγίου άνθρακα έως το 2025.
- Βελτίωση της ποιότητας του οδικού φωτισμού με στόχο την αύξηση της ασφάλειας και της άνεσης.
- Ενσωμάτωση των δεδομένων ελέγχου φωτισμού στα δεδομένα πυκνότητας κυκλοφορίας με σκοπό τη ρύθμιση των επιπέδων φωτισμού σε συνάρτηση με τη χρήση του οδικού δικτύου στο μέλλον.
- Δημιουργία κεντρικού συστήματος διαχείρισης για αποτελεσματική διαχείριση και έλεγχο του οδικού φωτισμού.

Σε τι συνίσταται η διαφορετική προσέγγιση;

Η αναθέτουσα αρχή επέλεξε τη διεξαγωγή διαδικασίας ανταγωνιστικού διαλόγου. Τα κριτήρια αξιολόγησης είχαν σταθμιστεί ως εξής: τιμή 25 %, εκτέλεση και οργάνωση καθηκόντων 25 %, λύση φωτισμού 20 %, ενεργειακά και περιβαλλοντικά χαρακτηριστικά 30 %. Η διαδικασία διήρκεσε 16 μήνες έως την υπογραφή της σύμβασης.

Ποιο ήταν το αποτέλεσμα;

Χάρη στην αλλαγή των λαμπτήρων σε LED, επιτεύχθηκε μείωση της κατανάλωσης ενέργειας κατά 57 % και ταυτόχρονα περιορισμός τόσο του αποτυπώματος άνθρακα όσο και του κόστους συντήρησης (1,6 εκατ. EUR ετησίως, για επένδυση ύψους 26 εκατ. EUR).

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<http://spice-project.eu>

http://spice-project.eu/wp-content/uploads/sites/14/2017/08/Copenhagen_Street_Light.pdf

Είναι σημαντικό να αναγνωριστεί ότι, παράλληλα με τα πολυάριθμα πλεονεκτήματα, οι δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας συνεπάγονται επίσης κινδύνους και δαπάνες. Προϋποθέτουν την αλλαγή νοοτροπίας, όχι μόνο των ιδίων των αγοραστών του δημόσιου τομέα, αλλά και ολόκληρου του οικοσυστήματος: των οικονομικών φορέων, των πολιτικών αρχών, των ελεγκτών, ακόμη και της ακαδημαϊκής κοινότητας. Στο πλαίσιο αυτό, η διατύπωση σαφούς πολιτικής δήλωσης είναι απαραίτητη προκειμένου να αντιμετωπιστεί η απροθυμία ανάληψης κινδύνων και το πρόσθετο κόστος που μπορεί να προκύψει από προσπάθειες παρεμπόδισης της καινοτομίας.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΜΕΤΟΧΗΣ ΑΙΡΕΤΩΝ ΥΠΑΛΛΗΛΩΝ:

Η επιτροπή δημόσιων συμβάσεων του δήμου του Παρισιού

Για ποιον λόγο εξετάστηκε η υιοθέτηση καινοτόμου λύσης;

Ο δήμος του Παρισιού επιθυμούσε να ενισχύσει τη στρατηγική του προσέγγιση όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις και να την υλοποιήσει με αποδοτικότερο τρόπο, καθώς και να εξασφαλίσει τη μεγαλύτερη συμμετοχή των (αιρετών) μελών του δημοτικού συμβουλίου.

Σε τι συνίσταται η διαφορετική προσέγγιση;

Το 2016 το δημοτικό συμβούλιο του Παρισιού συγκρότησε την επιτροπή δημόσιων συμβάσεων (*Commission d'anticipation des achats*). Η εν λόγω επιτροπή απαρτίζεται από 10 μέλη, τα οποία εκπροσωπούν όλες τις πολιτικές ομάδες του δημοτικού συμβουλίου του Παρισιού.

Η επιτροπή συζητά τα επικείμενα έργα δημόσιων συμβάσεων και τον τρόπο υλοποίησης της στρατηγικής προσέγγισης στο πλαίσιο συγκεκριμένων διαδικασιών. Με τον τρόπο αυτό, οι αιρετοί εκπρόσωποι μπορούν να λαμβάνουν πληροφορίες, να ανταλλάσσουν απόψεις και να συνεισφέρουν σε πρώιμο στάδιο, πολύ πριν από την κίνηση των διαδικασιών.

Ποιο ήταν το αποτέλεσμα;

Η μεγαλύτερη συμμετοχή όλων των πολιτικών ομάδων σε πρώιμο στάδιο έχει προσδώσει στη στρατηγική προσέγγιση των δημόσιων συμβάσεων μεγαλύτερη νομιμότητα. Επίσης, η προσέγγιση βελτιώνεται διαρκώς με βάση τη διεξοδική ανταλλαγή απόψεων που πραγματοποιείται κατά τις συνεδριάσεις της επιτροπής. Στο πλαίσιο συγκεκριμένων διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων λαμβάνονται ιδιαιτέρως υπόψη στρατηγικές παράμετροι.

Η εν λόγω προσέγγιση χωρίς αποκλεισμούς και η μεγαλύτερη συμμετοχή των πολιτικών προσώπων είχε επίσης ως αποτέλεσμα τη μείωση της διάρκειας των διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων (κατά 1 έως 3 μήνες σε σχέση με τη διάρκεια που απαιτούνταν πριν από τη σύσταση της επιτροπής).

Ένας αποτελεσματικός τρόπος έκφρασης ισχυρής πολιτικής εντολής είναι ο καθορισμός στόχων, δηλαδή ο καθορισμός ενός ποσοστού δημόσιων προμηθειών το οποίο πρέπει να υλοποιείται αποκλειστικά μέσω δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας. Μολονότι η συγκεκριμένη προσέγγιση ενδέχεται να μην είναι πρόσφορη σε όλες τις περιπτώσεις και να παρουσιάζει προκλήσεις, ιδίως όσον αφορά τον καθορισμό, τη μέτρηση και τη λογοδοσία, μπορεί να δημιουργήσει ισχυρά θεσμικά κίνητρα για την αντιμετώπιση της διοικητικής αδράνειας και της απροθυμίας ανάληψης κινδύνων.

ΣΤΟΧΟΙ ΑΝΑ ΤΟΝ ΚΟΣΜΟ ΚΑΙ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ

Οι αρχές ανά τον κόσμο έχουν θέσει στόχους για τη διοχέτευση ενός ποσοστού των προϋπολογισμών τους στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων σε δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης και δραστηριότητες καινοτομίας. Για παράδειγμα, οι ΗΠΑ επιδιώκουν να δαπανήσουν τουλάχιστον 500 εκατ. δολαρίων ΗΠΑ (~2,5 % του ΑΕΠ) σε δημόσιες συμβάσεις έρευνας και ανάπτυξης, ενώ η Νότια Κορέα έχει θέσει ως στόχο να δαπανήσει το 5 % των πόρων της στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων για την ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων και το 20 % για την εφαρμογή των εν λόγω λύσεων στην πράξη. Στην Ευρώπη έχουν τεθεί εθνικοί και περιφερειακοί στόχοι. Κατά κανόνα, ποσοστό 2-5 % των δημόσιων συμβάσεων προορίζεται ειδικά για την επικαιροποίηση της καινοτομίας. Ορισμένες τοπικές αρχές έχουν θέσει υψηλότερους στόχους. Για παράδειγμα, ο δήμος της Γάνδης έχει δεσμεύσει το 10 % του προϋπολογισμού του στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων τεχνολογίας των πληροφοριών και επικοινωνιών για δραστηριότητες έρευνας και ανάπτυξης και καινοτομίας. Το μανιφέστο «Scale-up Europe» συνιστά να καθοριστούν ελάχιστοι στόχοι της τάξης του 3 % για τη σύναψη προεμπορικών δημόσιων συμβάσεων και 20 % για τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων καινοτόμων λύσεων.

Στόχος της Γάνδης:

https://www.digipolis.be/sites/default/files/20140929_DO_charter%20pdf.pdf

Εθνικοί/περιφερειακοί στόχοι σε ολόκληρη την ΕΕ:

<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/innovation-procurement-initiatives-around-europe>

Μανιφέστο «Scale Up Europe»:

<http://scaleupeuropemaniifesto.eu>

Η γνωμοδότηση της Επιτροπής Ευρωπαϊκού Χώρου Έρευνας και Καινοτομίας (ERAC):

<http://data.consilium.europa.eu/doc/document/ST-1209-2015-INIT/en/pdf>

Η μελέτη σχετικά με τη συγκριτική αξιολόγηση των εθνικών πλαισίων πολιτικής και των δαπανών στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας (η οποία παρέχει επισκόπηση των στόχων που έχουν καθοριστεί σε ολόκληρη την Ευρώπη) είναι διαθέσιμη στη διεύθυνση:

<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/study-benchmarking-strategic-use-public-procurement-stimulating-innovation-digital-economy>

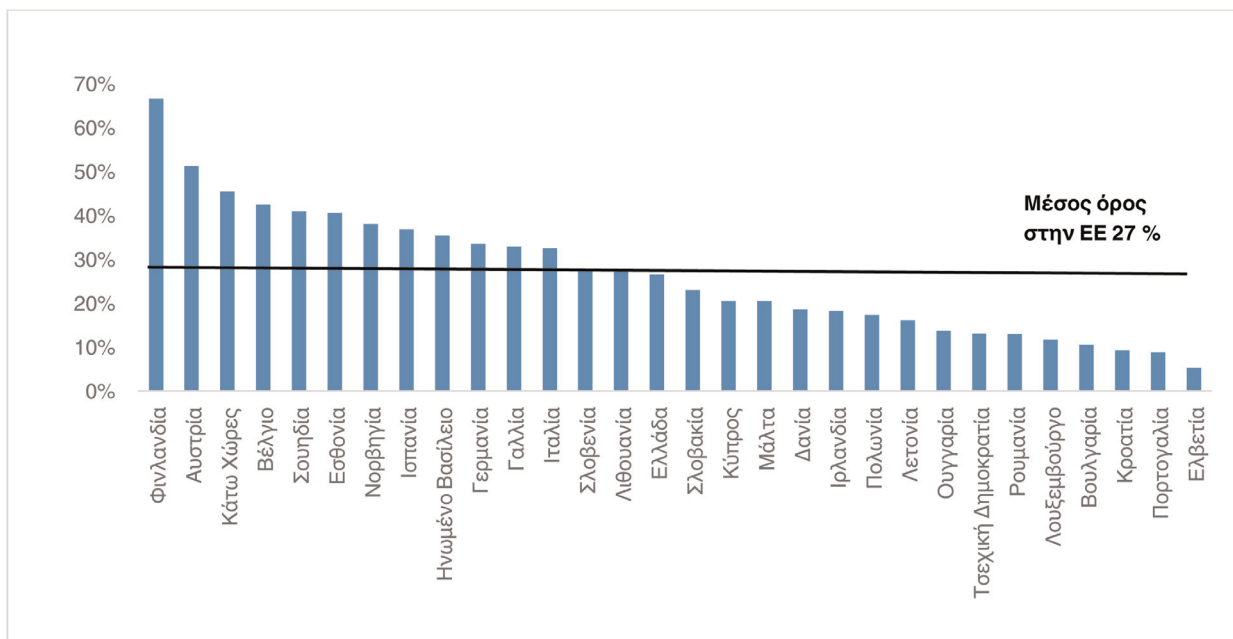
Ο ΦΙΛΙΚΟΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑΣ ΤΩΝ ΕΘΝΙΚΩΝ ΠΛΑΙΣΙΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ — ΜΕΛΕΤΗ

Τα αποτελέσματα της συγκριτικής αξιολόγησης καταδεικνύουν την πρόοδο που έχει ήδη σημειώσει η Ευρώπη όσον αφορά την ανάπτυξη εθνικών πλαισίων πολιτικής για τις δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας. Συνολικά, το πλαίσιο πολιτικής για την καινοτομία σε ολόκληρη την Ευρώπη λειτουργεί σε σημείο που μόλις υπερβαίνει το ένα τέταρτο της δυναμικής ισχύος του. Σε παγκόσμιο επίπεδο, παρατηρείται ότι, σε πολλές χώρες, οι δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας δεν αποτελούν ακόμη στρατηγική προτεραιότητα. Επιπλέον, τα κίνητρα και οι δομές ανάπτυξης ικανοτήτων δεν επαρκούν για την υποστήριξη των αγοραστών του δημόσιου τομέα κατά την υλοποίηση δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας.

Ωστόσο, έχει διαπιστωθεί ότι τα κράτη μέλη που βρίσκονται εν γένει στην πρώτη γραμμή της καινοτομίας έχουν επίσης θεσπίσει πλαίσιο πολιτικής για τις δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας. Ως εκ τούτου, η ενίσχυση των επενδύσεων για την ανάπτυξη ενός πιο στρατηγικού πλαισίου πολιτικής για τις δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας στην Ευρώπη θα μπορούσε να συμβάλει στην αύξηση της ανταγωνιστικότητας της ευρωπαϊκής οικονομίας.

Γράφημα 1

Συγκριτική αξιολόγηση, σε ευρωπαϊκό επίπεδο, των εθνικών πλαισίων πολιτικής για τις δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας

Πηγή: Η μελέτη σχετικά με τη συγκριτική αξιολόγηση των εθνικών πλαισίων πολιτικής και των δαπανών στο πλαίσιο των δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας που αναφέρεται στο ανωτέρω πλαίσιο.

2.2. Η καινοτομία ως μέσο επίτευξης διαφόρων στόχων πολιτικής

Η καινοτομία αποτελεί, αφενός, βασικό μοχλό βιώσιμης ανάπτυξης, ανάκαμψης και ανθεκτικότητας, πτυχή στην οποία μπορεί να συμβάλει ουσιαστικά η αγοραστική δύναμη του δημόσιου τομέα και, αφετέρου, σημαντικό μέσο για τη βελτίωση της σχέσης κόστους-οφέλους των δημόσιων υπηρεσιών για τις οποίες είναι αρμόδια η κυβέρνηση.

Επιπλέον, το όραμα πολιτικής πρέπει να είναι σαφές ως προς τη σύνδεση μεταξύ άλλων στόχων πολιτικής και των δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας, π.χ. ενίσχυση της ανθεκτικότητας της οικονομίας, μείωση του περιβαλλοντικού αποτυπώματος, αύξηση της ενεργειακής απόδοσης, αντιμετώπιση της κλιματικής αλλαγής, βιώσιμη υγειονομική περιθαλψη στο πλαίσιο της δημογραφικής γήρανσης, διευκόλυνση της πρόσβασης νεοφυών επιχειρήσεων και ΜΜΕ στην αγορά, μείωση του κόστους του κύκλου ζωής, εκσυγχρονισμός της παροχής δημόσιων υπηρεσιών κ.λπ.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

Η ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ ΣΥΜΒΑΛΛΕΙ ΣΤΗΝ ΥΛΟΠΟΙΗΣΗ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΥΓΕΙΑ:

Μια νέα προσέγγιση για τον κλιματισμό πολωνικού νοσοκομείου

Για ποιον λόγο εξετάστηκε η υιοθέτηση καινοτόμου λύσης;

Η κλιματική αλλαγή έχει αυξήσει τη συχνότητα εμφάνισης κυμάτων καύσωνα στην Πολωνία. Το νοσοκομείο στην πόλη Sucha Beskidzka ήταν ένα από τα πολλά πολωνικά νοσοκομεία στα οποία οι επιπτώσεις της υψηλής θερμοκρασίας περιβάλλοντος στην κατάσταση της υγείας του προσωπικού και των ασθενών, καθώς και στην κατάσταση του ιατρικού εξοπλισμού αποτελούσαν πηγή εντεινόμενης ανησυχίας. Το Υπουργείο Δημόσιας Υγείας αντιμετώπισε την πρόκληση αυτή επιβάλλοντας σε όλους τους παρόχους υγειονομικής περιθαλψής την υποχρέωση να εγκαταστήσουν «εξοπλισμό αντηλιακής προστασίας» στους θαλάμους νοσηλείας που είναι υπερβολικά εκτεθειμένοι στο ηλιακό φως. Πλην όμως, ο κλιματισμός των θαλάμων νοσηλείας κατά τους θερινούς μήνες επιβάρυνε υπερβολικά τον προϋπολογισμό του νοσοκομείου της Sucha Beskidzka.

Σε τι συνίσταται η διαφορετική προσέγγιση;

Αντί να επαναλάβει την ίδια προμήθεια, το νοσοκομείο ζήτησε από την αγορά διαθέσιμες λύσεις στο πλαίσιο τεχνικού διαλόγου. Στη συνέχεια, με τη χρήση λειτουργικών κριτηρίων (μείωση της θερμοκρασίας κατά 2° C) αντί της υπαγόρευσης συγκεκριμένης λύσης στο πλαίσιο ανοικτής διαδικασίας, κατόρθωσε να προμηθευτεί μια πιο υγιεινή και βιώσιμη λύση: η πρόσοψη του κτιρίου εξοπλίστηκε με ηλιακούς συλλέκτες, οι οποίοι παρέχουν σκίαση χωρίς να περιορίζουν τη φωτεινότητα των θαλάμων. Η χρήση μοντέλου προσδιορισμού του κόστους ολόκληρου του κύκλου ζωής ήταν κρίσιμη για την έκβαση της διαδικασίας σύναψης δημόσιων συμβάσεων κατά τρόπο επωφελή για τους ασθενείς, το προσωπικό και τη διοίκηση του νοσοκομείου.

Ποιο ήταν το αποτέλεσμα;

Η θερμοκρασία στο εσωτερικό του νοσοκομείου μειώθηκε κατά 10 %, ακόμη και όταν οι εξωτερικές θερμοκρασίες ήταν αυξημένες κατά 20 %. Οι ηλιακοί συλλέκτες καλύπτουν επίσης το 5 % των αναγκών ηλεκτρικής ενέργειας του νοσοκομείου, ποσοστό που αντισταθμίζει την αρχική επένδυση. Το παράδειγμα αυτό δείχνει τον σημαντικό ρόλο που μπορούν να διαδραματίσουν οι δημόσιες συμβάσεις και η καινοτομία στην αντιμετώπιση των προκλήσεων της ανάκαμψης και της πράσινης μετάβασης.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<http://www.ecoquip.eu/procurement-projects/cost-effective-and-low-carbon-solutions-to-maintain-the-thermal-comfort-of-patients.html>

http://eafip.eu/wp-content/uploads/2016/11/2_M.Kautsch.pdf

2.3. Καθορισμός του επιπέδου φιλοδοξίας

Το σύνθημα για τις δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας είναι «Start small, scale up fast» (έναρξη σε μικρή κλίμακα, ταχεία κλιμάκωση). Η διαδικασία μπορεί να είναι απαιτητική και ενδεχομένως η βέλτιστη λύση είναι να εφαρμοστεί ως μια σταδιακή διαδικασία άντλησης διδαγμάτων. Με άλλα λόγια, οι πολυάριθμες αλλαγές —από την αλλαγή νοοτροπίας έως τις διαδικαστικές αλλαγές— που απαιτούνται για τις δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας δεν χρειάζεται να πραγματοποιηθούν όλες μαζί ταυτόχρονα. Ο σχεδιασμός ενός επιτυχούς έργου που εμπεριέχει καινοτομία θα μπορούσε ακόμη και να οργανώνεται από τη βάση προς την κορυφή, με έμφαση, αρχικά, σε απλά, πρακτικά προβλήματα.

Το σημείο εκκίνησης θα μπορούσε να είναι ο προσδιορισμός μιας σειράς θεμάτων (π.χ. περιβάλλον / κλιματική αλλαγή, υγεία κ.λπ.) στα οποία πρέπει να δοθεί έμφαση και για τα οποία θα ήταν επωφελής η υιοθέτηση καινοτόμου προσέγγισης. Η έμφαση αυτή θα μπορούσε να δοθεί αρχικά σε τομείς και έργα όπου η καινοτομία μπορεί να υλοποιηθεί πιο εύκολα και να αποφέρει τα πλέον αξιοσημείωτα αποτελέσματα. Η έναρξη σε μικρή κλίμακα θα διαμορφώσει κλίμα αξιοπιστίας και εμπιστοσύνης και θα αποτελέσει, εντέλει, πόλο έλξης για έργα μεγαλύτερης κλίμακας.

Οι κανόνες της ΕΕ παρέχουν στους αγοραστές του δημόσιου τομέα μια δέσμη εργαλείων τα οποία προσαρμόζονται με αποτελεσματικό τρόπο στα διάφορα δυνητικά επίπεδα φιλοδοξίας. Τα εργαλεία αυτά παρουσιάζονται στο κεφάλαιο 4.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

ΛΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΟΛΑ ΤΑ ΕΠΙΠΕΔΑ ΦΙΛΟΔΟΞΙΑΣ:

Πρότυπα περιβαλλοντικά κριτήρια του Οργανισμού Δημόσιων Συμβάσεων της Σουηδίας

Για ποιον λόγο εξετάστηκε η υιοθέτηση καινοτόμου λύσης;

Στη Σουηδία, οι εθνικές πολιτικές για το περιβάλλον, την ενέργεια και τις μεταφορές υποστηρίζουν τις δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας ως στρατηγική προτεραιότητα. Ωστόσο, η εφαρμογή αυτών των πολιτικών φιλοδοξιών στην πράξη απαιτεί ειδική καθοδήγηση, πρότυπα κριτήρια και υποδείγματα εγγράφων. Εντούτοις, η ενιαία αντιμετώπιση δεν είναι πάντα κατάλληλη για όλες τις περιπτώσεις.

Σε τι συνίσταται η διαφορετική προσέγγιση;

Ο Οργανισμός Δημόσιων Συμβάσεων της Σουηδίας έχει οργανώσει τα περιβαλλοντικά κριτήρια που αφορούν την καινοτομία για τις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων σε τρία επίπεδα: βασικά, σύνθετα και πρωτοπόρα (π.χ. τα υδρογονοκίνητα οχήματα υπάγονται επί του παρόντος στην κατηγορία των πρωτοπόρων λύσεων). Τα κριτήρια και τα επίπεδα συμφωνούνται στο πλαίσιο συνεδριάσεων μεταξύ όλων των σχετικών ενδιαφερομένων: αγοραστές του δημόσιου τομέα σε τοπικό, περιφερειακό και εθνικό επίπεδο, κατασκευαστές, έμποροι αυτοκινήτων, ταξί και εταιρείες ταχυμεταφορών κ.λπ. Οι αγοραστές αυτοί ενημερώνονται τακτικά, ανάλογα με την τεχνολογική πρόοδο σε κάθε τομέα. Αφού επιτευχθεί συμφωνία επί ενός κριτηρίου, ο οργανισμός συντάσσει αντίστοιχο νομικό κείμενο, το οποίο μπορεί να προσκομιστεί παραδεκτώσ ενώπιον δικαστικής αρχής και το οποίο κάθε αγοραστής του δημόσιου τομέα μπορεί να αντιγράψει και να επικολλήσει στη συγγραφή υποχρεώσεων για τις δημόσιες συμβάσεις που συνάπτει. Τα κριτήρια είναι προαιρετικά και μπορούν να χρησιμοποιούνται ελεύθερα.

Ποιο ήταν το αποτέλεσμα;

Η προσέγγιση αυτή έδωσε το έναυσμα ώστε να αναπτυχθούν και να διαδοθούν στην αγορά καινοτόμους λύσεις σε ενεργοβόρους τομείς, όπως οικιακές ηλεκτρικές συσκευές, οι δημόσιες μεταφορές ή η θέρμανση, συμβάλλοντας με τον τρόπο αυτό στον περιορισμό της εξάρτησης της Σουηδίας από την πυρηνική ενέργεια κατά 15 %.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<https://www.upphandlingsmyndigheten.se/en/sustainable-public-procurement/sustainable-procurement-criteria>

Για συγκεκριμένη περιπτώσιολογική μελέτη, βλ.:

<http://www.ecomotion.us/results/pdfs/108es.pdf>

2.4. Μετατροπή των φιλόδοξων στόχων σε δράσεις και δεσμεύσεις

Προκειμένου να διασφαλιστεί η μετατροπή των φιλόδοξων στόχων σε δράση, είναι σημαντικό να αναπτυχθεί ένα στρατηγικό πλαίσιο πολιτικής, σε συνδυασμό με ένα σχέδιο δράσης για τις δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας. Κατά κανόνα, το πλαίσιο πολιτικής διατυπώνει με σαφήνεια τους στόχους και τις προτεραιότητες πολιτικής, συμπεριλαμβανομένων των ορισμών, των δεικτών, των ρόλων και των αρμοδιοτήτων. Στο πλαίσιο του σχεδίου δράσης αναλαμβάνονται δεσμεύσεις για σαφώς καθορισμένες δράσεις, παράγοντες, εργαλεία, πόρους, προϋπολογισμούς, προσδοκώμενα αποτελέσματα και χρονοδιάγραμμα υλοποίησης. Η συμμετοχή των ενδιαφερόμενων φορέων αποτελεί βασική πτυχή της κατάρτισης του σχεδίου δράσης προκειμένου να διασφαλιστεί η δέσμευση όλων των συμμετεχόντων.

Στην Ευρώπη, όπως προκύπτει από την προαναφερθείσα μελέτη συγκριτικής αξιολόγησης, τέσσερα κράτη μέλη (Αυστρία, Βέλγιο, Κάτω Χώρες και Φινλανδία) έχουν θεσπίσει ειδικό σχέδιο δράσης για τις δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας, ενώ πέντε άλλα κράτη μέλη (Γαλλία, Δανία, Ελλάδα, Εσθονία και Σουηδία) έχουν συμπεριλάβει ειδικούς στόχους και συγκεκριμένα μέτρα για τις δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας σε ευρύτερες εθνικές στρατηγικές ή προγράμματα, συχνά προβλέποντας ειδικό προϋπολογισμό και διασφαλίζοντας τη σαφή δέσμευση των βασικών παραγόντων.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ**ΜΕΤΑΤΡΟΠΗ ΤΟΥ ΟΡΑΜΑΤΟΣ ΣΕ ΔΡΑΣΗ:**

Η ομοσπονδιακή στρατηγική της Αυστρίας για την έρευνα, την τεχνολογία και την καινοτομία

Για ποιον λόγο εξετάστηκε η υιοθέτηση καινοτόμου λύσης;

Από το 2011 οι «δημόσιες συμβάσεις προώθησης της καινοτομίας» αποτελούν προτεραιότητα στο πλαίσιο της ομοσπονδιακής στρατηγικής της Αυστρίας για την έρευνα, την τεχνολογία και την καινοτομία.

Σε τι συνίσταται η διαφορετική προσέγγιση;

Έχει θεσπιστεί σχέδιο δράσης για την εφαρμογή της εν λόγω στρατηγικής στην πράξη και για την ενίσχυση των συνεργειών με άλλους τομείς πολιτικής. Ο Ομοσπονδιακός Οργανισμός Δημόσιων Συμβάσεων ενεργεί ως το κεντρικό αυστριακό κέντρο ικανοτήτων για τις δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας, το οποίο παρέχει κατάρτιση, έγγραφα τεκμηρίωσης, συνδρομή και μικρής κλίμακας επιχορηγήσεις σε αυστριακούς αγοραστές του δημόσιου τομέα για την προετοιμασία προεμπορικών δημόσιων συμβάσεων ή δημόσιων συμβάσεων για καινοτόμους λύσεις. Οι ΜΜΕ μπορούν να λάβουν οικονομική εγγύηση, στοιχείο που διευκολύνει την πρόσβασή τους σε διαδικασίες υποβολής προσφορών. Το 2014 δημιουργήθηκε σύστημα παρακολούθησης για τον υπολογισμό των ετήσιων δαπανών στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας στην Αυστρία.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<http://www.ioeb.at/>

<https://era.gv.at/object/document/2177>

Οι δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας δεν συνάπτονται αυτοτελώς χωρίς να λαμβάνονται υπόψη άλλες πολιτικές. Μπορούν να αποφέρουν καλύτερα αποτελέσματα όταν υποστηρίζονται από άλλες τομεακές και οριζόντιες πολιτικές οι οποίες ευνοούν την καινοτομία. Ειδικές δράσεις σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας μπορούν να προβλέπονται σε πλαίσια πολιτικής και σχέδια δράσης για συγκεκριμένους τομείς (π.χ. ασφάλεια, υγεία, κλιματική αλλαγή κ.λπ.), καθώς και για άλλες οριζόντιες ευνοϊκές πολιτικές (π.χ. έρευνα και καινοτομία, φορολογία κ.λπ.).

2.5. Ανάπτυξη ικανοτήτων

Οι δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας προϋποθέτουν την ανάληψη σειράς συγκεκριμένων δραστηριοτήτων, οι οποίες δεν μπορούν να υλοποιηθούν με αυτοσχέδιο τρόπο. Ανεξάρτητα από το επίπεδο φιλοδοξίας, απαιτούν χρόνο, χρήματα και εμπειρογνώσια. Η εξειδικευμένη κατάρτιση (σημείο 2.5.1), η σύναψη συνεργατικών δημόσιων συμβάσεων (σημείο 2.5.2) και η προώθηση μιας εν γένει επιχειρηματικής νοοτροπίας μπορούν να συμβάλουν στην ανάπτυξη των απαραίτητων ικανοτήτων για τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας με διαχειρίσιμο κόστος.

12 κράτη μέλη έχουν δημιουργήσει εθνικά κέντρα ικανοτήτων για τις δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας, τα οποία παρέχουν ένα ενιαίο σημείο επαφής με σκοπό την αύξηση της ενημέρωσης, τον συντονισμό των δραστηριοτήτων ανάπτυξης ικανοτήτων και την υποστήριξη των αγοραστών του δημόσιου τομέα κατά την υλοποίηση των δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας ⁽¹²⁾.

KENTRA IKANOTHTON

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή χρηματοδοτεί δραστηριότητες δικτύωσης μεταξύ των εθνικών κέντρων ικανοτήτων μέσω του ευρωπαϊκού δικτύου εθνικών κέντρων ικανοτήτων στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας — έργο «Procure2Innovate».

<https://procure2innovate.eu>

<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/eu-funded-projects>

Επαγγελματικές οργανώσεις και εμπορικοί φορείς μπορούν να παρέχουν παρόμοια στήριξη, με την παροχή εγχειριδίων, υλικού καθοδήγησης και υποδειγμάτων εγγράφων, καθώς και με την κατάρτιση κριτηρίων αξιολόγησης ή μεθόδων μέτρησης. Χάρη στην εις βάθος γνώση της αγοράς, οι εν λόγω φορείς θα διευκολύνουν, μέσω της μετάδοσης της εμπειρογνώσιας τους, τους αγοραστές του δημόσιου τομέα να προσδιορίσουν τις ανάγκες τους και να συντάξουν τις τεχνικές προδιαγραφές με τον πλέον προηγμένο τρόπο ⁽¹³⁾.

2.5.1. Κατάρτιση και συνδρομή

Ένας από τους βασικούς παράγοντες επιτυχίας είναι ο επαγγελματισμός ⁽¹⁴⁾. Ορισμένα από τα πλέον επιτυχή παραδείγματα δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας, όπως τα παραδείγματα που εντοπίστηκαν στη Βαρκελώνη, τη Λομβαρδία, την Αυστρία και τη Σουηδία, συνδύαζαν μια ισχυρή εντολή πολιτικής, η οποία θέτει την καινοτομία στο επίκεντρο των τοπικών οικονομικών πολιτικών, με προσωπικό το οποίο διέθετε ισχυρά κίνητρα και χαρακτηριζόταν από υψηλό επίπεδο επαγγελματισμού.

⁽¹²⁾ Παραδείγματα κέντρων ικανοτήτων σε ολόκληρη την Ευρώπη (για περισσότερες πληροφορίες βλ. <https://procure2innovate.eu>):

— <https://www.piano.nl/piano-in-english>

— <http://www.procurementcompetence.fi/>

— <https://www.koinno-bmwi.de/en/>

— <https://www.vinnova.se/en/>

— <http://www.ioeb.at/>

⁽¹³⁾ Παραδείγματα υλικού καθοδήγησης για συγκεκριμένους τομείς

— Υπηρεσίες τροφοδοσίας: <http://www.contract-catering-guide.org>

— Υπηρεσίες ασφάλειας: <http://www.securebestvalue.org>

— Υγειονομική περίθαλψη (εννοιολογικό πλαίσιο):

— http://www.medtecheurope.org/sites/default/files/resource_items/files/ECONOMIC%20VALUE%20AS%20A%20GUIDE%20FOR%20INVESTING%20IN%20HEALTH%20AND%20CARE%20Concept%20Framework_3.pdf

— Υγειονομική περίθαλψη (πλαίσιο πολιτικής):

— http://www.medtecheurope.org/sites/default/files/resource_items/files/ECONOMIC%20VALUE%20AS%20A%20GUIDE%20FOR%20INVESTING%20IN%20HEALTH%20AND%20CARE%20Policy%20Framework_3.pdf

— Σύναψη δημόσιων συμβάσεων βάσει αξίας στον τομέα της υγείας στον Καναδά:

<http://www.conferenceboard.ca/e-library/abstract.aspx?did=7480>

⁽¹⁴⁾ Σε αυτόν τον τομέα, η Επιτροπή εξέδωσε πρόσφατα σύσταση [σύσταση 2017/1805 της Επιτροπής, της 3ης Οκτωβρίου 2017, για την επαγγελματικοποίηση του τομέα των δημόσιων συμβάσεων — Δημιουργία δομής για την επαγγελματικοποίηση των δημόσιων συμβάσεων (EE L 259 της 7.10.2017, σ. 28)], η οποία διατίθεται στη διεύθυνση <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32017H1805&from=EN>.

Για την επιτυχή σύναψη δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας, οι αγοραστές του δημόσιου τομέα θα πρέπει να αξιοποιούν γνώσεις και δεξιότητες σε διάφορους τομείς, μεταξύ των οποίων:

- Γνώσεις:
  - εξασφάλιση της συμμετοχής της αγοράς και των ενδιαφερόμενων φορέων
  - συναφή προϊόντα ή συναφείς υπηρεσίες
- Βασικές δεξιότητες:
  - σχετικό νομικό πλαίσιο
  - διαπραγμάτευση
  - διαχείριση συμβάσεων
- Ειδικές δεξιότητες καινοτομίας:
  - εκτίμηση κινδύνων
  - διαχείριση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΔΙ)
  - επιχειρηματικότητα σε τομείς πολιτικής

Οι ικανότητες αυτές μπορούν να αναπτυχθούν μέσω εσωτερικής κατάρτισης και στοχευμένων προσλήψεων, με την αξιοποίηση των γνώσεων εξωτερικών εμπειρογνομών και συμβούλων ή με τη συγκέντρωση εμπειρογνώσις σε συνεργασία με άλλους αγοραστές του δημόσιου τομέα. Ακόμη και αν το επίπεδο φιλοδοξίας είναι χαμηλότερο, η καλή γνώση της αγοράς και η ικανότητα χρήσης των βασικών εργαλείων που παρέχουν οι κανόνες της ΕΕ, όπως τα κριτήρια της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς ή οι λειτουργικές απαιτήσεις, θα είναι χρήσιμες.

Αυτή η διαδικασία μάθησης δεν αφορά μόνο τους αγοραστές του δημόσιου τομέα. Οι επιχειρήσεις, κυρίως οι νεοφυείς επιχειρήσεις και οι καινοτόμοι ΜΜΕ, πρέπει επίσης να αρχίσουν να συμμετέχουν σταδιακά στις καινοτομοκεντρικές επιχειρηματικές διαδικασίες με τον δημόσιο τομέα και να εξοικειώνονται με συγκεκριμένες διοικητικές πρακτικές.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΟΥ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ:

Κατάρτιση των υπαλλήλων του δήμου της Βαρκελώνης

Για ποιον λόγο εξετάστηκε η υιοθέτηση καινοτόμου λύσης;

Ο τομέας των δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας απαιτεί δεξιότητες και γνώσεις.

Σε τι συνίσταται η διαφορετική προσέγγιση;

Ο δήμος της Βαρκελώνης, σε συνεργασία με το Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Δημόσιας Διοίκησης (EIPA), διοργανώνει πρόγραμμα κατάρτισης στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας για διοικητικά στελέχη, δημόσιους υπαλλήλους, συμβούλους, επιχειρήσεις και νομικούς συμβούλους του δήμου. Το εν λόγω πρόγραμμα κατάρτισης στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας και των προεμπορικών δημόσιων συμβάσεων με τίτλο *Public Procurement for Innovation and Pre-Commercial Procurement in Cities* παρέχει πρακτικές πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο ένας δήμος μπορεί να κατακτήσει ηγετική θέση στην προώθηση της καινοτομίας από την πλευρά της ζήτησης.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<http://seminars.eipa.eu/en/activities09/show/&tid=6141>

<http://formacio.eapc.gencat.cat/infoactivitats/AppJava/DetalleActividad.do?codi=10251&ambit=1&edicio=1&any=2017>

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ ΕΜΠΕΙΡΙΩΝ ΣΕ ΔΙΕΘΝΗ ΚΛΙΜΑΚΑ

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή συγχρηματοδότησε τη δημιουργία διαδικτυακής πλατφόρμας για την ανταλλαγή εμπειριών στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας. Την πλατφόρμα αυτή διαχειρίζονται οι Τοπικές Αρχές για την Αειφορία (ICLEI — Local Governments for Sustainability). Μέσω ενός φόρουμ και ενός κέντρου πόρων στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων, η πλατφόρμα παρέχει συνδρομή σε αγοραστές του δημόσιου τομέα, φορείς χάραξης πολιτικής, ερευνητές και άλλους ενδιαφερόμενους φορείς, ώστε να αξιοποιούν τις δυνατότητες των δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

www.innovation-procurement.org

2.5.2. Διερεύνηση της δυνατότητας σύναψης συνεργατικών δημόσιων συμβάσεων

Ο όρος «συνεργατικές δημόσιες συμβάσεις» περιλαμβάνει διάφορους τρόπους συνεργασίας μεταξύ των αγοραστών του δημόσιου τομέα.

Η σύσταση ειδικών προς τον σκοπό αυτό οντοτήτων, ή η ανάθεση σε αυτές σχετικής εντολής, όπως κεντρικές αρχές προμηθειών, ενώσεις δήμων, κοινοπραξίες ευρωπαϊκής ερευνητικής υποδομής (ΚΕΕΥ) ⁽¹⁵⁾, κοινές επιχειρήσεις (ΚΕ) ⁽¹⁶⁾ ή ευρωπαϊκοί όμιλοι εδαφικής συνεργασίας (ΕΟΕΣ) ⁽¹⁷⁾, για την εκτέλεση συνεργατικών δημόσιων συμβάσεων σε τακτική βάση αποτελεί το πλέον διαρθρωμένο μέσο συνεργασίας. Οι κεντρικές αρχές προμηθειών είναι οργανισμοί που διαχειρίζονται τη διαδικασία σύναψης δημόσιων συμβάσεων για άλλους αγοραστές του δημόσιου τομέα. Οι κεντρικές διοικήσεις μπορούν να επιλέξουν τη σύσταση κεντρικών αρχών προμηθειών σε εθνικό επίπεδο, ενώ οι τοπικές αρχές μπορούν να πράξουν το ίδιο στο δικό τους επίπεδο. Κεντρικές αρχές προμηθειών μπορούν επίσης να συσταθούν από αγοραστές του δημόσιου τομέα εντός συγκεκριμένου κλάδου.

ΚΕΝΤΡΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΠΡΟΜΗΘΕΙΩΝ

Οι κεντρικές αρχές προμηθειών εξελίσσονται σε βασικό στοιχείο της οργάνωσης των δημόσιων συμβάσεων στα κράτη μέλη της ΕΕ. Σε ολόκληρη την Ευρώπη έχουν συσταθεί πολλές κεντρικές αρχές προμηθειών, οι οποίες λειτουργούν σε διάφορα επίπεδα (κεντρικό ⁽¹⁸⁾, περιφερειακό ⁽¹⁹⁾ και τομεακό ⁽²⁰⁾). Υπάρχουν περίπου 50 κεντρικές αρχές προμηθειών οι οποίες αναθέτουν περισσότερες από 15 συμβάσεις ετησίως και σχεδόν 200 κεντρικές αρχές προμηθειών οι οποίες αναθέτουν από 5 έως 15 συμβάσεις.

Περισσότερες πληροφορίες παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

https://ec.europa.eu/growth/content/public-buyers-save-money-cooperative-procurement-0_en

Οι συνεργατικές δημόσιες συμβάσεις εν γένει και ειδικότερα η χρήση μόνιμων δομών για την υλοποίηση των σχετικών διαδικασιών παρουσιάζουν πολλά χαρακτηριστικά τα οποία διευκολύνουν τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας:

- διευκολύνουν την πρόσληψη επαγγελματιών οι οποίοι διαθέτουν την εμπειρογνώση που απαιτείται για τη διατύπωση εξειδικευμένων και σύνθετων αναγκών, την εξασφάλιση της συμμετοχής της αγοράς με διαρθρωμένο τρόπο, καθώς και τον σχεδιασμό διαδικασιών που οδηγούν σε καινοτομία,
- δημιουργούν οικονομίες κλίμακας οι οποίες είναι απαραίτητες για τη δημιουργία των πρώτων αγορών καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών,
- παρέχουν δυνατότητα αύξησης του αντικτύπου των καινοτόμων λύσεων, δεδομένου ότι κάθε λύση μπορεί να τεθεί σε εφαρμογή από διαφορετικούς αγοραστές του δημόσιου τομέα.

Ωστόσο, είναι σημαντικό να υπογραμμιστεί ότι πρέπει να διασφαλίζεται ότι οι συνεργατικές δημόσιες συμβάσεις δεν περιορίζουν την αγορά των δημόσιων συμβάσεων σε εξατομικευμένα ή ειδικά προσαρμοσμένα προϊόντα λόγω υπερβολικά υψηλού βαθμού τυποποίησης.

Οι συνεργατικές δημόσιες συμβάσεις μπορούν επίσης να λαμβάνουν λιγότερο διαρθρωμένες μορφές, όπως δίκτυα και ενώσεις αγοραστών του δημόσιου τομέα που συνενώνουν τις δυνάμεις τους σε *ad hoc* βάση για την από κοινού υλοποίηση συγκεκριμένης διαδικασίας δημόσιας σύμβασης καινοτομίας και τη διοργάνωση ανταλλαγών ορθών πρακτικών και αμοιβαίας μάθησης.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

ΣΥΝΕΝΩΣΗ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΣΥΝΑΨΗ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΥΠΟΛΟΓΙΣΤΙΚΗΣ ΥΨΗΛΩΝ ΕΠΙΔΟΣΕΩΝ:

Μετάβαση από *ad-hoc* ομάδα αγοραστών σε ειδικό φορέα προμηθειών

Για ποιον λόγο εξετάστηκε η υιοθέτηση καινοτόμου λύσης;

Η υπολογιστική υψηλών επιδόσεων χρησιμοποιείται σε διάφορους κλάδους του δημόσιου τομέα, συμπεριλαμβανομένων της κυβερνοασφάλειας, της ενέργειας, της κλιματικής αλλαγής και της υγείας, δεδομένου ότι καθιστά εφικτή την ανάπτυξη, τη δοκιμή και την υλοποίηση ιδιαίτερως σύνθετων εφαρμογών.

⁽¹⁵⁾ Οι ΚΕΕΥ είναι νομικές οντότητες οι οποίες συστήνονται δυνάμει του κοινοτικού νομικού πλαισίου με σκοπό την εγκατάσταση και τη διαχείριση νέων ή υφιστάμενων υποδομών έρευνας και καινοτομίας ευρωπαϊκού ενδιαφέροντος. Οι ΚΕΕΥ απαλλάσσονται, εντός των ορίων και υπό τις προϋποθέσεις που καθορίζονται από τις διεθνείς συμβάσεις για τη σύσταση των εν λόγω ΚΕΕΥ ή από συμφωνίες για την έδρα, από τον ΦΠΑ και μπορούν να θεσπίζουν τις δικές τους διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων, τηρώντας παράλληλα τις αρχές της Συνθήκης. Υπάρχουν, για παράδειγμα, ΚΕΕΥ οι οποίες διαχειρίζονται σε διασυνοριακό επίπεδο υποδομές στους τομείς της υγείας, της δημογραφικής γήρανσης, της δέσμευσης διοξειδίου του άνθρακα, των μαζικών δεδομένων, των θαλάσσιων υδάτων και της κλιματικής αλλαγής κ.λπ. Για περισσότερες πληροφορίες: <https://ec.europa.eu/research/infrastructures/index.cfm?pg=eric>.

⁽¹⁶⁾ Οι ΚΕ είναι επιχειρήσεις που συστήνονται από κοινού από την ΕΕ και άλλους εταίρους σύμφωνα με το άρθρο 187 της Συνθήκης: https://eur-lex.europa.eu/summary/glossary/joint_undertaking.html?locale=el.

⁽¹⁷⁾ Οι ΕΟΕΣ είναι νομικό μέσο της ευρωπαϊκής περιφερειακής πολιτικής που αποσκοπεί στη διευκόλυνση και την προώθηση της διασυνοριακής διαπεριφερειακής συνεργασίας. Οι ΕΟΕΣ παρέχουν στις δημόσιες αρχές διαφόρων κρατών μελών τη δυνατότητα να συνεργάζονται μεταξύ τους και να παρέχουν κοινές υπηρεσίες, χωρίς να απαιτείται προηγουμένως η υπογραφή διεθνούς συμφωνίας και η κύρωσή της από τα εθνικά κοινοβούλια. Περισσότερες πληροφορίες: βλ. άρθρο 39 παράγραφος 5 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ σχετικά με τις διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων. http://ec.europa.eu/regional_policy/nl/policy/cooperation/european-territorial/egtc/.

⁽¹⁸⁾ Ενδεικτικά παραδείγματα: <http://ogp.gov.ie/>· <http://www.consip.it/>· <https://www.bbq.gov.at/english/about-the-fpa/>· <https://www.ugap.fr/>· <https://www.espap.pt/Paginas/home.aspx>· <https://www.avropa.se/topplankar/In-English/>· <https://contratacioncentralizada.gob.es/en/quehacemos>.

⁽¹⁹⁾ Ενδεικτικά παραδείγματα: <https://bric.brussels/en/our-solutions/purchasing-group>· <https://www.estar.toscana.it>.

⁽²⁰⁾ Ενδεικτικά παραδείγματα: <http://www.resah.fr/>· <http://www.amgros.dk/en>· <https://www.gdekk.de>.

Σε τι συνίσταται η διαφορετική προσέγγιση;

Το 2017 κορυφαία κέντρα υπερπολογιστικής από τη Γαλλία, την Ιταλία, την Ισπανία και τη Γερμανία συγκρότησαν μια ad hoc ομάδα αγοραστών, με σκοπό την εκτέλεση δημόσιας σύμβασης από κοινού προμήθειας καινοτόμων λύσεων. Οι αγοραστές του δημόσιου τομέα συντόνισαν τους χάρτες πορείας τους για την παροχή ενεργειακά αποδοτικότερων πόρων υπολογιστικής υψηλών επιδόσεων σε ολόκληρη την Ευρώπη.

Ποιο είναι το προσδοκώμενο αποτέλεσμα;

Ο συνολικός προβλεπόμενος προϋπολογισμός για αυτήν την πρώτη διαδικασία από κοινού προμήθειας καινοτόμων λύσεων υπολογιστικής υψηλών επιδόσεων ανέρχεται σε 73 εκατ. EUR. Οι πρώτες εφαρμογές οδήγησαν σε σημαντική βελτίωση της υποδομής υπολογιστικής υψηλών επιδόσεων. Η καλή συνεργασία προετοίμασε το έδαφος για την πραγματοποίηση περαιτέρω κοινών επενδύσεων ύψους 1 δισ. EUR στην Ευρώπη, μέσω της κοινής επιχείρησης EUROHPC, ειδικής οντότητας που συστάθηκε το 2018 από την ΕΕ και τα κράτη μέλη για τη μελλοντική διεξαγωγή διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων υπολογιστικής υψηλών επιδόσεων σε ολόκληρη την Ευρώπη κατά συντονισμένο τρόπο.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/european-procurement-cooperation-delivers-more-powerful-and-energy-efficient-supercomputers>

<https://www.ppi4hpc.eu>

<https://eurohpc-ju.europa.eu/>

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ**Η ΠΡΩΤΟΒΟΥΛΙΑ «ΜΕΓΑΛΟΙ ΑΓΟΡΑΣΤΕΣ» («BIG BUYERS»):**

Δημόσιες συμβάσεις για καινοτόμα αγαθά και υπηρεσίες σε συγκεκριμένους τομείς

Κάλυψη των αναγκών των μεγάλων αγοραστών

Για ποιον λόγο εξετάστηκε η υιοθέτηση καινοτόμου λύσης;

Κύριο στόχος αυτής της πιλοτικής πρωτοβουλίας ήταν να αυξηθεί η χρήση δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας στην Ευρώπη μέσω συμπράξεων με αγοραστές του δημόσιου τομέα. Οι Τοπικές Αρχές για την Αειφορία (ICLEI) υλοποιούν την πιλοτική πρωτοβουλία από κοινού με το δίκτυο EUROCITIES, εξ ονόματος της ΓΔ Εσωτερικής Αγοράς, Βιομηχανίας, Επιχειρηματικότητας και ΜΜΕ (ΓΔ GROW) της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, καθώς ανέλαβαν τη διαχείριση της γραμματείας του έργου. Στο πλαίσιο της πιλοτικής πρωτοβουλίας οι μεγάλοι αγοραστές (κυρίως μεγάλες πόλεις, αλλά και επιχειρήσεις κοινής ωφελείας ή κεντρικές αρχές προμηθειών) προσδιόρισαν τους τομείς στους οποίους πρέπει να δοθεί έμφαση, χωρίζοντάς τους σε τρεις υποομάδες: εργοτάξια μηδενικών εκπομπών, βαρέα επαγγελματικά ηλεκτρικά οχήματα και «κυκλικά» κατασκευαστικά υλικά.

Σε τι συνίσταται η διαφορετική προσέγγιση;

Για παράδειγμα, οι συμμετέχοντες στην υποομάδα για τα βαρέα επαγγελματικά ηλεκτρικά οχήματα (Άμστερνταμ, Βουδαπέστη, Ελσίνκι, Λισαβόνα, Μάλμε, Όσλο, Παρίσι, Πόρτο, Ρότερνταμ, τα βελγικά ταχυδρομεία και το Σταβάνγκερ): i) συνένωσαν τις δυνάμεις τους ώστε να προετοιμάσουν από κοινού τη συνεργασία τους με τους προμηθευτές και ii) κοινοποίησαν πληροφορίες για την προετοιμασία των διαγωνισμών (σχεδιασμός, τεύχη δημοπράτησης, κριτήρια ανάθεσης, αποτελέσματα πιλοτικών πρωτοβουλιών σχετικά με οχήματα χωρίς εκπομπές κ.λπ.).

Ποιο είναι το προσδοκώμενο αποτέλεσμα;

Στόχος είναι η σύνταξη κοινής δήλωσης ζήτησης και η επίτευξη συμφωνίας επί ορισμένων θεμάτων και τεχνικών/νομικών κριτηρίων για την πρόσκληση υποβολής προσφορών. Η πρόσκληση αυτή θα αφορά την ανάπτυξη βαρέων επαγγελματικών ηλεκτρικών οχημάτων (φορτηγών μεταφοράς και απόρριψης αποβλήτων, οδοκαθαρισμού, βαρέων διανομών), τα οποία επί του παρόντος δεν διατίθενται στην αγορά. Η συνεργασία μεταξύ μεγάλων αγοραστών αναμένεται να συμβάλει στην τόνωση της αγοράς καινοτόμων προϊόντων. Παρόμοια προσέγγιση ακολουθείται και στις άλλες υποομάδες.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<http://www.bigbuyers.eu/>

Επιπλέον, οφέλη από τις συνεργατικές δημόσιες συμβάσεις μπορούν να αποκομίσουν και μεμονωμένοι αγοραστές του δημόσιου τομέα με επαρκή αγοραστική δύναμη, όπως σημαντικοί δήμοι ή μεγάλες επιχειρήσεις κοινής ωφελείας. Οι εν λόγω αγοραστές του δημόσιου τομέα είναι από τη φύση τους κατάλληλοι υποψήφιοι για τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας, διότι διαθέτουν την ικανότητα να προσδιορίζουν και να υποβάλλουν σε δοκιμές αγαθά και υπηρεσίες καινοτομίας πριν προβούν στη χονδρική αγορά τους ως προϊόντων ευρείας χρήσης.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

ΕΗΡΡΑ (ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΣΥΜΜΑΧΙΑ ΓΙΑ ΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΥΓΕΙΑΣ)**Τι είναι η ΕΗΡΡΑ;**

Η ΕΗΡΡΑ είναι μια συμμαχία μη κερδοσκοπικών οργανισμών δημόσιων συμβάσεων. Αποσκοπεί στη συγκέντρωση εμπειρογνώσιας και στη βελτίωση των επιδόσεων, καθώς και στο να αποκτήσουν τα μέλη της στρατηγική θέση στην ευρωπαϊκή αγορά δημόσιων συμβάσεων στον τομέα της υγείας. Η ΕΗΡΡΑ ιδρύθηκε το 2012 και είναι καταχωρισμένη ένωση του γαλλικού δικαίου, με έδρα το Παρίσι.

Τι έκανε η ΕΗΡΡΑ για να επιταχύνει την αγορά καινοτομίας;

Στις 28 και 29 Σεπτεμβρίου 2017 η CCI France International και η ΕΗΡΡΑ διοργάνωσαν στο Παρίσι το πρώτο ευρωπαϊκό φόρουμ για την προμήθεια καινοτόμων λύσεων στον τομέα της υγείας, με τίτλο «Ημέρες ΕΗΡΡΑ».

Στόχος της εκδήλωσης αυτής ήταν να φέρει σε επαφή τους αγοραστές του δημόσιου τομέα υγείας (π.χ. κεντρικές αρχές προμηθειών, νοσοκομεία κ.λπ.) με Γάλλους και Ευρωπαίους προμηθευτές καινοτόμων λύσεων, καθώς και να συγκεντρωθούν πληροφορίες σχετικά με τις διάφορες πρακτικές προμηθειών κάθε ευρωπαϊκής χώρας.

Ποιοι συμμετείχαν;

Στο φόρουμ συμμετείχαν νεοφυείς επιχειρήσεις, ΜΜΕ, εταιρείες μεσαίου μεγέθους και Γάλλοι και Ευρωπαίοι προμηθευτές που προσφέρουν καινοτόμους λύσεις σε κάθε κλάδο του τομέα της υγειονομικής περιθαλψής. Στους κλάδους αυτούς συγκαταλέγονται: φαρμακευτική, παθολογία, βιοϊατρική μηχανική, διαχείριση ασθενών, ιατρικός εξοπλισμός, βιοτεχνολογία, ηλεκτρονική υγεία και ψηφιακή υποστήριξη, στέγαση, υποδομές & τεχνικές υπηρεσίες, ενέργεια και βιώσιμη ανάπτυξη, τηλεπικοινωνίες και υπηρεσίες τεχνολογίας πληροφοριών (ΤΠ).

Η έκθεση για τις «Ημέρες ΕΗΡΡΑ» 2017:

<http://www.ehpra.com/Ressources/FCK/files/EHPPA%20Days%202017%20-%20Web%20REPORT.pdf>

Παρόμοιες πρωτοβουλίες:

<https://beneluxa.org/>

<https://www.euractiv.com/section/health-consumers/news/southern-eu-states-present-unified-front-in-drug-talks/>

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

ΣΥΝΕΝΩΣΗ ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΛΗΨΗ ΔΙΑΡΘΡΩΜΕΝΗΣ ΔΡΑΣΗΣ ΜΕ ΓΝΩΜΟΝΑ ΤΗΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑ:

Το νορβηγικό εθνικό πρόγραμμα ανάπτυξης προμηθευτών

Για ποιον λόγο εξετάστηκε η υιοθέτηση καινοτόμου λύσης;

Πολλές διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας στις οποίες συμμετέχουν μεμονωμένοι αγοραστές του δημόσιου τομέα αποφέρουν ικανοποιητικές λύσεις, αλλά σταματούν μετά την ολοκλήρωση του σταδίου πιλοτικής εκτέλεσης ή δημιουργίας πρωτοτύπων, διότι ένας μεμονωμένος αγοραστής του δημόσιου τομέα δεν μπορεί να εξασφαλίσει επαρκές επίπεδο ζήτησης.

Σε τι συνίσταται η διαφορετική προσέγγιση;

Στόχος των εργασιών του νορβηγικού εθνικού προγράμματος ανάπτυξης προμηθευτών είναι να παροτρύνει αγοραστές του δημόσιου τομέα με παρόμοια συμφέροντα (π.χ. επίτευξη συγκεκριμένου στόχου πολιτικής για την κλιματική αλλαγή ή την υγεία) και παρόμοιες ανάγκες να συνενώνουν εξαρχής τις δυνάμεις τους και να ζητούν από κοινού από την αγορά να τους εξασφαλίσει λύσεις που τους επιτρέπουν να επιτυγχάνουν τους κοινούς στόχους τους. Τα κοινά έργα προσφέρουν στους υποψήφιους προμηθευτές προβλεψιμότητα, σαφήνεια, καθώς και —το σημαντικότερο— τον όγκο που απαιτείται για την εμπορευματοποίηση και τη μαζική παραγωγή.

Ποιο ήταν το αποτέλεσμα;

Στο πλαίσιο ενός κοινού έργου, το πρόγραμμα ανάπτυξης συνεργάστηκε με τους μεγαλύτερους αγοραστές του δημόσιου τομέα της χώρας, οι οποίοι αναλαμβάνουν την έναρξη και την επίβλεψη κατασκευαστικών έργων, μεταξύ των οποίων η κατασκευή νέων σχολείων, βρεφονηπιακών σταθμών, πανεπιστημίων, νοσοκομείων και κρατικών κτιρίων. Η κοινή πρόκληση στην οποία ανέλαβαν να ανταποκριθούν ήταν η εξεύρεση περισσότερο βιώσιμων διαδικασιών οικοδόμησης και, κατ' επέκταση, η συμβολή τους στην τήρηση των δεσμεύσεων που έχει αναλάβει η Νορβηγία στο πλαίσιο της συμφωνίας του Παρισιού για την κλιματική αλλαγή. Με τη στήριξη του προγράμματος ανάπτυξης, προκήρυξαν από κοινού διαγωνισμό για την παράδοση εργασιών μηδενικών εκπομπών, όσον αφορά τη χρήση μηχανημάτων. Κοινοποίησαν τον κοινό προϋπολογισμό τους για την εκτέλεση κατασκευαστικών έργων κατά τα επόμενα πέντε έτη, προκειμένου να καταδείξουν στους υποψήφιους προμηθευτές το δυνητικό μέγεθος της αγοράς. Επί του παρόντος βρίσκεται σε εξέλιξη η ανάπτυξη σχετικής τεχνολογίας, η οποία δεν θα ήταν εφικτή χωρίς τον όγκο της αγοράς.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<http://innovativeanskaffelser.no/about>

2.6. Αντιμετώπιση της απροθυμίας ανάληψης κινδύνων με τη δημιουργία κινήτρων για καινοτομία

Είναι σημαντικό να αναγνωριστεί το γεγονός ότι η σύναψη δημόσιων συμβάσεων συνεπάγεται κινδύνους, π.χ. τον κίνδυνο μη επιτυχούς παράδοσης του προϊόντος ή παροχής της υπηρεσίας, τον κίνδυνο ασυμφωνίας μεταξύ των προσδοκώμενων αποτελεσμάτων και της παραδοθείσας λύσης κ.λπ. Οι αγοραστές του δημόσιου τομέα είναι συχνά επιφυλακτικοί ως προς την ανάληψη των πρόσθετων κινδύνων που ενέχουν οι διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων, διότι διαχειρίζονται δημόσιο χρήμα. Επιπλέον, δεδομένου ότι δεν υπόκεινται στις πιέσεις της αγοράς που ασκούνται στους οικονομικούς φορείς, ο κίνδυνος που απορρέει από τις λύσεις δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας είναι δυσκολότερο να αιτιολογηθεί. Αυτός είναι και ο λόγος για τον οποίο οι συγκεκριμένοι προβληματισμοί θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη κατά τον σχεδιασμό έργων δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας. Για την αντιμετώπιση της απροθυμίας ανάληψης κινδύνων απαιτείται η αλλαγή των κινήτρων των αγοραστών του δημόσιου τομέα με τη χρήση κινήτρων τόσο οικονομικού όσο και μη οικονομικού χαρακτήρα.

Στα μη οικονομικά κίνητρα συμπεριφοράς περιλαμβάνονται, για παράδειγμα, η επιβράβευση ορθών πρακτικών (π.χ. μέσω της απονομής εθνικών βραβείων δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας), ο καθορισμός των δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας ως στόχου στο πλαίσιο των ετήσιων στόχων σταδιοδρομίας των αρμόδιων για τις δημόσιες συμβάσεις υπαλλήλων ή διευθυντικών στελεχών (π.χ. με τον καθορισμό βασικών δεικτών επιδόσεων), καθώς και η παροχή βελτιωμένων ευκαιριών προβολής των αγοραστών του δημόσιου τομέα οι οποίοι υλοποιούν επιτυχώς δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας που διασφαλίζουν τον ταχύτερο εκσυγχρονισμό των δημόσιων υπηρεσιών. Άλλη μια εναλλακτική δυνατότητα είναι η εστίαση στον αντίκτυπο που μπορούν να έχουν οι δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας στις αντίστοιχες περιφέρειες.

ΒΡΑΒΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Κάθε χρόνο, το KOINNO, το γερμανικό κέντρο ικανοτήτων στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας, τιμά τις υποδειγματικές δημόσιες συμβάσεις αγοραστών του δημόσιου τομέα της Γερμανίας με το βραβείο «Η καινοτομία δημιουργεί πλεονέκτημα», το οποίο απονέμεται υπό την αιγίδα του γερμανικού Ομοσπονδιακού Υπουργείου Οικονομικών Υποθέσεων και Ενέργειας.

Στο ίδιο πνεύμα, το ευρωπαϊκό δίκτυο βιώσιμων δημόσιων συμβάσεων «Procura+» απονέμει ετήσια βραβεία για τη σύναψη βιώσιμων δημόσιων συμβάσεων και δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας. Συνοπτική περιγραφή όλων των βραβευθέντων έργων παρέχεται στους οικείους ιστοτόπους, όπου επεξηγούνται τα σημαντικότερα χαρακτηριστικά της καινοτόμου προσέγγισης.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<https://www.koinno-bmwi.de/koinno/innovationspreis>

<http://www.procuraplus.org/awards>

Η χρηματοδότηση αποτελεί συχνά καθοριστικό παράγοντα για τη λήψη απόφασης για την έναρξη διαδικασίας σύναψης δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας, ιδίως όταν το επίπεδο φιλοδοξίας είναι υψηλό από πλευράς καινοτομίας. Προκειμένου να δικαιολογηθεί η απόφαση διοχέτευσης των προϋπολογισμών των δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας στην καινοτομία, είναι σημαντικό οι αγοραστές του δημόσιου τομέα να καταρτίζουν άρτιο επιχειρηματικό σχέδιο, στο οποίο να καταδεικνύεται με σαφήνεια ότι τα αναμενόμενα οφέλη των καινοτόμων λύσεων (π.χ. βελτιώσεις ως προς την ποιότητα/αποδοτικότητα, μειώσεις κόστους καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής κ.λπ.) αντισταθμίζουν το απαιτούμενο επενδυτικό κόστος. Επομένως, τα στοιχεία που αποδεικνύουν τα δυνητικά οφέλη των νέων τεχνολογιών είναι σημαντικά για τον αγοραστή του δημόσιου τομέα κατά την κατάρτιση του επιχειρηματικού σχεδίου ενόψει της λήψης της επενδυτικής απόφασης. Η πιστοποίηση των καινοτόμων λύσεων συμβάλλει στην παροχή διαβεβαιώσεων στους αγοραστές του δημόσιου τομέα ότι οι νέες τεχνολογίες μπορούν να υλοποιήσουν τους φιλόδοξους στόχους τους.

Επιπροσθέτως, υπάρχουν διάφορες πηγές χρηματοδότησης οι οποίες παρέχουν οικονομικά κίνητρα στους αγοραστές του δημόσιου τομέα για τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας. Η χορήγηση ειδικής χρηματοδότησης μπορεί να καλύπτει μεγάλο ποσοστό του πρόσθετου κόστους που συνδέεται με τις δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας, π.χ. κόστος προετοιμασίας και διαχείρισης της δημόσιας σύμβασης, προκαταρκτική διαβούλευση με την αγορά, διαπραγματεύσεις, έρευνα και ανάπτυξη (π.χ. δημιουργία πρωτοτύπων, διεξαγωγή δοκιμών και πιστοποίηση), κινητοποίηση ειδικής τεχνικής ή νομικής εμπειρογνώσιας, προσαρμογή διοικητικών διαδικασιών κ.λπ. Μπορεί επίσης να αντισταθμίζει το άυλο κόστος της αλλαγής νοοτροπίας και της αλλαγής συνθηκών.

ΕΘΝΙΚΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΑ ΚΑΘΕΣΤΩΤΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

14 κράτη μέλη της ΕΕ έχουν θεσπίσει εθνικά ή περιφερειακά καθεστώτα στήριξης των δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας, τα οποία παρέχουν κατά κανόνα κάποια μορφή χρηματοδότησης στους αγοραστές του δημόσιου τομέα για την προετοιμασία και/ή την εκτέλεση δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας, με σκοπό την αντιστάθμιση ορισμένων από τους κινδύνους που ενέχουν οι καινοτόμοι λύσεις. Για παράδειγμα, το πρόγραμμα δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας της Φινλανδίας έχει στηρίξει ήδη περισσότερες από 70 δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας. Η ιταλική περιφέρεια της Λομβαρδίας έχει συμπεριλάβει στην περιφερειακή νομοθεσία της τις προεμπορικές δημόσιες συμβάσεις και τις δημόσιες συμβάσεις καινοτόμων λύσεων υπό τη μορφή πολιτικών στόχων, και έχει προβλέψει χρηματοδότηση για τη διοργάνωση τακτικών προσκλήσεων υποβολής προτάσεων με σκοπό τη συγκέντρωση των αναγκών καινοτομίας από τους αγοραστές του δημόσιου τομέα στη συγκεκριμένη περιφέρεια, για την κάλυψη των οποίων κινούνται στη συνέχεια νέες διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/innovation-procurement-initiatives-around-europe>

<http://www.regione.lombardia.it/wps/portal/istituzionale/HP/DettaglioRedazionale/servizi-e-informazioni/impres/ricerca-e-innovazione-per-le-impres/appalti-pre-commerciali>

ΜΗΧΑΝΙΣΜΟΙ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗΣ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΕ

Η ΕΕ υποστηρίζει τις δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας μέσω διαφόρων προγραμμάτων χρηματοδότησης.

Το κύριο πρόγραμμα της ΕΕ για την έρευνα και την καινοτομία, το πρόγραμμα «**Ορίζων 2020**», χρηματοδοτεί σε τακτική βάση προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για δράσεις συντονισμού και στήριξης (που χρηματοδοτούν δραστηριότητες συντονισμού και δικτύωσης για την προετοιμασία μελλοντικών δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας), προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για δράσεις στο πλαίσιο προεμπορικών δημόσιων συμβάσεων (που συγχρηματοδοτούν επίσης το κόστος της προμήθειας έρευνας, ανάπτυξης και δοκιμαστικού ελέγχου καινοτόμων λύσεων), καθώς και προσκλήσεις υποβολής προτάσεων για δράσεις στο πλαίσιο δημόσιων συμβάσεων καινοτόμων λύσεων (που συγχρηματοδοτούν επίσης το κόστος της προμήθειας και εφαρμογής καινοτόμων λύσεων).

Επισκόπηση όλων των δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας που έχουν λάβει μέχρι στιγμής χρηματοδότηση παρέχεται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/eu-funded-projects>

Περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την υποστήριξη των δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας στο πλαίσιο του προγράμματος «Ορίζων 2020»:

http://ec.europa.eu/research/participants/docs/h2020-funding-guide/cross-cutting-issues/innovation-procurement_en.htm

<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/innovation-procurement>

Το πρόγραμμα COSME της ΕΕ για τη στήριξη των μικρομεσαίων επιχειρήσεων (MME) (<https://ec.europa.eu/easme/en/cosme>) χρηματοδοτεί καινοτόμα έργα με τη συμμετοχή MME.

Τα κράτη μέλη της ΕΕ και οι περιφέρειές τους μπορούν επίσης να συγχρηματοδοτούν δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένων των προεμπορικών δημόσιων συμβάσεων, από τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία (ΕΔΕΤ), στο πλαίσιο των οικείων στρατηγικών έξυπνης εξειδίκευσης. Βλ. τον ειδικό για το θέμα αυτό οδηγό όπου εξηγείται ο τρόπος με τον οποίο οι δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας μπορούν να χρησιμοποιηθούν στο πλαίσιο των ΕΔΕΤ σε συνέργεια επίσης με τη χρηματοδότηση από το πρόγραμμα «Ορίζων 2020»:

http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/docgener/guides/synergy/synergies_en.pdf

Για παραδείγματα έργων δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας με τη χρηματοδότηση των ΕΔΕΤ, βλ.: http://ec.europa.eu/regional_policy/sources/good_practices/GP_fiche_30.pdf.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ**ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΤΗΡΙΞΗΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΤΗΣ ΛΙΘΟΥΑΝΙΑΣ ΜΕ ΤΗ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΗΣΗ ΤΩΝ ΕΔΕΤ**

Στη Λιθουανία έχουν ήδη ξεκινήσει 21 προεμπορικές δημόσιες συμβάσεις, ενώ άλλες 13 είχαν προγραμματιστεί να ξεκινήσουν το 2020, σε συνέχεια τακτικών προσκλήσεων υποβολής προτάσεων που προκηρύσσονται από το 2016 στο πλαίσιο του κυβερνητικού προγράμματος στήριξης των προεμπορικών δημόσιων συμβάσεων. Το εν λόγω πρόγραμμα στήριξης συγχρηματοδοτείται από τα ΕΔΕΤ. Οι αγοραστές του δημόσιου τομέα της Λιθουανίας καλούνται μέσω τακτικών προσκλήσεων υποβολής προτάσεων να υποβάλουν νέες ιδέες για νέα έργα προεμπορικών δημόσιων συμβάσεων.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<https://www.interregeurope.eu/ecoris3/news/news-article/1607/the-start-of-pre-commercial-procurement-in-lithuania>

Θα μπορούσε επίσης να διερευνηθεί η δυνατότητα δημιουργίας μηχανισμών διαχείρισης κινδύνων, όπως συστήματα δανεισμού, ασφάλισης ή εγγυήσεων. Πράγματι, έχουν ήδη δοκιμαστεί μηχανισμοί ασφάλισης ή εγγυήσης που αποσκοπούν στην αντι-στάθμιση των κινδύνων καινοτομίας για τους αγοραστές του δημόσιου τομέα, ιδίως για την κάλυψη ενδεχόμενων ζημιών σε περίπτωση αδυναμίας εφαρμογής της λύσης. Το σύστημα αυτό συμβάλλει στη μείωση του κινδύνου που φέρει ο αγοραστής, κάτι που θα είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία κλίματος εμπιστοσύνης μεταξύ των ενδιαφερόμενων μερών.

ΜΟΧΛΕΥΣΗ ΧΡΗΜΑΤΟΠΙΣΤΩΤΙΚΩΝ ΜΕΣΩΝ ΓΙΑ ΤΗ ΜΕΙΩΣΗ ΤΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ

Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ) και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων (ΕΤαΕ) παρέχουν, με τη στήριξη του προγράμματος εργασίας για την πρόσβαση σε κεφάλαια κινδύνου στο πλαίσιο του προγράμματος «**Ορίζων 2020**», δύο είδη χρηματοδοτικών μέσων για τη μείωση του κινδύνου των δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας, τόσο για τους αγοραστές του δημόσιου τομέα όσο και για τις επιχειρήσεις (κυρίως για τις νεοφυείς επιχειρήσεις και τις ΜΜΕ).

Στο πλαίσιο του μέσου «**Innovfin large projects/science**» («InnovFin μεγάλα έργα / επιστήμη»), η ΕΤΕπ χορηγεί δάνεια σε μεμονωμένους αγοραστές ή σε ομάδες αγοραστών του δημόσιου τομέα ώστε να ξεκινήσουν διαδικασίες σύναψης προεμπορικών δημόσιων συμβάσεων και δημόσιων συμβάσεων για την προμήθεια καινοτόμων λύσεων. Με αυτόν τον τρόπο παρέχεται στους αγοραστές η δυνατότητα να ξεπεράσουν την οικονομική δυσχέρεια που ενέχει η προκαταβολική επένδυση σε μια καινοτόμο λύση που θα αποδώσει μόνο σε μεταγενέστερο στάδιο.

Πράγματι, η περίοδος αποπληρωμής του δανείου μπορεί να οριστεί κατά τέτοιο τρόπο ώστε ο αγοραστής του δημόσιου τομέα να πρέπει να αρχίσει να αποπληρώνει το δάνειο μόνον όταν η καινοτομία αρχίσει να αποδίδει πραγματική ποιότητα και βελτιώσεις, όσον αφορά το κόστος, για τον αγοραστή. Το δάνειο μπορεί επίσης να αμβλύνει τις δυσκολίες που παρουσιάζει ο συγχρονισμός της συγκέντρωσης οικονομικών πόρων για την έναρξη διαδικασίας συνεργατικής δημόσιας σύμβασης, διότι μπορεί να δώσει τη δυνατότητα σε όλα τα μέλη της ομάδας να αρχίσουν αμέσως να συνάπτουν συμβάσεις από κοινού προμήθειας, καθώς και σε καθένα από αυτά να αποπληρώσει το μερίδιό του με βάση διαφορετικά επιμέρους χρονοδιαγράμματα.

Στο πλαίσιο του μέσου «**Innovfin for innovators**» («Innovfin για φορείς καινοτομίας»), η ΕΤΕπ και το ΕΤαΕ μπορούν να βοηθήσουν τις επιχειρήσεις που συμμετέχουν σε προεμπορικές δημόσιες συμβάσεις και δημόσιες συμβάσεις καινοτόμων λύσεων να αποκτήσουν ευκολότερη πρόσβαση σε δάνεια, εγγυήσεις, αντεγγυήσεις, χρηματοδότηση με υβριδικά μέσα, ενδιάμεση χρηματοδότηση και χρηματοδότηση μετοχικού κεφαλαίου, ώστε να αναπτύξουν τις επιχειρηματικές τους δραστηριότητες στο πλαίσιο δημόσιας σύμβασης καινοτομίας, με σκοπό την ευρύτερη εμπορευματοποίηση των λύσεων.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

Innovfin μεγάλα έργα / επιστήμη:

<https://www.eib.org/en/products/blending/innovfin/products/science.htm>

Innovfin for innovators: <https://www.eib.org/en/products/blending/innovfin/index.htm>

3. ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΦΟΡΕΩΝ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Η προσέλκυση φορέων καινοτομίας, ιδίως νεοφυών επιχειρήσεων υψηλής τεχνολογίας και καινοτόμων ΜΜΕ, αποτελεί μία από τις κυριότερες προκλήσεις στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας. Σε ορισμένους τομείς, οι επιχειρήσεις αυτές βασίζονται σε πολύ μεγάλο βαθμό στους αγοραστές του δημόσιου τομέα για την απορρόφηση των καινοτόμων λύσεων που προσφέρουν ⁽²¹⁾, ενώ οι αγοραστές του δημόσιου τομέα ενδέχεται να χρειάζονται τις δυνατότητες καινοτομίας των εν λόγω επιχειρήσεων για την παροχή δημόσιων υπηρεσιών αιχμής. Από την άλλη πλευρά, οι νεοφυείς επιχειρήσεις και οι ΜΜΕ συχνά δεν διαθέτουν τις ισχυρές ικανότητες και το αξιόπιστο ιστορικό επιδόσεων που απαιτούν συνήθως οι αγοραστές του δημόσιου τομέα.

Οι αγοραστές του δημόσιου τομέα μπορούν να ξεετάζουν δύο βασικές προσεγγίσεις: την προσαρμογή της διαδικασίας σύναψης δημόσιων συμβάσεων στους εν λόγω φορείς καινοτομίας (σημείο 3.1) και την κινητοποίηση μεσιτών καινοτομίας (σημείο 3.3).

3.1. Δημιουργία προοπτικών σύναψης δημόσιων συμβάσεων και για μικρότερους φορείς καινοτομίας

Σύμφωνα με τις αρχές των Συνθηκών, δυνατότητα σύναψης δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας οποιασδήποτε μορφής, άνω ή κάτω των ορίων των δημόσιων συμβάσεων, πρέπει να παρέχεται σε όλους τους οικονομικούς φορείς, ανεξαρτήτως μεγέθους. Ωστόσο, οι δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας προσελκύουν περισσότερο το ενδιαφέρον μικρών καινοτόμων επιχειρήσεων από ό,τι οι συνήθεις δημόσιες συμβάσεις για την παροχή έτοιμων προς χρήση προϊόντων. Οι κανόνες της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις, οι οποίοι εκδόθηκαν το 2014, παρέχουν πλέον στους αγοραστές του δημόσιου τομέα τη δυνατότητα να σχεδιάζουν διαδικασίες οι οποίες μπορούν να προσαρμόζονται τόσο σε μεγάλες επιχειρήσεις όσο και σε μικρότερους καινοτόμους προμηθευτές.

3.1.1. Συνεργασία με την αγορά

Το πρώτο βήμα για την εξασφάλιση της προσφοράς ενός φορέα καινοτομίας είναι απλό: συνεργασία με τον φορέα καινοτομίας. Με αυτήν την εξαιρετικά απλή προσέγγιση αντιμετωπίζονται δύο προβλήματα: έλλειψη ενημέρωσης των επιχειρήσεων σχετικά με τις δημόσιες συμβάσεις και έλλειψη εμπιστοσύνης. Η άμεση επαφή με έναν οικονομικό φορέα μπορεί να επιλύσει και τα δύο αυτά προβλήματα. Όπως και στην περίπτωση της παρουσίασης και προώθησης λύσεων με σκοπό την πώληση, η απευθείας συνομιλία μπορεί να πείσει μια κατά τα άλλα επιφυλακτική εταιρεία να αρχίσει να συναλλάσσεται με αγοραστές του δημόσιου τομέα.

⁽²¹⁾ Η ζήτηση από τον ιδιωτικό τομέα είναι πολύ χαμηλή σε ορισμένους τομείς (οδικό δίκτυο, διαχείριση κυκλοφορίας, διαχείριση αποβλήτων κ.λπ.). Οι αγορές δημόσιων συμβάσεων αποτελούν συχνά τις μοναδικές ή τις κύριες εμπορικές διεξόδους για λύσεις στους εν λόγω τομείς.

Ως μέσα επικοινωνίας θα μπορούσαν να χρησιμοποιηθούν το ηλεκτρονικό ταχυδρομείο ή η τηλεφωνική κλήση σε προκαθορισμένες εταιρείες. Επικοινωνία θα μπορούσε επίσης να επιτευχθεί μέσω της δικτύωσης και της παροχής πληροφοριών σε εμπορικές εκδόσεις. Η επικοινωνία μπορεί να είναι ελάχιστη και να απαιτεί μικρή προσπάθεια (π.χ. αποστολή, σε ορισμένες εταιρείες ή κλαδικές ενώσεις, διαδικτυακού συνδέσμου προς προκήρυξη διαγωνισμού για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης) ή να είναι εκτενής (π.χ. παρουσίαση των εγγράφων της διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης σε εμπορική έκθεση, διαδικτυακό σεμινάριο ή εκστρατεία στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης). Σε χώρες με χαμηλά επίπεδα εμπιστοσύνης στις διαδικασίες δημόσιων συμβάσεων, οι επαφές αυτές διαδραματίζουν επίσης σημαντικό ρόλο στο να δοθεί ανθρώπινο πρόσωπο σε μια διαδικασία και να αυξηθεί η εμπιστοσύνη των επιχειρήσεων στις οποίες θα ανατεθεί η σύμβαση στο πλαίσιο θεμιτού ανταγωνισμού.

Ωστόσο, προκειμένου να αποφευχθούν οι διακρίσεις και η άνιση μεταχείριση, οι αγοραστές του δημόσιου τομέα υπόκεινται επίσης σε περιορισμούς ως προς τα μέσα με τα οποία ανταλλάσσουν πληροφορίες με τους προμηθευτές. Για να διασφαλιστεί ανοικτός και αποτελεσματικός ανταγωνισμός, κανένας δυνητικός προμηθευτής δεν μπορεί να έχει αποκλειστική ή προτιμησιακή πρόσβαση σε έγγραφα ή πληροφορίες. Οι αγοραστές του δημόσιου τομέα πρέπει επίσης να καταγράφουν επαρκώς κάθε προφορική επικοινωνία που έχουν με τις επιχειρήσεις ⁽²²⁾.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

ΠΡΟΔΡΑΣΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΙΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ:

Τηλεϊατρική που σώζει ζωές στις μονάδες εντατικής θεραπείας ευρωπαϊκών νοσοκομείων

Για ποιον λόγο εξετάστηκε η υιοθέτηση καινοτόμου λύσης;

Νοσοκομεία στις Κάτω Χώρες, την Ισπανία, το Βέλγιο και τη Φινλανδία επιθυμούσαν την ανάπτυξη μιας πλατφόρμας τηλεϊατρικής υψηλής διαλειτουργικότητας για την τηλεανίχνευση και τηλεπερίθαλψη ασθενών σε μονάδες εντατικής θεραπείας με αυξημένο κίνδυνο θανάτου λόγω σηψαιμίας.

Σε τι συνίσταται η διαφορετική προσέγγιση;

Τα νοσοκομεία άρχισαν να προωθούν την επικείμενη σύμβαση το συντομότερο δυνατόν, δημοσιεύοντας προκαταρκτική προκήρυξη στη βάση δεδομένων TED (Tenders Electronic Daily) και συλλέγοντας πληροφορίες από δυνητικούς προσφέροντες μέσω προκαταρκτικής διαβούλευσης με την αγορά, η οποία πραγματοποιήθηκε με τη μορφή σειράς συνεδριάσεων με φυσική παρουσία, οι οποίες συμπληρώθηκαν από ηλεκτρονικό ερωτηματολόγιο. Η προσέγγιση αυτή έδωσε στους αγοραστές του δημόσιου τομέα ευρύ φάσμα πληροφοριακών στοιχείων σχετικά με την τρέχουσα επικρατούσα κατάσταση. Βάσει των στοιχείων αυτών επιβεβαιώθηκε ότι ο προβλεπόμενος προϋπολογισμός για τη δημόσια σύμβαση ήταν επαρκής και αναδείχθηκαν οι πρόσθετες πληροφορίες που έπρεπε να ενσωματωθούν στην προκήρυξη του διαγωνισμού.

Η προώθηση της δημόσιας σύμβασης ξεκίνησε μέσω του ιστοτόπου THALEA ⁽²³⁾ και μέσω αναρτήσεων σε άλλους ιστοτόπους, φόρουμ και ενημερωτικά δελτία για την υγεία, τις ΤΠ και την καινοτομία. Οι αγοραστές προώθησαν επίσης την προκαταρκτική προκήρυξη και την προκήρυξη της σύμβασης σε εμπορικές εκδόσεις που διοργανώθηκαν στον τομέα της υγείας και τον τομέα ΤΠ. Μέσω στοχευμένων ταχυδρομικών αποστολών, ενημερώθηκαν κλαδικές ενώσεις, εμπορικά επιμελητήρια, εθνικά σημεία επαφής του προγράμματος «Ορίζων 2020» για τον τομέα της υγείας και τον τομέα ΤΠ, καθώς και εταιρείες που είναι γνωστό ότι δραστηριοποιούνται σε αυτόν τον τομέα. Η προώθηση ενισχύθηκε μέσω των μέσων κοινωνικής δικτύωσης, ώστε να επιτευχθεί η προσέγγιση, κυρίως, και των ΜΜΕ, π.χ. μέσω της πρωτοβουλίας Start-Up Europe, του μέσου της ΕΕ για τις ΜΜΕ, της ψηφιακής ενιαίας αγοράς της ΕΕ και των λογαριασμών της ΕΕ στο Twitter για την υγεία.

Ποιο ήταν το αποτέλεσμα;

Η διαδικασία σύναψης προεμπορικής σύμβασης προσέλκυσε προσφορές όχι μόνο από μεγάλες εταιρείες αλλά και από μικρότερους φορείς καινοτομίας, συμπεριλαμβανομένων νεοφυών επιχειρήσεων. Αποτέλεσμα της διαδικασίας αυτής ήταν η επιτυχή παροχή νέων αλγορίθμων και βελτιωμένων λύσεων εντοπισμού κινδύνων από δύο νεοφυείς επιχειρήσεις και έναν μεγάλο παράγοντα του τομέα. Οι λύσεις αυτές παρέχουν περισσότερο έγκαιρη διάγνωση και βελτιώνουν σημαντικά την αποδοτικότητα των μονάδων εντατικής θεραπείας. Η εξέλιξη αυτή είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση του ποσοστού θνησιμότητας λόγω σηψαιμίας κατά 25 %. Περίορισε επίσης τη διάρκεια νοσηλείας κατά 20-50 %.

Τα νοσοκομεία διέυρναν την ομάδα αγοραστών για τη σύναψη επακόλουθης δημόσιας σύμβασης, με σκοπό την εκτενέστερη εφαρμογή καινοτόμων λύσεων αυτού του είδους σε ολόκληρη την Ευρώπη. Δρομολόγησαν νέα ανοικτή διαβούλευση με την αγορά για τη συγκεκριμένη δημόσια σύμβαση, με σκοπό να προωθήσουν τη νέα επικείμενη πρόσκληση υποβολής προσφορών σε φορείς καινοτομίας και να τηρούνται ενήμεροι για τις τελευταίες εξελίξεις όσον αφορά την τεχνολογία αιχμής.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<http://www.thalea-ppc.eu/market-consultation>

⁽²²⁾ Για περισσότερες λεπτομέρειες βλ. την ενότητα 4.1.2 για την προκαταρκτική διαβούλευση με την αγορά.

⁽²³⁾ Το ακρωνύμιο THALEA αναφέρεται στο σύστημα τηλεϊατρικής που ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις των νοσοκομείων, όσον αφορά την έγκαιρη προειδοποίηση με τη βοήθεια καινοτόμων ΤΠΕ για τη διάσωση των ζωών ασθενών με συννοσηρότητα στην Ευρώπη. Δημιουργήθηκε στο πλαίσιο προγράμματος εξατομικευμένης περίθαλψης ασθενών. Το THALEA χρηματοδοτήθηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση στο πλαίσιο του έβδομου προγράμματος-πλαισίου (FP7-ICT-611855).

<http://www.thalea-pcp.eu/thalea-2-ppi-overview>

<https://ted.europa.eu/udl?uri=TED:NOTICE:69348-2018:TEXT:EL:HTML&tabId=1>

3.1.2. Μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης

Η γραφειοκρατική επιβάρυνση αποτελεί συχνά αποτρεπτικό παράγοντα για τη συμμετοχή των ΜΜΕ και των νεοφυών επιχειρήσεων σε διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων. Ανάλογα με το κράτος μέλος και την αναθέτουσα αρχή, υποχρεούνται να υποβάλλουν, μαζί με την προσφορά τους, πιστοποιητικά από διοικητικές αρχές τα οποία αποδεικνύουν τη νομιμοποίησή τους, καθώς και την οικονομική και χρηματοοικονομική τους ικανότητα, για την επαλήθευση της εκπλήρωσης των κριτηρίων αποκλεισμού και επιλογής.

Οι απαιτήσεις αυτές απλουστεύθηκαν με την έκδοση των επικαιροποιημένων κανόνων της ΕΕ. Οι προσφέροντες μπορούν πλέον να υποβάλλουν υπεύθυνη δήλωση στην οποία αναφέρουν αν πληρούνται όλες οι διοικητικές προϋποθέσεις. Επιπλέον, οι υποψήφιοι υποβάλλουν πιστοποιητικά προς επιβεβαίωση της υπεύθυνης δήλωσής τους μόνο σε περίπτωση που η προσφορά τους αξιολογηθεί ως η πλέον συμφέρουσα. Είναι λογικότερο, από επιχειρηματική άποψη, τα πιστοποιητικά να συγκεντρώνονται ακριβώς πριν από την υπογραφή της σύμβασης, και όχι κατά την έναρξη μιας διαδικασίας.

Με την ηλεκτρονική έκδοση της εν λόγω υπεύθυνης δήλωσης —του Ευρωπαϊκού Ενιαίου Εγγράφου Προμήθειας (ΕΕΕΠ) ⁽²⁴⁾— η διαδικασία έχει απλουστευθεί ακόμη περισσότερο. Το ΕΕΕΠ επιτρέπει την επαναχρησιμοποίηση των δεδομένων, καθιστώντας ταχύτερη την υποβολή αίτησης από τους προσφέροντες. Πρόκειται για σημαντική απλούστευση, τόσο για τους αγοραστές του δημόσιου τομέα όσο και για τους προσφέροντες.

Υπηρεσίες ΕΕΕΠ λειτουργούν στα περισσότερα κράτη μέλη ⁽²⁵⁾. Το ΕΕΕΠ είναι ένας προσυμπληρωμένος κατάλογος πιθανών στοιχείων της υπεύθυνης δήλωσης που μπορεί να απαιτούνται για τη συμμετοχή σε διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων. Για κάθε διαδικασία, οι αγοραστές του δημόσιου τομέα επιλέγουν τις αντίστοιχες απαιτήσεις που πρέπει να πληροί ο προσφέρων.

Σε συστήματα ηλεκτρονικών δημόσιων συμβάσεων και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης ⁽²⁶⁾ με υψηλότερο βαθμό διασύνδεσης, ενθαρρύνεται η εφαρμογή της αρχής «μόνον άπαξ» στο πλαίσιο των ηλεκτρονικών συνδέσεων μεταξύ του ΕΕΕΠ και των κρατικών ηλεκτρονικών μητρώων που χρησιμοποιούνται για την έκδοση των σχετικών πιστοποιητικών. Βάσει της αρχής αυτής, οι αγοραστές του δημόσιου τομέα μπορούν να έχουν απευθείας πρόσβαση στα απαιτούμενα αποδεικτικά στοιχεία. Η δυνατότητα αυτή απαλλάσσει τον προσφέροντα από την υποβολή στοιχείων που έχουν ήδη καταχωριστεί στα συστήματα των οικείων κρατών μελών. Όπως και στην περίπτωση της υπηρεσίας e-Certis ⁽²⁷⁾, η οποία είναι μια υπηρεσία χαρτογράφησης των αποδεικτικών στοιχείων όλων των ευρωπαϊκών χωρών, η δυνατότητα αυτή παρέχεται σε διασυνοριακό επίπεδο.

ΟΙ ΥΠΗΡΕΣΙΕΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΕΝΙΑΙΟΥ ΕΓΓΡΑΦΟΥ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑΣ (ΕΕΕΠ):

Η Φινλανδία καταδεικνύει τις δυνατότητες απλούστευσης που παρέχει το έγγραφο

Υπηρεσίες ΕΕΕΠ παρέχονται επί του παρόντος σε ολόκληρη την Ευρώπη. Ορισμένες προσφέρουν βασικές λειτουργικές δυνατότητες, όπως αποδεικτικά στοιχεία εκπλήρωσης των κριτηρίων αποκλεισμού (εξόφληση φορολογικών υποχρεώσεων και κοινωνικών παροχών κ.λπ.). Ωστόσο, διαπιστώνεται αυξανόμενος αριθμός υπηρεσιών διασύνδεσης του ΕΕΕΠ με εθνικές βάσεις δεδομένων και άλλες υπηρεσίες προστιθέμενης αξίας. Στις υπηρεσίες αυτές μπορεί να περιλαμβάνεται η αποθήκευση εταιρικών προφίλ με σκοπό τη μείωση της διοικητικής επιβάρυνσης για τις αρχές και τους προμηθευτές.

Στη Φινλανδία, η κεντρική υπηρεσία ηλεκτρονικής υποβολής προσφορών (e-Tendering) διασυνδέθηκε με οκτώ εθνικές βάσεις δεδομένων κατά τη διάρκεια υλοποίησης της υπηρεσίας ΕΕΕΠ. Οι αρχές έχουν πλέον απευθείας πρόσβαση στις πληροφορίες που παρέχονται από τους προμηθευτές, οι οποίες διατηρούνται αποθηκευμένες σε εταιρικό προφίλ για εύκολη επαναχρησιμοποίηση. Επιπλέον, ο βασικός προμηθευτής μπορεί να καλεί τα μέλη και τους υπεργολάβους της κοινοπραξίας να συμπληρώνουν απευθείας το ΕΕΕΠ από την πλατφόρμα e-Tendering. Με τον τρόπο αυτό διευκολύνεται ιδιαίτερα η συμμετοχή ΜΜΕ σε μεγαλύτερα έργα δημόσιων συμβάσεων.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

https://ec.europa.eu/growth/single-market/public-procurement/digital/espd_el
www.hanki-palvelu.fi

3.1.3. Προσαρμογή των κριτηρίων επιλογής

Οι αγοραστές του δημόσιου τομέα συχνά απαιτούν από τους οικονομικούς φορείς να αποδείξουν ότι έχουν τη χρηματοοικονομική και/ή οικονομική ικανότητα να εκτελέσουν μια σύμβαση. Αυτό συνήθως εντάσσεται στο πλαίσιο μιας προσέγγισης δέουσας επιμέλειας για τον μετριασμό τυχόν κινδύνου θέσης του αναδόχου υπό εκκαθάριση κατά τη διάρκεια μιας συμβατικής περιόδου, με επιπτώσεις στις προμήθειες προς τη δημόσια υπηρεσία. Κατά κανόνα, οι αγοραστές του δημόσιου τομέα αναζητούν, για τον σκοπό αυτό, πληροφορίες σχετικά με τους ετήσιους λογαριασμούς και τα επίπεδα του κύκλου εργασιών.

⁽²⁴⁾ https://ec.europa.eu/growth/single-market/public-procurement/digital/espd_el.

⁽²⁵⁾ Κατάλογος των παρόχων ΕΕΕΠ διατίθεται στη διεύθυνση <https://ec.europa.eu/docsroom/documents/38181>.

⁽²⁶⁾ Σύμφωνα με τις οδηγίες για τις δημόσιες συμβάσεις, η ηλεκτρονική υποβολή προσφορών έχει καταστεί υποχρεωτική από τον Οκτώβριο του 2018.

⁽²⁷⁾ <https://ec.europa.eu/tools/ecertis/#/homePage>.

Σε ορισμένες περιπτώσεις, έχει ζητηθεί από τους οικονομικούς φορείς η εκπλήρωση σημαντικών οικονομικών απαιτήσεων προκειμένου να καταδειχθεί αυτή η ικανότητα. Για παράδειγμα, το ελάχιστο επίπεδο κύκλου εργασιών που απαιτείται είναι συχνά πολλαπλάσιο της αξίας της συγκεκριμένης σύμβασης. Η απαίτηση αυτή δεν διασφαλίζει απαραίτητα την άρτια εκτέλεση της σύμβασης. Επιπλέον, αποκλείει όλους τους δυνητικούς προσφέροντες με χαμηλότερο κύκλο εργασιών, οι οποίοι ενδέχεται να διαθέτουν την απαιτούμενη ικανότητα και —ακόμη σημαντικότερο— μια καλύτερη λύση.

Σύμφωνα με τους νέους κανόνες, οι αγοραστές του δημόσιου τομέα δεν μπορούν πλέον να απαιτούν κύκλο εργασιών που υπερβαίνει το διπλάσιο της εκτιμώμενης αξίας της σύμβασης, εκτός από δεόντως αιτιολογημένες περιπτώσεις ⁽²⁸⁾. Ο κανόνας αυτός διευκολύνει τη συμμετοχή νεοφυών επιχειρήσεων και καινοτόμων ΜΜΕ, οι οποίες είναι πιθανότερο να έχουν συσταθεί πρόσφατα και να παρουσιάζουν σχετικά χαμηλό κύκλο εργασιών.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

ΔΗΜΙΟΥΡΓΙΑ ΕΥΚΑΙΡΙΩΝ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΜΕ:

Τηλεκατευθυνόμενα αεροσκάφη (*drones*) και εξοπλισμός ατομικής προστασίας για την αντιμετώπιση δασικών πυρκαγιών στη Βουλγαρία και τη Σερβία

Για ποιον λόγο εξετάστηκε η υιοθέτηση καινοτόμου λύσης;

Οι πόλεις Kula στη Βουλγαρία και Boljevac στη Σερβία επιθυμούσαν να αγοράσουν οχήματα ειδικού σκοπού, τηλεκατευθυνόμενα αεροσκάφη επιτήρησης και εξοπλισμό ατομικής προστασίας για την αντιμετώπιση δασικών πυρκαγιών. Δεδομένου ότι στον συγκεκριμένο τομέα οι καινοτόμοι ΜΜΕ είναι σε θέση να παρέχουν λύσεις καλής ποιότητας, οι αγοραστές του δημόσιου τομέα επιθυμούσαν να εξασφαλίσουν τη δυνατότητα πρόσβασης των ΜΜΕ στη διαδικασία σύναψης δημόσιων συμβάσεων.

Σε τι συνίσταται η διαφορετική προσέγγιση;

Οι δύο πόλεις δημοσίευσαν παρόμοιες προσκλήσεις υποβολής προσφορών. Ο απαιτούμενος ελάχιστος κύκλος εργασιών βάσει των κριτηρίων χρηματοοικονομικής ικανότητας ήταν ίσος προς την αξία της προσφοράς τους (όχι μεγαλύτερος). Ο μέσος ετήσιος κύκλος εργασιών του προσφέροντος κατά τα προηγούμενα τρία έτη για τα οποία είχαν κλείσει οι λογαριασμοί έπρεπε να υπερβαίνει την αξία της προσφοράς τους.

Καθώς οι αγοραστές του δημόσιου τομέα είχαν υποδιαιρέσει επίσης τη σύμβαση σε τμήματα, η συνολική αξία της σύμβασης είχε κατανεμηθεί επίσης στα διάφορα τμήματα —όχημα, τηλεκατευθυνόμενο αεροσκάφος και εξοπλισμός ατομικής προστασίας—, η εκπλήρωση της απαίτησης χρηματοοικονομικής ικανότητας ήταν εφικτή για τις ΜΜΕ.

Ποιο ήταν το αποτέλεσμα;

Χάρη στην προσέγγιση αυτή, οι ΜΜΕ κατόρθωσαν να εξασφαλίσουν τις συμβάσεις για την προμήθεια καινοτόμου εξοπλισμού.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<http://obshtina-kula.com/bg/?p=1915>

<https://ted.europa.eu/udl?uri=TED:NOTICE:222939-2017:TEXT:EL:HTML&tabId=0> (για την Kula)

<http://ted.europa.eu/udl?uri=TED:NOTICE:433112-2017:TEXT:EN:HTML&src=0&ticket=ST-28215527-OcEvhL2HhcgUNWcpu88X7fxW924VOOHEzNzxKwit9AEmKozNQ9Ffi8e7wyLKL0NjYuXOTNYeuacOZtZzn5lzVzXG-PHslUMVSYXC6iO06UxAkYy-4J10I8LIWSzTszVd8YtfzXC0SHCMGZ8cHeoDwhWflqLC>

<https://ted.europa.eu/udl?uri=TED:NOTICE:99979-2018:TEXT:EL:HTML&tabId=0> (για την Boljevac)

(Με τη συγχρηματοδότηση του διασυνοριακού προγράμματος «Interreg-ΜΠΒ» Βουλγαρίας-Σερβίας)

Για να αποδείξουν τις τεχνικές ικανότητές τους για την εκτέλεση της εν λόγω δημόσιας σύμβασης, οι οικονομικοί φορείς υποχρεούνται συχνά να παράσχουν κατάλογο των έργων που έχουν υλοποιηθεί, των προμηθειών που έχουν παραδοθεί ή των υπηρεσιών που έχουν παρασχεθεί στο παρελθόν. Ο κατάλογος αυτός πρέπει συχνά να συνοδεύεται από πιστοποιητικά ορθής εκτέλεσης ή άλλα λεπτομερή στοιχεία. Η απαίτηση αυτή αποτελεί πρόκληση για τις νεοφυείς επιχειρήσεις, οι οποίες έχουν μόλις συσταθεί και δεν είχαν ακόμη χρόνο να συγκεντρώσουν τέτοιες συστάσεις. Ως εκ τούτου, η προσέγγιση αυτή θα μπορούσε να αποκλείσει τις νεοφυείς επιχειρήσεις από τη συμμετοχή σε ορισμένες διαδικασίες δημόσιων συμβάσεων, παρόλο που μπορεί κάλλιστα να έχουν τις αναγκαίες ικανότητες για την εκτέλεση της σύμβασης —ίσως ακόμη και με μια πιο καινοτόμο τεχνική λύση.

Οι αγοραστές του δημόσιου τομέα έχουν τη δυνατότητα να ζητούν άλλα αποδεικτικά στοιχεία από τους οικονομικούς φορείς ως αποδεικτικά μέσα ⁽²⁹⁾. Ανάλογα με τη σύμβαση, ο οικονομικός φορέας μπορεί να παρέχει στοιχεία που αποδεικνύουν τα εκπαιδευτικά και επαγγελματικά προσόντα του παρόχου υπηρεσιών ή του αναδόχου ή του διευθυντικού προσωπικού της επιχείρησης ή ενδεικτικά στοιχεία των συστημάτων διαχείρισης και παρακολούθησης της αλυσίδας εφοδιασμού τα οποία θα

⁽²⁸⁾ Άρθρο 58 παράγραφος 3 δεύτερη περίπτωση της οδηγίας 2014/24/ΕΕ.

⁽²⁹⁾ Βλ. παράρτημα ΧΙΙ μέρος ΙΙ της οδηγίας 2014/24/ΕΕ.

είναι σε θέση να χρησιμοποιήσει ο οικονομικός φορέας κατά την εκτέλεση της σύμβασης. Τα αποδεικτικά μέσα που δεν απαιτούν από τον προσφέροντα να έχει ασκήσει επιχειρηματική δραστηριότητα επί πολλά έτη επιτρέπουν επίσης στις νεοφυείς επιχειρήσεις να ανταγωνίζονται για τη σύμβαση.

3.1.4. Χρήση τμημάτων

Η υποδιαίρεση των δημόσιων συμβάσεων σε τμήματα αποτελεί έναν άλλο τρόπο προσέλκυσης φορέων καινοτομίας. Το μέγεθος κάθε τμήματος μπορεί να είναι ανάλογο προς τις επιχειρησιακές ικανότητες των νεοφυών επιχειρήσεων και των καινοτόμων ΜΜΕ. Η χρήση τμημάτων αποτελεί επίσης τρόπο περιορισμού της εξάρτησης από έναν μόνο προμηθευτή, ακόμη και σε περιπτώσεις στις οποίες κυριαρχούν οι μεγάλοι προμηθευτές. Στις περιπτώσεις αυτές, ο αγοραστής του δημόσιου τομέα μπορεί να θέσει απαιτήσεις διαλειτουργικότητας και/ή ανοικτών προτύπων για τη διασύνδεση των διαφόρων δομικών στοιχείων ενός συστήματος τα οποία παρέχουν οι πωλητές σε διάφορα τμήματα. Εν προκειμένω, η σύμβαση που συνάπτεται με τον προμηθευτή θα πρέπει να προβλέπει κανόνες σχετικά με τη μελλοντική χρήση οποιουδήποτε νέου δικαιώματος διανοητικής ιδιοκτησίας ενδέχεται να προκύψει από το έργο.

Σύμφωνα με τους νέους κανόνες της ΕΕ, οι αγοραστής του δημόσιου τομέα οφείλουν να εξετάζουν το ενδεχόμενο υποδιαίρεσης κάθε δημόσιας σύμβασης σε τμήματα ⁽³⁰⁾. Στην πράξη, υποχρεούνται να επιτύχουν την ορθή ισορροπία μεταξύ δύο παραμέτρων: αφενός, της χρήσης τμημάτων για τη διευκόλυνση της συμμετοχής μικρότερων καινοτόμων προμηθευτών και την προώθηση της μεταστροφής προς περισσότερο ανοικτές, διαλειτουργικές λύσεις και, αφετέρου, της ελαχιστοποίησης της δικής τους διοικητικής επιβάρυνσης μέσω της ανάθεσης της σύμβασης σε έναν μόνο ανάδοχο, ο οποίος θα αναλάβει την εκτέλεση όλων των απαιτούμενων εργασιών.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

ΕΥΚΑΙΡΙΕΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΜΜΕ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΕΡΓΩΝ ΜΕΓΑΛΥΤΕΡΗΣ ΚΛΙΜΑΚΑΣ:

Ανθεκτικά στον χρόνο κέντρα διαχείρισης της κυκλοφορίας για την Αγγλία και τις Κάτω Χώρες

Για ποιον λόγο εξετάστηκε η υιοθέτηση καινοτόμου λύσης;

Οι ολλανδικές και οι αγγλικές αρχές που είναι αρμόδιες για το οδικό δίκτυο, Rijkswaterstaat και Highways England αντίστοιχα, επιθυμούσαν να στραφούν προς μια ανοικτή πλατφόρμα δομοστοιχειωτού λογισμικού για τα οικεία κέντρα διαχείρισης της κυκλοφορίας επόμενης γενιάς. Στόχος ήταν η αντιμετώπιση της εξάρτησης από έναν μόνο προμηθευτή και η διαμόρφωση ευνοϊκών συνθηκών για την παροχή νέων καινοτόμων υπηρεσιών από μικρότερες καινοτόμους επιχειρήσεις.

Σε τι συνίσταται η διαφορετική προσέγγιση;

Για την επίτευξη του στόχου τους, οι αγοραστής του δημόσιου τομέα δρομολόγησαν δύο διαδικασίες από κοινού προμήθειας, οι οποίες διεξήχθησαν παράλληλα:

- 1) μία διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης για την αντικατάσταση της ειδικά προσαρμοσμένης στις ανάγκες τους πλατφόρμας λογισμικού με νέα πλατφόρμα ανοικτών διεπαφών·
- 2) μία διαδικασία σύναψης προεμπορικής δημόσιας σύμβασης για την ανάπτυξη καινοτόμων λειτουργικών μονάδων διαχείρισης κυκλοφορίας, ώστε να λειτουργούν επιπλέον της νέας ανοικτής πλατφόρμας. Προκειμένου να διασφαλιστεί επαρκές επίπεδο ανταγωνισμού μεταξύ των πωλητών συστημάτων, καθώς και η διαλειτουργικότητα των διαφόρων λειτουργικών μονάδων, οι αγοραστής του δημόσιου τομέα διαιρέσαν την προεμπορική δημόσια σύμβαση σε τμήματα ανά λειτουργική μονάδα.

Ποιο ήταν το αποτέλεσμα;

Στο πλαίσιο της πρώτης διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης δημιουργήθηκε υγιής ανταγωνισμός μεταξύ των υφιστάμενων μεγαλύτερων πωλητών συστημάτων για το άνοιγμα της υποκείμενης πλατφόρμας λογισμικού. Με τη δεύτερη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης έρευνας και ανάπτυξης, επιτεύχθηκε η είσοδος περισσότερων ΜΜΕ στην αγορά αυτή, συμπεριλαμβανομένων ΜΜΕ οι οποίες δεν δραστηριοποιούνταν προηγουμένως στον τομέα της διαχείρισης κυκλοφορίας.

Αυτό είχε ως αποτέλεσμα τη δημιουργία άριστων νέων λειτουργικών μονάδων οι οποίες: i) για την προηγμένη καταναεμένη διαχείριση δικτύων, μειώνουν την κυκλοφοριακή συμφόρηση και τις εκπομπές CO₂, ii) για την πρόβλεψη και την πρόληψη τροχαίων ατυχημάτων, αυξάνουν την οδική ασφάλεια και iii) για τη λειτουργία συνεργατικών ευφυών συστημάτων μεταφορών, διευκολύνουν την καθιέρωση ευφυών οχημάτων και άλλων τεχνολογικών καινοτομιών.

Επιπλέον, η εν λόγω προσέγγιση, η οποία βασίζεται σε αυτή την ανοικτή δομοστοιχειωτή αρχιτεκτονική, χρησιμοποιήθηκε ως κριτήριο αναφοράς για την παραγωγή εξοικονόμησης κόστους 20 %.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<http://charmprogramme.com>

⁽³⁰⁾ Άρθρο 46 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ.

3.1.5. Χρήση προτύπων, ανοικτών δεδομένων, ανοικτών διεπαφών και λογισμικού ανοικτού κώδικα

Τα πρότυπα, τα ανοικτά δεδομένα, οι ανοικτές διεπαφές και το λογισμικό ανοικτού κώδικα αποτελούν ακόμη έναν τρόπο για το άνοιγμα των αγορών. Μπορούν να δημιουργήσουν ευνοϊκές προϋποθέσεις για τη συμμετοχή μικρότερων φορέων καινοτομίας σε έργα μεγάλης κλίμακας ή για την παροχή της δυνατότητας σε μικρότερους φορείς καινοτομίας να αναλαμβάνουν μόνοι τους συμβάσεις και να αναπτύξουν την επιχειρηματική τους δραστηριότητα. Ωστόσο, στις συμβάσεις θα πρέπει να καθορίζονται οι κανόνες σχετικά με την πρόσβαση στα προϋπάρχοντα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας που απαιτούνται για την ολοκλήρωση της διαδικασίας καινοτομίας και την πρόσβαση στα νέα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας που δημιουργούνται με τη διαδικασία καινοτομίας.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

ΣΥΝΑΨΗ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ ΑΝΟΙΚΤΗΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ:

Ένα έξυπνο δίκτυο για την «Πόλη του Φωτός»

Για ποιον λόγο εξετάστηκε η υιοθέτηση καινοτόμου λύσης;

Ο δήμος του Eindhoven στις Κάτω Χώρες επιθυμούσε να βελτιώσει την ποιότητα ζωής στην πόλη και να ενισχύσει τη φήμη της ως «Πόλης του Φωτός».

Σε τι συνίσταται η διαφορετική προσέγγιση;

Αντί να προβεί στην αγορά συγκεκριμένου προϊόντος ή συγκεκριμένης λύσης, ο δήμος προκήρυξε διαδικασία ανοικτής καινοτομίας. Η νέα αυτή προσέγγιση βασίστηκε σε έναν χάρτη πορείας στον οποίο καθορίζονταν οι στόχοι του δήμου έως το 2030 και είχε ως γνώμονα μια συνεχή συνεργασία μεταξύ ενός φορέα παροχής υπηρεσιών, πολιτών, ερευνητικών ιδρυμάτων και του δήμου. Επί της ουσίας, οι χρήστες συμμετείχαν σε ένα «ζωντανό εργαστήριο» («living lab») για τον εντοπισμό και την ανταπόκριση σε αλλαγές τις οποίες δεν μπορούσε να προβλέψει εξαρχής ο αγοραστής.

Η διαδικασία σύναψης δημόσιων συμβάσεων περιλάμβανε διαβούλευση της αγοράς, ανταγωνιστικό διάλογο (σε τρεις διαδοχικούς γύρους, με τρεις προεπιλεγμένες κοινοπραξίες), ένα στάδιο υποβολής προσφορών και ένα στάδιο προ της ανάθεσης για την επικύρωση της επιλεγείσας προσφοράς. Ένα από τα κριτήρια επιλογής ήταν η «καινοτόμος δύναμη», η οποία περιλάμβανε απόψεις, στρατηγική, καθώς και την πείρα που αποκομίστηκε από την υλοποίηση της ανοικτής καινοτομίας. Η διαδικασία επιλογής βασίστηκε σε μια μέθοδο «βέλτιστης τιμής».

Ποιο ήταν το αποτέλεσμα;

Ο προμηθευτής που επιλέχθηκε ανέπτυξε ένα συνδεδεμένο, «ανοικτό» σύστημα έξυπνου σχεδιασμού για τα συστήματα φωτισμού δημόσιων χώρων. Χρησιμοποιείται (ή μπορεί να χρησιμοποιηθεί) για την παροχή πολλαπλών υπηρεσιών από διάφορους άλλους καινοτόμους προμηθευτές, συμπεριλαμβανομένων των νεοφυών επιχειρήσεων και των καινοτόμων ΜΜΕ, για την εξασφάλιση διαρκούς καινοτομίας.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<https://www.jouwlichtop040.nl>

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΝΕΟΦΥΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΓΙΑ ΑΝΑΠΤΥΞΗ:

Διαφύλαξη της πολιτιστικής κληρονομιάς σε καινοτόμα ψηφιακά αρχεία ανοικτού κώδικα

Για ποιον λόγο εξετάστηκε η υιοθέτηση καινοτόμου λύσης;

Εθνικά πολιτιστικά ιδρύματα, οπτικοακουστικά αρχεία, δημόσιες βιβλιοθήκες και ιδρύματα τοπικής κληρονομιάς από τη Σουηδία, το Βέλγιο, την Ιρλανδία, τις Κάτω Χώρες, τη Γερμανία, την Ισπανία, την Εσθονία και την Ελλάδα επιθυμούσαν όλα να αντιμετωπίσουν την ίδια πρόκληση: τη βελτίωση της ποιότητας των ψηφιακών αρχείων στα οποία διαφυλάσσεται πολιτιστικό περιεχόμενο για το απώτερο μέλλον, με σκοπό την πρόληψη της υποβάθμισης της ποιότητας των αποθηκευμένων δεδομένων με την πάροδο του χρόνου.

Σε τι συνίσταται η διαφορετική προσέγγιση;

Διενήργησαν από κοινού διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης για έρευνα και ανάπτυξη με διάφορες επιχειρήσεις, με σκοπό τη δημιουργία νέων τυποποιημένων εργαλείων ανοικτού κώδικα, τα οποία θα επικουρούν το έργο των αρχειοφυλάκων όσον αφορά τη διασφάλιση της συμμόρφωσης όλων των αρχείων με τις απαιτήσεις που τα καθιστούν κατάλληλα για μακροχρόνια διατήρηση.

Ποιο ήταν το αποτέλεσμα;

Οι πωλητές στους οποίους ανατέθηκε η σύμβαση ήταν μικρές καινοτόμοι επιχειρήσεις, κατά κύριο λόγο νεοφυείς. Από τις έξι επιχειρήσεις που έλαβαν μέρος στη διαδικασία σύναψης δημόσιων συμβάσεων, οι τρεις ανέπτυξαν επιτυχώς καινοτόμα εργαλεία, τα οποία i) μειώνουν το κόστος και ii) βελτιώνουν την ακρίβεια και τη συνολική ποιότητα της ψηφιοποίησης και της μακροπρόθεσμης διατήρησης του πολιτιστικού περιεχομένου.

Ιδρύματα πολιτιστικής κληρονομιάς σε άλλες περιοχές του πλανήτη, συμπεριλαμβανομένων των ΗΠΑ, χρησιμοποιούν ορισμένες από τις πλέον προηγμένες λύσεις που αναπτύχθηκαν από τις επιλεγείσες νεοφυείς επιχειρήσεις.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<http://www.preforma-project.eu>

3.1.6. Σχεδιασμός φιλικών προς τις ΜΜΕ καθεστώτων πληρωμών

Οι νεοφυείς επιχειρήσεις και οι καινοτόμοι ΜΜΕ χρειάζονται έγκαιρες και τακτικές πληρωμές, διότι δεν διαθέτουν τα χρηματοδοτικά περιθώρια που έχουν οι μεγαλύτερες επιχειρήσεις. Οι αγοραστές του δημόσιου τομέα μπορούν να προβλέπουν διάφορα καθεστώτα πληρωμών, ανάλογα με το αν μια ΜΜΕ είναι άμεσος ανάδοχος ή υπεργολάβος.

Στην περίπτωση του άμεσου αναδόχου, η χορήγηση προκαταβολών μπορεί να αποτελέσει καθοριστικό παράγοντα για την παροχή της δυνατότητας συμμετοχής ΜΜΕ.

Στην περίπτωση του υπεργολάβου, τα κράτη μέλη μπορούν να ζητούν από τους αγοραστές του δημόσιου τομέα να πραγματοποιούν απευθείας πληρωμές στους υπεργολάβους. Με τη χρήση βραχύτερων αλυσίδων πληρωμών τέτοιου είδους, οι υπεργολάβοι, π.χ. νεοφυείς επιχειρήσεις και καινοτόμοι ΜΜΕ, θα πληρώνονται νωρίτερα. Θα αποφεύγεται επίσης ο κίνδυνος καθυστερημένων πληρωμών λόγω πιθανής ανεπάρκειας του κύριου αναδόχου.

Σε περίπτωση που οι απευθείας πληρωμές δεν αποτελούν την καταλληλότερη επιλογή, οι υπεργολάβοι μπορούν να λάβουν στήριξη με άλλους τρόπους, όπως με την παροχή κινήτρων στους κύριους αναδόχους για συντόμευση των περιόδων πληρωμών.

ΤΟΝΩΣΗ ΤΩΝ ΝΕΟΦΥΩΝ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΩΝ ΜΕΣΩ ΕΓΚΑΙΡΩΝ ΠΛΗΡΩΜΩΝ**Χορήγηση προκαταβολών**

Ο δήμος του Παρισιού παρατήρησε ότι τα συνήδη καθεστώτα πληρωμών που περιλαμβάνουν μικρές ενδιάμεσες πληρωμές και μια μεγάλη τελική πληρωμή κατά τη λήξη ισχύος της δημόσιας σύμβασης συνιστούσαν εμπόδιο για τη συμμετοχή των ΜΜΕ. Προκειμένου να παράσχει στις νεοφυείς επιχειρήσεις και τις καινοτόμους ΜΜΕ τη δυνατότητα συμμετοχής σε δημόσιες προσκλήσεις υποβολής προσφορών, ο δήμος του Παρισιού αύξησε το 2017 τις προκαταβολές από 5 % σε 20 %.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

https://www.paris.fr/professionnels/l-entreprise-au-quotidien/achats-et-marches-publics-3526#la-politique-fournisseur_1

Αποθάρρυνση καθυστερημένων πληρωμών

Σύμφωνα με τον ισπανικό κώδικα δημόσιων συμβάσεων, οι αναθέτουσες αρχές μπορούν να συμπεριλαμβάνουν στα κριτήρια αξιολόγησης της χρηματοοικονομικής ικανότητας τη μέση απαιτούμενη περίοδο για την πληρωμή των υπεργολάβων. Το 2016 ο δήμος της Μαδρίτης συμπεριέλαβε στη σύμβαση για την αποκομιδή των απορριμμάτων ρήτρα κυρώσεων σε περίπτωση μη πληρωμής των υπεργολάβων, η οποία μπορούσε να ανέλθει ακόμη και στο 50 % του οφειλόμενου ποσού.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

https://www.boe.es/legislacion/codigos/codigo.php?id=031_Codigo_de_Contratos_del_Sector_Publico&modo=1

3.2. Ανάπτυξη μιας προσέγγισης της καινοτομίας με βάση το οικοσύστημα**Τι είναι ένα οικοσύστημα καινοτομίας;**

Το οικοσύστημα καινοτομίας αποτελείται από συμμετέχοντες σε επιχειρήσεις, νεοφυείς επιχειρήσεις, πανεπιστήμια, τεχνικές υπηρεσίες και υπηρεσίες υποστήριξης, καθώς και άτομα που προάγουν την καινοτομία. Καθένα από αυτά διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στη δημιουργία αξίας στο ευρύτερο οικοσύστημα, μετατρέποντας τις νέες ιδέες σε πραγματικότητα μέσω της πρόσβασης σε χρηματοοικονομικές επενδύσεις. Το οικοσύστημα καινοτομίας δημιουργεί μια ενεργό ροή πληροφοριών και πόρων για τη μετατροπή των ιδεών σε πραγματικότητα. Μέσω αυτών των οικοσυστημάτων, οι φορείς καινοτομίας και οι επιχειρηματίες αναπτύσσουν και δρομολογούν λύσεις για την επίλυση των πραγματικών προβλημάτων ταχύτερα από ό,τι θα συνέβαινε χωρίς το οικοσύστημα. Η διαδικασία αυτή δημιουργεί εμπειρογνώσια σε νέους τομείς, συμβάλλει στη διαφοροποίηση της οικονομίας και επιτρέπει στις επιχειρήσεις να ανταποκριθούν απολύτως στις ανάγκες των πελατών τους.

Τι είναι η προσέγγιση της καινοτομίας με βάση το οικοσύστημα;

Οι στόχοι της προσέγγισης με βάση το οικοσύστημα είναι ο εντοπισμός και η αλληλεπίδραση με τους βασικούς φορείς καινοτομίας —νεοφυείς επιχειρήσεις, φορείς καινοτομίας και πανεπιστήμια, καθώς και η εξασφάλιση της συμμετοχής τους στην ανάπτυξη καινοτήτων καινοτομίας.

Τι σημαίνει αυτό για τους αγοραστές του δημόσιου τομέα;

Το οικοσύστημα καινοτομίας παρέχει στον αγοραστή του δημόσιου τομέα καλύτερη εικόνα διαφόρων ζητημάτων: από πού θα προέλθει η επόμενη γενιά ιδεών και εννοιών; Πόσο ενδιαφέρουσες είναι οι εξελίξεις καινοτομίας; Σε ποιο στάδιο της ανάπτυξης της καινοτομίας έχει σημασία η συμμετοχή; Ποια αξία θα μπορούσε να έχει η καινοτόμος λύση σε σχέση με τις υφιστάμενες λύσεις; Ποιοι είναι οι αναδυόμενοι παράγοντες του οικοσυστήματος που πρέπει να παρακολουθούν οι αγοραστές στο πλαίσιο της συγκέντρωσης πληροφοριών για την αγορά των προμηθευτών;

Ο αγοραστής του δημόσιου τομέα θα πρέπει να δημιουργήσει δεσμούς με οικοσυστήματα καινοτομίας: συνεργατικούς σχηματισμούς, εκκολαπτήρια επιχειρήσεων, οργανισμούς καινοτομίας ή ζωντανά εργαστήρια (σε τοπικό, περιφερειακό, εθνικό ή ακόμη και σε ευρωπαϊκό επίπεδο) και να μάθει να συνεργάζεται με αυτά. Μια άλλη ορθή πρακτική για να επιτευχθεί γνωριμία με τους παράγοντες ενός συγκεκριμένου οικοσυστήματος μπορεί να είναι η χρήση μαραθώνιων ανάπτυξης εφαρμογών («hackathon») ⁽³¹⁾.

Μέσω αυτών των δραστηριοτήτων, ο αγοραστής του δημόσιου τομέα θα είναι σε θέση να εντοπίζει καλύτερα τους φορείς καινοτομίας και να δρομολογεί πολύτιμη συνεργασία συνδημιουργίας, να αξιολογεί την ετοιμότητα ενός νέου προϊόντος και να προσδιορίζει το κόστος εφαρμογής των καινοτόμων τεχνολογιών.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

ΕΡΓΑΣΤΗΡΙΟ ΠΟΥ ΔΙΟΡΓΑΝΩΣΕ ΤΟ ΓΑΛΛΙΚΟ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΜΕΤΑΦΟΡΩΝ ΜΕ ΑΓΟΡΑΣΤΕΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΣΙΟΥ ΤΟΜΕΑ ΚΑΙ ΦΟΡΕΙΣ ΤΟΥ ΟΙΚΟΣΥΣΤΗΜΑΤΟΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΗΣ ΚΙΝΗΤΙΚΟΤΗΤΑΣ (ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ 2020)

Το γαλλικό Υπουργείο Μεταφορών διοργάνωσε εργαστήριο κατάρτισης στο πλαίσιο «ζωντανού εργαστηρίου», στο οποίο συμμετείχαν αρκετές τοπικές αρχές διαφόρων μεγεθών (από πόλεις με πληθυσμό άνω των 2 εκατομμυρίων κατοίκων έως πόλεις με πληθυσμό άνω των 30 000 κατοίκων), μεγάλες εταιρείες που διαχειρίζονται υποδομές κινητικότητας (όπως δημόσιες μεταφορές), νεοφυείς επιχειρήσεις και τεχνικοί εμπειρογνώμονες στον τομέα των μεταφορών. Η διοργάνωση αυτού του εργαστηρίου με τη μορφή ζωντανού εργαστηρίου έδωσε στους αγοραστές τη δυνατότητα σύνδεσης με φορείς καινοτομίας στον τομέα της κινητικότητας.

Στόχος της εκδήλωσης ήταν να οργανωθεί μια συνεργατική προσπάθεια μεταξύ όλων των συμμετεχόντων, ώστε να αναθεωρηθούν πρώτα οι τεχνικές προδιαγραφές για την αγορά μιας εφαρμογής συνεπιβατισμού και στη συνέχεια να αναπτυχθούν καινοτόμοι τεχνικές προδιαγραφές που θα επέτρεπαν στις καινοτόμες επιχειρήσεις να υποβάλουν προσφορά. Το εργαστήριο αυτό ήταν εποικοδομητικό τόσο για τις επιχειρήσεις, οι οποίες ήταν σε θέση να κατανοήσουν καλύτερα το νομικό πλαίσιο των δημόσιων συμβάσεων, όσο και για τους αγοραστές του δημόσιου τομέα, οι οποίοι μπόρεσαν να εξετάσουν τρόπους με τους οποίους ένα έργο μπορεί να καταστεί πιο ανοικτό στην καινοτομία. Για παράδειγμα, οι αγοραστές κατάρτισαν πίνακα για τον προσδιορισμό των αποτελεσμάτων που αναμένονται από τη χρήση μιας καινοτόμου λύσης. Οι αγοραστές πρότειναν επίσης να συμπεριληφθεί στις προδιαγραφές σύντομη περιλήψη σε μορφή βίντεο, στην οποία θα παρουσιάζονταν τα βασικά σημεία της αίτησης.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<https://www.francemobilites.fr/>

<https://www.liberte.paris/>

3.3. Κινητοποίηση μεσιτών καινοτομίας

Οι δεσμοί μεταξύ, αφενός, των νεοφυών επιχειρήσεων που προσφέρουν καινοτόμες λύσεις και των καινοτόμων ΜΜΕ και, αφετέρου, των αγοραστών του δημόσιου τομέα, είναι συχνά αδύναμοι και δεν δημιουργούνται αυτομάτως. Οι μεσίτες καινοτομίας μπορούν να συμβάλουν στην ανάπτυξη ή την ενίσχυσή τους.

Μεσίτης καινοτομίας μπορεί να είναι οποιοσδήποτε οργανισμός διαθέτει την ικανότητα και έχει ως στόχο να αντιστοιχίσει μια αναπτυσσόμενη καινοτομία με μια ανάγκη από την πλευρά της ζήτησης. Ο μεσίτης μπορεί να αποτελεί μέρος του συνολικού κύκλου ζωής της καινοτομίας και κινητήριο δύναμη της σύναψης δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας. Μπορεί να συμμετέχει ενεργά στη διοχέτευση ιδεών από δυνητικούς προμηθευτές καινοτομίας σε δίκτυα δυνητικών αγοραστών του δημόσιου τομέα στον τομέα της καινοτομίας, είτε πρόκειται για δήμους, νοσοκομεία ή αρχές πολιτικής προστασίας είτε για οποιονδήποτε άλλον ενδιαφερόμενο αγοραστή του δημόσιου τομέα. Αντιστρόφως, μπορεί να ενημερώνει τον αντίστοιχο κλάδο για τις ανάγκες των αγοραστών του δημόσιου τομέα. Οι μεσίτες καινοτομίας μπορούν επίσης να διευκολύνουν την προετοιμασία καινοτόμων ιδεών για συγκεκριμένες διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων.

⁽³¹⁾ Η λέξη «hackathon» αποτελεί συνδυασμό των λέξεων «hack» και «marathon», όπου το hack (που σημαίνει γρήγορη, έξυπνη λύση) αντιπροσωπεύει την πειραματική, δημιουργική επίλυση προβλημάτων με μια παιγνιώδη προσέγγιση, και το marathon (μαραθώνιος) αντιπροσωπεύει τη διάρκεια της εκδήλωσης. Ο μαραθώνιος ανάπτυξης εφαρμογών προέρχεται από τη μηχανική λογισμικού και υλισμικού, αλλά η ιδέα αυτή εφαρμόζεται πλέον με επιτυχία και σε άλλους κλάδους για την ανάπτυξη καινοτόμων λύσεων. Ο μαραθώνιος ανάπτυξης εφαρμογών διαρκεί από 24 έως 48 ώρες και αφορά ειδικά συγκεκριμένο θέμα ή πρόκληση. Οι συμμετέχοντες εργάζονται σε μικρές ομάδες σε ένα μοναδικό περιβάλλον που ενθαρρύνει τη δημιουργική σκέψη και οδηγεί σε απροσδόκητα καινοτόμους νέες έννοιες, ιδέες και πρωτότυπα. Το αποτέλεσμα του μαραθώνιου ανάπτυξης εφαρμογών είναι ένα τελικό πρωτότυπο για ένα καινοτόμο προϊόν, υπηρεσία ή επιχειρηματικό μοντέλο.

Στα καθήκοντά τους μπορούν να περιλαμβάνονται τα εξής:

- Παροχή συμβουλών στους αγοραστές του δημόσιου τομέα σχετικά με τον τρόπο καθορισμού των αναγκών τους, οι οποίες θα μπορούσαν ενδεχομένως να καλυφθούν μέσω δημόσιας σύμβασης καινοτομίας
- Οργάνωση των αγοραστών του δημόσιου τομέα που ενδιαφέρονται για τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας σε δίκτυα, με σκοπό την ανταλλαγή γνώσεων και ορθών πρακτικών και τη σχετική ενημέρωση της αγοράς (π.χ. διαβούλευση με την αγορά, ανάληψη κοινής δέσμευσης για τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας στο μέλλον)
- Προσδιορισμός υποσχόμενων καινοτόμων λύσεων, οι οποίες είναι κατάλληλες για την κάλυψη των αναγκών των αγοραστών του δημόσιου τομέα. Κατά κανόνα, οι λύσεις αυτές παρουσιάζουν δυνατότητες εμπορευματοποίησης και κλιμάκωσης της ανατρεπτικής και όχι της επαυξητικής καινοτομίας.

Ανάλογα με το επιχειρηματικό τους μοντέλο, μπορούν επίσης να διευκολύνουν την πρόσβαση σε χρηματοδότηση και να συμβάλουν στη διαχείριση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας.

Οι μεσίτες καινοτομίας δεν πρέπει να ενεργούν ως αυτόκλητοι πωλητές προτάσεων στους αγοραστές του δημόσιου τομέα, ούτε υποκαθιστούν τους αγοραστές του δημόσιου τομέα. Οι αγοραστές του δημόσιου τομέα εξακολουθούν να φέρουν την ευθύνη της διασφάλισης του ανοικτού χαρακτήρα, της διαφάνειας και της αμεροληψίας ολόκληρης της διαδικασίας ⁽³²⁾ — διαβούλευση με την αγορά πριν από τη σύναψη δημόσιας σύμβασης και εκτέλεση της δημόσιας σύμβασης.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

ΜΕΣΙΤΕΙΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΕΥΡΩΠΗ:

Η TekesMatch στη Φινλανδία

Μια πρόσφατη φινλανδική καινοτομία, η TekesMatch, συνίσταται σε ένα λογισμικό σημασιολογικής αντιστοίχισης, το οποίο θα αντιστοιχίζει επενδυτές και φορείς καινοτομίας μέσα σε λίγα λεπτά. Πριν από τη χρήση αυτού του καινοτόμου εργαλείου, για τη διαδικασία αυτή απαιτούνταν συνήθως τρεις εβδομάδες. Η TekesMatch επινοήθηκε στο πλαίσιο ενός διαγωνισμού μελετών και ενός μαραθώνιου ανάπτυξης εφαρμογών. Η διευκόλυνση των επενδύσεων με τη χρήση αυτού του είδους λογισμικού δημιουργεί σημαντικές προοπτικές για την ανάπτυξη των νεοφυών επιχειρήσεων.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<http://www.aalto.fi/en/current/news/2017-03-06/>

<https://www.twobirds.com/en/news/press-releases/2017/finland/tekesmatch>

Η αυστριακή πλατφόρμα αντιστοίχισης

Αποστολή του κέντρου ικανοτήτων της Αυστρίας στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας (IÖB-Servicestelle) είναι η «γεφύρωση του χάσματος μεταξύ των αγοραστών του δημόσιου τομέα και των προμηθευτών». Προκειμένου να διευκολύνει την αποστολή αυτή, το IÖB-Servicestelle έδωσε με επιτυχία σε λειτουργία μια ψηφιακή πλατφόρμα, η οποία χρησιμοποιείται ολοένα και περισσότερο από τους αγοραστές του δημόσιου τομέα στο πλαίσιο των τακτικών δραστηριοτήτων έρευνας αγοράς που διεξάγουν.

Η συγκεκριμένη πλατφόρμα παρέχει πληροφορίες, μεταξύ των οποίων και στοιχεία επικοινωνίας, για ευρύ φάσμα διαφορετικών καινοτόμων προϊόντων και υπηρεσιών, που υποβάλλονται στη συνέχεια σε αξιολόγηση από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες και είναι έτοιμα/έτοιμες προς χρήση στον δημόσιο τομέα. Η πλατφόρμα παρέχει επίσης στους αγοραστές του δημόσιου τομέα την επιλογή δημοσιοποίησης των τελευταίων προκλήσεων που αντιμετωπίζουν, ώστε να διαβουλεύονται με την αγορά σχετικά με νέες ιδέες και έννοιες.

Το 2018 δημοσιεύτηκαν στην πλατφόρμα περισσότερες από 100 καινοτόμους λύσεις σε διάφορες κατηγορίες προϊόντων, όπως ΤΠ, ενέργεια, κινητικότητα, διαχείριση εγκαταστάσεων ή υγεία, κάτι το οποίο έδωσε στους προμηθευτές τη δυνατότητα να έλθουν σε επαφή με τους αγοραστές του δημόσιου τομέα. Έκτοτε, περισσότεροι από δώδεκα αγοραστές του δημόσιου τομέα έχουν δημοσιεύσει τις προκλήσεις που αντιμετωπίζουν σε τομείς όπως η αυτοματοποίηση, το μάρκετινγκ και οι δημόσιες σχέσεις, η τεχνολογία αισθητήρων και η διαχείριση εγκαταστάσεων. Οι εν λόγω αγοραστές του δημόσιου τομέα έλαβαν, μέσω της πλατφόρμας, περισσότερες από 230 διαφορετικές ιδέες από την αγορά.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

www.innovationpartnerschaft.at

Ευρωπαϊκό πιλοτικό έργο για τους μεσίτες καινοτομίας ⁽³³⁾

Στόχος του έργου αυτού είναι η δημιουργία ενός μοντέλου μεσίτη δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας που θα φέρνει σε επαφή αναθέτουσες αρχές, προμηθευτές καινοτομίας (με ιδιαίτερη έμφαση στις ΜΜΕ και τις νεοφυείς επιχειρήσεις), επενδυτές και ερευνητές με σκοπό τη διευκόλυνση των δημόσιων συμβάσεων για την προμήθεια καινοτόμων αγαθών και υπηρεσιών.

⁽³²⁾ Ακόμη και αν τμήμα της δημόσιας σύμβασης υλοποιείται εξ ονόματός τους από μεσίτη καινοτομίας.

⁽³³⁾ Κατάλογος υφιστάμενων μεσιτών:

— <https://www.agid.gov.it/>

— <https://www.gate21.dk/>

— <http://procurementtransformationinstitute.com/>

Προκειμένου να διερευνηθεί η δημιουργία μεσίτη δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας, προκηρύχθηκε το 2018 πρόσκληση υποβολής προτάσεων. Συστάθηκε κοινοπραξία επτά διαφορετικών φορέων (δύο οργανισμοί καινοτομίας, ένα δίκτυο, μια εταιρεία παροχής εξειδικευμένων συμβουλών στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων και μια αναθέτουσα αρχή). Το αποτέλεσμα της διαδικασίας αυτής ήταν να τεθούν υπό δοκιμή πέντε δίκτυα μεσιτών δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας σε πέντε διαφορετικά κράτη μέλη (Ισπανία, Δανία, Ιρλανδία, Γερμανία και Αυστρία). Αυτό θα συμβάλει στον προσδιορισμό του είδους της οργάνωσης και της μεθόδου που είναι οι καταλληλότερες για την εφαρμογή ενός συστήματος μεσιτών καινοτομίας.

Το έργο, το οποίο είχε διάρκεια δύο έτη, ολοκληρώθηκε στο τέλος Αυγούστου 2020. Αποτέλεσμα του έργου ήταν η ανάπτυξη και η εφαρμογή ενός επιχειρηματικού μοντέλου μεσίτη καινοτομίας, αλλά και η δημιουργία επιχειρηματικών ευκαιριών για ΜΜΕ με αγοραστές του δημόσιου τομέα στα οικεία κράτη μέλη. Θα δρομολογηθούν συνολικά οκτώ έργα καινοτόμων προμηθειών, κυρίως σε σχέση με τη βιώσιμη καινοτομία.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<https://innovation-procurement.org/innobrokers/>

4. ΠΡΟΣΕΛΚΥΣΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ

Αφού εξασφαλιστεί η δυνατότητα συμμετοχής των δυνητικών φορέων καινοτομίας όλων των ειδών, οι αγοραστές του δημόσιου τομέα μπορούν να εστιάσουν τις προσπάθειές τους στην προσέλκυση καινοτομίας στο πλαίσιο κάθε διαδικασίας σύναψης δημόσιων συμβάσεων.

Σε κάθε διαδικασία σύναψης δημόσιων συμβάσεων μπορούν να ενσωματωθούν πολλά εργαλεία, μεταξύ των οποίων οι ευρέως χρησιμοποιούμενες ανοικτές και κλειστές διαδικασίες (σημείο 4.1). Επίσης, εναλλακτικές διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων μπορούν να εξυπηρετήσουν τον σκοπό της καινοτομίας, όπως η διαδικασία με διαπραγμάτευση με προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, ο ανταγωνιστικός διάλογος, ο διαγωνισμός μελετών, η σύμπραξη καινοτομίας ή η προσέγγιση των προεμπορικών δημόσιων συμβάσεων (σημείο 4.2).

Η επιλογή της διαδικασίας και η κατάρτιση των τεχνικών προδιαγραφών εναπόκεινται στους αγοραστές του δημόσιου τομέα. Εντέλει, η επιτυχία της καινοτομίας εξαρτάται από τις αποφάσεις τους. Τα παρακάτω δεν αποτελούν προδιαγραφές μιας προσέγγισης ενιαίας αντιμετώπισης. Απεναντίας, πρόκειται για μια ευέλικτη εργαλειοθήκη, η οποία μπορεί να αποτελέσει πηγή έμπνευσης για νέες προσεγγίσεις, οι οποίες μπορούν πλέον να διαμορφωθούν βάσει των κανόνων της ΕΕ.

4.1. Φιλικά προς την καινοτομία εργαλεία για όλα τα είδη διαδικασιών

Στην παρούσα ενότητα περιγράφονται εναλλακτικές επιλογές οι οποίες είναι διαθέσιμες για όλα τα έργα δημόσιων συμβάσεων. Η υλοποίηση σχετικά μικρής επένδυσης για την προετοιμασία και οργάνωση της διαδικασίας σύναψης δημόσιων συμβάσεων κατά τρόπο φιλικό προς την καινοτομία αρκεί για να αρχίσουν να γίνονται ορατά τα οφέλη, τόσο για τους αγοραστές του δημόσιου τομέα όσο και για την αγορά προμηθευτών.

4.1.1. Αξιολόγηση αναγκών

Πριν από την κατάρτιση των τεχνικών προδιαγραφών, οι αγοραστές του δημόσιου τομέα πρέπει να προβαίνουν σε ευρεία αξιολόγηση αναγκών, προκειμένου να είναι σε θέση να προσδιορίσουν το πρόβλημα που πρέπει να επιλυθεί. Το στάδιο αυτό μπορεί να φαίνεται περιττό, δεδομένου ότι ο σκοπός της διαδικασίας σύναψης δημόσιων συμβάσεων είναι συνήθως προφανής. Στην πραγματικότητα, πρόκειται για χρονικό σημείο κείρας σημασίας, κατά το οποίο ενδέχεται να προκύψει η καινοτομία. Αντί της απλής αντικατάστασης απαρχαιωμένου εξοπλισμού με νέο ίδιο εξοπλισμό ή της ανανέωσης συμβάσεων παροχής υπηρεσιών που έχουν λήξει, ο αγοραστής του δημόσιου τομέα διενεργεί λειτουργική ανάλυση των αναγκών του οργανισμού και των εταίρων/χρηστών του και προσδιορίζει τυχόν προβλήματα ή τομείς που χρήζουν βελτιώσεων. Από την ανάλυση αυτή διαπιστώνεται αν ο εξοπλισμός και οι υπηρεσίες που χρησιμοποιούνται μέχρι στιγμής (εξακολουθούν να) αποτελούν την πλέον κατάλληλη λύση.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

ΣΥΝΕΚΤΙΜΗΣΗ ΤΩΝ ΑΠΟΨΕΩΝ ΤΩΝ ΧΡΗΣΤΩΝ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ:

Ο έξυπνος λιμένας του Τάλιν

Για ποιον λόγο εξετάστηκε η υιοθέτηση καινοτόμου λύσης;

Για την αντιμετώπιση της πρόκλησης της διαχείρισης της αυξανόμενης κυκλοφορίας, η λιμενική αρχή του Τάλιν στην Εσθονία επιδίωξε την προμήθεια νέου ηλεκτρονικού συστήματος ελέγχου εισιτηρίων, τόσο για τα επιβατικά όσο και για τα εμπορευματικά οχήματα.

Σε τι συνίσταται η διαφορετική προσέγγιση;

Για τον προσδιορισμό των αναγκών, ο αγοραστής του δημόσιου τομέα πραγματοποίησε σαράντα συνεντεύξεις με επιβάτες, έξι συνεντεύξεις με οδηγούς, τέσσερις συνεντεύξεις με εκπροσώπους φορέων εκμετάλλευσης πορθμείων, δύο συνεντεύξεις με παρόχους υπηρεσιών στοιβασίας και τέσσερις συνεντεύξεις με υπαλλήλους του λιμένα.

Ποιο ήταν το αποτέλεσμα;

Η αξιολόγηση των αναγκών των χρηστών έδωσε στον αγοραστή του δημόσιου τομέα τη δυνατότητα να προμηθευτεί μια καινοτόμο λύση, η οποία καλύπτει ολόκληρη τη διαδικασία του ταξιδιού για τα αυτοκίνητα και τα φορτηγά, από την ηλεκτρονική προκαταχώριση έως τον έλεγχο εισιτηρίων, καθώς και την πλήρως αυτοματοποιημένη διαχείριση της κυκλοφορίας για την καθοδήγηση των οχημάτων κατά την επιβίβαση στα πλοία.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<http://www.portof tallinn.com/smart-port>

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΤΩΝ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΩΝ ΑΝΑΓΚΩΝ ΑΝΤΙ ΤΗΣ ΕΚ ΝΕΟΥ ΑΓΟΡΑΣ ΤΩΝ ΙΔΙΩΝ ΛΥΣΕΩΝ:

Η μεταστροφή της Μάλτας προς την υπολογιστική νέφος

Για ποιον λόγο εξετάστηκε η υιοθέτηση καινοτόμου λύσης;

Κατά τη λήξη του κύκλου ζωής μιας συσκευής αποθήκευσης δεδομένων, οι αγοραστές του δημόσιου τομέα συνήθως δημοσιεύουν πρόσκληση υποβολής προσφορών για τη σύναψη νέας σύμβασης δημόσιων προμηθειών για παρόμοιο διακομιστή δεδομένων. Η λύση αυτή ενδέχεται να μην αποτελεί τον βέλτιστο τρόπο αντιμετώπισης των υφιστάμενων αναγκών, οι οποίες μπορεί να είναι διαφορετικές από τις ανάγκες του παρελθόντος.

Σε τι συνίσταται η διαφορετική προσέγγιση;

Η κυβέρνηση της Μάλτας έχει στραφεί προς τη λύση της υποδομής υπολογιστικού νέφους για τη βελτιστοποίηση της αποθήκευσης κρατικών δεδομένων. Οι αγοραστές του δημόσιου τομέα αξιολογούν τις ανάγκες τους όσον αφορά την αποθήκευση δεδομένων από πλευράς χωρητικότητας, ασφάλειας, όρων πρόσβασης για διάφορες κατηγορίες χρηστών (π.χ. εσωτερικοί χρήστες έναντι τηλεργαζομένων), κινητικότητας κ.λπ. Μπορούν επίσης να εξετάσουν εναλλακτικές λύσεις, όπως η από κοινού χρήση κέντρου δεδομένων με άλλες διοικητικές υπηρεσίες ή λύσεις υπολογιστικού νέφους. Επιπλέον της εξοικονόμησης κόστους όσον αφορά τις δαπάνες υλισμικού και συντήρησης, η αποθήκευση δεδομένων με τη χρήση υπολογιστικής νέφους βελτιώνει επίσης τη φορητότητα των δεδομένων και, κατ' επέκταση, την κινητικότητα των εργαζομένων.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<https://procurement.mita.gov.mt/open-calls/t04717-on-premise-private-cloud-enabling-infrastructure-and-software>

(Έργο συγχρηματοδοτούμενο από τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά ταμεία)

Ο καθορισμός των αναγκών προϋποθέτει επαρκή βαθμό αποστασιοποίησης από την υφιστάμενη λύση, ώστε να είναι εφικτή η αξιολόγησή της με τη μέγιστη δυνατή αμεροληψία. Είναι σημαντικό να υπάρχει η προθυμία εξέτασης του ενδεχόμενου πραγματοποίησης τροποποιήσεων ή πλήρους αντικατάστασης των υφιστάμενων λύσεων. Σε ορισμένες περιπτώσεις, είναι πιθανό να απαιτείται βαθιά οργανωτική αλλαγή, ιδίως εάν έχει αυτοματοποιηθεί η ροή εργασιών. Στην πράξη, η αξιολόγηση αναγκών μπορεί να οδηγήσει στην εξέταση της πιθανότητας χρήσης διαφορετικού τύπου σύμβασης από τον καθιερωμένο υφιστάμενο τύπο σύμβασης, δηλαδή αντί της σύμβασης προμήθειας, μπορεί να κριθεί καταλληλότερη για τις νέες τεχνολογίες ή διαδικασίες η σύναψη σύμβασης παροχής υπηρεσιών ή μεικτής σύμβασης (προμηθειών και παροχής υπηρεσιών).

Προκειμένου να διευκολυνθούν νέες τάσεις ή να αξιοποιηθούν τα τεχνολογικά πλεονεκτήματα που οι αγοραστές του δημόσιου τομέα δεν γνωρίζουν ακόμη, οι αγοραστές μπορούν επίσης να διερευνήσουν την αγορά⁽³⁴⁾. Οι αγοραστές του δημόσιου τομέα ενδέχεται να ανακαλύψουν νέες, καινοτόμες λύσεις για την παροχή δημόσιων υπηρεσιών, την αύξηση του επιπέδου των υπηρεσιών ή την προσθήκη επιπλέον λειτουργιών μέσω της χρήσης νέων τεχνολογιών. Με αυτόν τον τρόπο, οι αγοραστές του δημόσιου τομέα μπορούν να προσαρμόσουν τις ανάγκες τους με βάση την εις βάθος κατανόηση της αγοράς, η οποία τους παρέχει επίσης τη δυνατότητα να ενσωματώσουν καινοτόμους λύσεις στη διαδικασία σύναψης δημόσιων συμβάσεων.

Για να αυξηθεί η αντικειμενικότητα, η αξιολόγηση των αναγκών μπορεί επίσης να διενεργείται βάσει σύμβασης παροχής δημόσιας υπηρεσίας από εξειδικευμένους εξωτερικούς φορείς ή δυνητικούς προμηθευτές που διαθέτουν την απαιτούμενη εμπειρογνωσία. Προς αποφυγή προνομιακής μεταχείρισης, όλες οι πληροφορίες που ανταλλάσσονται πρέπει να δημοσιεύονται ή να γνωστοποιούνται και σε άλλους δυνητικούς προσφέροντες⁽³⁵⁾. Η βελτιστοποίηση του κόστους και η αύξηση της αποδοτικότητας της δημόσιας υπηρεσίας θα πρέπει να αντισταθμίζουν το κόστος αυτής της υπηρεσίας.

⁽³⁴⁾ Βλ. την ενότητα 4.1.2 σχετικά με την προκαταρκτική διαβούλευση με την αγορά.

⁽³⁵⁾ Άρθρο 41 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και άρθρο 59 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με τις προμήθειες φορέων που δραστηριοποιούνται στους τομείς του ύδατος, της ενέργειας, των μεταφορών και των ταχυδρομικών υπηρεσιών και την κατάργηση της οδηγίας 2004/17/ΕΚ (ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 243).

4.1.2. Προκαταρκτική διαβούλευση με την αγορά

Κύριος σκοπός της προκαταρκτικής διαβούλευσης με την αγορά είναι να ελεγχθεί η υφιστάμενη κατάσταση πριν από την έναρξη της διαδικασίας σύναψης σύμβασης. Η σύναψη σύμβασης για την προμήθεια καινοτομίας απαιτεί καλή προετοιμασία εκ μέρους του αγοραστή του δημόσιου τομέα. Προκειμένου να κατανοήσουν καλύτερα τη σχετική αγορά, οι αγοραστές του δημόσιου τομέα μπορούν να επικοινωνούν με δυνητικούς προμηθευτές στο πλαίσιο διαβουλεύσεων με την αγορά πριν από την έναρξη της διαδικασίας. Μπορούν να χρησιμοποιήσουν τις διαβουλεύσεις αυτές για να συγκεντρώσουν πληροφορίες, ιδίως σχετικά με τη διάρθρωση των τιμών και τις δυνατότητες της αγοράς. Κατάλληλες καινοτόμοι λύσεις ενδέχεται να υπάρχουν ήδη ή θα μπορούσαν να προκύψουν από την προσαρμογή ή τον συνδυασμό υφιστάμενων λύσεων. Η αγορά μπορεί επίσης να είναι σε θέση να αναπτύξει εγκαίρως καινοτόμο λύση, υπό την προϋπόθεση ότι της παρέχεται η ευκαιρία να το πράξει.

Η κατάλληλη προκαταρκτική διαβούλευση με την αγορά μπορεί να συμβάλει στην αντιμετώπιση ενός επαναλαμβανόμενου προβλήματος που παρατηρείται κατά την εφαρμογή των κανόνων για τις δημόσιες συμβάσεις, δηλαδή της απουσίας ή της περιορισμένης προηγούμενης έρευνας αγοράς, με αποτέλεσμα την κατάρτιση μη ρεαλιστικών ή παρωχημένων προδιαγραφών.

Η προκαταρκτική διαβούλευση με την αγορά μπορεί να λάβει διάφορες μορφές. Σε ορισμένες περιπτώσεις, οι αγοραστές του δημόσιου τομέα ενδέχεται να έχουν ήδη καλή κατανόηση και επισκόπηση της αγοράς και, ως εκ τούτου, χρειάζονται απλώς ορισμένες διευκρινίσεις ή επικαιροποιήσεις ήσσονος σημασίας, ενώ σε άλλες περιπτώσεις ενδέχεται να απαιτείται εκτενής έρευνα για την απόκτηση των γνώσεων που είναι αναγκαίες για την έναρξη διαδικασίας σύναψης σύμβασης. Συνεπώς, δεν υπάρχει ενιαία προσέγγιση για τις προκαταρκτικές διαβουλεύσεις με την αγορά.

Το άρθρο 40 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ ορίζει ότι μπορείτε να ζητήσετε συμβουλές από ανεξάρτητους εμπειρογνώμονες ή αρχές ή συμμετέχοντες της αγοράς, εφόσον οι συμβουλές αυτές δεν έχουν ως αποτέλεσμα τη στρέβλωση του ανταγωνισμού και την παραβίαση των αρχών της αποφυγής των διακρίσεων και της διαφάνειας.

Είναι σημαντικό να διασφαλιστεί ότι όλες οι πληροφορίες που παρέχονται κατά τη διαβούλευση με την αγορά τίθενται επίσης στη διάθεση άλλων φορέων και ότι παρέχεται επαρκής χρόνος για την υποβολή των προσφορών. Οι αγοραστές του δημόσιου τομέα έχουν την ευθύνη να διασφαλίζουν ότι όλοι οι προσφέροντες αντιμετωπίζονται ισότιμα στις διαδικασίες υποβολής προσφορών, επομένως η διαβούλευση με την αγορά δεν θα πρέπει να οδηγεί σε αθέμιτο πλεονέκτημα ή μειονέκτημα για κάποιον προσφέροντα.

Η προκαταρκτική διαβούλευση με την αγορά θα επιτρέπει στον αγοραστή του δημόσιου τομέα:

- να βρει δημιουργικές ιδέες στην αγορά
- να καθορίσει τις προϋποθέσεις για την επίλυση του προβλήματος
- να δημιουργήσει ευκαιρίες για τους συμμετέχοντες στην αγορά ώστε να συνεργαστούν μεταξύ τους και με τους αγοραστές του δημόσιου τομέα
- να μετρήσει την ικανότητα του οργανισμού του να αναλάβει τον κίνδυνο της καινοτομίας.

Όταν πραγματοποιείται σωστά, η διαδικασία διαβούλευσης με την αγορά παρέχει στον αγοραστή του δημόσιου τομέα τη δυνατότητα να λάβει ανατροφοδότηση από την αγορά σχετικά με το προτεινόμενο έργο, καθώς και να εξετάσει τις πιθανές ευκαιρίες, κινδύνους και λύσεις που συνδέονται με αυτό. Αυτό αναμένεται να οδηγήσει τελικά στον καθορισμό των καλύτερων συμβατικών όρων και προϋποθέσεων.

Για την ορθή διεξαγωγή της διαδικασίας διαβούλευσης με την αγορά, είναι αναγκαίο να ακολουθηθούν ορισμένα βήματα:

Βήμα 1: Διεξαγωγή έρευνας για την εκπόνηση σημειώματος πλαισίωσης της διαβούλευσης, το οποίο πρέπει να περιλαμβάνει:

- τους στόχους που επιδιώκονται με τη διαδικασία διαβούλευσης με την αγορά·
- τα αναμενόμενα χαρακτηριστικά της διαδικασίας, όπως η κατηγορία αγαθών/υπηρεσιών, το κατά πόσον είναι ανοικτή σε μια καινοτόμο λύση, η δυνατότητα για διασυνοριακές από κοινού προμήθειες κ.λπ.·
- πληροφορίες σχετικά με την τρέχουσα διαθέσιμη αγορά, συμπεριλαμβανομένων των επιχειρήσεων με ηγετική θέση στην αγορά, των νεοεισερχομένων επιχειρήσεων, των εναλλακτικών λύσεων κ.λπ.·
- πληροφορίες σχετικά με τον τρόπο λειτουργίας άλλων αγοραστών —τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα— στην εν λόγω αγορά·
- διάφορους περιορισμούς του έργου σύναψης δημόσιας σύμβασης (χρονοδιάγραμμα, ύπαρξης εξοπλισμός, εσωτερικές διαδικασίες και κόστος, περιορισμοί όσον αφορά τον προϋπολογισμό κ.λπ.)·
- τους βασικούς εσωτερικούς ενδιαφερόμενους φορείς για το έργο της δημόσιας σύμβασης (αγοραστές του δημόσιου τομέα, τεχνικοί εμπειρογνώμονες, τελικοί χρήστες κ.λπ.).

Το σημείωμα πλαισίωσης θα επιτρέπει στον αγοραστή του δημόσιου τομέα να προσδιορίσει το καλύτερο είδος διαβούλευσης με την αγορά πριν από την έναρξη της διαδικασίας και, σε γενικές γραμμές, τα κύρια θέματα που θα συζητηθούν κατά τις μελλοντικές συνεντεύξεις/συναντήσεις. Ο αγοραστής θα αποφασίσει ποιο είδος διαβούλευσης με την αγορά θα είναι χρήσιμο, π. χ. διαδικτυακό ερωτηματολόγιο, εκδηλώσεις συνάντησης με τον αγοραστή (συνάντηση με ομαδική συμμετοχή ή σε ατομική βάση), διαδικτυακές συναντήσεις / συναντήσεις με φυσική παρουσία, μαραθώνιοι ανάπτυξης εφαρμογών («hackathons»), προκλήσεις κ.λπ.

Βήμα 2: Προετοιμασία της διαβούλευσης με την αγορά

- Ο αγοραστής μπορεί να ζητήσει την υποβολή στοιχείων από τους προμηθευτές, δημοσιεύοντας αίτημα για υποβολή πληροφοριών σε πλατφόρμες ηλεκτρονικών δημόσιων συμβάσεων, σε ιστοσελίδα του, σε εξειδικευμένους ιστοτόπους ή επικοινωνώντας με δυνητικούς προμηθευτές μέσω ειδικών φόρουμ. Όλες αυτές οι πρωτοβουλίες μπορούν να συμβάλουν στη διεύρυνση της ομάδας των φορέων που θα έχουν την ευκαιρία να παρουσιάσουν τις καινοτόμους ιδέες τους και/ή τις λύσεις τους πριν από την κατάρτιση των τεχνικών προδιαγραφών.

Η προκαταρκτική προκήρυξη αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο που μπορεί να χρησιμοποιηθεί για τον σκοπό αυτό, για την επίσημη διαφήμιση της διαβούλευσης.

Βήμα 3: Προετοιμασία και διεξαγωγή των συνεντεύξεων/συναντήσεων

- Η προετοιμασία της συνέντευξης/συνάντησης αποτελεί κείμενο της διαδικασίας και ένα από τα βασικά στοιχεία της επιτυχίας της: ο αγοραστής πρέπει να συγκεντρώσει όσο το δυνατόν περισσότερες πληροφορίες για τον προσδιορισμό των αναγκών και για την ανάπτυξη του έργου. Η προετοιμασία μπορεί να λάβει τη μορφή πίνακα συνέντευξης, μέσω του οποίου θα καταστεί δυνατή η εποπτεία των ανταλλαγών και η σύγκριση των απαντήσεων που παρέχουν οι προμηθευτές (βλ. παράρτημα III για το υπόδειγμα ερωτηματολογίου). Ο πίνακας συνέντευξης μπορεί να σταλεί στους προμηθευτές πριν από τη συνάντηση.
- Οι προμηθευτές μπορεί να κληθούν να απαντήσουν σε ερωτήσεις μέσω ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, μέσω διαδικτυακού ερωτηματολογίου, τηλεφωνικά ή σε διά ζώσης συνάντηση (βλ. παράρτημα II για το υπόδειγμα πρόσκλησης των προμηθευτών). Ο αγοραστής πρέπει να διασφαλίζει ότι παρέχεται το ίδιο επίπεδο πληροφοριών σε όλους τους προμηθευτές.
- Όσον αφορά τις διά ζώσης συναντήσεις, ο αγοραστής θα πρέπει να διασφαλίζει ότι παρευρίσκονται σε αυτές τουλάχιστον δύο άτομα και ότι τηρούνται λεπτομερή πρακτικά.

Βήμα 4: Χρήση των αποτελεσμάτων

- Συνιστάται η ορθή τήρηση αρχείων της διαβούλευσης με την αγορά. Κατά τη διάρκεια της συνάντησης, ο αγοραστής θα πρέπει να κρατά σημειώσεις σχετικά με όλα τα σημαντικά σημεία, τις λύσεις και —κυρίως— τις πληροφορίες που παρέχει στον προμηθευτή. Η σύνταξη έκθεσης, μετά τη συνάντηση, για κάθε επιμέρους συζήτηση θα επιτρέψει στον αγοραστή να εντοπίσει τις ανταλλαγές με όσο το δυνατόν αποδοτικότερο τρόπο.
- Στο τέλος της διαβούλευσης με την αγορά, είναι σημαντικό να καταρτιστεί συνοπτική έκθεση που θα διευκρινίζει τις πλέον χρήσιμες πληροφορίες και θα συμβάλλει στην επισημοποίηση της τελικής στρατηγικής για τη δημόσια σύμβαση (επιλογή της διαδικασίας σύναψης της δημόσιας σύμβασης, επιλογή των κριτηρίων επιλογής, πτυχές της απόδοσης της επιδιωκόμενης λύσης κ.λπ.).
- Τέλος, εξίσου σημαντικό είναι ότι ο αγοραστής, κατά την προκήρυξη της πρόσκλησης υποβολής προσφορών, πρέπει να λαμβάνει όλα τα αναγκαία κατάλληλα μέτρα για να διασφαλίζει ότι η συμμετοχή των οικονομικών φορέων που έλαβαν μέρος στις προκαταρκτικές διαβουλεύσεις με την αγορά δεν στρεβλώνει τον ανταγωνισμό.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΔΗΜΟΥ-ΑΓΟΡΑΣ ΓΙΑ ΕΡΓΟΤΑΞΙΑ ΜΗΔΕΝΙΚΩΝ ΕΚΠΟΜΠΩΝ:

Μια καινοτόμος προσέγγιση για την προμήθεια μη οδικών κινητών μηχανημάτων στην Κοπεγχάγη

Για ποιον λόγο εξετάστηκε η υιοθέτηση καινοτόμου λύσης;

Σύμφωνα με τους φιλόδοξους κλιματικούς στόχους του, ο δήμος της Κοπεγχάγης επιδίωκε να ελαχιστοποιήσει τις εκπομπές διοξειδίου του άνθρακα που συνδέονται με τον τομέα των κατασκευών. Είναι γνωστό ότι τα εργοτάξια διαταράσσουν σημαντικά τη ζωή στα αστικά κέντρα, λόγω του θορύβου, της σκόνης και των εκπομπών αερίων που συνδέονται με τα βαρέα μηχανήματα που λειτουργούν σε αυτά.

Σε τι συνίσταται η διαφορετική προσέγγιση;

Ο δήμος της Κοπεγχάγης διεξήγαγε διερευνητικούς διαλόγους για να δοκιμάσει την ετοιμότητα της αγοράς για μηχανήματα μηδενικών εκπομπών, χωρίς ορυκτά καύσιμα. Η ανατροφοδότηση από την αγορά διαμόρφωσε τις διαδικασίες στρατηγικών δημόσιων συμβάσεων και τα πιλοτικά σχέδια της πόλης για τη μετάβαση σε πιο βιώσιμα μηχανήματα κατασκευών. Η Κοπεγχάγη δημιούργησε ένα συνεργατικό φόρουμ για τα εργοτάξια μηδενικών εκπομπών με ενδιαφερόμενους φορείς από ολόκληρη την αξιακή αλυσίδα και δρομολόγησε την πιλοτική χρήση αρκετών μικρών ηλεκτρικών μηχανημάτων με τον καθορισμό ελάχιστων απαιτήσεων σε διαγωνισμούς.

Ποιο ήταν το αποτέλεσμα;

Η Κοπεγχάγη κινείται σταδιακά προς την υλοποίηση εργοταξίων μηδενικών εκπομπών μέσω της πιλοτικής εφαρμογής και της βελτίωσης της προσέγγισής της όσον αφορά τις δημόσιες συμβάσεις. Ο δήμος έχει δημιουργήσει πιο μακροπρόθεσμες «εταιρικές σχέσεις εμπιστοσύνης» με τους προμηθευτές, ώστε να εξισορροπηθεί η αρχική τους επένδυση σε καινοτόμα μηχανήματα. Η Κοπεγχάγη συνεργάζεται επίσης με άλλες φιλόδοξες πόλεις στο θέμα των δημόσιων συμβάσεων με αντικείμενο τα εργοτάξια μηδενικών εκπομπών στο πλαίσιο της ομάδας εργασίας «Big Buyers Initiative» (Πρωτοβουλία Μεγάλων Αγοραστών), η οποία χρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

ΣΥΝΕΡΓΑΣΙΑ ΔΗΜΟΥ-ΑΓΟΡΑΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΠΑΡΑΔΟΣΗ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΤΗΝ ΠΑΡΟΧΗ ΥΠΗΡΕΣΙΩΝ ΜΕ ΜΗΔΕΝΙΚΕΣ ΕΚΠΟΜΠΕΣ:

Αλλαγή του τρόπου παροχής των προϊόντων και των υπηρεσιών στο Όσλο

Για ποιον λόγο εξετάστηκε η υιοθέτηση καινοτόμου λύσης;

Ο δήμος του Όσλο στοχεύει στη μείωση των εκπομπών CO₂ κατά 95 % έως το 2030. Σύμφωνα με μελέτες, σημαντικό ποσοστό της αστικής κυκλοφορίας και των εκπομπών καυσαερίων προερχόταν από οχήματα που παραδίδουν προϊόντα ή παρέχουν υπηρεσίες (όπως υδραυλικές εργασίες, καθαρισμός παραθύρων, εργασίες συντήρησης και διάθεση αποβλήτων) στις διοικητικές υπηρεσίες του δήμου.

Σε τι συνίσταται η διαφορετική προσέγγιση;

Κατά τα έτη 2018 και 2019 η διοίκηση του δήμου υλοποίησε πρόγραμμα δραστηριοτήτων συνεργασίας με την αγορά, με παρόχους υπηρεσιών στην πόλη. Σε αυτές περιλαμβάνονταν ατομικές συνεντεύξεις με υφιστάμενους προμηθευτές, ερωτηματολόγιο προμηθευτών και κοινή εκδήλωση διαλόγου, με στόχο την κατανόηση πιθανών τρόπων για την επίτευξη επιλογών παράδοσης προϊόντων και παροχής υπηρεσιών με μηδενικές εκπομπές σε βραχυπρόθεσμο και μεσοπρόθεσμο ορίζοντα. Η ανταπόκριση ήταν πολύ θετική, με σαφείς ενδείξεις από τους φορείς της αγοράς ότι ενδιαφέρονταν και ήταν σε θέση να στραφούν προς την παράδοση και παροχή με μηδενικές εκπομπές, εφόσον αυτό είναι το σαφές και σταθερό αίτημα πελατών όπως η διοίκηση του δήμου.

Με βάση τις απαντήσεις που ελήφθησαν, πραγματοποιήθηκε μια σειρά δραστηριοτήτων πιλοτικής προμήθειας, στο πλαίσιο των οποίων δόθηκε προτεραιότητα, κατά το στάδιο της αξιολόγησης, στη χρήση οχημάτων μηδενικών εκπομπών κατά την παροχή υπηρεσιών. Τα αποτελέσματα ήταν ακόμη καλύτερα από τα αναμενόμενα.

Ποιο ήταν το αποτέλεσμα;

Το Όσλο έχει πλέον δημοσιεύσει κατευθυντήριες γραμμές για τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων για την παροχή υπηρεσιών με μηδενικές εκπομπές, οι οποίες προορίζονται να χρησιμοποιηθούν σε όλες τις συμβάσεις που συνάπτει ο δήμος. Οι κατευθυντήριες γραμμές περιλαμβάνουν ελάχιστες απαιτήσεις για τα οχήματα που χρησιμοποιούνται, καθώς και κριτήρια ανάθεσης για τη χρήση οχημάτων μηδενικών εκπομπών, με δυνατότητα εισαγωγής τους στην παροχή υπηρεσιών κατά τη διάρκεια της σύμβασης. Οι εν λόγω κατευθυντήριες γραμμές θα επικαιροποιούνται τακτικά.

Το 2020 ξεκίνησε η χρήση εργοταξίων απαλλαγμένων από ορυκτά καύσιμα στην Κοπεγχάγη, το Ελσίνκι και το Trondheim. Το Άμστερνταμ, οι Βρυξέλλες, η Βουδαπέστη και η Βιέννη βρίσκονται επί του παρόντος στη διαδικασία προσδιορισμού κατάλληλων πιλοτικών τοποθεσιών για να αποκτήσουν τα πρώτα εργοτάξιά τους χωρίς ορυκτά καύσιμα και/ή με μηδενικές εκπομπές. Με τη διάδοσή της σε όλες αυτές τις πόλεις, η πρωτοβουλία αυτή έχει τη δυνατότητα να βοηθήσει τους οικονομικούς φορείς να αναπτύξουν καινοτόμους λύσεις σε ένα βασικό βιομηχανικό οικοσύστημα (στον τομέα των κατασκευών) στο οποίο οι αγοραστές του δημόσιου τομέα είναι σημαντικοί επενδυτές.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

http://www.buyzet.eu/wp-content/uploads/2019/05/POLIS_BUYZET-Handbook_EN_web.pdf

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ**ΚΑΤΑΣΚΕΥΗ ΒΙΩΣΙΜΟΥ ΝΗΠΙΑΓΩΓΕΙΟΥ:**

Συνεργασία με την αγορά για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης με το οικολογικό σήμα

Για ποιον λόγο εξετάστηκε η υιοθέτηση καινοτόμου λύσης;

Ο δήμος της Hyvinkää στη Φινλανδία επιθυμούσε να συνδυάσει τους περιβαλλοντικούς στόχους της στρατηγικής του με την έμφαση στην παροχή υγιούς και ασφαλούς μαθησιακού περιβάλλοντος για τα παιδιά στο πλαίσιο του εθνικού νόμου για την προσχολική εκπαίδευση και φροντίδα. Σε αυτό το πλαίσιο, ο δήμος αποφάσισε να θέσει ως στόχο τη δημιουργία ενός νέου νηπιαγωγείου, που να είναι το πρώτο στο οποίο θα απονεμηθεί οικολογικό σήμα.

Σε τι συνίσταται η διαφορετική προσέγγιση;

Αναγνωρίζοντας τον καινοτόμο χαρακτήρα των απαιτήσεων που έθεσε, ο δήμος αποφάσισε να συνεργαστεί με την αγορά εγκαίρως ώστε να κατανοήσει ποιες ήταν οι επιλογές. Αναρτήθηκε αίτημα παροχής πληροφοριών στη φινλανδική εθνική πύλη για τις δημόσιες συμβάσεις και ακολούθησαν ένα λεπτομερέστερο ερωτηματολόγιο και ατομικές συνεντεύξεις με τους προμηθευτές που απάντησαν σε αυτό.

Ποιο ήταν το αποτέλεσμα;

Η συνεργασία με την αγορά κατέδειξε ότι η αγορά ήταν σε θέση να παράσχει νηπιαγωγείο με οικολογικό σήμα. Επίσης, με αυτόν τον τρόπο, δόθηκε στην αγορά επαρκής χρόνος για την προετοιμασία ποιοτικών προσφορών. Οι απαιτήσεις για το οικολογικό σήμα καθορίστηκαν στη συγγραφή υποχρεώσεων. Τελικά ελήφθησαν πέντε προσφορές που πληρούσαν τις απαιτήσεις, με κόστος πολύ χαμηλότερο από το αναμενόμενο. Η διαδικασία αυτή είχε ως αποτέλεσμα το 2017 να απονεμηθεί στον δήμο το βραβείο «Procura +» του ομώνυμου ευρωπαϊκού δικτύου βιώσιμων δημόσιων συμβάσεων.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

https://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/news_alert/Issue75_Case_Study_150_Hyvinkaa.pdf

<https://procuraplus.org/dev/awards/awards-2017/>

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

ΗΛΕΚΤΡΟΝΙΚΗ ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΚΑΙ ΠΡΩΤΩΣΗ ΛΥΣΕΩΝ («PITCHING») ΣΧΕΤΙΚΩΝ ΜΕ ΤΗΝ ΠΑΝΔΗΜΙΑ COVID-19 ΣΕ ΑΓΟΡΑΣΤΕΣ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΟΥ ΕΣΚ:

Από κοινού εξεύρεση κοινών λύσεων (δημόσιες συμβάσεις στο ευρωπαϊκό οικοσύστημα καινοτομίας)

Σε εκδήλωση που διεξήχθη εξ ολοκλήρου διαδικτυακά, το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο Καινοτομίας (ΕΣΚ) έφερε σε επαφή περισσότερους από 50 αγοραστές του δημόσιου και ιδιωτικού τομέα, πέντε ευρωπαϊκές επιχειρήσεις και περισσότερες από 20 ΜΜΕ που υποστηρίζονται από το ΕΣΚ, στο πλαίσιο της πρώτης ηλεκτρονικής παρουσίασης και πρόωξης προτάσεων σε αγοραστές («ePitching with Procurers»), η οποία αφορούσε ειδικά λύσεις σχετικές με την πανδημία COVID-19.

Οι αγοραστές τόσο του δημόσιου όσο και του ιδιωτικού τομέα, καθώς και οι ΜΜΕ είχαν την ευκαιρία να παρουσιάσουν τις ανάγκες τους και αντίστοιχες λύσεις και να δώσουν συνέχεια μέσω ειδικών κατ' ιδίαν συνεδριών που πραγματοποιήθηκαν το απόγευμα.

Διοργανώθηκαν δύο διαφορετικές συνεδρίες, στις οποίες οι ΜΜΕ παρουσίασαν τις λύσεις τους που αφορούσαν ιατροτεχνολογικά προϊόντα και νέες καινοτόμους εφαρμογές βιοτεχνολογίας. Στο τέλος κάθε συνεδρίας οι συμμετέχοντες είχαν τη δυνατότητα να επιλέξουν την καλύτερη πρόταση.

Η εκδήλωση αυτή ανέδειξε τη σημασία της δημιουργίας συνεργειών μεταξύ των ΜΜΕ και των αγοραστών.

<https://ec.europa.eu/easme/en/news/eic-epitching-procurers-covid19-finding-common-solutions-together>

4.1.3. Χρήση προαιρετικών πεδίων στα τυποποιημένα έντυπα

Από τις 25 Οκτωβρίου 2023 οι αγοραστές του δημόσιου τομέα θα πρέπει να συμπληρώνουν νέα και επικαιροποιημένα τυποποιημένα έντυπα ⁽³⁶⁾, τα οποία θα τους δίνουν τη δυνατότητα να παρέχουν πληροφορίες σχετικά με τη χρήση των δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας. Τα επικαιροποιημένα τυποποιημένα έντυπα θα περιλαμβάνουν προαιρετικό πεδίο όπου οι αγοραστές του δημόσιου τομέα μπορούν να υποδείξουν ότι αγοράζουν καινοτόμα αγαθά, έργα ή υπηρεσίες μέσω της διαδικασίας σύναψης συμβάσεων. Χρησιμοποιώντας αυτήν την επιλογή, οι αγοραστές του δημόσιου τομέα συμβάλλουν στη συλλογή ακριβέστερων δεδομένων και στην ανάλυση της χρήσης των δημόσιων συμβάσεων καινοτομίας στη χώρα τους και σε ολόκληρη την ΕΕ.

Η ορθή υλοποίηση των ηλεκτρονικών εντύπων αποτελεί επένδυση. Απαιτεί επαρκή χρόνο και πόρους, αλλά θα έχει σημαντική απόδοση όσον αφορά την εξοικονόμηση χρόνου για όλους τους φορείς υλοποίησης και τους χρήστες. Ειδικότερα, σε αντίθεση με τα προηγούμενα τυποποιημένα έντυπα, σκοπός των ηλεκτρονικών εντύπων είναι να συμπληρώνονται ως επί το πλείστον αυτόματα από τα συστήματα ηλεκτρονικών δημόσιων συμβάσεων και όχι από τους χρήστες, γεγονός που μειώνει σημαντικά τον διοικητικό φόρτο.

Τα ηλεκτρονικά έντυπα μπορούν να προσαρμόζονται στις εθνικές ανάγκες. Για να κατανοήσετε καλύτερα τη διαδικασία και τις επιλογές, ανατρέξτε στο εγχειρίδιο εφαρμογής της πολιτικής για τα ηλεκτρονικά έντυπα (eForms Policy Implementation Handbook) ⁽³⁷⁾.

4.1.4. Τεχνικές προδιαγραφές

Μέσω της κατάλληλης διαβούλευσης με την αγορά, οι αγοραστές του δημόσιου τομέα κατανοούν καλύτερα τις υφιστάμενες λύσεις, —τις παραμέτρους, τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά και τους μετρήσιμους δείκτες τους. Αυτό τους βοηθά να συντάσσουν καλύτερες τεχνικές προδιαγραφές, στοιχείο που επιτρέπει τον ανταγωνισμό μεταξύ των πλέον αποδοτικών και καινοτόμων λύσεων, περιλαμβανομένων νέων λύσεων, και την εξασφάλιση βέλτιστου οφέλους για τον αγοραστή του δημόσιου τομέα. Συγκεκριμένα, οι αγοραστές του δημόσιου τομέα μπορούν να συντάσσουν τις τεχνικές προδιαγραφές κατά τρόπο περιγραφικό ή λειτουργικό. Καθένas από τους τρόπους αυτούς παρουσιάζει ορισμένα πλεονεκτήματα· ωστόσο, οι λειτουργικές απαιτήσεις είναι πολύ πιο φιλικές προς την καινοτομία.

4.1.4.1. Περιγραφικές απαιτήσεις

Είναι σχετικά περιορισμένη η πιθανότητα οι περιγραφικές τεχνικές προδιαγραφές να παροτρύνουν την αγορά προς την παρουσίαση καινοτόμου λύσης. Στην καλύτερη περίπτωση, αντικατοπτρίζουν τις υφιστάμενες δυνατότητες της αγοράς. Σε περίπτωση που οι περιγραφικές τεχνικές προδιαγραφές υπερβαίνουν την τρέχουσα προσφορά στην αγορά, ο αγοραστής του δημόσιου τομέα διατρέχει τον κίνδυνο να μη λάβει καμία απάντηση.

Το φάσμα των περιγραφικών τεχνικών προδιαγραφών ενδέχεται να μην είναι αρκετά ευρύ ώστε να καθιστά δυνατό τον θεμιτό ανταγωνισμό μεταξύ λύσεων που βασίζονται σε διαφορετικούς τύπους τεχνολογιών, διαδικασιών ή εφαρμογών. Υπάρχει σοβαρός κίνδυνος προνομιακής μεταχείρισης συγκεκριμένης λύσης. Η κατάσταση αυτή μπορεί να θέσει σε κίνδυνο τη διαδικασία σύναψης δημόσιων συμβάσεων μέσω ενστάσεων επανεξέτασης. Ως εκ τούτου, οι αγοραστές του δημόσιου τομέα έχουν επιπλέον συμφέρον να ελέγχουν την τεχνολογία αιχμής πριν από τη σύνταξη των προδιαγραφών, διεξάγοντας κατάλληλη προκαταρκτική διαβούλευση με την αγορά.

⁽³⁶⁾ Εκτελεστικός κανονισμός (ΕΕ) 2019/1780 της Επιτροπής, της 23ης Σεπτεμβρίου 2019, για την κατάρτιση τυποποιημένων εντύπων για τη δημοσίευση προκηρύξεων και γνωστοποιήσεων στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων και για την κατάργηση του εκτελεστικού κανονισμού (ΕΕ) 2015/1986 («ηλεκτρονικά έντυπα») (ΕΕ L 272 της 25.10.2019, σ. 7).

⁽³⁷⁾ https://ec.europa.eu/growth/single-market/public-procurement/digital/efforms_el.

Με τις περιγραφικές τεχνικές προδιαγραφές, ο αγοραστής του δημόσιου τομέα υπαγορεύει τη λεπτομερή λύση και φέρει εξ ολοκλήρου την ευθύνη για το επίπεδο ποιότητας και τις επιδόσεις της. Ορισμένοι οικονομικοί φορείς ενδέχεται να υποβάλουν προσφορά για λύση η οποία υπερβαίνει σε σημαντικό βαθμό τις ελάχιστες απαιτήσεις που καθορίζονται βάσει των περιγραφικών τεχνικών προδιαγραφών. Αυτό, ωστόσο, είναι μάλλον απίθανο να συμβεί: μια οικονομικότερη λύση που χαρακτηρίζεται από χαμηλότερο επίπεδο καινοτομίας, αλλά καλύπτει τις ελάχιστες απαιτήσεις, μπορεί να έχει μεγαλύτερες πιθανότητες επιτυχίας. Για τον λόγο αυτό, στο πλαίσιο διαγωνισμού που βασίζεται στη σχέση ποιότητας/τιμής, το περιθώριο ελιγμών όσον αφορά την καινοτομία είναι περιορισμένο.

Επομένως, οι περιγραφικές τεχνικές προδιαγραφές αποτελούν τη βέλτιστη επιλογή σε περιπτώσεις στις οποίες η αναθέτουσα αρχή έχει πλήρη επίγνωση των δυνατοτήτων της αγοράς. Ακόμη και στις περιπτώσεις αυτές, ωστόσο, η πρόβλεψη του ενδεχομένου διαδικασίας καινοτομίας για μέρος της εκτέλεσης της σύμβασης μπορεί να συμβάλει στην επίτευξη του ζητούμενου αποτελέσματος.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

ΕΠΙΤΥΧΗΣ ΧΡΗΣΗ ΠΕΡΙΓΡΑΦΙΚΩΝ ΠΡΟΔΙΑΓΡΑΦΩΝ:

Κατασκευή του μουσείου Guggenheim στο Μπιλμπάο

Για ποιον λόγο εξετάστηκε η υιοθέτηση καινοτόμου λύσης;

Το μουσείο Guggenheim στο Μπιλμπάο συγκαταλέγεται στα πλέον εμβληματικά κτίρια της Ευρώπης. Οι λεπτομερείς τεχνικές προδιαγραφές του αρχιτέκτονα Frank Gehry υπαγόρευαν με ακρίβεια το σχήμα, τις διαστάσεις και τα υλικά που έπρεπε να χρησιμοποιηθούν. Το δυσκολότερο τμήμα της κατασκευής ήταν η καμπυλωτή στέγη τιτανίου, το σχήμα και το χρώμα, τα οποία πρέπει να είναι ανθεκτικά στο ηλιακό φως και τον άνεμο.

Σε τι συνίσταται η διαφορετική προσέγγιση;

Για να καταστεί εφικτό αυτό το αρχιτεκτονικό έργο και να παραδοθεί σύμφωνα με τις προδιαγραφές, εντός των προθεσμιών και τηρουμένων των περιορισμών, οι ανάδοχοι αξιοποίησαν την καινοτομία στη διαδικασία παραγωγής και οικοδόμησης. Για τον υπολογισμό των διαστάσεων και την κοπή και αναδίπλωση των φύλλων τιτανίου χρησιμοποίησαν προηγμένο λογισμικό, το οποίο είχε αναπτυχθεί για την αεροδιαστημική βιομηχανία.

Ποιο ήταν το αποτέλεσμα;

Η ψηφιοποίηση των διαδικασιών σχεδιασμού, παραγωγής και οικοδόμησης και η χρήση εξαιρετικά λεπτών φύλλων τιτανίου έφεραν επανάσταση στον κλάδο των κατασκευών. Το έργο βοήθησε την εταιρεία που είχε αναλάβει την κοπή και την παράδοση της στέγης τιτανίου να εξασφαλίσει παγκόσμια αναγνώριση και επιτυχία.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<https://www.guggenheim-bilbao.eus/en/the-building/the-construction>

http://www.gastdoz.arch.ethz.ch/pmeyer/Infos/Pollalis/case_Guggenheim.pdf

4.1.4.2. Λειτουργικές απαιτήσεις

Οι τεχνικές προδιαγραφές που καθορίζονται με όρους λειτουργικών απαιτήσεων μεταθέτουν την ευθύνη για την επίτευξη καλύτερων αποτελεσμάτων στην αγορά. Ο αγοραστής του δημόσιου τομέα καθορίζει ελάχιστες απαιτήσεις για την αποφυγή προσφοράς καταχρηστικά χαμηλών επιδόσεων, αλλά δεν είναι υπερβολικά περιγραφικός όσον αφορά τα μέσα επίτευξης του επιθυμητού αποτελέσματος. Οι οικονομικοί φορείς διαθέτουν ελευθερία και ευελιξία κινήσεων για να επιτύχουν τις βέλτιστες επιδόσεις.

Ωστόσο, ο καθορισμός των κατάλληλων λειτουργικών απαιτήσεων και κριτηρίων για την αξιολόγησή τους εξακολουθεί να συνιστά πρόκληση, στην αντιμετώπιση της οποίας μπορούν να συμβάλουν η άρτια γνώση των δυνατοτήτων της αγοράς και οι πλέον κατάλληλες τεχνολογίες. Η γνώση αυτή έχει καιρία σημασία για τον καθορισμό φιλόδοξων αλλά ρεαλιστικών απαιτήσεων και μπορεί να αποκτηθεί μέσω προκαταρκτικής διαβούλευσης με την αγορά.

Θα μπορούσε να δημιουργηθεί μια πλατφόρμα στην οποία οι αγοραστές του δημόσιου τομέα και οι οικονομικοί φορείς θα μπορούσαν να ανταλλάσσουν, να σχολιάζουν και να αξιολογούν τις εμπειρίες τους όσον αφορά τις λειτουργικές τεχνικές προδιαγραφές και τα κριτήρια ανάθεσης⁽³⁸⁾. Παρότι η βάση δεδομένων δεν θα παρέχει νομικά «θωρακισμένες» πληροφορίες, πολλοί χρήστες έχουν εκδηλώσει ενδιαφέρον για τη συγκεκριμένη πηγή έμπνευσης.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

ΑΛΛΑΓΗ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣΗΣ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ:

Η λειτουργική προσέγγιση της εθνικής αρχής προμηθειών της Ιταλίας

Για ποιον λόγο εξετάστηκε η υιοθέτηση καινοτόμου λύσης;

Σκοπός είναι η αύξηση των πιθανοτήτων επιτυχίας μέσω της κατάρτισης των προδιαγραφών των δημόσιων συμβάσεων με γνώμονα τον στόχο που πρέπει να επιτευχθεί και όχι τα μέσα για την επίτευξή του.

⁽³⁸⁾ Παρόμοιος ιστότοπος υπάρχει ήδη για τα κριτήρια των οικολογικών δημόσιων συμβάσεων: http://ec.europa.eu/environment/gpp/eu_gpp_criteria_en.htm.

Σε τι συνίσταται η διαφορετική προσέγγιση;

Η εθνική κεντρική αρχή προμηθειών της Ιταλίας, CONSIP, προσεγγίζει την καινοτομία από λειτουργική άποψη. Αντί να προβαίνει στην αγορά συστημάτων θέρμανσης ή ψύξης, αγοράζει «θερμοκρασία» για τους πελάτες της. Σύμφωνα με τη συγγραφή υποχρεώσεων, οι προμηθευτές υποχρεούνται να παρέχουν εγγυήσεις προκαθορισμένης κατάστασης άνεσης, εξοικονόμησης ενέργειας και μείωσης εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα. Οι προδιαγραφές περιλαμβάνουν την εξασφάλιση συγκεκριμένης θερμοκρασίας στο εσωτερικό των κτιρίων, την εγκατάσταση ηλεκτρονικών μετρητών για τη διαρκή παρακολούθηση της θερμοκρασίας των εσωτερικών χώρων, τη διενέργεια εκτίμησης όσον αφορά το βέλτιστο επίπεδο κατανάλωσης για τις υπηρεσίες θέρμανσης και ενέργειας, καθώς και τη διεξαγωγή ενεργειακών ελέγχων για κάθε κτίριο. Η σύμβαση περιλαμβάνει ρήτρα επιδόσεων, βάσει της οποίας απαιτείται ελάχιστο ποσοστό εξοικονόμησης ενέργειας.

Ποιο ήταν το αποτέλεσμα;

Η ενέργεια που εξοικονομήθηκε βάσει της σύμβασης-πλαίσου είναι δεκαεξαπλάσια από το ελάχιστο απαιτούμενο ποσοστό εξοικονόμησης.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

http://www.sppregions.eu/fileadmin/user_upload/Resources/POBS_Best_Practice_Report.pdf

<http://www.consip.it/media/news-e-comunicati/consip-vince-il-premio-european-energy-service-award>

4.1.5. Εναλλακτικές προσφορές

Οι αγοραστές του δημόσιου τομέα μπορούν να επιτρέπουν την υποβολή προσφορών με «εναλλακτικές προσφορές»: μία ή περισσότερες εναλλακτικές λύσεις που βασίζονται συνήθως σε εναλλακτικές τεχνολογίες ή διαδικασίες μπορούν να συνοδεύουν την προσφορά η οποία ανταποκρίνεται σε πολύ μεγάλο βαθμό στις τεχνικές προδιαγραφές. Παράλληλα με μια παραδοσιακή «ασφαλή» λύση, οι προμηθευτές μπορούν να προτείνουν και μια περισσότερο καινοτόμο λύση. Η λύση αυτή μπορεί να προσελκύσει το ενδιαφέρον των αγοραστών του δημόσιου τομέα λόγω των δυνατοτήτων επίτευξης καλύτερων από τα αναμενόμενα αποτελεσμάτων από πλευράς κόστους, ποιότητας ή ευελιξίας. Οι αγοραστές του δημόσιου τομέα μπορούν ακόμη και να επιβάλλουν την υποβολή αποκλειστικά εναλλακτικών προσφορών (οι οποίες πληρούν τις ελάχιστες απαιτήσεις).

Η δυνατότητα αυτή μπορεί να διευκολύνει τη συμμετοχή νεοφυών επιχειρήσεων και καινοτόμων ΜΜΕ οι οποίες παρέχουν μόνο μία καινοτόμο λύση.

Σε περίπτωση που οι αγοραστές του δημόσιου τομέα επιτρέπουν ή επιβάλλουν την υποβολή εναλλακτικών προσφορών, στα έγγραφα της διαδικασίας σύναψης της σύμβασης πρέπει να αναφέρονται οι ελάχιστες απαιτήσεις που πρέπει να πληρούν οι εναλλακτικές προσφορές, συμπεριλαμβανομένης της παρουσίασής τους. Είναι σημαντικό να αποσαφηνίζεται αν ένας προσφέρων μπορεί να υποβάλει αυτοτελείς εναλλακτικές προσφορές ή μόνο συμπληρωματικά προς μία προσφορά (η οποία δεν αποτελεί εναλλακτική προσφορά).

Η χρήση εναλλακτικών προσφορών συνιστά έναν από τους απλούστερους και ασφαλέστερους τρόπους ενθάρρυνσης της καινοτομίας στο πλαίσιο των δημόσιων συμβάσεων. Οι αγοραστές του δημόσιου τομέα πρέπει απλώς να επιτρέψουν τη χρήση εναλλακτικών προσφορών. Σε περίπτωση που οι περισσότερο καινοτόμοι εναλλακτικές προσφορές αποβούν αλυσιτελείς, ο οικονομικός φορέας εξακολουθεί να έχει τη δυνατότητα να εξασφαλίσει τη σύμβαση με την πιο συντηρητική προσφορά του.

Η χρήση εναλλακτικών προσφορών είναι αποδοτικότερη όταν συνδυάζεται με λειτουργικές απαιτήσεις και κριτήρια ανάθεσης που παρέχουν τη δυνατότητα στον αγοραστή να συγκρίνει διάφορες λύσεις από πλευράς επιδόσεων, αποδοτικότητας, σχέσης κόστους-αποτελεσματικότητας, ευελιξίας ή βιωσιμότητας. Εάν δεν ληφθούν υπόψη οι παράμετροι αυτές, είναι δύσκολο να συγκριθούν οι εναλλακτικές προσφορές.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ**ΠΕΡΙΟΡΙΣΜΟΣ ΤΟΥ ΚΙΝΔΥΝΟΥ ΜΕΣΩ ΕΝΑΛΛΑΚΤΙΚΩΝ ΠΡΟΣΦΟΡΩΝ:**

Σταδιακή μετάβαση των γαλλικών τοπικών αρχών προς τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας

Για ποιον λόγο εξετάστηκε η υιοθέτηση καινοτόμου λύσης;

Στο πλαίσιο της αναζήτησης νέου προμηθευτή ενέργειας, οι τοπικές αρχές του Bourg-en-Bresse επιδίωξαν να παράσχουν τη δυνατότητα καινοτομίας, χωρίς ωστόσο να επιβαρυνθούν με επιπλέον κόστος ή να αναλάβουν υψηλούς κινδύνους.

Σε τι συνίσταται η διαφορετική προσέγγιση;

Σύμφωνα με τη συγγραφή υποχρεώσεων, οι προμηθευτές μπορούσαν να προτείνουν εναλλακτικές προσφορές της παραδοσιακής χρήσης ορυκτών καυσίμων, διατηρώντας ωστόσο τη δυνατότητα υποβολής παραδοσιακής προσφοράς ορυκτών καυσίμων.

Ποιο ήταν το αποτέλεσμα;

Χάρη στη δυνατότητα εναλλακτικών προσφορών, ένας προμηθευτής υπέβαλε προσφορά η οποία περιλάμβανε ποσοστό 3 % σε βιοαέριο, με εγγυήσεις προέλευσης και σχεδόν μηδενικό πρόσθετο κόστος.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

http://primes-eu.net/media/12194495/1-case-study-bba-natural-gaz-1_vulc-4.pdf

4.1.6. Κριτήρια ανάθεσης

Η πλέον συμφέρουσα από οικονομική άποψη προσφορά είναι το μοναδικό κριτήριο ανάθεσης που αναφέρεται στην οδηγία. Ο ευφυής καθορισμός κριτηρίων ανάθεσης βάσει της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς, τα οποία επιβραβεύουν τόσο την ποιότητα όσο και την τιμή, αποτελεί σημαντική δυναμική για τις δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας.

Στα κριτήρια της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς περιλαμβάνονται τα ακόλουθα:

4.1.6.1. Τιμή

Οι αγοραστές του δημόσιου τομέα μπορούν να αποφασίσουν να χρησιμοποιήσουν μόνο το κριτήριο της τιμής, εάν αυτό επιτρέπεται από την εθνική νομοθεσία τους (τα κράτη μέλη έχουν την επιλογή να ορίσουν ως υποχρεωτικά άλλα κριτήρια κατά τη μεταφορά της οδηγίας στο οικείο δίκαιο) ⁽³⁹⁾. Στην περίπτωση αυτή, η τιμή αφορά αποκλειστικά και μόνο την αξία αγοράς των προμηθειών, των υπηρεσιών ή των έργων (ανεξάρτητα από τους τρόπους πληρωμής). Δεν καλύπτει καμία άλλη δαπάνη συνδεδεμένη με τη χρήση, τη συντήρηση, την ανακύκλωση ή τη διάθεση. Η χρήση της τιμής ως μόνου κριτηρίου ανάθεσης έχει ελάχιστες πιθανότητες ενθάρρυνσης της καινοτομίας, εκτός εάν το κριτήριο ανάθεσης της τιμής εφαρμόζεται σε συνδυασμό με λειτουργικές απαιτήσεις και/ή εναλλακτικές προσφορές.

4.1.6.2. Κόστος

Οι αγοραστές του δημόσιου τομέα μπορούν επίσης να εξετάζουν το κόστος, το οποίο αφορά κατά κανόνα τη χρηματική αξία της παραγωγής, αγοράς, χρήσης, κατανάλωσης, συντήρησης, διασύνδεσης, ανακύκλωσης και/ή διάθεσης του αντικειμένου της δημόσιας σύμβασης. Για τον υπολογισμό του κόστους, οι αγοραστές του δημόσιου τομέα θα πρέπει να χρησιμοποιούν ευπρόσθετες και αντικειμενικές μεθοδολογίες προσδιορισμού του κόστους του κύκλου ζωής.

Με την εφαρμογή κατάλληλης μεθοδολογίας προσδιορισμού του κόστους εξασφαλίζεται η ορθή αποτίμηση των αιτιολογημένων συμφερόντων του αγοραστή του δημόσιου τομέα, π.χ. κόστος κατανάλωσης και συντήρησης στόλου οχημάτων. Η αξία που αποδίδεται σε κάθε στοιχείο κόστους διαφοροποιείται ανάλογα με τη φύση του αγοραστή του δημόσιου τομέα και τις συγκεκριμένες ανάγκες του, π.χ. η χρήση ταχυδρομικών οχημάτων σε αστικό περιβάλλον απαιτεί διαφορετική αποτίμηση των κριτηρίων από ό,τι η χρήση οχημάτων παράδοσης μεγάλων αποστάσεων που κινούνται σε αυτοκινητοδρόμους και στην ύπαιθρο, με λιγότερες ευκαιρίες ανεφοδιασμού και τεχνικής εξυπηρέτησης.

Η χρήση του κόστους ως κριτηρίου ανάθεσης μπορεί να τονώσει την καινοτομία. Ένα καινοτόμο όχημα μπορεί να προσφέρει καλύτερα αποτελέσματα από πλευράς κατανάλωσης, πράσινης ενέργειας ή συχνότητας συντήρησης, ακόμη και αν η αρχική τιμή αγοράς είναι υψηλότερη από τη συνήθη προσφορά. Η επιλογή αυτή θα βελτιστοποιήσει το κόστος του κύκλου ζωής για τον αγοραστή του δημόσιου τομέα, διότι χάρη στην καινοτόμο λύση δεν θα ανακτηθεί μόνο η αρχική του δαπάνη, αλλά μπορεί να μειωθούν επίσης και οι συνολικές δαπάνες καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής. Οι οικονομικοί φορείς, από την πλευρά τους, θα είναι σε θέση να προβούν στην πώληση καινοτόμων προϊόντων τα οποία δεν θα μπορούσαν ίσως να διατεθούν διαφορετικά στην αγορά, και τούτο χάρη στην αναγνώριση των καλύτερων επιδόσεών τους βάσει των κοστολογικών κριτηρίων.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ**ΕΞΑΣΦΑΛΙΣΗ ΚΑΛΥΤΕΡΩΝ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ ΜΕΣΩ ΤΗΣ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΚΟΣΤΟΛΟΓΗΣΗΣ ΤΟΥ ΚΥΚΛΟΥ ΖΩΗΣ:**

Οικολογικότερα οχήματα για τις σλοβενικές δημόσιες υπηρεσίες

Για ποιον λόγο εξετάστηκε η υιοθέτηση καινοτόμου λύσης;

Ο οργανισμός δημόσιων συμβάσεων της Σλοβενίας προμηθεύεται οχήματα για 130 δημόσιες αρχές. Έχει δεσμευθεί να προσδώσει οικολογικό προσανατολισμό στις προμήθειές του στο πλαίσιο του εθνικού σχεδίου δράσης για τη σύναψη οικολογικών δημόσιων συμβάσεων.

Σε τι συνίσταται η διαφορετική προσέγγιση;

Κατά την προμήθεια οχημάτων, ο οργανισμός υπολογίζει το κόστος του κύκλου ζωής των οχημάτων με τη χρήση της υποχρεωτικής κοινής μεθοδολογίας για τον υπολογισμό του κόστους καθ' όλη τη διάρκεια ζωής όσον αφορά τις εκπομπές CO₂, όπως ορίζεται στην οδηγία της ΕΕ για τα καθαρά οχήματα.

Π.χ.: Λειτουργικό κόστος καθ' όλη τη διάρκεια ζωής για τις εκπομπές CO₂ επιβατικού αυτοκινήτου για αυτοκίνητο με εκπομπές CO₂ 155 g/km: 200 000 km × 0,155 kg/km × 0,04 EUR/kg = 31 000,04 EUR καταλογιζόμενο λειτουργικό κόστος καθ' όλη τη διάρκεια ζωής για CO₂.

Η τιμή αυτή μπορεί να προστεθεί κατόπιν στην τιμή αγοράς και τυχόν άλλες λειτουργικές δαπάνες. Οι συμβάσεις θα ανατεθούν στην προσφορά του οχήματος που παρουσιάζει τη βέλτιστη συνολική τιμή συνδυάζοντας όλες τις παραμέτρους (τιμή, κόστος και κοινωνική αξία ως προς τις εκπομπές CO₂).

⁽³⁹⁾ Τα άρθρα 67 και 68 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ εξηγούν τον τρόπο χρήσης του κριτηρίου της πλέον συμφέρουσας από οικονομική άποψη προσφοράς στην πράξη. Άρθρο 67 παράγραφος 2 τρίτη περίπτωση: «Τα κράτη μέλη μπορούν να προβλέπουν ότι οι αναθέτουσες αρχές δεν μπορούν να χρησιμοποιούν την τιμή ή το κόστος ως μοναδικό κριτήριο ανάθεσης ή να περιορίζουν τη χρήση τους σε ορισμένες κατηγορίες αναθέτουσών αρχών ή ορισμένα είδη συμβάσεων.»

Ποιο ήταν το αποτέλεσμα;

Με την εφαρμογή της κοστολόγησης του κύκλου ζωής στο πλαίσιο του κριτηρίου ανάθεσης και με τον καθορισμό απαιτήσεων για τα μέγιστα επίπεδα CO₂, ο οργανισμός δημόσιων συμβάσεων της Σλοβενίας εξασφαλίζει την υποβολή προσφορών για οχήματα με χαμηλότερες εκπομπές CO₂. Με τον τρόπο αυτό έχει επιτευχθεί μείωση των εκπομπών κατά 3 g/km-45 g/km ανά όχημα.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

https://ec.europa.eu/transport/themes/urban/vehicles/directive_en

http://ec.europa.eu/environment/gpp/pdf/news_alert/Issue17_Case_Study40_Slovenia_vehicles.pdf

4.1.6.3. Ποιότητα

Βέλτιστη σχέση τιμής-ποιότητας είναι ο όρος που χρησιμοποιείται στους κανόνες της ΕΕ για τον προσδιορισμό της σχέσης μεταξύ της τιμής του αντικείμενου της δημόσιας σύμβασης και τυχόν κριτηρίων τα οποία έχουν ιδιαίτερη σημασία για τον αγοραστή του δημόσιου τομέα. Στα κριτήρια ποιότητας ενδέχεται να περιλαμβάνονται ποιοτικές, περιβαλλοντικές, κοινωνικές ή καινοτόμοι πτυχές προϊόντων, υπηρεσιών ή έργων. Οι αγοραστές του δημόσιου τομέα διαθέτουν μεγάλη διακριτική ευχέρεια κατάρτισης των εν λόγω κριτηρίων και στάθμισής τους ανάλογα με τις συγκεκριμένες ανάγκες τους.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ**ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΠΙΛΟΓΗΣ:**

Φιλικότεροι προς το περιβάλλον και τον χρήστη εκτυπωτές για την Ευρωπαϊκή Επιτροπή

Για ποιον λόγο εξετάστηκε η υιοθέτηση καινοτόμου λύσης;

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιδιώκει να μειώσει τις επιπτώσεις των διοικητικών υπηρεσιών της στο φυσικό περιβάλλον και να βελτιώσει το περιβάλλον εργασίας της για τους υπαλλήλους, συμπεριλαμβανομένων των εργαζομένων με ειδικές ανάγκες.

Σε τι συνίσταται η διαφορετική προσέγγιση;

Η προσφορά εκτυπωτών γραφείου εξετάζεται μόνον εάν οι εκτυπωτές ικανοποιούν πλήρως τις απαιτήσεις του προγράμματος «Energy Star 2.0» και την οδηγία για τον περιορισμό της χρήσης ορισμένων επικίνδυνων ουσιών σε ηλεκτρικό και ηλεκτρονικό εξοπλισμό. Πρέπει επίσης να επιτρέπουν τη χρήση 100 % ανακυκλωμένου χαρτιού.

Η κοστολόγηση του κύκλου ζωής χρησιμοποιείται προκειμένου να λαμβάνονται υπόψη περιβαλλοντικές παράμετροι και να ελαχιστοποιείται η κατανάλωση ενέργειας μέσω του ολοκληρωμένου κύκλου ζωής ενός εκτυπωτή έως και την τελική του διάθεση ως αποβλήτου.

Οι προσφορές μπορούν επίσης να λάβουν επιπλέον μόρια κατά την αξιολόγηση, εάν διαθέτουν πρόσθετα χαρακτηριστικά, όπως μειωμένα επίπεδα θορύβου, επαναχρησιμοποιούμενες κασέτες μελάνης ή εργονομικό σχεδιασμό φιλικό προς τους χρήστες αναπηρικού αμαξιδίου.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<https://ted.europa.eu/udl?uri=TED:NOTICE:287253-2016:TEXT:EL:HTML&tabId=1>

Η προσεκτική επιλογή απαιτήσεων βέλτιστης σχέσης τιμής-ποιότητας μπορεί να δικαιολογήσει αντικειμενικά την απόδοση προτεραιότητας σε προϊόντα, υπηρεσίες ή διαδικασίες που, χάρη στα καινοτόμα χαρακτηριστικά τους, ανταποκρίνονται καλύτερα στη δεοντολογία και τις ανάγκες του αγοραστή του δημόσιου τομέα.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ**ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΟΛΙΣΤΙΚΗΣ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗΣ ΣΤΙΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΕΣ ΣΥΝΑΨΗΣ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ:**

Προμήθεια ειδών κατά της ακράτειας στη Δανία

Για ποιον λόγο εξετάστηκε η υιοθέτηση καινοτόμου λύσης;

Ο αγοραστής του δημόσιου τομέα αποφάσισε να προκηρύξει πρόσκληση υποβολής προσφορών με τη χρήση ολιστικής προοπτικής, διότι ήταν σαφές ότι το κύριο κόστος στη φροντίδα της ακράτειας δεν ήταν η πάνα —η τιμή του προϊόντος— αλλά το συνολικό πρόσθετο κόστος που συνδέεται με τη φροντίδα για την ακράτεια, π.χ. ο χρόνος που αφιερώνουν οι νοσηλευτές για την αλλαγή της πάνας και το συνολικό κόστος που προκύπτει σε περίπτωση χρήσης ακατάλληλης πάνας για συγκεκριμένο ασθενή κ.λπ.

Σε τι συνίσταται η διαφορετική προσέγγιση;

Χρησιμοποιήθηκαν τα ακόλουθα κριτήρια ανάθεσης:

- Οικονομία: 40 %
  - Τιμή προϊόντος: 30 %
  - Συνολικό κόστος: 70 %
- Ποιότητα: 25 %
- Εκπαίδευση/συμβουλευτική: 20 %
- Οικονομική παρακολούθηση: 15 %

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<https://ted.europa.eu/udl?uri=TED:NOTICE:69650-2015:TEXT:EL:HTML&tabId=1>

4.1.7. Διαχείριση δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΔΙ)

Τα κράτη μέλη και οι αγοραστές του δημόσιου τομέα ενθαρρύνονται να υιοθετούν στρατηγική προσέγγιση ως προς τα ΔΔΙ κατά τη διεξαγωγή διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων.

Οι δημόσιες συμβάσεις για καινοτόμα αγαθά ή υπηρεσίες, ιδίως στο πλαίσιο της προμήθειας υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης, μελετών ή λογισμικού, ενδέχεται να οδηγήσουν στη δημιουργία νέων δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (π.χ. διπλώματα ευρεσιτεχνίας ή δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας, δικαιώματα επί σχεδίων και υποδειγμάτων, εμπορικά σήματα). Σε διαγωνισμούς για τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων οι οποίοι δεν αποσκοπούν ειδικά στην αγορά καινοτόμων προϊόντων ή υπηρεσιών, ο ανάδοχος μπορεί επίσης να προτείνει μια καινοτόμο λύση κατά την εκτέλεση της σύμβασης. Ως εκ τούτου, ο καθορισμός σαφών ρητρών ΔΔΙ στα τεύχη δημοπράτησης είναι σημαντικός για όλες τις δημόσιες συμβάσεις ⁽⁴⁰⁾.

Οι αγοραστές του δημόσιου τομέα πρέπει να διασφαλίζουν ότι η κατανομή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας στις δημόσιες συμβάσεις τους λαμβάνει υπόψη το ισχύον νομικό πλαίσιο για τα ΔΔΙ στην Ευρώπη ⁽⁴¹⁾ και σε εθνικό επίπεδο ⁽⁴²⁾, όπως για παράδειγμα τις διατάξεις για τα ελάχιστα δικαιώματα χρήσης των νόμιμων χρηστών λογισμικού, βάσεων δεδομένων κ.λπ. Με την επιφύλαξη αυτού του νομικού πλαισίου για τα ΔΔΙ, οι οδηγίες της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις και οι κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις παρέχουν τη δυνατότητα να καθορίζεται, στα τεύχη δημοπράτησης, η απαίτηση μεταβίβασης των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας από τους συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς στον αγοραστή του δημόσιου τομέα ⁽⁴³⁾. Οι αγοραστές του δημόσιου τομέα έχουν στη διάθεσή τους δύο βασικές επιλογές για την κατανομή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας που απορρέουν από ένα έργο, με πολλές παραλλαγές ενδιάμεσα:

- ο αγοραστής του δημόσιου τομέα απαιτεί τη μεταβίβαση των νέων δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας· ή
- ο αγοραστής του δημόσιου τομέα δεν απαιτεί την εν λόγω μεταβίβαση και τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας παραμένουν στον ανάδοχο.

Δεδομένου ότι τα δικαιώματα αυτά αποτελούν πολύτιμο περιουσιακό στοιχείο και ενδέχεται να έχουν αντίκτυπο στην ελκυστικότητα των δημόσιων συμβάσεων για τους φορείς καινοτομίας, είναι σημαντικό οι αγοραστές του δημόσιου τομέα να καθορίζουν σαφώς εκ των προτέρων, στα τεύχη δημοπράτησης, την κατανομή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας που συνδέονται με τη δημόσια σύμβαση, λαμβάνοντας υπόψη τα διάφορα διακυβευόμενα συμφέροντα, δηλαδή το δημόσιο συμφέρον και τους στόχους πολιτικής ⁽⁴⁴⁾.

Δεδομένου ότι ο αναθέτων φορέας αναλαμβάνει το σύνολο του κόστους, συχνά θεωρεί ότι έχει το δικαίωμα χρήσης όλων των αποτελεσμάτων. Ωστόσο, η μεταβίβαση των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας που συνδέονται με τα αποτελέσματα αυτά στους αγοραστές του δημόσιου τομέα μπορεί να εμποδίσει την καινοτομία. Οι ανάδοχοι ενδέχεται να μην έχουν τη δυνατότητα να χρησιμοποιήσουν περαιτέρω ή ακόμη και να προσαρμόσουν/βελτιώσουν τη λύση καινοτομίας σε διαφορετικό πλαίσιο ή για διαφορετικό πελάτη, το οποίο θα μπορούσε επίσης να έχει ως αποτέλεσμα χαμηλότερη ποιότητα και υψηλότερο κόστος για τον αγοραστή του δημόσιου τομέα. Σε πολλές περιπτώσεις, οι προμηθευτές είναι καταλληλότεροι από τους αγοραστές του δημόσιου τομέα για την εμπορευματοποίηση των καινοτομιών που προκύπτουν από τη δημόσια σύμβαση, για την εξασφάλιση της δέουσας προστασίας της διανοητικής ιδιοκτησίας και για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας ενώπιον δικαστηρίων. Ως εκ τούτου, οι επιχειρήσεις καταγγέλλουν ότι, σε σύγκριση με άλλα μέρη του κόσμου, οι αγοραστές του δημόσιου τομέα στην Ευρώπη εμποδίζουν την καινοτομία διατηρώντας τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας για τους ίδιους, χωρίς βασίμους λόγους ⁽⁴⁵⁾.

⁽⁴⁰⁾ Χρήσιμες οδηγίες σχετικά με τα ΔΔΙ για τις δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας με βάση τις ΤΠΕ, καθώς και υποδείγματα για τις διατάξεις για τα ΔΔΙ περιλαμβάνονται στο έγγραφο εργασίας των υπηρεσιών της Επιτροπής «Guide for the procurement of standards-based ICT — Elements of Good Practice» SWD(2013) 224 final.

⁽⁴¹⁾ Βλ. ιδίως τη νομοθεσία της ΕΕ για τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας. Πρόκειται για ένα σύνολο 13 οδηγιών και 2 κανονισμών, μέσω των οποίων εναρμονίζονται βασικά δικαιώματα για τους δημιουργούς, τους παραγωγούς και τους ραδιοτηλεοπτικούς φορείς <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/eu-copyright-legislation>.

⁽⁴²⁾ Βλ. δείκτη 10, επιμέρους δείκτη «κάθεστώσ ΔΔΙ», μελέτη SMART 2016/0040 «Benchmarking of national innovation procurement frameworks across Europe» <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/benchmarking-national-innovation-procurement-policy-frameworks-across-europe>.

⁽⁴³⁾ Το άρθρο 42 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και το άρθρο 60 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ ορίζουν ότι «Οι τεχνικές προδιαγραφές μπορούν επίσης να προσδιορίζουν αν θα απαιτηθεί μεταβίβαση των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας».

⁽⁴⁴⁾ Σημείο 33 στοιχείο β) της ανακοίνωσης C(2014) 3282, «Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία», [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0627\(01\)&from=EL](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0627(01)&from=EL).

⁽⁴⁵⁾ Public consultation on the respect of IPR and trade secrets in public procurement in Europe (Δημόσια διαβούλευση σχετικά με τον σεβασμό των ΔΔΙ και του εμπορικού απορρήτου στο πλαίσιο των δημόσιων συμβάσεων στην Ευρώπη), 2016, http://ec.europa.eu/growth/content/consultation-respect-intellectual-property-public-procurement-procedures_en.

ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΔΙΑΝΟΗΤΙΚΗΣ ΙΔΙΟΚΤΗΣΙΑΣ ΣΤΟΝ ΤΟΜΕΑ ΤΩΝ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ ΣΕ ΔΙΑΦΟΡΕΣ ΧΩΡΕΣ

Οι σημαντικότεροι εμπορικοί εταίροι της Ευρώπης παραχωρούν, εξ ορισμού, τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας που συνδέονται με τις δημόσιες συμβάσεις στους συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς, εκτός εάν διακυβεύονται κατ' εξαίρεση υπερισχύοντα δημόσια συμφέροντα. Στα περισσότερα κράτη μέλη της ΕΕ, το νομικό πλαίσιο για τις δημόσιες συμβάσεις δεν περιλαμβάνει διατάξεις για την κατανομή των ΔΔΙ και αφήνει τον αγοραστή του δημόσιου τομέα ελεύθερο να καθορίσει στα τεύχη δημοπράτησης την κατανομή των ΔΔΙ. Δεδομένου ότι το έργο αυτό δεν είναι πάντα εύκολο για τους μεμονωμένους αγοραστές, 11 χώρες της Ευρώπης έχουν θεσπίσει εθνική πολιτική για την κατανομή των ΔΔΙ στις δημόσιες συμβάσεις, σύμφωνα με την οποία η κυριότητα των ΔΔΙ παραχωρείται καταρχήν στους αναδόχους: συγκεκριμένα, το Βέλγιο και η Ισπανία (μέσω της νομοθεσίας για τις δημόσιες συμβάσεις), η Φινλανδία, η Γαλλία και η Ελβετία (μέσω των γενικών όρων για τις δημόσιες συμβάσεις), και η Εσθονία, η Ιρλανδία, το Λουξεμβούργο, η Ουγγαρία και η Σλοβενία (μέσω επίσημων κατευθυντήριων γραμμών).

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

Leaving IPR ownership with companies in public procurement — practices around the world:

http://ec.europa.eu/newsroom/dae/redirection.cfm?item_id=56812

Περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με την κατανομή των ΔΔΙ στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων σε διάφορες χώρες της Ευρώπης:

Βλ. δείκτη 10 στα προφίλ χωρών της μελέτης SMART 2016/0040

Ως εκ τούτου, οι αγοραστές του δημόσιου τομέα θα πρέπει να εξετάζουν το ενδεχόμενο παραχώρησης των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας στους προμηθευτές, εκτός εάν διακυβεύονται υπερισχύοντα δημόσια συμφέροντα. Αυτό θα μπορούσε να συμβεί στην περίπτωση που ο προμηθευτής δεν επιτρέπεται να χρησιμοποιήσει τα αποτελέσματα της δημόσιας σύμβασης (π.χ. για λόγους ασφάλειας ή εμπιστευτικότητας), όταν ο προμηθευτής δεν είναι σε θέση να χρησιμοποιήσει τα αποτελέσματα της δημόσιας σύμβασης (π.χ. όταν πρόκειται για τον σχεδιασμό εκστρατειών εμπορικής προώθησης ή λογοτύπων ειδικά για τους αγοραστές του δημόσιου τομέα) ή όταν ο αγοραστής του δημόσιου τομέα πρέπει να δημοσιοποιήσει όλα τα αποτελέσματα (π.χ. ορισμένες εκθέσεις πολιτικής/μελέτες, στόχοι ανοικτών δεδομένων). Η υιοθέτηση της προσέγγισης της παραχώρησης των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας στους προμηθευτές, όπου αυτό κρίνεται σκόπιμο, μπορεί να συμβάλει στην ενίσχυση της ελκυστικότητας των δημόσιων συμβάσεων για τους φορείς καινοτομίας.

Σε περιπτώσεις όπου τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας παραχωρούνται στους προμηθευτές, οι αγοραστές του δημόσιου τομέα μπορούν, παρόλα αυτά, και να πρέπει να προστατεύουν τα εύλογα συμφέροντά τους, καθώς και το δημόσιο συμφέρον. Κατά συνέπεια, ενδέχεται να είναι αναγκαίο για τους αγοραστές του δημόσιου τομέα να διατηρούν τα ακόλουθα δικαιώματα, τα οποία θα πρέπει να αποτυπώνονται στη σύμβαση ⁽⁴⁶⁾:

- Επαρκή δικαιώματα χρήσης και προσαρμογής: δικαιώματα ατελούς χρήσης και προσαρμογής των καινοτόμων λύσεων. Για να καταστεί δυνατή η χρήση και η προσαρμογή, οι αγοραστές του δημόσιου τομέα πρέπει να έχουν πρόσβαση στα έγγραφα τεκμηρίωσης και μπορεί επίσης να χρειάζονται το δικαίωμα κοινοποίησής τους σε ομοτίμους (σε περιορισμένο αριθμό αυτών, π.χ. άλλες διοικητικές υπηρεσίες που πρέπει να διασυνδεθούν με τη λύση του αγοραστή).
- Δικαίωμα παραχώρησης άδειας χρήσης υπό όρους: οι αγοραστές του δημόσιου τομέα θα πρέπει να έχουν το δικαίωμα να απαιτούν από τους προμηθευτές να χορηγούν άδειες σε ορισμένους τρίτους για τη λειτουργία/τροποποίηση της λύσης για τον αγοραστή, υπό δικαιούς και εύλογους όρους της αγοράς. Εάν ο προμηθευτής αρνηθεί να το πράξει, ο αγοραστής του δημόσιου τομέα θα πρέπει να έχει το δικαίωμα να χορηγήσει ο ίδιος τέτοιες άδειες σε τρίτους, για την προστασία των δημόσιων συμφερόντων.
- Κατάλληλα δικαιώματα δημοσίευσης: μολονότι είναι σκόπιμο να παραχωρούνται τα ΔΔΙ στον αγοραστή του δημόσιου τομέα στην περίπτωση που πρέπει να δημοσιοποιηθεί το σύνολο των αποτελεσμάτων (π.χ. δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας για ορισμένες εκθέσεις πολιτικής / μελέτες), σε άλλες περιπτώσεις, όπου η κυριότητα των ΔΔΙ παραχωρείται στον προμηθευτή, θα πρέπει να διασφαλίζονται τα δικαιώματα πρόσβασης και δημοσίευσης για τα παράγωγα δεδομένα (π.χ. ορισμένα δημόσια δεδομένα που ενδιαφέρουν τον γενικό πληθυσμό ή τα οποία ο αγοραστής του δημόσιου τομέα μπορεί να επιθυμεί να δημοσιεύσει οικειοθελώς ώστε να καταστεί δυνατή η περαιτέρω χρήση από τρίτους π.χ. για την ανάπτυξη άλλων καινοτόμων λύσεων).

Συμπερασματικά, η παραχώρηση της κυριότητας των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας στους προμηθευτές μπορεί να δώσει ώθηση στη βιομηχανική εμπορευματοποίηση καινοτόμων λύσεων, προστατεύοντας, παράλληλα, πλήρως τα εύλογα συμφέροντα των αγοραστών του δημόσιου τομέα και μειώνοντας το κόστος των προμηθειών για τον δημόσιο τομέα. Ως εκ τούτου, τα κράτη μέλη θα μπορούσαν να διερευνήσουν τη δυνατότητα παραχώρησης της κυριότητας των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας στους προμηθευτές, υπό τις προϋποθέσεις που αναφέρονται ανωτέρω, και να μεριμνήσουν ώστε να μη στρεβλώνονται τα κίνητρα καινοτομίας για τις επιχειρήσεις και να μην αποκλείεται η πρόσβαση στις αγορές.

Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με τα ΔΔΙ, συμπεριλαμβανομένων των γενικών πτυχών και του είδους των παραδοτέων στο πλαίσιο των δημόσιων συμβάσεων, βλ. παράρτημα I. Για πληροφορίες σχετικά με την αλληλεπίδραση μεταξύ ΔΔΙ και κρατικών ενισχύσεων, βλ. κεφάλαιο 5.

⁽⁴⁶⁾ Για λεπτομερέστερη καθοδήγηση βλ. παράρτημα I σχετικά με τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΔΙ).

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

ΕΡΓΟ ΠΡΟΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΔΗΜΟΣΙΑΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ ΤΟΥ ΔΗΜΟΤΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΔΟΥΒΛΙΝΟΥ

Διαχείριση των πλημμυρών μέσω παρακολούθησης των ρεμάτων

Για ποιον λόγο εξετάστηκε η υιοθέτηση καινοτόμου λύσης;

Τα τελευταία χρόνια, οι βροχοπτώσεις στο Δουβλίνο, οι οποίες προκαλούνται από πιο ακραία καιρικά φαινόμενα, συχνά κατακλύζουν το υφιστάμενο σύστημα αποστράγγισης· η κατάσταση έχει επιδεινωθεί λόγω της έμφραξης των αγωγών αποστράγγισης και των ρεμάτων. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να πλημμυρίζουν δρόμοι και κατοικίες στην περιοχή της πόλης του Δουβλίνου. Το ισχύον σύστημα διαχείρισης των πλημμυρών βασιζόταν σε τοπικές γνώσεις και ιστορικά στοιχεία· ωστόσο, το δημοτικό συμβούλιο διαπίστωσε το δυνητικό όφελος της διαθεσιμότητας πληροφοριών σε πραγματικό χρόνο, η οποία θα διευκόλυε τη διαχείριση καταστάσεων κατά την εξέλιξή τους. Οι πληροφορίες αυτές θα μπορούσαν επίσης να συμβάλουν στον πιο μακροπρόθεσμο σχεδιασμό της διαχείρισης των πλημμυρών για την περιοχή.

Από την ανάλυση της αγοράς προέκυψε ότι υπήρχε μικρός αριθμός πιθανών τεχνολογικών λύσεων, καθώς και ότι οι λύσεις αυτές δεν ήταν χαμηλού κόστους ούτε κλιμακούμενες —στοιχεία που συνιστούσαν τους δύο βασικούς στόχους που απαιτούνταν από το δημοτικό συμβούλιο του Δουβλίνου.

Σε τι συνίσταται η διαφορετική προσέγγιση;

Ο οργανισμός Enterprise Ireland είναι ο κυβερνητικός οργανισμός που είναι αρμόδιος για την ανάπτυξη των ιρλανδικών επιχειρήσεων στις παγκόσμιες αγορές. Ο οργανισμός έχει επιφορτιστεί με την προώθηση των προεμπορικών δημόσιων συμβάσεων μέσω του προγράμματός του για την έρευνα της καινοτομίας των μικρών επιχειρήσεων, το οποίο ονομάζεται «Small Business Innovation Research» (SBIR) ⁽⁴⁷⁾. Το δημοτικό συμβούλιο του Δουβλίνου διεξήγαγε, μέσω αυτού του προγράμματος, διαγωνισμό για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης για την προμήθεια λύσης για την παρακολούθηση των ρεμάτων, προσφέροντας χρηματοδότηση σε ορισμένες εταιρείες, με στόχο την ανάπτυξη ενός κλιμακούμενου, βιώσιμου και χαμηλού κόστους αποτελέσματος. Προκειμένου να βοηθηθούν οι εταιρείες να αναπτυχθούν πέρα από τη διαδικασία σύναψης της δημόσιας σύμβασης, τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΔΙ) παραχωρήθηκαν σε αυτές, ωστόσο το δημοτικό συμβούλιο διατήρησε ορισμένα δικαιώματα χρήσης, ενώ προβλέφθηκε πρόσθετη ρήτρα σύμφωνα με την οποία τα δικαιώματα θα επιστραφούν στο δημοτικό συμβούλιο, κατόπιν αιτήματός του, εάν αυτά δεν χρησιμοποιηθούν από τις εταιρείες για εμπορική εκμετάλλευση εντός 3 ετών.

Ποιο ήταν το αποτέλεσμα;

Κατά τη διάρκεια του διαγωνισμού για τη σύναψη δημόσιας σύμβασης, το δημοτικό συμβούλιο χρηματοδότησε μελέτες σκοπιμότητας, την κατασκευή πρωτοτύπων και τη δοκιμή λύσεων σε πραγματικό περιβάλλον. Το δημοτικό συμβούλιο ξεκίνησε να εργάζεται με 6 εταιρείες για να υποβάλει λύσεις σε δοκιμή και, κατόπιν αποκλεισμού ορισμένων από αυτές μέσω ανταγωνιστικής διαδικασίας, συνεργάζεται επί του παρόντος με δύο εταιρείες για τον από κοινού σχεδιασμό συσκευών χαμηλής ισχύος και χαμηλού κόστους που να μπορούν να στέλνουν προειδοποιητικά σήματα από το δυσμενές περιβάλλον ενός ρέματος.

Επί του παρόντος, το δημοτικό συμβούλιο βρίσκεται σε διαδικασία επαλήθευσης των αποτελεσμάτων από 50 ενεργές τοποθεσίες και ελπίζει ότι, ως το τέλος της διαδικασίας, θα έχει εξασφαλίσει μια κλιμακούμενη λύση χαμηλού κόστους. Αυτήν την περίοδο, μία από τις εταιρείες πωλεί τη λύση της και τις παραλλαγές της σε άλλες πόλεις.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<https://ted.europa.eu/udl?uri=TED:NOTICE:158589-2017:TEXT:EL:HTML&tabId=1> (προκήρυξη σύμβασης)

<https://smartcitiesireland.org/projects/gully-monitoring/>

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

ΠΡΟΕΜΠΟΡΙΚΗ ΔΗΜΟΣΙΑ ΣΥΜΒΑΣΗ ΓΙΑ ΛΥΣΕΙΣ ΑΛΥΣΙΔΑΣ ΣΥΣΤΟΙΧΙΩΝ ΤΗΣ ΕΕ

Νέες διασυνοριακές υπηρεσίες για πολίτες, επιχειρήσεις και δημόσιες διοικήσεις της ΕΕ

Για ποιον λόγο εξετάστηκε η υιοθέτηση καινοτόμου λύσης;

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη της ΕΕ, τη Νορβηγία και το Λιχτενστάιν βρίσκονται σε διαδικασία από κοινού υλοποίησης της ευρωπαϊκής υποδομής για τις υπηρεσίες αλυσίδας συστοιχιών (EBSI). Οι νέες καινοτομίες της τεχνολογίας αλυσίδας συστοιχιών είναι αναγκαίες για την παροχή διασυνοριακών δημόσιων υπηρεσιών υψηλής απόδοσης σε ολόκληρη την ΕΕ με τα υψηλότερα πρότυπα ασφάλειας και απορρήτου, με παράλληλη μείωση των περιβαλλοντικών επιπτώσεων.

⁽⁴⁷⁾ Παρά την ονομασία του, το ιρλανδικό πρόγραμμα προεμπορικών δημόσιων συμβάσεων SBIR δεν αφορά μόνο τις μικρές επιχειρήσεις. Μπορούν να συμμετάσχουν επιχειρήσεις κάθε μεγέθους.

Σε τι συνίσταται η διαφορετική προσέγγιση;

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δρομολόγησε τη διαδικασία της προεμπορικής δημόσιας σύμβασης για την αλυσίδα συστοιχιών της ΕΕ, με στόχο την ανάπτυξη και δοκιμή νέων καινοτόμων λύσεων. Δεδομένου ότι η ΕΒΣΙ έχει επίσης ως στόχο να συμβάλλει στη δημιουργία νέων επιχειρηματικών ευκαιριών και στη δημιουργία νέων τομέων υπεροχής για τις ευρωπαϊκές εταιρείες, δημιουργήθηκαν ειδικές ρήτρες για τη δημόσια σύμβαση, οι οποίες ενισχύουν τις δυνατότητες των επιχειρήσεων για την προστασία των ΔΔΙ τους και την εμπορευματοποίηση των λύσεών τους στην Ευρώπη και οι οποίες ενισχύουν επίσης τη στρατηγική αυτονομία, την ανθεκτικότητα και τα συμφέροντα στον τομέα της ασφάλειας της ΕΕ.

Ποιο ήταν το αποτέλεσμα;

Οι ανωτέρω συστάσεις που διατυπώνονται στην παρούσα καθοδήγηση τέθηκαν σε εφαρμογή: οι ανάδοχοι μπορούν να αποκτήσουν την κυριότητα των ΔΔΙ, διασφαλίζοντας παράλληλα, για την ΕΕ και τις χώρες που συνεργάζονται για την ΕΣΒΙ, επαρκή δικαιώματα χρήσης και προσαρμογής, καθώς και το δικαίωμα παραχώρησης άδειας χρήσης υπό όρους και κατάλληλα δικαιώματα δημοσίευσης. Η αναθέτουσα αρχή ενθαρρύνεται να συμβάλει στην τυποποίηση και τη δημοσίευση των αποτελεσμάτων. Η ΕΕ έχει το δικαίωμα να αντιταχθεί στη μεταβίβαση ΔΔΙ ή στην παραχώρηση αδειών εκμετάλλευσης ΔΔΙ σε τρίτες χώρες για λόγους στρατηγικής αυτονομίας και ασφάλειας της ΕΕ. Η συμμετοχή στις δημόσιες συμβάσεις περιορίζεται στους οικονομικούς φορείς οι οποίοι τόσο οι ίδιοι όσο και τα πρόσωπα που έχουν τον έλεγχό τους είναι εγκατεστημένοι σε χώρες του ΕΟΧ. Χρησιμοποιούνται όροι σχετικά με τον τόπο εκτέλεσης ώστε να εξασφαλιστεί ότι το 70 % των εργασιών για τη σύμβαση και το 100 % των εργασιών σχετικά με τις συνιστώσες ασφαλείας πραγματοποιούνται στην Ευρώπη. Η ΕΕ έχει το δικαίωμα να απαιτήσει τη μεταβίβαση της κυριότητας των ΔΔΙ, τα οποία δημιουργούνται από τον ανάδοχο κατά τη διάρκεια της εκτέλεσης της δημόσιας σύμβασης, στον αγοραστή, σε περίπτωση που οι ανάδοχοι δεν προβούν σε ευρεία εμπορευματοποίηση των αποτελεσμάτων στην Ευρώπη εντός 4 ετών από την ανάθεση, σύμφωνα με τη στρατηγική αυτονομία και τα συμφέροντα ασφάλειας της ΕΕ, ή εάν ο ανάδοχος δεν συμμορφώνεται με τις απαιτήσεις σχετικά με τον τόπο εκτέλεσης και τις απαιτήσεις ελέγχου, ή εάν τυχόν εξαγορά ή συγχώνευση του αναδόχου θα επηρεάσει αρνητικά την πρόσβαση στα αποτελέσματα ή την εμπορευματοποίησή τους σύμφωνα με τη στρατηγική αυτονομία και τα συμφέροντα ασφάλειας της ΕΕ. Προκειμένου να αυξηθεί η ανθεκτικότητα και η ανταγωνιστικότητα στην αλυσίδα εφοδιασμού, η δημόσια σύμβαση χρησιμοποιεί πολλαπλές πηγές: έχει διατεθεί προϋπολογισμός για την αγορά υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης από 7 προμηθευτές παράλληλα κατά την πρώτη φάση σχεδιασμού, από 4 προμηθευτές κατά τη φάση κατασκευής πρωτοτύπων και από 3 προμηθευτές κατά τη φάση ανάπτυξης και δοκιμής προϊόντων.

Η αγορά έδειξε μεγάλο ενδιαφέρον για την προσέγγιση που ακολουθήθηκε στο πλαίσιο της διαδικασίας σύμβασης δημόσιας σύμβασης. Πάνω από 500 άτομα συμμετείχαν στο χωριστό στάδιο της προκαταρκτικής διαβούλευσης με την αγορά και 268 συμμετέχοντες άφησαν τα στοιχεία επικοινωνίας τους στον διαδικτυακό χώρο δικτύωσης για την προεμπορική δημόσια σύμβαση για λύσεις αλυσίδας συστοιχιών της ΕΕ, δηλώνοντας το ενδιαφέρον τους να συνεργαστούν με άλλα ενδιαφερόμενα μέρη για την εν λόγω προεμπορική δημόσια σύμβαση.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/european-blockchain-pre-commercial-procurement>

4.1.8. Εκτέλεση της σύμβασης

Κανένα από τα μέσα που περιγράφονται ανωτέρω δεν θα αποφέρει αποτελέσματα εάν οι όροι της σύμβασης δεν αντικατοπτρίζουν τις σχετικές —φιλικές προς την καινοτομία— πτυχές. Εάν η ανάθεση της δημόσιας σύμβασης πραγματοποιείται βάσει κριτηρίων ποιότητας ή επιδόσεων, αλλά η εκτέλεσή της δεν μπορεί να επιβληθεί με συμβατικές κυρώσεις, όπως η τιμωρητική αναπροσαρμογή της τιμής ή η πρόωρη καταγγελία της σύμβασης, ο αγοραστής του δημόσιου τομέα ενδέχεται να χάσει την ευκαιρία να εξασφαλίσει μια καινοτόμο λύση. Αυτό μπορεί επίσης να οδηγήσει στην προσφυγή σε διάφορα μέσα έννομης προστασίας.

Στις ρήτρες εκτέλεσης της σύμβασης θα πρέπει να περιλαμβάνονται τουλάχιστον οι ακόλουθες πτυχές:

- κριτήρια εκτέλεσης της σύμβασης, μετρήσιμοι δείκτες ποιότητας και στόχοι επιδόσεων ⁽⁴⁸⁾
- ρήτρες εξόδου, σε περίπτωση χαμηλών επιδόσεων ή σε περίπτωση παροχής από την αγορά ακόμη πιο κατάλληλης λύσης σε σύγκριση με την υπό ανάπτυξη λύση (υπό δίκαιους όρους εξόδου για τον προμηθευτή)
- ρήτρες τροποποίησης της σύμβασης, λόγω αστάθειας και υψηλών δυνατοτήτων περαιτέρω καινοτομίας που διαπιστώνονται κατά τη διάρκεια εκτέλεσης της σύμβασης ⁽⁴⁹⁾.

⁽⁴⁸⁾ Για ένα παράδειγμα ολιστικής προσέγγισης κατά την προετοιμασία των τευχών δημοπράτησης με τη χρήση κύριων δεικτών επιδόσεων (KPI) στο στάδιο εκτέλεσης της σύμβασης με γνώμονα τα αποτελέσματα, βλ. το ευρωπαϊκό υπόδειγμα προδιαγραφών (European Specification Template) του έργου «Stop and Go»:

http://stopandgoproject.eu/wp-content/uploads/2017/04/WP2_STOPandGO_D2.2_Update_European_Specification_Template_v1.2.pdf

⁽⁴⁹⁾ Άρθρο 72 παράγραφος 1 στοιχείο α) της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και στο άρθρο 89 παράγραφος 1 στοιχείο α) της οδηγίας 2014/25/ΕΕ.

Οι ρήτρες εκτέλεσης της σύμβασης μπορούν επίσης να περιλαμβάνουν τις λεγόμενες ρήτρες τεχνικής για τον καθορισμό της αξίας⁽⁵⁰⁾. Οι ρήτρες αυτές δεν ενθαρρύνουν τους προμηθευτές απλώς να παραδώσουν λύσεις οι οποίες πληρούν τις απαιτήσεις επιδόσεων, αλλά τους παροτρύνουν επίσης να συνεχίσουν να βελτιώνουν την ποιότητα και το κόστος των παραδοτέων λύσεων κατά τη διάρκεια του σταδίου υλοποίησης. Οι εν λόγω ρήτρες ενδέχεται να προβλέπουν την καταβολή πριμοδοτήσεων στους προμηθευτές για τη βελτίωση της ποιότητας των λύσεων, ενώ είναι επίσης πιθανό να επιμερίζουν στους προμηθευτές την πρόσθετη εξοικονόμηση κόστους που επιτυγχάνεται για τον αγοραστή του δημόσιου τομέα κατά την υλοποίηση της σύμβασης. Για περισσότερες πληροφορίες σχετικά με την τεχνική για τον καθορισμό της αξίας, βλ. την ενότητα 3 της εργαλειοθήκης της ευρωπαϊκής συνδρομής για τις δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας (European Assistance for Innovation Procurement toolkit) (<http://eafip.eu/toolkit>).

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

ΕΜΦΑΣΗ ΣΤΗΝ ΠΟΙΟΤΗΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΚΤΕΛΕΣΗ ΤΗΣ ΣΥΜΒΑΣΗΣ:

Διαρκής βελτίωση της ποιότητας του νερού στην επαρχία του Λιμβούργου

Για ποιον λόγο εξετάστηκε η υιοθέτηση καινοτόμου λύσης;

Η εταιρεία ύδρευσης του Λιμβούργου επιθυμούσε να αποκτήσει ένα οικονομικότερο και περισσότερο αξιόπιστο σύστημα πληροφορικής για τη διαχείριση της διανομής ύδατος σε ολόκληρο το δίκτυό της.

Σε τι συνίσταται η διαφορετική προσέγγιση;

Δεδομένου ότι ο κλάδος του λογισμικού εξελίσσεται διαρκώς, ακόμη και μετά την υπογραφή της σύμβασης, ο αγοραστής του δημόσιου τομέα συμπεριέλαβε ρήτρες τεχνικής για τον καθορισμό της αξίας, προκειμένου να ενθαρρύνει τους πωλητές να αυξήσουν την ποιότητα και να μειώσουν το κόστος των παραδοτέων λύσεων κατά τη διάρκεια της υλοποίησης της σύμβασης.

Ποιο ήταν το αποτέλεσμα;

Η προσέγγιση αυτή είχε ως αποτέλεσμα την εξασφάλιση συστήματος υψηλότερης ποιότητας και χαμηλότερου κόστους: ο αριθμός των διακομιστών, με το αντίστοιχο κόστος συντήρησης, μειώθηκε από 50 σε 4, ενώ ο χρόνος εκτός λειτουργίας μειώθηκε σε 0,005 %.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<http://eafip.eu/wp-content/uploads/2015/06/ParijsLV7.pdf>

<https://www.croonwolterendros.nl/nl/industrie/actueel/revolutie-procesautomatisering-waterketen-helder-proces-voor-schoon-water>

4.2. Ειδικές φιλικές προς την καινοτομία διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων

4.2.1. Διαδικασίες με διαπραγμάτευση για την προσαρμογή έτοιμης προς χρήση καινοτομίας

Ένα από τα νέα στοιχεία των κανόνων της ΕΕ είναι η δυνατότητα χρήσης διαδικασίας με διαπραγμάτευση για τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων με αντικείμενο την προσαρμογή άμεσα διαθέσιμων λύσεων (περιλαμβανομένων μελετών ή καινοτόμων λύσεων), η φύση των οποίων είναι εξαιρετικά πολύπλοκη ή στην περίπτωση των οποίων δεν είναι δυνατός ο καθορισμός τεχνικών προδιαγραφών με επαρκή βαθμό ακρίβειας⁽⁵¹⁾. Υπό τις συνθήκες αυτές, οι κανόνες της ΕΕ προσφέρουν στους αγοραστές του δημόσιου τομέα την επιλογή μεταξύ δύο διαδικασιών: την ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση⁽⁵²⁾ και τον ανταγωνιστικό διάλογο⁽⁵³⁾.

Η βασική διαφορά μεταξύ της ανταγωνιστικής διαδικασίας με διαπραγμάτευση και του ανταγωνιστικού διαλόγου έγκειται στον βαθμό σαφήνειας του έργου για τον αγοραστή του δημόσιου τομέα. Στην πρώτη περίπτωση, ο αγοραστής του δημόσιου τομέα έχει ακριβέστερη εικόνα της φύσης και του αντικειμένου της σύμβασης δημόσιων προμηθειών, ενώ στη δεύτερη εξακολουθούν να απαιτούνται περισσότερες ανάντη επιλογές.

ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΜΕ ΔΙΑΠΡΑΓΜΑΤΕΥΣΗ ΕΝΑΝΤΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΟΥ ΔΙΑΛΟΓΟΥ

Η ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση ενδείκνυται περισσότερο όταν ο αγοραστής του δημόσιου τομέα γνωρίζει ότι πρέπει να κατασκευαστεί σήραγγα διπλής κατεύθυνσης κάτω από την κοίτη του ποταμού στο πλαίσιο σύμβασης δημόσιων έργων με χρηματοδότηση από τον προϋπολογισμό του. Οι διαπραγματεύσεις θα επικεντρωθούν μόνο στις τεχνικές πτυχές των έργων, συμπεριλαμβανομένων των παραμέτρων της τιμής και της ποιότητας.

⁽⁵⁰⁾ Συμπληρωματικές πληροφορίες σχετικά με τα καθεστώτα πληρωμών / την τεχνική για τον καθορισμό της αξίας με γνώμονα τα αποτελέσματα παρέχονται στο ακόλουθο παράδειγμα με διάφορες παραπομπές:

— www.senat.fr/rap/r16-668/r16-6685.html

— <http://www.hbs.edu/faculty/Pages/item.aspx?num=47450>

— <https://innovation.cms.gov/initiatives/cjr>

⁽⁵¹⁾ Άρθρο 26 παράγραφος 4 στοιχείο α) της οδηγίας 2014/24/ΕΕ.

⁽⁵²⁾ Στο παρελθόν, η διαδικασία διαπραγμάτευσης με δημοσίευση προκήρυξης σύμβασης επιτρεπόταν μόνο σε ειδικά καθορισμένες περιπτώσεις, ιδίως μετά από ανεπιτυχή έκβαση άλλων διαδικασιών.

⁽⁵³⁾ Ο ανταγωνιστικός διάλογος έχει απλουστευθεί σημαντικά δυνάμει των οδηγιών.

Αντιθέτως, ο αγοραστής του δημόσιου τομέα θα μπορούσε να χρησιμοποιήσει τον ανταγωνιστικό διάλογο, προκειμένου να προσδιορίσει αν απαιτείται η κατασκευή γέφυρας ή σήραγγας (μονής ή διπλής κατεύθυνσης) (επάνω ή κάτω από την κοίτη του ποταμού) στο πλαίσιο σύμβασης δημόσιων έργων ή σύμβασης παραχώρησης δημόσιων έργων, καθώς και αν η χρηματοδότηση θα πρέπει να πραγματοποιηθεί μέσω ιδίων πόρων ή μέσω εξωτερικών πηγών χρηματοδότησης.

4.2.1.1. Ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση

Η ανταγωνιστική διαδικασία με διαπραγμάτευση παρέχει στους αγοραστές του δημόσιου τομέα μεγαλύτερη ευελιξία κατά την ανάθεση συμβάσεων, όταν δεν διατίθενται στην αγορά έτοιμες προς χρήση λύσεις. Η χρήση της είναι επίσης δυνατή σε περίπτωση που μια σχετικά απλή, διαφανής και τεκμηριωμένη διαπραγμάτευση μπορεί να παράσχει στους αγοραστές του δημόσιου τομέα τη δυνατότητα να διαπραγματευτούν προσαρμογές των υφιστάμενων στοιχείων ή όρων για την ανάπτυξη καινοτόμου λύσης η οποία θα ανταποκρίνεται στις ανάγκες που περιγράφονται στις τεχνικές προδιαγραφές.

Η διαδικασία αυτή θα πρέπει να εξασφαλίζει την προσέγγιση των αγοραστών του δημόσιου τομέα προς τον αντίστοιχο κλάδο. Παρέχει τη δυνατότητα διεξαγωγής άμεσου διαλόγου σχετικά με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά των λύσεων που πρέπει να αναπτυχθούν.

Λειτουργικές απαιτήσεις ή απαιτήσεις επιδόσεων, κατάλληλα κριτήρια ανάθεσης από πλευράς ποιότητας, καθώς και άλλοι μετρήσιμοι δείκτες, συμπεριλαμβανομένου ενδεχομένως ενός σταδίου δημιουργίας πρωτοτύπων, μπορεί να αποτελούν τα απαιτούμενα στοιχεία για την επιτυχή ανάπτυξη καινοτομίας στο πλαίσιο της εν λόγω διαδικασίας.

4.2.1.2. Ανταγωνιστικός διάλογος

Ο ανταγωνιστικός διάλογος είναι μια διαδικασία δύο γύρων, στο πλαίσιο της οποίας ο αγοραστής του δημόσιου τομέα περιγράφει τις ανάγκες του σε περιγραφικό έγγραφο ή σε προκήρυξη σύμβασης, καθορίζει τις ελάχιστες απαιτήσεις για τους υποψηφίους και ορίζει τα κριτήρια ανάθεσης της σύμβασης βάσει της βέλτιστης σχέσης τιμής-ποιότητας.

Έπειτα από την επαλήθευση των κριτηρίων επιλογής των υποψηφίων, ο αγοραστής κινεί τη διαδικασία ανταγωνιστικού διαλόγου με τους συμμετέχοντες που πληρούν τις ελάχιστες απαιτήσεις. Οι διαπραγματεύσεις διεξάγονται σε μεμονωμένη βάση με κάθε υποψήφιο, διασφαλίζοντας τον εμπιστευτικό χαρακτήρα κάθε λύσης. Προϋποθέτουν υψηλό επίπεδο εμπειρογνώσιας εκ μέρους των υπαλλήλων του αγοραστή του δημόσιου τομέα, καθώς και τη διάθεση επαρκούς χρόνου. Ο καθορισμός οροσήμων διευκολύνει την αξιολόγηση της προόδου των διαπραγματεύσεων και, εντέλει, την επιλογή των επικρατέστερων υποψηφίων.

Οι δυνατότητες καινοτομίας της συγκεκριμένης διαδικασίας συνίστανται στο ευρύ φάσμα λύσεων που μπορούν να προτείνουν οι συμμετέχοντες. Σε αυτό το πλαίσιο κλειστής και διεξοδικής διαπραγμάτευσης, οι υποψήφιοι θα πρέπει να έχουν στη διάθεσή τους αρκετό χρόνο ώστε να λάβουν όλες τις σχετικές πληροφορίες για την παροχή ειδικά προσαρμοσμένης καινοτόμου λύσης. Ο καινοτόμος χαρακτήρας μπορεί να συνίσταται σε τεχνικές, χρηματοοικονομικές ή διοικητικές πτυχές ή στον πλήρη ανασχηματισμό της επιχειρησιακής διαδικασίας του αγοραστή του δημόσιου τομέα.

Αφού ο αγοραστής του δημόσιου τομέα κρίνει ότι ο ανταγωνιστικός διάλογος έχει φτάσει σε βέλτιστο στάδιο, οι υπόλοιποι συμμετέχοντες καλούνται να υποβάλουν τις τελικές προσφορές. Η ανάθεση της σύμβασης πραγματοποιείται βάσει της βέλτιστης σχέσης τιμής-ποιότητας. Η αρχική πρόσκληση υποβολής προσφορών περιλαμβάνει επιμελώς καθορισμένα κριτήρια ποιότητας, ώστε να είναι αντικειμενικά μετρήσιμα και συγκρίσιμα.

Για παραδείγματα ανταγωνιστικού διαλόγου, βλ.:

- το παράδειγμα της Κοπεγχάγης στην ενότητα 2.1
- το παράδειγμα της πόλης του Eindhoven στην ενότητα 3.1.5.

4.2.2. Διαγωνισμοί μελετών

Ο διαγωνισμός μελετών χρησιμοποιείται παραδοσιακά για μελέτες έργων στους τομείς της πολεοδομίας, της αρχιτεκτονικής, των έργων πολιτικού μηχανικού και της επεξεργασίας δεδομένων. Ωστόσο, σύμφωνα με τους κανόνες της ΕΕ, η διαδικασία αυτή είναι κατάλληλη και για άλλα είδη έργων, όπως η χρηματοοικονομική τεχνική. Διαγωνισμοί μελετών μπορούν να διοργανώνονται με σκοπό την απονομή βραβείων (με καταβολή χρηματικών ποσών) ή την ανάθεση συμβάσεων παροχής υπηρεσιών μέσω επακόλουθης διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση προκήρυξης σύμβασης.

Στο πλαίσιο των διαγωνισμών μελετών, ο αγοραστής του δημόσιου τομέα παρέχει στους συμμετέχοντες μεγάλο περιθώριο ευελιξίας όσον αφορά την υποβολή προτάσεων με τη βέλτιστη λύση για τις ανάγκες που περιγράφονται στην προκήρυξη διαγωνισμού μελετών. Σε αυτό ακριβώς το στοιχείο έγκειται και το δυναμικό καινοτομίας. Οι προτάσεις μελετών αξιολογούνται από αυτόνομο κριτική επιτροπή, απαρτιζόμενη από μέλη τα οποία είναι ανεξάρτητα από τους συμμετέχοντες. Τουλάχιστον το ένα τρίτο των μελών της κριτικής επιτροπής πρέπει να διαθέτει τα επαγγελματικά προσόντα που απαιτούνται και για τους συμμετέχοντες. Η κριτική επιτροπή μπορεί να ζητεί διευκρινίσεις από τους συμμετέχοντες και λαμβάνει την απόφασή της βάσει κριτηρίων που καθορίζονται στην προκήρυξη του διαγωνισμού μελετών.

Οι διαγωνισμοί μελετών παρουσιάζουν επίσης ένα ειδικό πλεονέκτημα. Σε αυτό το πλαίσιο, η κριτική επιτροπή μπορεί να παράσχει επαγγελματική και αυτόνομη αξιολόγηση κριτηρίων, όπως ο φιλικός προς τον χρήστη χαρακτήρας, η καταλληλότητα, η εργονομία, καθώς και ο καλλιτεχνικός, ο σχετικός με τη φήμη ή ο καινοτόμος χαρακτήρας της πρότασης. Όλες αυτές οι πτυχές ενδέχεται να είναι δυσκολότερο να μετρηθούν, να συγκριθούν και να αξιολογηθούν σε άλλους τύπους διαδικασιών, στο πλαίσιο των οποίων μπορεί να είναι δύσκολο να καθοριστούν και να ταξινομηθούν αντικειμενικοί και μετρήσιμοι δείκτες.

Η πρόκληση που παρουσιάζει η συγκεκριμένη διαδικασία συνίσταται στην εξασφάλιση του πλέον αντικειμενικού και διαφανούς τρόπου αξιολόγησης. Για τον σκοπό αυτό, θα ήταν ενδεχομένως συνετή η χρήση ενός συνδυασμού κριτηρίων, όπως τα αντικειμενικά μετρήσιμα κριτήρια του κόστους αγοράς και εκτέλεσης, η αποδοτικότητα και η ποιότητα, κατά τρόπο αναλογικό και αιτιολογημένο.

Ως παράδειγμα χρήσης διαγωνισμού μελετών με σκοπό τη σύναψη σύμβασης προμήθειας καινοτόμων ιδεών, βλ. το παράδειγμα TekesMatch στο σημείο 3.2 σχετικά με τους μεσίτες καινοτομίας.

4.2.3. Έναυσμα για καινοτομία μέσω σύναψης συμβάσεων προμηθειών έρευνας και ανάπτυξης

Ένας αγοραστής του δημόσιου τομέα ενδέχεται να πρέπει να συνάψει σύμβαση προμήθειας υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης προκειμένου να αναπτύξει ειδικά προσαρμοσμένη καινοτόμο λύση. Αυτό μπορεί να συμβεί σε περιπτώσεις που η αγορά δεν προσφέρει ικανοποιητική λύση ή όταν η προσαρμογή υφιστάμενων λύσεων είναι απίθανο να καλύψει τις συγκεκριμένες ανάγκες. Ανάλογα με τη διαδικασία, το αποτέλεσμα της διαδικασίας έρευνας και ανάπτυξης θα συμβάλει στην κατάρτιση τεχνικών προδιαγραφών για το επόμενο στάδιο, το οποίο συνίσταται στη σύναψη δημόσιας σύμβασης για την εφαρμογή της καινοτόμου λύσης στην πράξη.

Η εκτέλεση συμβάσεων προμηθειών ή υπηρεσιών βασικής έρευνας και ανάπτυξης αποτελεί ειδικό καθήκον που ανατίθεται σε οργανισμούς οι οποίοι διαθέτουν σχετική εμπειρογνώσια. Προσφέρεται επίσης ως επιλογή για τους αγοραστές του δημόσιου τομέα εν γένει. Μπορεί να τους βοηθήσει να εισαγάγουν μια επαναστατική λύση στην αγορά ή να υιοθετήσουν μια καινοτόμο λύση από διαφορετικό τομέα για την εξυπηρέτηση του δικού τους σκοπού. Οι δημόσιες συμβάσεις παροχής υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης προϋποθέτουν προφανώς ορισμένο βαθμό επαγγελματικής και χρηματοοικονομικής ικανότητας, πείρας και ανθεκτικότητας στους κινδύνους που ενέχουν καινοτόμα έργα αυτού του είδους.

Ωστόσο, εάν προετοιμαστούν προσεκτικά και στεφθούν με επιτυχία, μπορούν να αντισταθίσουν όλες αυτές τις δυσκολίες και το πρόσθετο κόστος ανάπτυξης με τη βελτίωση του κόστους, την αύξηση της ποιότητας ή τα κοινωνικά οφέλη που συνεπάγεται η καινοτόμος λύση για τους αγοραστές του δημόσιου τομέα. Αυτό μπορεί να ισχύει στην περίπτωση θέσπισης μέτρων που εξασφαλίζουν την προσβασιμότητα για τα άτομα με αναπηρία (κάτι το οποίο είναι —εκτός από δεόντως δικαιολογημένες περιπτώσεις— υποχρεωτικό για τις τεχνικές προδιαγραφές που αφορούν δημόσιες συμβάσεις που προορίζονται για χρήση από φυσικά πρόσωπα). Η ύπαρξη «αρχικού πελάτη» (launching customer) θα ωφελήσει επίσης την αγορά, σε περίπτωση σύναψης δημόσιας σύμβασης για την προμήθεια καινοτόμων λύσεων βάσει των αποτελεσμάτων έρευνας και ανάπτυξης. Με τον τρόπο αυτό δημιουργούνται δυνατότητες περαιτέρω εφαρμογής τους, καθώς και νέες επιχειρηματικές ευκαιρίες.

Για να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με τους κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις, οι αγοραστές του δημόσιου τομέα θα πρέπει να δίνουν ιδιαίτερη προσοχή στην ενότητα 5 του παρόντος εγγράφου καθοδήγησης, το οποίο περιγράφει, μεταξύ άλλων, τους όρους υπό τους οποίους η Επιτροπή θα θεωρήσει ότι μια δημόσια σύμβαση προμήθειας υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης δεν συνεπάγεται τη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης.

Στις ενότητες που ακολουθούν περιγράφονται τα κύρια χαρακτηριστικά των ειδικών διαδικασιών σύναψης δημόσιων συμβάσεων που περιλαμβάνουν την προμήθεια έρευνας και ανάπτυξης. Σε πολλές περιπτώσεις είναι πιθανό να υπάρχει, σε εθνικό ή ενωσιακό επίπεδο, διαθέσιμη χρηματοδότηση που προορίζεται για το στάδιο έρευνας και ανάπτυξης. Η δυνατότητα αυτή δεν εξετάζεται στο παρόν έγγραφο.

4.2.3.1. Προμήθεια υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης και κατανομή δικαιωμάτων διανοητικής και υλικής ιδιοκτησίας

Σύμφωνα με τους κανόνες της ΕΕ ⁽⁵⁴⁾, όταν ο αγοραστής του δημόσιου τομέα δεσμεύει το σύνολο των οφελών της έρευνας και ανάπτυξης (συμπεριλαμβανομένων όλων των δικαιωμάτων διανοητικής και υλικής ιδιοκτησίας) αποκλειστικά για τον ίδιο, οι προμήθειες υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής των οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις. Όταν ο αγοραστής του δημόσιου τομέα δεν δεσμεύει το σύνολο των οφελών των υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης αποκλειστικά για τον ίδιο, οι εν λόγω προμήθειες εξαιρούνται από το πεδίο εφαρμογής των οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις ⁽⁵⁵⁾. Κατά συνέπεια, ένα σημαντικό τμήμα των τεχνικών προδιαγραφών και της επακόλουθης σύμβασης θα πρέπει να αφορά ειδικά την κατανομή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας που προκύπτουν από τις υπηρεσίες έρευνας και ανάπτυξης.

Εάν ο αγοραστής του δημόσιου τομέα διατηρήσει στην κυριότητά του τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, μπορεί να αποφασίσει να υλοποιήσει την καινοτόμο λύση που προκύπτει από την έρευνα. Σε αυτήν την περίπτωση, οι τεχνικές προδιαγραφές κάθε επακόλουθης διαδικασίας σύναψης δημόσιων συμβάσεων μπορούν να βασίζονται στο αποτέλεσμα της εν λόγω σύμβασης έρευνας και ανάπτυξης. Ο αγοραστής του δημόσιου τομέα μπορεί επίσης να αποφασίσει να χορηγήσει δωρεάν άδεια χρήσης των νέων δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας σε όλους τους ενδιαφερομένους, με σκοπό την ενθάρρυνση περαιτέρω καινοτομίας. Στους όρους της άδειας χρήσης μπορεί να προβλέπεται ότι κάθε περαιτέρω καινοτομία που προκύπτει βάσει των εν λόγω δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας θα πρέπει να τίθεται στη διάθεση και των άλλων ενδιαφερομένων δωρεάν.

Εάν ο αγοραστής του δημόσιου τομέα αποφασίσει να παραχωρήσει τα νέα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας που απορρέουν από τη σύμβαση έρευνας και ανάπτυξης στον προμηθευτή, στις τεχνικές προδιαγραφές θα πρέπει να αποτυπώνεται η εν λόγω κατανομή των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας, ιδίως η αγοραία αξία των δικαιωμάτων που παραχωρούνται στον προμηθευτή, προκειμένου να αποφευχθεί ενδεχόμενη στρέβλωση του ανταγωνισμού. Για παράδειγμα, ο αγοραστής του δημόσιου τομέα μπορεί να προβλέψει τη χρήση των εν λόγω δικαιωμάτων για την υλοποίηση της λύσης και/ή να επιβάλει στον προμηθευτή την υποχρέωση να χορηγήσει, σε ορισμένες περιπτώσεις, άδεια χρήσης των εν λόγω δικαιωμάτων σε τρίτους, υπό δίκαιους (ανοικτούς, διαφανείς και αμερόληπτους) και εύλογους όρους της αγοράς.

⁽⁵⁴⁾ Άρθρο 25 της οδηγίας 2014/23/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Φεβρουαρίου 2014, σχετικά με την ανάθεση συμβάσεων (ΕΕ L 94 της 28.3.2014, σ. 1), άρθρο 14 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ και άρθρο 32 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ.

⁽⁵⁵⁾ Βλ. την ενότητα 4.2.3.2 κατωτέρω σχετικά με τις προεμπορικές δημόσιες συμβάσεις, COM(2007) 799 τελικό και SEC(2007) 1668.

4.2.3.2. Προεμπορικές δημόσιες συμβάσεις

Οι προεμπορικές δημόσιες συμβάσεις συνίστανται στην προμήθεια υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης με ευνοϊκούς όρους από διάφορους οικονομικούς φορείς.

Η σύναψη προεμπορικών δημόσιων συμβάσεων αποτελεί προσέγγιση η οποία είναι διαθέσιμη από το 2007. Θέτει σε πρακτική εφαρμογή την εξαίρεση των υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης από τις διατάξεις των οδηγιών για τις δημόσιες συμβάσεις σε μία συγκεκριμένη περίπτωση⁽⁵⁶⁾, όταν ο αγοραστής του δημόσιου τομέα δεν δεσμεύει το σύνολο των οφελών από τη σύμβαση παροχής υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης αποκλειστικά για δική του χρήση, αλλά μοιράζεται τα οφέλη αυτά με τους οικονομικούς φορείς υπό όρους της αγοράς⁽⁵⁷⁾.

Στο πλαίσιο αυτής της προσέγγισης, ο αγοραστής του δημόσιου τομέα παραχωρεί τα νέα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας που απορρέουν από τη σύμβαση στους συμμετέχοντες οικονομικούς φορείς, αλλά διατηρεί το δικαίωμα:

- i) να χρησιμοποιεί τα αποτελέσματα έρευνας και ανάπτυξης για τις δικές του ανάγκες και
- ii) να χορηγεί (ή να απαιτεί από τους οικονομικούς φορείς να χορηγούν) άδειες σε τρίτους υπό δίκαιους και εύλογους όρους της αγοράς.

Το καθεστώς αυτό μπορεί να συνιστά αμοιβαίως επωφελή λύση. Οι οικονομικοί φορείς μπορούν να προβαίνουν στην εμπορευματοποίηση των λύσεων σε άλλους αγοραστές του δημόσιου τομέα ή σε άλλες αγορές. Όσον αφορά τους αγοραστές του δημόσιου τομέα, πέραν του δικαιώματος χρήσης και χορήγησης άδειας χρήσης της λύσης σε επακόλουθη διαδικασία σύναψης δημόσιων συμβάσεων για την εφαρμογή των λύσεων, μπορούν να απαλλαγούν από δαπανηρές διαδικασίες καταχώρισης και/ή συντήρησης που προκύπτουν από την κυριότητα των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας. Τα στοιχεία από προεμπορικές δημόσιες συμβάσεις δείχνουν ότι η τιμή ήταν κατά μέσο όρο κατά 50 % χαμηλότερη και ότι ελήφθησαν έως και 4 φορές περισσότερες προσφορές υψηλότερης ποιότητας⁽⁵⁸⁾.

Το αντικείμενο των προεμπορικών δημόσιων συμβάσεων εμπίπτει σε μία ή περισσότερες κατηγορίες έρευνας και ανάπτυξης (βασική έρευνα, βιομηχανική έρευνα, πειραματική ανάπτυξη). Η σύμβαση πρέπει να είναι περιορισμένης διάρκειας και μπορεί να περιλαμβάνει την ανάπτυξη πρωτοτύπων ή περιορισμένων ποσοτήτων των πρώτων προϊόντων ή υπηρεσιών με τη μορφή σειράς δοκιμαστικών ελέγχων. Η αγορά εμπορικών ποσοτήτων προϊόντων ή υπηρεσιών δεν πρέπει να αποτελεί αντικείμενο της ίδιας σύμβασης. Ωστόσο, η σύμβαση μπορεί να περιλαμβάνει την αγορά των πρωτοτύπων και/ή των περιορισμένων ποσοτήτων των τελικών προϊόντων ή υπηρεσιών που αναπτύχθηκαν κατά τη διάρκεια της προεμπορικής δημόσιας σύμβασης, υπό την προϋπόθεση ότι η αξία των υπηρεσιών υπερβαίνει την αξία των προϊόντων που καλύπτει η σύμβαση⁽⁵⁹⁾.

Από τον ορισμό συνάγεται ότι οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης χρησιμοποιούνται στους τομείς όπου οι λύσεις που υπάρχουν στην αγορά δεν ανταποκρίνονται στις ανάγκες των αγοραστή του δημόσιου τομέα.

Όσον αφορά τον αγοραστή του δημόσιου τομέα, η διαδικασία αυτή παρουσιάζει διάφορα πλεονεκτήματα: παρέχει τη δυνατότητα συγκέντρωσης πληροφοριακών στοιχείων για τη δημόσια σύμβαση που θα συναφθεί στο μέλλον· θέτει σε ανταγωνισμό περισσότερους οικονομικούς φορείς, οι οποίοι επιλέγονται σταδιακά βάσει των επιδόσεών τους όσον αφορά την επίτευξη προκαθορισμένων οροσήμων και των προσφορών τους για την επόμενη φάση. Τέλος, ο αγοραστής του δημόσιου τομέα έχει τη δυνατότητα να καταγγείλει τη σύμβαση ανά πάσα στιγμή, εάν τα αποτελέσματα δεν επιτυγχάνουν τους επιδιωκόμενους στόχους.

Όσον αφορά τους οικονομικούς φορείς, η συγκεκριμένη διαδικασία μπορεί να είναι εξίσου ελκυστική: παρέχει τη δυνατότητα παρουσίασης μιας λύσης για συγκεκριμένη ανάγκη, η οποία δεν μπορεί να αντιμετωπιστεί ικανοποιητικά από την υφιστάμενη αγορά. Σε περίπτωση επιτυχούς έκβασης, μπορεί να δημιουργήσει μια ενδιαφέρουσα αγορά παρόμοιων αγοραστών του δημόσιου τομέα, οι οποίοι αντιμετωπίζουν την ίδια έλλειψη άμεσα διαθέσιμων λύσεων στην αγορά.

Ο αγοραστής του δημόσιου τομέα μπορεί να αξιοποιήσει τα διδάγματα που άντλησε από την προεμπορική δημόσια σύμβαση στα τεύχη δημοπράτησης επακόλουθης διαδικασίας σύναψης δημόσιων συμβάσεων. Σε κάθε περίπτωση, η διαδικασία αυτή πρέπει να είναι αμερόληπτη, ώστε κάθε οικονομικός φορέας να είναι σε θέση να υποβάλει προσφορά. Ωστόσο, ο αγοραστής του δημόσιου τομέα δεν μπορεί να δημοσιοποιεί λεπτομερή στοιχεία των οποίων η γνωστοποίηση θα μπορούσε i) να παρεμποδίσει την εφαρμογή της νομοθεσίας, ii) να είναι αντίθετη προς το δημόσιο συμφέρον, iii) να βλάψει τα νόμιμα επιχειρηματικά συμφέροντα των παρόχων που συμμετέχουν στη διαδικασία της προεμπορικής δημόσιας σύμβασης⁽⁶⁰⁾ ή iv) να στρεβλώσει τον θεμιτό ανταγωνισμό μεταξύ των συμμετεχόντων παρόχων υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης ή άλλων παραγόντων της αγοράς.

⁽⁵⁶⁾ Άρθρο 25 της οδηγίας 2014/23/ΕΕ, άρθρο 14 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ, άρθρο 32 της οδηγίας 2014/25/ΕΚ και άρθρο 13 στοιχεία στ) και ι) της οδηγίας 2009/81/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 13ης Ιουλίου 2009, σχετικά με τον συντονισμό των διαδικασιών σύναψης ορισμένων συμβάσεων έργων, προμηθειών και παροχής υπηρεσιών που συνάπτονται από αναθέτουσες αρχές ή αναθέτοντες φορείς στους τομείς της άμυνας και της ασφάλειας καθώς και την τροποποίηση των οδηγιών 2004/17/ΕΚ και 2004/18/ΕΚ (ΕΕ L 216 της 20.8.2009, σ. 76).

⁽⁵⁷⁾ Οι προεμπορικές δημόσιες συμβάσεις αποτελούν ειδική προσέγγιση για την προμήθεια υπηρεσιών Ε&Α (ανταγωνιστική ανάπτυξη σε φάσεις), στο πλαίσιο της οποίας ο αγοραστής του δημόσιου τομέα δεν διατηρεί τα αποτελέσματα της Ε&Α αποκλειστικά για δική του χρήση, αλλά μοιράζεται τους κινδύνους και τα οφέλη της Ε&Α με τους παρόχους υπηρεσιών. Η οργάνωση του επιμερισμού των κινδύνων και της συνολικής διαδικασίας σύναψης συμβάσεων κατά τρόπο που να διασφαλίζει τον μέγιστο ανταγωνισμό, την ίση μεταχείριση και τη διαφάνεια επιτρέπει στον αγοραστή του δημόσιου τομέα να εντοπίζει τις καλύτερες δυνατές λύσεις που μπορεί να προσφέρει η αγορά και να αποφεύγει τη χορήγηση κρατικών ενισχύσεων υπό ορισμένες προϋποθέσεις. Βλ. ενότητα 2.3 της ανακοίνωσης «Πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα για την ανάπτυξη και την καινοτομία», COM(2014) 3282 (Πλαίσιο Ε&Α&Κ) [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0627\(01\)&from=EL](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:52014XC0627(01)&from=EL).

⁽⁵⁸⁾ <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/impacts-eu-funded-pre-commercial-procurements>.

⁽⁵⁹⁾ Η δυνατότητα αυτή χρησιμοποιήθηκε, για παράδειγμα, στο έργο THALEA που περιγράφηκε στην ενότητα 3.1.1, με το οποίο αγοράστηκε, στο πλαίσιο της προεμπορικής δημόσιας σύμβασης, το δικαίωμα χρήσης των λύσεων που θα αναπτύσσονταν για 4 έτη μετά την υλοποίηση του έργου.

⁽⁶⁰⁾ Όσον αφορά π.χ. τις ιδιαιτερότητες των επιμέρους προσεγγίσεων λύσεων που καλύπτονται από το εμπορικό απόρρητο ή προστατεύονται από δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας.

Με τη χρήση των προεμπορικών δημόσιων συμβάσεων παρέχεται επίσης η δυνατότητα μείωσης του χρόνου που απαιτείται για τη διάθεση στην αγορά. Υπό τις συγκεκριμένες περιστάσεις της εκάστοτε διαδικασίας σύναψης δημόσιων συμβάσεων, οι οικονομικοί φορείς έχουν τη δυνατότητα να αναπτύξουν και να υποβάλουν σε δοκιμαστικό έλεγχο καινοτόμους λύσεις εντός ορισμένου χρονικού διαστήματος. Η εμπειρία αυτή έχει διττά οφέλη, τόσο για τους αγοραστές του δημόσιου τομέα όσο και για τους προμηθευτές: οι αγοραστές έρχονται σε στενότερη επαφή με τους παράγοντες της αγοράς και οι προμηθευτές λαμβάνουν σε πρώιμο στάδιο ανατροφοδότηση από τους πελάτες τους σχετικά με τις δυνατότητές τους όσον αφορά την καινοτομία τους υπό πραγματικές συνθήκες.

Το στοιχείο αυτό παρουσιάζει ιδιαίτερο ενδιαφέρον για τις καινοτόμους νεοφυείς επιχειρήσεις, επεκτεινόμενες επιχειρήσεις και ΜΜΕ που επιθυμούν να λάβουν τις πρώτες συστάσεις από δυνητικούς πελάτες.

Η πρόσβαση στην εν λόγω διαδικασία έχει επίσης απλουστευθεί. Δεδομένου ότι δεν καλύπτει την προμήθεια εμπορικών ποσοτήτων καινοτόμων λύσεων, οι προσφέροντες πρέπει να πληρούν μόνο τις απαιτήσεις επαγγελματικών προσόντων και χρηματοοικονομικής ικανότητας για την παροχή υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης, και όχι για την παραγωγή των λύσεων σε εμπορικές ποσότητες.

Κατά γενικό κανόνα, οι διεθνείς δεσμεύσεις της ΕΕ σε διμερές ή πολυμερές επίπεδο δεν καλύπτουν τις υπηρεσίες αυτές. Σε περίπτωση που οι υπηρεσίες Ε&Α παρέχονται χωριστά και κάτοχοι των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας που απορρέουν από την Ε&Α παραμένουν οι προμηθευτές —όπως συμβαίνει στην περίπτωση των προεμπορικών συμβάσεων— οι οικονομικοί φορείς από τρίτες χώρες δεν έχουν εξασφαλισμένη πρόσβαση. Οι υπηρεσίες αυτές μπορούν να υπόκεινται σε όρους σχετικά με τον τόπο εκτέλεσης ⁽⁶¹⁾.

ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΤΗΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΙΣ ΠΡΟΕΜΠΟΡΙΚΕΣ ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΠΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΔΟΤΟΥΝΤΑΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΕΕ

Η ΓΕΝΙΚΗ ΕΙΚΟΝΑ

Το 50 % των λύσεων που αναπτύχθηκαν στο πλαίσιο προεμπορικών δημόσιων συμβάσεων χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ τέθηκαν σε λειτουργία εντός ενός έτους, με αποτέλεσμα:

- τη δημιουργία προοπτικών εισόδου στην αγορά για νεοφυείς επιχειρήσεις και καινοτόμους ΜΜΕ (το 73,5 % των συμβάσεων ανατίθενται σε ΜΜΕ / νεοφυείς επιχειρήσεις)
- την προώθηση της διασυνοριακής επέκτασης (το 33,1 % των συμβάσεων ανατίθενται σε διασυνοριακή βάση)
- την ενίσχυση της ευρωπαϊκής ανταγωνιστικότητας (το 99,5 % των αναδόχων ασκούν το 100 % των δραστηριοτήτων τους έρευνας και ανάπτυξης στην Ευρώπη)
- τον διπλασιασμό του ποσοστού επιτυχίας των συμμετεχουσών εταιρειών όσον αφορά την εμπορευματοποίηση (εντός ενός έτους: το 50 % πραγματοποίησε έσοδα, το 24 % προσέλκυσε επενδύσεις μετοχικού κεφαλαίου, το 18 % συνεργάστηκε με μεγάλες εταιρείες, το 12 % συγχωνεύτηκε ή εξαγοράστηκε, και το 3 % έχει ήδη προβεί σε αρχική δημόσια προσφορά).

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/results-eu-funded-pre-commercial-procurements>

ΕΞΑΤΟΜΙΚΕΥΜΕΝΗ ΕΜΠΕΙΡΙΑ

Οι νεοφυείς επιχειρήσεις προσδιόρισαν διάφορα οφέλη από τη συμμετοχή τους σε προεμπορικές δημόσιες συμβάσεις: μείωση του χρόνου διάθεσης στην αγορά, ταχύτερη πρόσβαση στους πρώτους πελάτες, οι οποίοι ενεργούν ως πρεσβευτές για την προώθηση των καινοτόμων λύσεων σε ευρύτερες αγορές, ευκαιρίες ανάπτυξης σε διεθνές επίπεδο, έως και τετραπλάσιος ρυθμός επιχειρηματικής ανάπτυξης.

Δηλώσεις των ιδίων των επιχειρήσεων (και των αγοραστών του δημόσιου τομέα) σχετικά με την εμπειρία τους παρατίθενται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<http://eafip.eu/resources/videos>

<https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/news/pre-commercial-procurement-showcases>

Για παραδείγματα έργων χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ στο πλαίσιο προεμπορικών δημόσιων συμβάσεων, βλ.:

- Ευκαιρίες για τις ΜΜΕ στο πλαίσιο έργων μεγαλύτερης κλίμακας στο σημείο 3.1.4
- Έργα Imaille, Thalea και έργο υπολογιστικής υψηλών επιδόσεων στα σημεία 2.5.2 και 3.1.1.

4.2.3.3. Σύναψη δημόσιας σύμβασης για την προμήθεια προϊόντων ή υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης

Η σύναψη δημόσιας σύμβασης για την προμήθεια προϊόντων ή υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης περιλαμβάνει την αγορά πρωτοτύπων ή των πρώτων ολοκληρωμένων προϊόντων ή υπηρεσιών που αναπτύχθηκαν κατόπιν έρευνας και ανάπτυξης, την υποβολή τους σε δοκιμαστικό έλεγχο και την αξιολόγησή τους προκειμένου να προκριθεί η βέλτιστη επιλογή πριν από την τελική αγορά μεγάλης κλίμακας. Αυτό μπορεί να επιτευχθεί με οποιαδήποτε διαδικασία σύναψης δημόσιων συμβάσεων.

⁽⁶¹⁾ Ανακοίνωση της Επιτροπής — Κατευθυντήριες γραμμές για τη συμμετοχή προσφερόντων και αγαθών από τρίτες χώρες στην αγορά δημόσιων συμβάσεων της ΕΕ: https://ec.europa.eu/growth/content/new-guidance-participation-third-country-bidders-eu-procurement-market_el

Η πρόβλεψη ειδικής εξαίρεσης ⁽⁶²⁾ επιτρέπει τη χρήση διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση για τη σύναψη σύμβασης για την προμήθεια προϊόντων ή υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης. Η προμήθεια των προϊόντων ή υπηρεσιών που αποτελούν το αντικείμενο της σύμβασης πρέπει να πραγματοποιείται αμιγώς για σκοπούς έρευνας, πειραματισμού, μελέτης ή ανάπτυξης και η σύμβαση δεν μπορεί να περιλαμβάνει τη μαζική παραγωγή τους για τη δημιουργία εμπορικής βιωσιμότητας ή για την ανάκτηση του κόστους έρευνας και ανάπτυξης. Η χρήση της διαδικασίας με διαπραγμάτευση χωρίς δημοσίευση είναι δυνατή για την αγορά περιορισμένης ποσότητας προμηθειών που είχαν αναπτυχθεί κατά τη διάρκεια προεμπορικής δημόσιας σύμβασης.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑ

ΔΗΜΟΣΙΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΣΤΗΝ ΠΡΩΤΗ ΓΡΑΜΜΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΑΣ:

Σχέσεις προμηθευτή – αναδόχου σε μεγάλα επιστημονικά έργα στον CERN

Για ποιον λόγο εξετάστηκε η υιοθέτηση καινοτόμου λύσης;

Η επιτυχής έκβαση των μεγάλων επιστημονικών έργων εξαρτάται από την ικανότητα των προμηθευτών και των αναδόχων. Η σχετική πείρα που έχει αποκτηθεί από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Πυρηνικών Ερευνών (CERN) είναι αξιοσημείωτη.

Σε τι συνίσταται η διαφορετική προσέγγιση;

Ένας βασικός παράγοντας στις συμβάσεις που οργανώνει ο CERN είναι ότι κάθε νέα αναβάθμιση των επιταχυντών του συνεπάγεται υψηλότερες απαιτήσεις και στόχους επιδόσεων, ωθώντας τους προμηθευτές στα όριά τους. Επιπλέον, σε ορισμένες περιπτώσεις, η αγορά είναι πολύ μικρή για να επενδύσει στην παραγωγή μικρών ποσοτήτων πρωτοποριακών προμηθειών υψηλής πολυπλοκότητας. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα ο CERN να σχεδιάζει τα δικά του πρωτότυπα και να συνεργάζεται στενά με τους προμηθευτές του.

Ποιο ήταν το αποτέλεσμα;

Το αποτέλεσμα της συνεργασίας αυτού του είδους έχει σημαντικά εμπορικά οφέλη για τους προμηθευτές. Μια μελέτη σχετικά με τις διαδικασίες προμήθειας για τον μεγάλο επιταχυντή αδρονίων (LHC) και τη σύναψη των σχετικών συμβάσεων κατέδειξε τα σαφή οφέλη για τους προμηθευτές του CERN: περίπου το 38 % από αυτούς ανέπτυξε νέα προϊόντα, το 44 % βελτίωσε τη μάθηση της τεχνολογίας, ενώ το 60 % απέκτησε νέους πελάτες χάρη στις συμβάσεις που συνήψε με τον CERN.

Ακόμη μία μελέτη που παρέχει ανάλυση κόστους-οφέλους του LHC και της αναβάθμισής του διεξάγεται επί του παρόντος από το Πανεπιστήμιο του Μιλάνου. Τα προκαταρκτικά αποτελέσματα καταδεικνύουν ήδη μια σημαντική θετική σχέση μεταξύ των δημόσιων συμβάσεων για τον LHC και της βελτίωσης των προσπαθειών στον τομέα E&A, των ικανοτήτων καινοτομίας και των οικονομικών επιδόσεων των προμηθευτών.

Λεπτομερή στοιχεία παρέχονται στην ακόλουθη διεύθυνση:

<https://home.cern/fr/resources>

4.2.3.4. Σύμπραξη καινοτομίας

Η σύμπραξη καινοτομίας ⁽⁶³⁾ είναι ένα σχετικά νέο είδος διαδικασίας δημόσιων συμβάσεων που προβλέπεται στην οδηγία 2014/24/ΕΕ ⁽⁶⁴⁾. Μπορεί να χρησιμοποιηθεί μόνο σε περιπτώσεις όπου δεν υπάρχει διαθέσιμη λύση για τις ανάγκες ενός αγοραστή του δημόσιου τομέα στην αγορά.

Το κύριο χαρακτηριστικό της σύμπραξης καινοτομίας είναι ότι η καινοτομία προκύπτει κατά την εκτέλεση της σύμβασης. Στις περισσότερες από τις άλλες διαδικασίες ⁽⁶⁵⁾, ο αγοραστής του δημόσιου τομέα γνωρίζει ήδη το είδος της λύσης που αγοράζει: η καινοτομία προκύπτει κατά το στάδιο πριν από τη σύναψη της σύμβασης και συνήθως ολοκληρώνεται με τη σύναψη της σύμβασης, αφού έχουν συμφωνηθεί τα ακριβή χαρακτηριστικά της λύσης ⁽⁶⁶⁾.

Στο πλαίσιο μιας σύμπραξης καινοτομίας, ο αγοραστής του δημόσιου τομέα συνάπτει σύμβαση με έναν ή περισσότερους υποψήφιους προμηθευτές καινοτομίας με τις βέλτιστες επιδόσεις. Ο προμηθευτής ή οι προμηθευτές αναμένεται να δημιουργήσουν την καινοτομία λύση και να διασφαλίσουν την υλοποίησή της σε πραγματική κλίμακα για τον αγοραστή του δημόσιου τομέα. Οι ανάγκες του αγοραστή του δημόσιου τομέα θα πρέπει να περιγράφονται με επαρκή ακρίβεια, ώστε να παρέχεται στους δυνητικούς προσφέροντες η δυνατότητα να κατανοήσουν τη φύση και το εύρος της πρόκλησης και να έχουν στη διάθεσή τους επαρκείς πληροφορίες για τη λήψη απόφασης σχετικά με τη συμμετοχή τους.

⁽⁶²⁾ Άρθρο 32 παράγραφος 3 στοιχείο α) της οδηγίας 2014/24/ΕΕ.

⁽⁶³⁾ Άρθρο 31 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ.

⁽⁶⁴⁾ Βλ. επίσης άρθρο 49 της οδηγίας 2014/25/ΕΕ.

⁽⁶⁵⁾ Πέραν των διαδικασιών για την προμήθεια υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης, συμπεριλαμβανομένης της σύναψης προεμπορικών δημόσιων συμβάσεων.

⁽⁶⁶⁾ Όπως περιγράφεται ανωτέρω στην ενότητα 4.1.7, τα εν λόγω χαρακτηριστικά μπορούν να επεκταθούν περαιτέρω βάσει συμβατικών διατάξεων τεχνικής για τον καθορισμό της αξίας, αλλά συνήθως δεν αφορούν το ουσιαστικό τμήμα της καινοτόμου λύσης.

Η διαδικασία σύμπραξης καινοτομίας περιλαμβάνει **τρία στάδια**:

- Το **στάδιο επιλογής** διεξάγεται κατά την έναρξη της διαδικασίας. Μετά τη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, ένας ή περισσότεροι από τους πλέον κατάλληλους εταίρους επιλέγονται με βάση τις δεξιότητες και τις ικανότητές τους. Στη συνέχεια, πραγματοποιείται η ανάθεση της σύμβασης ή των συμβάσεων για τη συγκρότηση σύμπραξης καινοτομίας βάσει της προτεινόμενης βέλτιστης σχέσης τιμής-ποιότητας. Το εν λόγω στάδιο προσιδιάζει σε κλειστή διαδικασία με προηγούμενη προκήρυξη διαγωνισμού.
- Στο επόμενο στάδιο, ο εταίρος ή οι εταίροι αναπτύσσουν τη νέα λύση σε συνεργασία με τον αγοραστή του δημόσιου τομέα. Αυτό το **στάδιο έρευνας και ανάπτυξης** μπορεί να υποδιαιρεθεί σε διάφορα στάδια, τα οποία προορίζονται για την αξιολόγηση εννοιών, την ανάπτυξη πρωτοτύπων και/ή τον δοκιμαστικό έλεγχο επιδόσεων. Κατά τη διάρκεια κάθε σταδίου, ο αριθμός των εταίρων μπορεί να μειωθεί βάσει προκαθορισμένων κριτηρίων.
- Στο **εμπορικό στάδιο** ο εταίρος ή οι εταίροι παρουσιάζουν τα τελικά αποτελέσματα αλλά μόνον εφόσον ανταποκρίνονται στα επίπεδα επιδόσεων και στο μέγιστο κόστος που έχουν συμφωνηθεί μεταξύ του αγοραστή του δημόσιου τομέα και του εταίρου ή των εταίρων.

Παρότι η διαδικασία ονομάζεται «σύμπραξη» και οι συμμετέχοντες αναφέρονται ως «εταίροι», εξακολουθεί να συνιστά διαδικασία σύναψης δημόσιων συμβάσεων, η οποία υπόκειται στους σχετικούς κανόνες της ΕΕ και του ΠΟΕ, κυρίως στις βασικές αρχές του ανταγωνισμού, της διαφάνειας και της αποφυγής των διακρίσεων στον τομέα των δημόσιων συμβάσεων.

Η σύμπραξη καινοτομίας σχεδιάστηκε ειδικά για να επιτρέψει στους αγοραστές του δημόσιου τομέα να δημιουργήσουν σύμπραξη με στόχο την ανάπτυξη και, στη συνέχεια, την αγορά νέας, καινοτόμου λύσης. Ως εκ τούτου, είναι σημαντικό η σύμπραξη καινοτομίας να είναι δομημένη κατά τρόπο ώστε να μπορεί να ενεργοποιήσει την απαραίτητη ζήτηση της αγοράς, δηλαδή να παρέχει κίνητρα για την ανάπτυξη μιας καινοτόμου λύσης χωρίς στεγανοποίηση της αγοράς⁽⁶⁷⁾.

Στο πλαίσιο αυτό, η απουσία χωριστής διαδικασίας σύναψης σύμβασης για την αγορά εμπορικών ποσοτήτων τελικών προϊόντων ή υπηρεσιών σημαίνει ότι απαιτείται επίσης να αποδίδεται ιδιαίτερη προσοχή στις αρχές της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις (βλ. ενότητα 5 κατωτέρω σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις). Για να διασφαλιστεί ότι οι αγοραστές του δημόσιου τομέα δεν χρησιμοποιούν συμπράξεις καινοτομίας κατά τρόπο που εμποδίζει, περιορίζει ή στρεβλώνει τον ανταγωνισμό⁽⁶⁷⁾, η οδηγία 2014/24/ΕΕ, και ειδικότερα το άρθρο 31 για τις συμπράξεις καινοτομίας, θεσπίζει κανόνες που διασφαλίζουν ότι μια σύμπραξη καινοτομίας είναι ανοικτή, διαφανής, αμερόληπτη και ανταγωνιστική.

Ως εκ τούτου, κατά τη σύσταση σύμπραξης καινοτομίας, είναι σημαντικό να δίνεται προσοχή στις ακόλουθες πτυχές:

- Γνώση της σχετικής αγοράς: Οι αγοραστές του δημόσιου τομέα πρέπει:
  - να θέτουν ως προϋπόθεση για τη δημιουργία σύμπραξης καινοτομίας την ανάγκη εξεύρεσης καινοτόμου λύσης που δεν είναι ήδη διαθέσιμη στην αγορά· και
  - να αντιλαμβάνονται αν υπάρχουν σοβαρές ενδείξεις ότι οι ανάγκες τους είναι εφικτές, χωρίς να περιορίζεται η επιθυμία τους να αναζητήσουν επίσης καινοτόμους λύσεις.
- Οι αγοραστές του δημόσιου τομέα μπορούν να λαμβάνουν χρήσιμες και συναφείς πληροφορίες από έρευνες αγοράς που έχουν συλλεχθεί από διαβουλεύσεις με την αγορά πριν από την έναρξη της διαδικασίας, εμπειρίες από προηγούμενους άγονους διαγωνισμούς για τη σύναψη δημόσιων συμβάσεων, καθώς και πληροφορίες από συνέδρια και εκθέσεις ή αξιολογήσεις επιχειρηματικών προτύπων.
- Προκήρυξη διαγωνισμού: η υποχρεωτική προκήρυξη διαγωνισμού πρέπει να περιλαμβάνει λεπτομερείς πληροφορίες σχετικά με τη λύση καινοτομίας που αναζητείται. Με τον τρόπο αυτό διασφαλίζεται ότι όλοι οι οικονομικοί φορείς που μπορούν τόσο να αναπτύξουν όσο και να παράσχουν στη συνέχεια τη λύση μπορούν να ζητήσουν να συμμετάσχουν στη σύμπραξη καινοτομίας.
- Τα κριτήρια που χρησιμοποιούνται για την επιλογή του εταίρου ή των εταίρων που παρουσιάζουν τις βέλτιστες ικανότητες για τη διεξαγωγή έρευνας και ανάπτυξης, καθώς και για την εξασφάλιση της υλοποίησης των καινοτόμων λύσεων σε πραγματική κλίμακα (π.χ. προηγούμενες επιδόσεις, συστάσεις, σύνθεση ομάδας, εγκαταστάσεις, συστήματα διασφάλισης ποιότητας κ.λπ.).
- Αριθμός εταίρων: η δημιουργία συμπράξεων καινοτομίας με περισσότερους από έναν εταίρους μπορεί να διευκολύνει τον ανταγωνισμό και καθιστά δυνατή τη διερεύνηση διαφορετικών λύσεων⁽⁶⁷⁾.
- Η καινοτομία που προκύπτει πρέπει να αντιστοιχεί στα επίπεδα επιδόσεων και στο μέγιστο κόστος που έχουν συμφωνηθεί εκ των προτέρων μεταξύ των αγοραστών του δημόσιου τομέα και των εταίρων.
- Ισορροπία μεταξύ της αξίας των προμηθειών και της επένδυσης που απαιτείται για την ανάπτυξή τους· αυτό αποτρέπει την καταχρηστική χρήση αυτής της διαδικασίας. Η διάρκεια τυχόν μεταγενέστερης περιόδου προμήθειας της λύσης δεν πρέπει να είναι δυσανάλογη προς αυτήν.

⁽⁶⁷⁾ Βλ. αιτιολογική σκέψη 49 της οδηγίας 2014/24/ΕΕ.

- Ρήτρες εκτέλεσης: οι ρήτρες εκτέλεσης της σύμβασης παρέχουν τη δυνατότητα στον αγοραστή:
  - να παρακολουθεί την ποιότητα των επιδόσεων μέσω δεικτών που καθιστούν δυνατή τη μέτρηση των επιπέδων συμμόρφωσης·
  - να καταγγείλει τη σύμβαση σε περίπτωση μη επίτευξης των τεχνικών, λειτουργικών ή οικονομικών στόχων επιδόσεων·
  - να καταγγείλει τη σύμβαση σε περίπτωση που η αγορά προσφέρει εναλλακτική λύση και η σύμπραξη καινοτομίας καταστεί περιττή·
  - να βεβαιωθεί ότι τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας είναι ανάλογα προς το συμφέρον του αγοραστή του δημόσιου τομέα για διατήρηση της κυριότητάς τους, λαμβανομένης υπόψη τυχόν μελλοντικής ανάγκης προσαρμογής, τροποποίησης ή μεταβίβασης της διαχείρισης της καινοτόμου λύσης σε άλλον αγοραστή του δημόσιου τομέα (βλ. ενότητα 4.1.7 και παράρτημα I)·
  - να βεβαιωθεί ότι η δομή της σύμπραξης καινοτομίας (ιδίως όσον αφορά τη διάρκεια και την αξία της) αντικατοπτρίζει τον βαθμό καινοτομίας της προτεινόμενης λύσης.

Η ΣΥΜΠΡΑΞΗ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΑΣ ΣΤΗΝ ΠΡΑΞΗ

Από τη θέσπιση της σύμπραξης καινοτομίας με την οδηγία 2014/24/ΕΕ, έχουν διαφημιστεί δεκάδες έργα σε ολόκληρη την ΕΕ. Διάφορες κατηγορίες δημόσιων φορέων έχουν χρησιμοποιήσει αυτήν τη διαδικασία, από υπουργεία και δημόσιους οργανισμούς έως τοπικές αρχές. Οι ανάγκες που καλύπτονται είναι ποικίλες και αφορούν διάφορους τύπους τομέων και κλάδων. Σε όλες τις περιπτώσεις, η έρευνα αγοράς που διενεργήθηκε από τους αγοραστές έδειξε ότι καμία υφιστάμενη λύση δεν μπορούσε να καλύψει την ανάγκη.

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ

1. ΚΑΘΙΣΜΑΤΑ ΟΛΥΜΠΙΑΚΟΥ ΣΤΑΔΙΟΥ ΤΟΥ ΕΛΣΙΝΚΙ

<https://ted.europa.eu/udl?uri=TED:NOTICE:98072-2018:TEXT:EL:HTML&tabId=0>

Σκοπός του έργου

Το ολυμπιακό στάδιο και οι δομές στον περιβάλλοντα χώρο του προστατεύονται από τον φινλανδικό νόμο για την πολιτιστική κληρονομιά. Το Εθνικό Συμβούλιο Αρχαιοτήτων είχε επισημάνει ότι οι παλαιοί ξύλινοι πάγκοι αποτελούσαν σημαντικό τμήμα της αρχιτεκτονικής του σταδίου και ότι τα νέα σχέδια έπρεπε να πληρούν τις αισθητικές απαιτήσεις της προστασίας των κτιρίων.

Από τη μελέτη αγοράς προέκυψε ότι δεν υπήρχαν διαθέσιμες λύσεις που να καλύπτουν τις απαιτήσεις του έργου ανακαίνισης του ολυμπιακού σταδίου, οι οποίες ήταν οι εξής:

- τα καθίσματα έπρεπε να αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της αρχιτεκτονικής του σταδίου και να ανακατασκευαστούν προσεκτικά σε περίπτωση ανακαίνισης, ώστε να ομοιάζουν με την παλαιά μορφή·
- με βάση τον λειτουργικό σχεδιασμό, ορισμένα καθίσματα έπρεπε να πληρούν τις απαιτήσεις υλικών πυροπροστασίας·
- το έργο δεν έπρεπε να συνεπάγεται υψηλές δαπάνες συντήρησης για βαφή, πυροπροστασία ή επισκευές στις ραφές του ξύλου·
- έπρεπε να είναι δυνατή η χρήση στερεώσεων για τους παλαιούς ξύλινους πάγκους (καινοτόμος σχεδίαση).

Η διαδικασία

Κατά την έναρξη της διαδικασίας καθορίστηκαν δύο υποχρεωτικές ελάχιστες απαιτήσεις:

- καθίσματα με μηχανισμό περιστροφής·
- καθίσματα και ερεισίνωτα με τη δυνατότητα να αφαιρούνται χωριστά.

Τον Ιούνιο του 2017 δημοσιεύθηκε προκήρυξη διαγωνισμού, η οποία συνοδευόταν από προκαταρκτική πρόσκληση βάσει των σχεδίων του αρχιτέκτονα. Ακολούθησε η φάση της συμμετοχής, η οποία ολοκληρώθηκε με την επιλογή των προσφερόντων. Στη συνέχεια, απεστάλη πρόσκληση για διαπραγμάτευση στους επιλεγέντες υποψηφίους. Η φάση αυτή ολοκληρώθηκε με την ανάθεση σύμβασης για τη συγκρότηση σύμπραξης σε τρεις εταιρείες οι οποίες επελέγησαν με βάση τα ακόλουθα κριτήρια: πρωτότυπα των καθισμάτων, σχέδιο ανάπτυξης και εκτίμηση του κόστους. Η σύμπραξη καινοτομίας ξεκίνησε στις αρχές Δεκεμβρίου του 2017 και περιλάμβανε δύο στάδια ανάπτυξης και έναν ενδιάμεσο στόχο. Τα κριτήρια αξιολόγησης για κάθε φάση ανάπτυξης ήταν τα εξής: αξιολόγηση των καθισμάτων, υλικά / κύκλος ζωής / συντήρηση και τιμή. Η σύμβαση υπογράφηκε τον Δεκέμβριο του 2018.

2. ΑΓΟΡΑ ΚΑΙΝΟΤΟΜΩΝ ΑΜΑΞΟΣΤΟΙΧΙΩΝ ΣΤΑΘΕΡΗΣ ΣΥΝΘΕΣΗΣ ΠΟΛΥ ΥΨΗΛΗΣ ΤΑΧΥΤΗΤΑΣ ΚΑΙ ΣΥΝΑΦΩΝ ΣΤΟΙΧΕΙΩΝ ΥΠΟΣΤΗΡΙΞΗΣ

<https://ted.europa.eu/udl?uri=TED:NOTICE:234086-2015:TEXT:EL:HTML&tabId=0>

Σκοπός του έργου

Η γαλλική σιδηροδρομική εταιρεία SNCF δρομολόγησε το έργο με σκοπό τον σχεδιασμό, την παραγωγή και την παράδοση αμαξοστοιχιών σταθερής σύνθεσης ικανών να κυκλοφορούν κυρίως στη Γαλλία και σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες με ταχύτητα μεγαλύτερη ή ίση των 320 km/h υπό τις βέλτιστες συνθήκες από πλευράς κόστους και περιβάλλοντος.

Το έργο αυτό περιλαμβάνει τρεις φάσεις:

- i. φάση έρευνας και ανάπτυξης για την εκπόνηση λεπτομερούς προδιαγραφής καινοτόμων αμαξοστοιχιών σταθερής σύνθεσης πολύ υψηλής ταχύτητας σε καθορισμένη τιμή αγοράς·
- ii. φάση σχεδιασμού και βιομηχανικής παραγωγής καινοτόμων αμαξοστοιχιών σταθερής σύνθεσης πολύ υψηλής ταχύτητας·
- iii. φάση παραγωγής και παράδοσης προβλεπόμενης ποσότητας αμαξοστοιχιών (από 50 έως 200), καθώς και των σχετικών στοιχείων υποστήριξης για τη λειτουργία και τη συντήρηση των αμαξοστοιχιών.

Η διαδικασία

Διενεργήθηκε έρευνα αγοράς ώστε να καταδειχθεί ότι η ανάγκη δεν ήταν δυνατόν να ικανοποιηθεί με λύση που υπήρχε ήδη στην αγορά. Με βάση αυτόν τον παγκόσμιο δείκτη αναφοράς του διαθέσιμου τροχαίου υλικού υψηλής ταχύτητας, κατέστη δυνατόν να διαπιστωθεί ότι η προβλεπόμενη αμαξοστοιχία δεν ήταν ήδη διαθέσιμη στην αγορά και ότι υπήρχε πραγματική ανάγκη για καινοτόμο αμαξοστοιχία.

Στη συνέχεια καθορίστηκαν τα επίπεδα επιδόσεων και μέγιστου κόστους. Η φάση απόκτησης θα μπορούσε να υλοποιηθεί μόνον εάν το αποτέλεσμα της φάσης E&A αντιστοιχούσε στο επίπεδο επιδόσεων και στο μέγιστο κόστος που είχε συμφωνηθεί μεταξύ της SNCF και του εταίρου. Αυτοί οι στόχοι κόστους και επιδόσεων περιγράφηκαν στην πρόσκληση υποβολής προσφορών.

Για την επιλογή του νικητή που θα συμμετείχε ως εταίρος στη σύμπραξη, διεξήχθησαν διαπραγματεύσεις με τους επιλεγέντες υποψηφίους. Οι συζητήσεις επικεντρώθηκαν στις προσαρμογές της προσφοράς υπό το πρίσμα των αναγκών σχεδιασμού, ανάπτυξης και παραγωγής, και στα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας που συνδέονται με κάθε φάση του έργου.

3. ERHVERVSSTYRELSEN, ALBERTSLUND KOMMUNE, ESBJERG KOMMUNE, FREDERIKSSUND KOMMUNE (ΑΠΟ ΚΟΙΝΟΥ ΠΡΟΜΗΘΕΙΑ — ΤΟΠΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΤΗΣ ΔΑΝΙΑΣ)

<https://ted.europa.eu/udl?uri=TED:NOTICE:209875-2016:TEXT:EL:HTML&tabId=0>

Σκοπός του έργου

Η σύμπραξη καινοτομίας αποσκοπούσε στην ανάπτυξη νέων καινοτόμων λύσεων για την πρόληψη ή τον μετριασμό της αφυδάτωσης των ατόμων ηλικίας άνω των 65 ετών. Στόχος ήταν να μειωθούν οι εισαγωγές ατόμων άνω των 65 ετών στο νοσοκομείο, οι οποίες συνήθως οφείλονται σε αφυδάτωση και οι οποίες θα μπορούσαν να αποφευχθούν.

Η διαδικασία

Ως εισαγωγή στη διαδικασία της σύμπραξης καινοτομίας, η Αρχή Επιχειρήσεων της Δανίας διεξήγαγε διεξοδικό διάλογο αγοράς με τη μορφή δύο εργαστηρίων στα οποία συμμετείχαν εταιρείες, εμπειρογνώμονες και χρήστες από τους συμμετέχοντες δήμους.

Η φάση της προετοιμασίας, η οποία προηγήθηκε της έναρξης της σύμπραξης καινοτομίας, επικεντρώθηκε στον υπολογισμό των αγοραστικών δυνατοτήτων και των δυνατοτήτων της αγοράς με στόχο την προσέλκυση καινοτόμων επιχειρήσεων. Η συνδρομή εμπειρογνομόνων ήταν αναγκαία.

Η φάση της διαπραγμάτευσης κατέστησε δυνατή την αξιολόγηση διαφόρων μοντέλων για την ανάπτυξη λύσεων ΤΠ, καθώς και τη συζήτηση σχετικά με βασικά σημεία που αφορούσαν τη σύμπραξη καινοτομίας: πηγαίοι κώδικες, δεδομένα προσωπικού χαρακτήρα κ.λπ.

Η σύμπραξη καινοτομίας ανατέθηκε σε δύο εταίρους. Κατά τη φάση της ανάπτυξης (μετά την ανάθεση), ένας από τους δύο εταίρους δεν ήταν σε θέση να παραδώσει πρωτότυπο που να πληροί τα επίπεδα επιδόσεων που καθορίζονταν στη σύμβαση. Ως εκ τούτου, αποφασίστηκε η καταγγελία της σύμπραξης με την κοινοπραξία αυτή.

Συμπερασματικά, οι βασικοί παράγοντες επιτυχίας μιας σύμπραξης καινοτομίας είναι οι εξής:

- ορθή διεξαγωγή φάσης αξιολόγησης για να καθοριστεί αν απαιτείται πράγματι η διεξαγωγή φάσης E&A, καθώς και στρατηγική προσέγγιση όσον αφορά τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας·
- πρόβλεψη του γενικού σχεδιασμού και των διαφόρων φάσεων της σύμβασης·
- η σύσταση διεπιστημονικής ομάδας έργου με εμπειρογνώμονες στον σχετικό τομέα και η καθιέρωση πραγματικής καθοδήγησης/παρακολούθησης της σύμβασης μακροπρόθεσμα. Αυτό θα επιτρέψει στον αγοραστή του δημόσιου τομέα να αξιολογήσει τα ενδιάμεσα αποτελέσματα των εταιρών·
- εφαρμογή μιας συνεργατικής και ευέλικτης μεθόδου εργασίας για την ανταλλαγή και την κατασκευή από κοινού με τους εταίρους· και
- τήρηση της ίσης μεταχείρισης των εταιρών και του επιχειρηματικού απορρήτου κατά τη φάση υλοποίησης της σύμπραξης.

5. ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ

Κατά την ανάθεση δημόσιων συμβάσεων, χρησιμοποιούνται δημόσιοι πόροι για την πληρωμή των οικονομικών φορέων για την αγορά αγαθών, υπηρεσιών ή έργων. Ως εκ τούτου, οι δημόσιες αρχές πρέπει να διασφαλίζουν ότι, κατά τη διεξαγωγή των εν λόγω συναλλαγών (ανεξάρτητα από τη διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης που χρησιμοποιήθηκε), δεν χορηγείται κρατική ενίσχυση με τρόπους που θα αντέβαιναν στους κανόνες της ΕΕ για τις κρατικές ενισχύσεις. Ειδικότερα, είναι σημαντικό να ελέγχεται αν μια επιχείρηση, στην οποία έχει ανατεθεί σύμβαση κατόπιν διαδικασίας σύναψης δημόσιας σύμβασης, λαμβάνει πληρωμή που υπερβαίνει εκείνη που θα λάμβανε υπό τους όρους της αγοράς. Συνεπώς, στην παρούσα καθοδήγηση αναφέρονται ορισμένα κριτήρια τα οποία θα πρέπει να πληρούν οι δημόσιες συμβάσεις καινοτομίας ώστε να αποφεύγεται η χορήγηση κρατικής ενίσχυσης σε προμηθευτή.

Κατά γενικό κανόνα, οι οικονομικές συναλλαγές που πραγματοποιούνται από δημόσιους φορείς δεν παρέχουν πλεονέκτημα στους αντισυμβαλλόμενους και, επομένως, δεν συνιστούν κρατική ενίσχυση, εάν διεξάγονται σύμφωνα με τους συνήθεις όρους της αγοράς⁽⁶⁸⁾. Σύμφωνα με την ανακοίνωση της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης⁽⁶⁹⁾, αυτό ισχύει κατά κανόνα εάν η διαδικασία υποβολής προσφορών είναι διαφανής, αμερόληπτη και άνευ όρων, σύμφωνα με τις σχετικές οδηγίες της ΕΕ για τις δημόσιες συμβάσεις. Ο διαγωνισμός θα πρέπει να παρέχει τη δυνατότητα η πλέον συμφέρουσα οικονομικά προσφορά να αντιστοιχεί στην αξία της στην αγορά.

Ωστόσο, η ανακοίνωση της Επιτροπής αναφέρεται σε ορισμένες ειδικές περιστάσεις στις οποίες οι διαδικασίες σύναψης δημόσιων συμβάσεων δεν καθιστούν δυνατό τον καθορισμό τιμής της αγοράς, για παράδειγμα:

- διαδικασίες με διαπραγμάτευση χωρίς προηγούμενη δημοσίευση προκήρυξης διαγωνισμού, όταν οι ειδικές περιστάσεις δεν επιτρέπουν τον καθορισμό της τιμής της αγοράς·
- σε ειδικές περιπτώσεις κατά τις οποίες υποβάλλεται μόνο μία προσφορά, η αναθέτουσα αρχή θα πρέπει να είναι σε θέση να επιβεβαιώσει ότι το αποτέλεσμα της διαδικασίας υποβολής προσφορών ανταποκρίνεται στην τιμή της αγοράς⁽⁷⁰⁾·
- είτε αποδεικνύοντας τον αντικειμενικό χαρακτήρα της συγγραφής υποχρεώσεων, οι οποίες δεν ευνοούν συγκεκριμένο οικονομικό φορέα·
- είτε επαληθεύοντας, μέσω πρόσθετων μέσων, ότι το αποτέλεσμα ανταποκρίνεται στην τιμή της αγοράς.

Επιπλέον, όσον αφορά την προμήθεια υπηρεσιών έρευνας και ανάπτυξης (συμπεριλαμβανομένων των προεμπορικών δημόσιων συμβάσεων), το πλαίσιο της Επιτροπής σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία ορίζει τις ακόλουθες σωρευτικές ειδικές προϋποθέσεις τις οποίες πρέπει να τηρούν οι δημόσιες αρχές προκειμένου να αποφύγουν τη χορήγηση κρατικής ενίσχυσης⁽⁷¹⁾:

- η διαδικασία επιλογής είναι ανταγωνιστική, διαφανής και αμερόληπτη και βασίζεται σε αντικειμενικά κριτήρια επιλογής και ανάθεσης που έχουν προσδιοριστεί πριν από τη διαδικασία υποβολής προσφορών·

⁽⁶⁸⁾ Σύμφωνα με το άρθρο 107 παράγραφος 1 της ΣΛΕΕ, οι ενισχύσεις που χορηγούνται υπό οποιαδήποτε μορφή από τα κράτη ή με κρατικούς πόρους και που νοθεύουν ή απειλούν να νοθεύσουν τον ανταγωνισμό διά της ευνοϊκής μεταχείρισης ορισμένων επιχειρήσεων ή ορισμένων κλάδων παραγωγής είναι ασυμβίβαστες με την εσωτερική αγορά, κατά το μέτρο που επηρεάζουν τις μεταξύ κρατών μελών συναλλαγές.

⁽⁶⁹⁾ Βλ. σημεία 89 και επ. της ανακοίνωσης της Επιτροπής σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης όπως αναφέρεται στο άρθρο 107 παράγραφος 1 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, C/2016/2946, [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52016XC0719\(05\)&from=EN](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:52016XC0719(05)&from=EN).

⁽⁷⁰⁾ Οι προϋποθέσεις αυτές δεν είναι σωρευτικές (βλ. σημείο 93 της προαναφερθείσας ανακοίνωσης σχετικά με την έννοια της κρατικής ενίσχυσης).

⁽⁷¹⁾ Τα κριτήρια αυτά καθορίζονται στο σημείο 2.3 του πλαισίου σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=OJ:C:2014:198:FULL&from=EN>

- οι προβλεπόμενες συμβατικές ρυθμίσεις που περιγράφουν το σύνολο των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων των μερών, μεταξύ άλλων όσον αφορά τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, καθίστανται διαθέσιμες σε όλους τους ενδιαφερόμενους προσφέροντες πριν από τη διαδικασία υποβολής προσφορών·
- η σύμβαση δεν προβλέπει οποιαδήποτε προνομιακή μεταχείριση των συμμετεχόντων παρόχων κατά την προμήθεια εμπορικών ποσοτήτων τελικών προϊόντων ή υπηρεσιών ⁽⁷²⁾·
- και πληρούνται μια από ακόλουθες προϋποθέσεις:
  - όλα τα αποτελέσματα που δεν αποτελούν αντικείμενο δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας μπορούν να διαδοθούν ευρέως (παραδείγματος χάριν, μέσω δημοσίευσης, διδασκαλίας ή συνεισφοράς σε φορείς τυποποίησης, κατά τρόπο που να επιτρέπει την αναπαραγωγή τους από άλλες επιχειρήσεις)·
και τυχόν δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας χορηγούνται πλήρως στον αγοραστή του δημόσιου τομέα,
  - ή κάθε πάροχος υπηρεσίας στον οποίο αποδίδονται αποτελέσματα που αποτελούν αντικείμενο δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας οφείλει να χορηγήσει στον αγοραστή του δημόσιου τομέα απεριόριστη και δωρεάν πρόσβαση στα αποτελέσματα αυτά και να εξασφαλίσει πρόσβαση σε τρίτους, παραδείγματος χάριν μέσω μη αποκλειστικών αδειών, υπό τους όρους της αγοράς.

Σε περίπτωση που δεν πληρούνται οι ανωτέρω προϋποθέσεις, οι δημόσιες αρχές μπορούν να βασίζονται σε μεμονωμένη αξιολόγηση των όρων της σύμβασης μεταξύ του αγοραστή του δημόσιου τομέα και της επιχείρησης ή, σε περίπτωση αμφιβολίας, να κοινοποιούν το μέτρο στην Επιτροπή.

Στις περιπτώσεις όπου υπάρχει χορήγηση κρατικής ενίσχυσης, εφαρμόζονται οι συνήθεις κανόνες για τις κρατικές ενισχύσεις, δηλαδή η ενίσχυση μπορεί να θεωρηθεί συμβατή με τη Συνθήκη εφόσον πληροί ορισμένες προϋποθέσεις ⁽⁷³⁾.

⁽⁷²⁾ Αυτό ισχύει με την επιφύλαξη των διαδικασιών που καλύπτουν τόσο την ανάπτυξη, όσο και τη μετέπειτα αγορά μοναδικών ή εξειδικευμένων προϊόντων ή υπηρεσιών.

⁽⁷³⁾ Οι προϋποθέσεις υπό τις οποίες οι κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία μπορούν να θεωρηθούν συμβατές με τη Συνθήκη καθορίζονται στο πλαίσιο σχετικά με τις κρατικές ενισχύσεις για την έρευνα και ανάπτυξη και την καινοτομία, καθώς και στον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 651/2014 της Επιτροπής για την κήρυξη ορισμένων κατηγοριών ενισχύσεων ως συμβατών με την εσωτερική αγορά κατ' εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης (ΕΕ L 187 της 26.6.2014, σ. 1), όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΕ) 2017/1084 (ΕΕ L 156 της 20.6.2017, σ. 1), βλ. <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:02014R0651-20200727&from=EN>.

Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1407/2013 της Επιτροπής, της 18ης Δεκεμβρίου 2013, σχετικά με την εφαρμογή των άρθρων 107 και 108 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης στις ενισχύσεις ήσσονος σημασίας (ΕΕ L 352 της 24.12.2013, σ. 1), καθορίζει τους όρους υπό τους οποίους η ενίσχυση μπορεί να χαρακτηριστεί ως ήσσονος σημασίας και να εξαιρεθεί από την υποχρέωση κοινοποίησης, <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/HTML/?uri=CELEX:32013R1407&qid=1617103036507&from=EN>.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

Δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΔΙ)

Το παρόν παράρτημα αναλύει τα ζητήματα δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας (ΔΙ) που ενδέχεται να προκύψουν στην πρακτική των δημόσιων συμβάσεων, όταν εξετάζεται η δυνατότητα παραχώρησης της κυριότητας της ΔΙ στον ανάδοχο διότι η σχετική σύμβαση χαρακτηρίζεται ως «σύμβαση καινοτομίας» και/ή επειδή θεωρείται ότι μια τέτοια νομική δομή θα ήταν πρόσφορη για τη στήριξη της καινοτομίας.

Παρέχονται ορισμένες πρόσθετες οδηγίες σχετικά με τα εξής θέματα:

- πότε ενδέχεται να είναι σκόπιμο η αναθέτουσα αρχή να παραχωρήσει στον ανάδοχο την κυριότητα των δικαιωμάτων ΔΙ επί των παραδοτέων που δημιουργούνται ως αποτέλεσμα της δημόσιας σύμβασης και
- στις περιπτώσεις αυτές, πώς θα πρέπει αυτό να μετουσιωθεί σε κατάλληλους συμβατικούς μηχανισμούς.

Το μέρος Ι παρέχει λεπτομέρειες σχετικά με τις γενικές πτυχές που αφορούν τα ΔΔΙ, ενώ το μέρος ΙΙ διερευνά διάφορα είδη παραδοτέων και τον τρόπο με τον οποίο αυτά σχετίζονται με τα ΔΔΙ.

Μέρος Ι — Γενικές πτυχές που αφορούν τα ΔΔΙ

Κατά τη σύνταξη των ρητρών ΔΔΙ της σύμβασης ή κατά τις σχετικές συζητήσεις, η δημόσια διοίκηση θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τους στόχους πολιτικής και τα συμφέροντά της, τα οποία κατά κανόνα είναι: να αποκτήσει τα δικαιώματα που απαιτούνται για τις ανάγκες της, στην ορθή τιμή, αποφεύγοντας παράλληλα τυχόν μελλοντική εξάρτηση (από τον ανάδοχο) ή την έγερση νομικών αξιώσεων (από τρίτους ή από τον ανάδοχο).

Η κατευθυντήρια αρχή θα πρέπει να είναι «αποκτήστε όσα χρειάζεστε, αλλά μόνο όσα χρειάζεστε — ακόμη και για το μέλλον».

Θα πρέπει ο αγοραστής του δημόσιου τομέα να αποκτά την κυριότητα των ΔΔΙ;

Η απόφαση του αγοραστή του δημόσιου τομέα να μην αποκτήσει την κυριότητα των ΔΔΙ εξακολουθεί να του επιτρέπει να αποκτήσει όλα τα απαιτούμενα δικαιώματα για να διαφυλάξει την ελευθερία λειτουργίας του, ενώ ταυτόχρονα μεταθέτει την ευθύνη και την ανάληψη του κόστους για την προστασία και τη διατήρηση των ΔΔΙ, καθώς και για την αντιμετώπιση πιθανών νομικών αξιώσεων, στον ανάδοχο. Ωστόσο, η προσέγγιση αυτή ενδέχεται να μην είναι η πλέον κατάλληλη εάν ο στόχος είναι η δωρεάν διάθεση των αποτελεσμάτων της σύμβασης στο ευρύτερο κοινό (εκτός εάν ο αγοραστής του δημόσιου τομέα αποκτήσει ανοικτή άδεια).

Σε περίπτωση που ο αγοραστής του δημόσιου τομέα δεν αποκτήσει την κυριότητα των ΔΔΙ, τα τεύχη δημοπράτησης θα πρέπει πάντα να περιγράφουν ποια δικαιώματα επιθυμεί να αποκτήσει ο αγοραστής, το πεδίο εφαρμογής τους και για ποια περιοχή, διάρκεια και δικαιούχο ή δικαιούχους:

- όσον αφορά το **πεδίο εφαρμογής**, θα πρέπει να δίδεται προσοχή στην απόκτηση επαρκώς ευρέων δικαιωμάτων (για χρήση, τροποποίηση κ.λπ.), μεταξύ άλλων και για τις προβλέψιμες μελλοντικές ανάγκες· σύμφωνα με το δίκαιο των συμβάσεων σε πολλές δικαιοδοσίες, σε περίπτωση αμφιβολιών σχετικά με το ακριβές πεδίο εφαρμογής, η άδεια κατά πάσα πιθανότητα θα ερμηνεύεται υπέρ του δικαιοπαρόχου και όχι του δικαιοδόχου·
- όσον αφορά την **περιοχή**, είναι δυνατόν να προβλεφθεί, εφόσον είναι εύλογο, ότι ο ανάδοχος θα χορηγήσει στον αγοραστή του δημόσιου τομέα άδεια χρήσης των δικαιωμάτων αυτών σε παγκόσμιο επίπεδο·
- όσον αφορά τη **διάρκεια**, ο αγοραστής του δημόσιου τομέα θα πρέπει να εξετάσει αν η περιορισμένη διάρκεια επαρκεί ή αν θα πρέπει η διάρκεια να είναι ισοδύναμη με τη διάρκεια των σχετικών δικαιωμάτων ΔΙ· στην πράξη, η δεύτερη περίπτωση σημαίνει ότι η άδεια είναι ανέκκλητη (εφόσον η διοίκηση τηρεί τους όρους και τις προϋποθέσεις της άδειας)·
- όσον αφορά τους **δικαιούχους**, η άδεια μπορεί να πρέπει να περιλαμβάνει τη δυνατότητα διάθεσης των αποτελεσμάτων σε μια σειρά προκαθορισμένων άλλων φορέων ή οργάνων, π.χ. σε άλλες διοικήσεις που πρέπει να διασυνδεθούν με τον αγοραστή (παρότι στην πράξη αυτό ισοδυναμεί με «αποκοπή» τμήματος της μελλοντικής αγοράς του νέου προϊόντος ή της νέας υπηρεσίας).

Οι αποφάσεις για την κυριότητα των ΔΔΙ έχουν αντίκτυπο στις τιμές;

Η παραχώρηση της κυριότητας της ΔΙ στον ανάδοχο οδηγεί κατά κανόνα στην καταβολή χαμηλότερης τιμής και μπορεί να προσελκύσει περισσότερους προσφέροντες να υποβάλουν προσφορά.

Ενδέχεται να μην είναι πάντοτε εύκολο να επαληθευτεί ότι αυτό συμβαίνει στην πράξη. Μια δυνατότητα που υπάρχει είναι να ζητηθεί από τους προσφέροντες να προτείνουν δύο τιμές (μία —πραγματική τιμή— για τη χορήγηση άδειας και μία —εικονική τιμή— για τη μεταβίβαση κυριότητας). Εναλλακτικά, η σύμβαση μπορεί να προβλέπει ότι θα πρέπει να καταβάλλονται δικαιώματα στη δημόσια διοίκηση για την εμπορική εκμετάλλευση του προϊόντος ή της υπηρεσίας στην αγορά. Μπορούν να καθοριστούν διάφορες μέθοδοι πληρωμής (ποσό κατ' αποκοπή, αναλογικό, εφάπαξ, επαναλαμβανόμενη πληρωμή κ.λπ.)· σε περίπτωση που προβλεφθεί η καταβολή δικαιωμάτων, θα πρέπει επίσης να προβλεφθούν στη σύμβαση μηχανισμοί ελέγχου.

Πώς μπορεί να προστατευτεί ο αγοραστής του δημόσιου τομέα, αν δεν είναι κύριος των ΔΔΙ;

Ενδέχεται να είναι σκόπιμο να συμπεριληφθούν πρόσθετα δικαιώματα για τον αγοραστή του δημόσιου τομέα, τα οποία εμποδίζουν την εξάρτησή του από τον προμηθευτή και διασφαλίζουν τη μελλοντική πρόσβαση σε μια επαρκώς ανταγωνιστική αλυσίδα εφοδιασμού⁽¹⁾. Κατάλογος των δικαιωμάτων αυτών παρατίθεται κατωτέρω.

- ο αγοραστής του δημόσιου τομέα μπορεί να διατηρήσει το δικαίωμα να απαιτήσει από τον ανάδοχο να χορηγήσει (ή, σε περίπτωση που ο ανάδοχος δεν το πράξει, να χορηγήσει ο ίδιος) άδειες σε τρίτους για την εκμετάλλευση των αποτελεσμάτων για τον αγοραστή (δηλαδή για την εξάσκηση της χρήσης της καινοτόμου υπηρεσίας ή την κατασκευή του καινοτόμου προϊόντος για τον αγοραστή) με δικαίους, διαφανείς, εύλογους, αναλογικούς και/ή αμερόληπτους όρους·
- εάν ο ανάδοχος καταχραστεί τα αποτελέσματα σε βάρος του δημόσιου συμφέροντος ή δεν εκμεταλλευθεί εμπορικά τα αποτελέσματα εντός εύλογης προσυμφωνημένης περιόδου μετά τη σύναψη της σύμβασης, ο αγοραστής μπορεί να διατηρήσει το δικαίωμα —κατόπιν συνεννόησης με τον ανάδοχο σχετικά με τους λόγους της μη εκμετάλλευσης— να απαιτήσει από τον ανάδοχο να μεταβιβάσει στον αγοραστή την κυριότητα των αποτελεσμάτων (συμπεριλαμβανομένων των ΔΔΙ) που προκύπτουν από τη σύμβαση (η λεγόμενη ρήτρα ανάκλησης)·
- σε περίπτωση που είναι επιθυμητή η ευρύτερη χρήση των αποτελεσμάτων από πρόσωπα πέραν των δικαιούχων που ορίζονται στη σύμβαση ή εάν είναι σημαντική η διαλειτουργικότητα ή η δυνατότητα διασύνδεσης με άλλα συστήματα στην αγορά, η σύμβαση μπορεί να προβλέπει το δικαίωμα του αγοραστή του δημόσιου τομέα και/ή την υποχρέωση του αναδόχου να συμβάλλει στην τυποποίηση (κατά τη διάρκεια και/ή μετά τη σύμβαση) και/ή να δημοσιεύει περιλήψεις των αποτελεσμάτων (πάντα σε συνεννόηση με τον ανάδοχο, προκειμένου να διασφαλίζεται η κατάλληλη προστασία των ΔΔΙ).

Πώς θα πρέπει να γίνεται η διαχείριση των προϋπαρχόντων ΔΔΙ;

Στη σύμβαση πρέπει να γίνεται σαφής διάκριση μεταξύ των διατάξεων για τη ΔΙ που θα εφαρμόζονται σε προϋπάρχοντα υλικά (τα οποία ορισμένες φορές αναφέρονται ως «προϋπάρχουσα ΔΙ»), και των διατάξεων για τη ΔΙ που θα ισχύουν για τα υλικά που δημιουργούνται για πρώτη φορά στο πλαίσιο της σύμβασης («νέα ΔΙ»). Η παραχώρηση της κυριότητας τόσο των νέων όσο και των προϋπαρχόντων ΔΔΙ στον ανάδοχο μπορεί να δώσει τη δυνατότητα στον ανάδοχο να διαχειριστεί με τον βέλτιστο τρόπο το πλήρες σύνολο των προϋπαρχόντων και νέων δικαιωμάτων και να προσφέρει στον αγοραστή του δημόσιου τομέα καλύτερη δέσμη δικαιωμάτων χρήσης και για τα δύο. Για να αποφευχθεί η εξάρτηση από έναν μόνο προμηθευτή, ενδέχεται επίσης να είναι σημαντικό ο αγοραστής του δημόσιου τομέα να απαιτεί από τους προσφέροντες να δηλώνουν προϋπάρχοντα ΔΔΙ πριν από την ανάθεση της σύμβασης και να παρέχουν εκτενέστερες πληροφορίες σχετικά με αυτά κατόπιν αιτήματος.

Τι ισχύει για τη μεταβίβαση της σύμβασης;

Εάν η ταυτότητα του αναδόχου είναι σημαντική (σύμβαση που συνάπτεται *intuitu personae*, δηλαδή με ανάληψη προσωπικής δέσμευσης) ή εάν υπάρχουν ανησυχίες όσον αφορά την ασφάλεια ή τη στρατηγική αυτονομία, η σύμβαση θα μπορούσε να θέτει ορισμένους περιορισμούς στη δυνατότητα του αναδόχου να μεταβιβάσει περαιτέρω ή να χορηγήσει αποκλειστική άδεια χρήσης της κυριότητας ΔΙ σε τρίτον (για παράδειγμα, τρίτους εκτός ΕΕ)· θα μπορούσε να περιλαμβάνει την υποχρέωση προηγούμενης κοινοποίησης της πρόθεσης μεταβίβασης ή χορήγησης αποκλειστικής άδειας χρήσης, δικαίωμα αρνησικυρίας από τον αγοραστή του δημόσιου τομέα ή μηχανισμούς όπως ρήτρες «αλλαγής του ελέγχου».

Τέλος, οι κανόνες του δικαίου του ανταγωνισμού (ειδικά για τις κρατικές ενισχύσεις βλ. κεφάλαιο 5) θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη για την αξιολόγηση της νομικής εγκυρότητας των προβλεπόμενων μηχανισμών ΔΙ.

⁽¹⁾ Τα πρόσθετα αυτά δικαιώματα περιλαμβάνονται, ως συνήθης πρακτική, στις προεμπορικές δημόσιες συμβάσεις που χρηματοδοτούνται από την ΕΕ. Για περισσότερες πληροφορίες, βλ.: http://ec.europa.eu/research/participants/data/ref/h2020/other/gm/h2020-guide-rcp-procurement-docs_en.docx

Μέρος II — Είδη παραδοτέων που αποτελούν αντικείμενο της προμήθειας και ΔΔΙ

Υπάρχουν διάφορα είδη παραδοτέων που μπορεί να προμηθευτεί ένας αγοραστής του δημόσιου τομέα· το είδος του παραδοτέου μπορεί να έχει αντίκτυπο στην προσέγγιση των ΔΔΙ.

Τεχνικές εφευρέσεις

Οι τεχνικές εφευρέσεις μπορούν να προστατεύονται από διάφορα είδη δικαιωμάτων ΔΙ: καταχωρισμένα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, όπως διπλώματα ευρεσιτεχνίας και υποδείγματα χρησιμότητας, και μη καταχωρισμένα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας, όπως εμπορικά απόρρητα.

Όταν το παραδοτέο μιας πρόσκλησης υποβολής προσφορών μπορεί να οδηγήσει σε τεχνική εφεύρεση, τίθεται επίσης το ερώτημα αν είναι προτιμότερο ο αγοραστής του δημόσιου τομέα να αποκτήσει την κυριότητα των ΔΙ (και να προστατεύει, να υπερασπίζεται και να επιδιώκει την εκμετάλλευση της εφεύρεσης) ή αν είναι προτιμότερο η κυριότητα να παραχωρηθεί στον ανάδοχο (όπως και η πιθανή προστασία, οι ένδικες διαφορές και η εκμετάλλευση/τεχνογνωσία).

Η απάντηση θα εξαρτηθεί, μεταξύ άλλων, από τη συνεκτίμηση λόγων δημόσιου συμφέροντος και συμφερόντων ασφάλειας. Θα εξαρτηθεί επίσης από το αν ο αγοραστής του δημόσιου τομέα προτίθεται να είναι μόνο χρήστης της μελλοντικής τεχνολογίας ή αν προτίθεται να επιδιώξει ενεργά την εκμετάλλευσή της στην αγορά μέσω συμφωνιών μεταφοράς τεχνολογίας (για παράδειγμα, ως μελλοντικό τεχνικό πρότυπο). Στην πρώτη περίπτωση, μπορεί να μη χρειάζεται να είναι ο κύριος της εφεύρεσης. Ένα άλλο σημαντικό ζήτημα είναι το αν ο αγοραστής του δημόσιου τομέα έχει αναλάβει την αποστολή ή διαθέτει την τεχνογνωσία, τους οικονομικούς και νομικούς πόρους για την προστασία και την υπεράσπιση των ΔΔΙ που σχετίζονται με τις τεχνικές εφευρέσεις. Σε πολλές περιπτώσεις, οι προμηθευτές είναι καταλληλότεροι από τους αγοραστές του δημόσιου τομέα για την εμπορευματοποίηση εφευρέσεων που προκύπτουν από δημόσια σύμβαση, για την εξασφάλιση της δέουσας προστασίας των δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας και για την υπεράσπιση των δικαιωμάτων διανοητικής ιδιοκτησίας ενώπιον δικαστηρίων.

Εάν αποφασιστεί να παραχωρηθεί η κυριότητα της ΔΙ στον ανάδοχο, θα πρέπει στη σύμβαση να ληφθούν δεόντως υπόψη τα ακόλουθα στοιχεία, επιπλέον των ζητημάτων που αναφέρονται στο μέρος I:

- Θα πρέπει να γίνεται σαφής διάκριση μεταξύ των καταχωρισμένων δικαιωμάτων ΔΙ, π.χ. διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας και υποδειγμάτων χρησιμότητας και των μη καταχωρισμένων δικαιωμάτων ΔΙ, όπως τα εμπορικά απόρρητα· όσον αφορά τις τεχνικές εφευρέσεις, η σύμβαση θα πρέπει να απαιτεί από τον ανάδοχο να ενημερώνει τον αγοραστή του δημόσιου τομέα όταν υλοποιείται μια εφεύρεση, εάν ο ανάδοχος αποφασίσει να την προστατεύσει με καταχωρισμένα ΔΔΙ και, εάν ναι, σε ποιες δικαιοδοσίες. Με τον τρόπο αυτό, ο αγοραστής του δημόσιου τομέα γνωρίζει πάντα την κάλυψη των ΔΔΙ που διασφαλίζει ο ανάδοχος και, εάν αυτή δεν επαρκεί, ο αγοραστής του δημόσιου τομέα μπορεί να επιδιώξει πρόσθετη προστασία της διανοητικής ιδιοκτησίας για τις εφευρέσεις τις οποίες ο ανάδοχος επέλεξε να μην προστατεύσει.
- Οι ανάγκες της δημόσιας διοίκησης να δημοσιοποιεί πληροφορίες σχετικά με το νέο προϊόν ή υπηρεσία πρέπει να είναι συμβατές με το συμφέρον του αναδόχου για τήρηση της εμπιστευτικότητας ορισμένων πληροφοριών (της τεχνογνωσίας, των εμπορικών μυστικών), ιδίως πριν από την υποβολή τυχόν αιτήσεων για διπλώματα ευρεσιτεχνίας.
- Θα μπορούσε να υπάρξει ανάγκη παροχής τεχνικής βοήθειας από τον ανάδοχο, τουλάχιστον σε πρώτη φάση.
- Η σύμβαση θα πρέπει να διευκρινίζει αν η δημόσια διοίκηση δικαιούται να προβεί σε μελλοντικές βελτιώσεις της εφεύρεσης και, αν ναι, υπό ποιους όρους.
- Όσον αφορά τα άλλα περιουσιακά στοιχεία ΔΙ, η άδεια που χορηγείται στη δημόσια διοίκηση θα πρέπει να είναι αρκετά ευρεία ώστε να καλύπτει τις τρέχουσες και μελλοντικές ανάγκες της διοίκησης, π.χ. το δικαίωμα τροποποίησης της εφεύρεσης, το δικαίωμα εξουσιοδότησης ορισμένων άλλων δημόσιων διοικήσεων να χρησιμοποιούν την εφεύρεση και το δικαίωμα λήψης τεχνικών πληροφοριών.

Λογισμικό

Όταν το παραδοτέο στο πλαίσιο μιας πρόσκλησης υποβολής προσφορών είναι λογισμικό το οποίο θα αναπτυχθεί ειδικά για την αναθέτουσα αρχή (κάτι το οποίο προϋποθέτει ότι το λογισμικό αυτό δεν είναι ακόμη διαθέσιμο στην αγορά), θα πρέπει να εξετάζεται αν η αναθέτουσα αρχή χρειάζεται να αποκτήσει την κυριότητα της ΔΙ επί του λογισμικού ή αν αρκεί να της χορηγηθεί άδεια. Αξίζει να υπενθυμιστεί εν προκειμένω ότι η οδηγία της ΕΕ για τη νομική προστασία των προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών⁽²⁾ χορηγεί στους νόμιμους χρήστες ορισμένα ελάχιστα δικαιώματα, από τα οποία δεν χωρεί παραίτηση με σύμβαση· συνεπώς, ο αγοραστής του δημόσιου τομέα θα επωφεληθεί από τα δικαιώματα αυτά, αλλά αυτό στις περισσότερες περιπτώσεις δεν θα επαρκεί για την κάλυψη των αναγκών του.

⁽²⁾ Οδηγία 009/24/EK του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 23ης Απριλίου 2009, για τη νομική προστασία των προγραμμάτων ηλεκτρονικών υπολογιστών (Κωδικοποιημένη έκδοση) (ΕΕ L 111 της 5.5.2009, σ. 16).

Η οδηγία για τα ανοικτά δεδομένα ⁽³⁾ δεν εφαρμόζεται στο λογισμικό· αυτό σημαίνει ότι τα κράτη μέλη δεν υποχρεούνται, ακόμη και όταν έχουν την κυριότητα των δικαιωμάτων ΔΙ επί του λογισμικού, να το διαθέτουν ως ανοικτή πηγή. Ωστόσο, η οδηγία για τα ανοικτά δεδομένα επιτρέπει στα κράτη μέλη να αποφασίσουν να συμπεριλάβουν το λογισμικό στο πεδίο εφαρμογής της εθνικής νομοθεσίας τους για την εφαρμογή της οδηγίας ⁽⁴⁾.

Η απαίτηση απόκτησης της κυριότητας της ΔΙ μπορεί να δικαιολογείται από διάφορους λόγους, όπως:

- εάν ο σκοπός είναι να καταστεί το λογισμικό διαθέσιμο σε όλους ως «ανοικτή πηγή» (συμπεριλαμβανομένων των πηγαίων κωδικών), θα πρέπει στην πράξη να προβλεφθεί ότι ο ανάδοχος θα μεταβιβάσει στην αναθέτουσα αρχή την κυριότητα της ΔΙ επί του νέου λογισμικού· αυτό μπορεί να συμβεί, για παράδειγμα, εάν η αναθέτουσα αρχή επιθυμεί να διασφαλίσει διαφάνεια σχετικά με το λογισμικό ή να ενθαρρύνει τις συνεισφορές της κοινότητας· καταρχήν, μια εναλλακτική λύση θα μπορούσε να είναι να παραχωρηθεί η κυριότητα της ΔΙ στον ανάδοχο αλλά να του επιβληθεί η υποχρέωση να χορηγήσει άδεια χρήσης του λογισμικού ως ανοικτής πηγής (ωστόσο, αυτό θα του στερήσει τη δυνατότητα να αντλήσει έσοδα από την αδειοδότηση)·
- εάν για λόγους ασφαλείας ή για άλλους λόγους το λογισμικό δεν πρέπει να διατεθεί καθόλου σε άλλους δυνητικούς χρήστες αλλά να παραμείνει εμπιστευτικό, είναι επίσης απαραίτητο να αποκτηθεί η κυριότητα της ΔΙ επί αυτού· μια εναλλακτική λύση θα μπορούσε να είναι να προβλεφθεί στη σύμβαση η υποχρέωση του αναδόχου να τηρήσει τον εμπιστευτικό χαρακτήρα του λογισμικού, μολονότι η επιβολή αυτής της υποχρέωσης ενδέχεται να είναι δυσκολότερη.

Μια λογική συνέπεια της απόκτησης της κυριότητας της ΔΙ επί του λογισμικού είναι ότι η αναθέτουσα αρχή πρέπει να λάβει τους πηγαίους κώδικες (και όλη τη χρήσιμη τεχνική τεκμηρίωση), ώστε να είναι σε θέση να ασκεί αποτελεσματικά τα δικαιώματά κυριότητάς της.

Ωστόσο, σε πολλές άλλες περιπτώσεις, μπορεί να είναι προτιμότερο να παραχωρηθεί η κυριότητα της ΔΙ στον φορέα ανάπτυξης του λογισμικού και να δοθεί με αυτόν τον τρόπο η δυνατότητα στον ανάδοχο να χορηγήσει άδεια χρήσης του νέου λογισμικού σε άλλους πελάτες:

- λογικά, η οικονομική προσφορά του προσφέροντος θα πρέπει, κανονικά, να είναι πιο συμφέρουσα για την αναθέτουσα αρχή·
- εάν δοθεί η δυνατότητα στον ανάδοχο να χορηγήσει άδειες χρήσης του λογισμικού σε άλλους πελάτες, είναι πιθανό ο ανάδοχος να εξακολουθήσει να προβαίνει σε βελτιώσεις του λογισμικού και να καθιστά διαθέσιμες επικαιροποιήσεις και αναβαθμίσεις, μεταξύ άλλων και στην αναθέτουσα αρχή, η οποία, κατ' αυτόν τον τρόπο, θα επωφεληθεί από αυτό (ενδεχομένως με την προϋπόθεση ότι έχει συναφθεί συμφωνία συντήρησης).

Σε περίπτωση που ο αγοραστής του δημόσιου τομέα παραχωρήσει την κυριότητα της ΔΙ στον ανάδοχο, στο πλαίσιο της σύμβασης θα πρέπει να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στα ακόλουθα ζητήματα:

- Η άδεια, στην οποία απαριθμούνται τα δικαιώματα της διοίκησης να χρησιμοποιεί το λογισμικό, θα πρέπει να περιλαμβάνει το δικαίωμα:
  - δημιουργίας των αναγκαίων αντιγράφων για εσωτερική διανομή, αρχειοθέτηση, δημιουργία εφεδρικών αντιγράφων, δοκιμές κ.λπ·
  - προσαρμογής του λογισμικού στο μέλλον (καθώς και συντήρησης και διόρθωσης σφαλμάτων), συμπεριλαμβανομένης της δυνατότητας εξωτερικής ανάθεσης της εν λόγω προσαρμογής και συντήρησης σε τρίτον·
  - παραλαβής του συνόλου της τεχνικής τεκμηρίωσης και των πηγαίων κωδικών, ώστε η διοίκηση να είναι σε θέση να προσαρμόξει αποτελεσματικά το λογισμικό (και να μην εξαρτάται από τη συνέχιση της λειτουργίας της επιχείρησης του αναδόχου)·
  - διάθεσης του λογισμικού στους εργολάβους και υπεργολάβους της διοίκησης (π.χ. σε περίπτωση εξωτερικής ανάθεσης) για τις ανάγκες της αποστολής που έχουν αναλάβει για την αναθέτουσα αρχή·
  - ανάλογα με την περίπτωση, το δικαίωμα της αναθέτουσας αρχής να θέτει το λογισμικό στη διάθεση ορισμένων άλλων δημόσιων οργανισμών.
- Ωστόσο, η άδεια δεν θα πρέπει να επιτρέπει τη χρήση του λογισμικού για εμπορικούς σκοπούς ούτε το δικαίωμα διάθεσής του σε άλλους χρήστες πέραν των εξουσιοδοτημένων χρηστών· επιπλέον, θα πρέπει να απαγορεύεται στη δημόσια διοίκηση να διαθέτει το λογισμικό βάσει άδειας ανοικτής πηγής.

⁽³⁾ Οδηγία (ΕΕ) 2019/1024 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ής Ιουνίου 2019, για τα ανοικτά δεδομένα και την περαιτέρω χρήση πληροφοριών του δημόσιου τομέα (ΕΕ L 172 της 26.6.2019, σ. 56).

⁽⁴⁾ Για παράδειγμα, η Γαλλία εφαρμόζει τη λογική της οδηγίας για τα ανοικτά δεδομένα στο λογισμικό. <https://www.data.gouv.fr/fr/>.

- Η σύμβαση πρέπει να αναφέρει τη διάρκεια ισχύος της άδειας (για παράδειγμα, τη συνολική διάρκεια της προστασίας των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας) και το γεωγραφικό πεδίο εφαρμογής (για παράδειγμα, άδεια παγκόσμιας ισχύος)-λογικά, η άδεια δεν θα είναι αποκλειστική (διότι σε διαφορετική περίπτωση ο ανάδοχος δεν θα μπορούσε να προβεί σε εμπορευματοποίηση του λογισμικού και να χορηγήσει άδεια χρήσης του σε άλλους πελάτες).
- Ενδέχεται να χρειαστεί να θεσπιστούν πρόσθετοι μηχανισμοί για να αποφευχθεί η εξάρτηση από έναν μόνο πωλητή και να δοθεί η δυνατότητα στην αναθέτουσα αρχή, στο τέλος του έργου ανάπτυξης του λογισμικού, να είναι πλήρως ανεξάρτητη από τον φορέα ανάπτυξης, καθώς και να αναλάβει το έργο εξ ολοκλήρου εσωτερικά ή να το συνεχίσει με άλλον ανάδοχο (το λεγόμενο «ζήτημα αντιστρεψιμότητας»). Αυτό μπορεί να περιλαμβάνει την παραλαβή όλης της τεχνικής τεκμηρίωσης σχετικά με το λογισμικό, την κατάρτιση του εσωτερικού προσωπικού, την εξασφάλιση εκτενών πληροφοριών σχετικά με προϋπάρχον υλικό τρίτων κ.λπ.
- Εκτός από τη χορήγηση άδειας, μπορεί να είναι χρήσιμη η σύναψη σύμβασης συντήρησης με τον πάροχο· κατ' ελάχιστον, θα πρέπει να εξετάζεται το ενδεχόμενο να χορηγηθεί στην αναθέτουσα αρχή το δικαίωμα να επωφελείται από βελτιώσεις του λογισμικού στις οποίες προβαίνει ο ανάδοχος.
- Η χρήση προϋπάρχοντος λογισμικού στο τελικό παραδοτέο ή σε συνδυασμό με αυτό θα πρέπει να ρυθμίζεται σαφώς στη σύμβαση, ώστε να υπάρχει σαφήνεια σχετικά με τα δικαιώματα χρήσης (συμπεριλαμβανομένων των οικονομικών όρων) της αναθέτουσας αρχής επί των εν λόγω στοιχείων του προϋπάρχοντος λογισμικού (τα οποία ενδέχεται να ανήκουν στον ανάδοχο ή σε τρίτους).

Δεδομένα και βάσεις δεδομένων

Όταν τα παραδοτέα μιας πρόσκλησης υποβολής προσφορών είναι δεδομένα, σύνολα δεδομένων ή βάσεις δεδομένων, ο δημόσιος φορέας θα πρέπει να δίνει ιδιαίτερη προσοχή στον τρόπο χειρισμού των διατάξεων για τη ΔΙ στην πρόσκληση υποβολής προσφορών.

Σε πολλές περιπτώσεις, τα σύνολα δεδομένων είναι ήδη διαθέσιμα από υφιστάμενο πάροχο δεδομένων (ή φορέα δημοσίευσης δεδομένων). Στις περιπτώσεις αυτές, το σύνθηδες μοντέλο είναι η σύναψη συμφωνία παραχώρησης άδειας χρήσης με τον πάροχο των δεδομένων, και η οδηγία για τα ανοικτά δεδομένα δεν θα έχει εφαρμογή στα εν λόγω σύνολα δεδομένων. Ο δημόσιος φορέας θα πρέπει, παρόλα αυτά, να προσπαθεί, εντός των ορίων που θέτουν οι κανόνες για τις δημόσιες συμβάσεις, να διαπραγματεύεται και να διασφαλίζει ότι οι περιορισμοί που συνήθως επιβάλλει η άδεια είναι συμβατοί με τους στόχους του (ιδίως όσον αφορά την κοινοχρησία των δεδομένων με ορισμένους άλλους δημόσιους φορείς με τους οποίους ο αγοραστής του δημόσιου τομέα χρειάζεται να συνεργαστεί ή με άλλους αναδόχους που εργάζονται για τον αγοραστή του δημόσιου τομέα σε τρέχουσες δημόσιες συμβάσεις ή πρόκειται να εργαστούν για αυτόν σε μελλοντικές δημόσιες συμβάσεις).

Όταν τα δεδομένα δεν είναι διαθέσιμα στην αγορά, τα παραδοτέα της σύμβασης θα είναι δεδομένα που πρέπει πρώτα να συλλεχθούν και/ή νέα βάση δεδομένων που πρέπει να δημιουργηθεί. Σε αυτήν την περίπτωση τίθεται το ερώτημα αν ο δημόσιος φορέας θα πρέπει να αποκτήσει την κυριότητα της ΔΙ επί των συνόλων δεδομένων ή να την παραχωρήσει στον ανάδοχο.

Το παρόν έγγραφο καθοδήγησης συνιστά, όταν αυτό δικαιολογείται, να παραχωρείται η κυριότητα της ΔΙ στον ανάδοχο. Ωστόσο, αυτή η σύσταση υπέρ της «παραχώρησης της ΔΙ στον ανάδοχο» που αναφέρεται στην ενότητα 4.1.7 θα πρέπει να χρησιμοποιείται με ιδιαίτερη προσοχή όταν τα παραδοτέα είναι δεδομένα· ενώ το λογισμικό είναι συνήθως εργαλεία «απλού σκοπού», τα δεδομένα μπορούν να θεωρηθούν *πληροφορίες «πολλαπλών σκοπών»*, ενώ η διαφάνεια και η λογοδοσία, καθώς και οι αρχές και η λογική της οδηγίας για τα ανοικτά δεδομένα (συμπεριλαμβανομένων των λεγόμενων «συνόλων δεδομένων υψηλής αξίας», βλ. άρθρο 14 της οδηγίας για τα ανοικτά δεδομένα) θα πρέπει επίσης να διαδραματίζουν ρόλο στη λήψη της απόφασης σχετικά με την κατανομή των δικαιωμάτων ΔΙ και μπορεί να οδηγήσουν στο να προβλεφθεί η απαίτηση να παραχωρηθεί στην αναθέτουσα αρχή η κυριότητα των δεδομένων (κυριότητα διανοητικής ιδιοκτησίας ή άλλοι μηχανισμοί ελέγχου) ^(?).

Κάθε αγοραστής του δημόσιου τομέα πρέπει να εξετάζει προσεκτικά αν επιθυμεί να διαθέσει τα δεδομένα ως «ανοικτά δεδομένα» και μπορεί να υπάρχουν διάφοροι λόγοι για τους οποίους ο δημόσιος φορέας μπορεί να επιθυμεί κάτι τέτοιο. Ορισμένα παραδείγματα είναι τα εξής:

- η συλλογή δεδομένων πραγματοποιείται στο πλαίσιο πρωτοβουλίας πολιτικής και τα δεδομένα αυτά πρέπει να είναι «ανοικτά» για λόγους διαφάνειας και λογοδοσίας·
- ο αγοραστής του δημόσιου τομέα επιθυμεί να δημοσιοποιήσει τα δεδομένα ώστε να χρησιμοποιηθούν ατελώς από ιδιωτικές εταιρείες, όπως νεοφυείς επιχειρήσεις, προκειμένου να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη νέων προϊόντων και υπηρεσιών.

^(?) Οι αναφορές του παρόντος εγγράφου στην «κυριότητα των δεδομένων» δεν θα πρέπει να νοούνται με τη στενή έννοια της «νομικής κυριότητας», αλλά ως το σύνολο προνομίων που επιτρέπουν τον έλεγχο της εκμετάλλευσης και της χρήσης των δεδομένων.

Επομένως, θα πρέπει να εξετάζεται αν ο αγοραστής χρειάζεται την κυριότητα της ΔΙ ή όχι. Αξίζει να υπενθυμιστεί εν προκειμένω ότι η οδηγία της ΕΕ για τις βάσεις δεδομένων ⁽⁶⁾ παρέχει ορισμένα ελάχιστα δικαιώματα σε νόμιμους χρήστες βάσεων δεδομένων και ότι τυχόν συμβατικές διατάξεις που είναι αντίθετες σε αυτά τα ελάχιστα δικαιώματα είναι άκυρες ⁽⁷⁾. Συνεπώς, ο αγοραστής του δημόσιου τομέα θα επωφεληθεί από τα δικαιώματα αυτά, αλλά αυτό στις περισσότερες περιπτώσεις δεν θα επαρκεί για την κάλυψη των μελλοντικών αναγκών του.

Εάν ο αγοραστής του δημόσιου τομέα αποφασίσει να παραχωρήσει τα δικαιώματα διανοητικής ιδιοκτησίας στον ανάδοχο, θα πρέπει να δοθεί προσοχή στα ακόλουθα σημεία:

- Η απόφαση αυτή, θα μπορούσε, σε ορισμένες περιπτώσεις, να έχει ως αποτέλεσμα να παραχωρηθεί στον ιδιώτη ανάδοχο μια μορφή μονοπωλίου όσον αφορά τα σύνολα δεδομένων και ενδέχεται να υπάρχουν περιπτώσεις στις οποίες αυτό είναι απευκταίο. Ακόμη και αν αυτό έχει ως συνέπεια η τιμή της προσφοράς του αναδόχου να είναι χαμηλότερη (από ό,τι στην περίπτωση μεταβίβασης της κυριότητας στη διοίκηση), η διοίκηση θα πρέπει να εξετάσει αν, στη συγκεκριμένη περίπτωση, το εν λόγω οικονομικό πλεονέκτημα αποτελεί επαρκή λόγο για την παραχώρηση της ΔΙ στον ανάδοχο.
- Σε ορισμένες περιπτώσεις, τα δεδομένα συλλέγονται μέσω αισθητήρων που επιτρέπεται να τοποθετηθούν σε δημόσιους χώρους ή σε δημόσιες υποδομές (δρόμους, σιδηροδρόμους κ.λπ.) ή μπορούν να συλλεχθούν μόνο βάσει άδειας που χορηγείται από τη διοίκηση (π.χ. συμπράξεις δημόσιου-ιδιωτικού τομέα, δημόσιες επιχειρήσεις ή συμβάσεις παραχώρησης στον τομέα των υπηρεσιών κοινής ωφελείας). Σε όλες αυτές τις περιπτώσεις, είναι συχνά προτιμότερο να διασφαλίζεται ότι τα δεδομένα διατίθενται ως ανοικτά δεδομένα· αυτό μπορεί να γίνει είτε με πρωτοβουλία της δημόσιας διοίκησης είτε με την επιβολή σχετικής υποχρέωσης στον ανάδοχο.
- Μερικές φορές τα δεδομένα θα μπορούσαν να θεωρηθούν ότι εξυπηρετούν το δημόσιο συμφέρον. Στις περιπτώσεις αυτές, μπορεί μεν η απόκτηση του πλήρους ελέγχου των δεδομένων να απαιτεί από τη διοίκηση να καταβάλει υψηλότερο τίμημα στον ανάδοχο, ωστόσο ενδέχεται το τίμημα αυτό να αξίζει να καταβληθεί, ιδίως για να ενθαρρυνθεί η ανάπτυξη νέων και καινοτόμων εφαρμογών και υπηρεσιών. Διαφορετικά, υπάρχει το ενδεχόμενο η διοίκηση να αναγκαστεί να επαναδιαπραγματευθεί, σε μεταγενέστερο στάδιο, την απόκτηση δικαιώματος πρόσβασης στα δεδομένα που κατέχει η ιδιωτική εταιρεία, ενώ αυτό θα μπορούσε να αποφευχθεί εξαρχής με τη διασφάλιση της απόκτησης της κυριότητας των δεδομένων.

Θα υπάρξουν επίσης περιπτώσεις στις οποίες η πρόσκληση υποβολής προσφορών δεν θα αφορά, κατά κύριο λόγο, δεδομένα, αλλά νέο εξοπλισμό ή νέες υπηρεσίες, και στις οποίες τα δεδομένα θα παραχθούν / θα προκύψουν ως αποτέλεσμα ή υποπροϊόν της ανάπτυξης της νέας υπηρεσίας ή της χρήσης του νέου εξοπλισμού. Και σε αυτές τις περιπτώσεις πρέπει να εξετάζεται προσεκτικά το ζήτημα της κυριότητας έναντι της άδειας χρήσης και θα πρέπει να λαμβάνονται υπόψη οι παράμετροι που εκτιθενται ανωτέρω.

Μελέτες και έγγραφα

Όταν το παραδοτέο μιας πρόσκλησης υποβολής προσφορών είναι μελέτη που προορίζεται να χρησιμοποιηθεί στο πλαίσιο μελλοντικής πολιτικής πρωτοβουλίας ή προγράμματος ή αποσκοπεί στην αξιολόγηση των αποτελεσμάτων υφιστάμενης πολιτικής ή προγράμματος, τα δικαιώματα ΔΙ που έχουν κατά κανόνα εφαρμογή σε μια τέτοια μελέτη θα είναι τα δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας. Η παραχώρηση των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας στον ανάδοχο θα είχε ως αποτέλεσμα ο εν λόγω ανάδοχος να έχει το δικαίωμα να αποφασίζει πότε μπορεί να δημοσιευτεί η μελέτη, πώς, υπό ποιες συνθήκες κ.λπ.

Ως εκ τούτου, σε αυτές τις περιπτώσεις, γενικά δεν συνιστάται η παραχώρηση της κυριότητας της ΔΙ στον ανάδοχο. Οι λόγοι είναι διάφοροι:

- Παρέχει στον αγοραστή του δημόσιου τομέα πλήρη ελευθερία να δημοσιεύει το έγγραφο και να επιτρέπει την περαιτέρω χρήση του, για λόγους διαφάνειας και λογοδοσίας, ενώ παράλληλα σέβεται το συμφέρον του αναδόχου και το δικαίωμά του να αναφέρεται ως συντάκτης του εγγράφου (για λόγους φήμης και κύρους).
- Συχνά ο ανάδοχος είναι πανεπιστήμιο, εταιρεία παροχής συμβουλών, δικηγορική εταιρεία ή ερευνητικό κέντρο: το κύριο συμφέρον του κατά κανόνα είναι να αναφέρεται ως συντάκτης της μελέτης (για λόγους φήμης και κύρους)· σε ορισμένες περιπτώσεις, ο ανάδοχος αυτής της κατηγορίας δεν θα ήταν σε θέση να οργανώσει τη δημοσίευση της μελέτης και συχνά δεν θα μπορούσε να αναμένει να αντλήσει μεγάλα άμεσα έσοδα από τη δημοσίευση της μελέτης — συνήθως, τα εν λόγω έσοδα δεν θα ήταν ούτως ή άλλως σημαντικά.

⁽⁶⁾ Οδηγία 96/9/ΕΚ σχετικά με τη νομική προστασία των βάσεων δεδομένων (ΕΕ L 77 της 27.3.1996, σ. 20) (γνωστή και ως οδηγία της ΕΕ για τις βάσεις δεδομένων).

⁽⁷⁾ Βλ. οδηγία της ΕΕ για τις βάσεις δεδομένων: Άρθρο 15 (αναγκαστικός χαρακτήρας ορισμένων διατάξεων).

- Τα έγγραφα αυτά συχνά χαρακτηρίζονται από κάποιον βαθμό «γενικότητας», το οποίο σημαίνει ότι δεν περιλαμβάνουν λεπτομερείς και νέες τεχνολογικές πληροφορίες που θα μπορούσαν, από μόνες τους, να οδηγήσουν στην ανάπτυξη νέων προϊόντων ή υπηρεσιών (για παράδειγμα, έγγραφα που εκπονούνται στο πλαίσιο συμβάσεων για τη διεξαγωγή οικονομικών και νομικών μελετών ή μελετών πολιτικής).

Ενώ η αναθέτουσα αρχή θα πρέπει, συνεπώς, να μεριμνήσει ώστε να αποκτήσει την κυριότητα της ΔΙ επί της μελέτης, η σύμβαση δεν θα πρέπει να περιορίζει αδικαιολόγητα τη δυνατότητα του αναδόχου να χρησιμοποιεί την πείρα, τις γνώσεις ή την τεχνογνωσία που απέκτησε κατά την εκπόνηση της μελέτης (υπό την προϋπόθεση ότι αυτό δεν συνεπάγεται τη δημοσιοποίηση εμπιστευτικών πληροφοριών της αναθέτουσας αρχής), καθώς από αυτό θα μπορούσαν, ενδεχομένως, να αναμένονται οφέλη από την άποψη της «καινοτομίας».

Το σκεπτικό που περιγράφεται ανωτέρω θα μπορούσε να διαφέρει στην περίπτωση εγγράφων που προκύπτουν από συμβατικά καθήκοντα **πιο τεχνικής φύσης**, για παράδειγμα έκθεση σχετικά με τα αποτελέσματα μελέτης σκοπιμότητας για ένα νέο τεχνικό έργο ή τεχνικές προδιαγραφές για την ανάπτυξη πρωτοτύπου. Σε αυτήν την περίπτωση, σε αντίθεση με τα έγγραφα γενικού/πολιτικού χαρακτήρα, ενδέχεται να τεθεί ζήτημα όχι μόνο δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας αλλά, κυρίως, δικαιωμάτων βιομηχανικής ιδιοκτησίας (π.χ. διπλώματα ευρεσιτεχνίας, δικαιώματα επί σχεδίων και υποδειγμάτων, εμπορικά μυστικά κ.λπ.). Στην περίπτωση αυτή, ο αγοραστής του δημόσιου τομέα θα πρέπει να λάβει υπόψη τις εκτιμήσεις που αναφέρονται στις ανωτέρω ενότητες σχετικά με την παραχώρηση, στον ανάδοχο, της κυριότητας της ΔΙ επί των πιθανών καινοτόμων λύσεων καινοτομίας που περιγράφονται στο έγγραφο (π.χ. διπλώματα ευρεσιτεχνίας για εφευρέσεις και πνευματικά δικαιώματα επί λογισμικού ή βάσεων δεδομένων που περιγράφονται στο έγγραφο). Εάν ο στόχος είναι η εμπορευματοποίηση των αποτελεσμάτων που περιγράφονται στο έγγραφο, συνιστάται ο αγοραστής του δημόσιου τομέα να παρέχει στον ανάδοχο τη δυνατότητα να προστατεύσει, ανάλογα με την περίπτωση, τα ΔΔΙ (π.χ. να υποβάλει αίτηση για δίπλωμα ευρεσιτεχνίας), ενώ θα πρέπει επίσης να εξετάζει αν μπορεί ενδεχομένως να δημοσιευτεί το τμήμα του εγγράφου το οποίο δεν είναι ευαίσθητο από πλευράς προστασίας ΔΔΙ / δεν είναι εμπορικά ευαίσθητο.

Η αναθέτουσα αρχή θα πρέπει να εξετάζει αν χρειάζεται να λάβει, εκτός από τη μελέτη, τα υποκείμενα ανεπεξέργαστα δεδομένα που ενδέχεται να έχουν συλλεχθεί ή παραχθεί ως αποτέλεσμα της μελέτης και αν χρειάζεται να αποκτήσει την κυριότητα της ΔΙ επί των εν λόγω δεδομένων ή συνόλων δεδομένων ή αν μπορεί να την παραχωρήσει στον ανάδοχο (και να αποκτήσει απλώς το δικαίωμα χρήσης τους για εσωτερικούς σκοπούς).

Σχέδια ή υποδείγματα, λογότυποι, δημιουργικές εργασίες, επικοινωνιακό υλικό

Τα παραδοτέα της σύμβασης που συνιστούν σχέδια ή υποδείγματα, λογότυπους, εμπορικά σήματα ή παρόμοια διακριτικά σήματα και επικοινωνιακό υλικό όπως υλικό ήχου / βίντεο / μέσω κοινωνικής δικτύωσης, τα οποία είναι αποτέλεσμα του δημιουργικού έργου των προμηθευτών, προστατεύονται επίσης από δικαιώματα πνευματικής ιδιοκτησίας.

Όταν τα παραδοτέα μιας πρόσκλησης υποβολής προσφορών είναι λογότυποι, εμπορικά σήματα ή παρόμοια διακριτικά σημεία, ή επικοινωνιακό υλικό, δεν υπάρχουν ισχυρά επιχειρήματα υπέρ της διατήρησης της κυριότητας της ΔΙ από τον ανάδοχο:

- Κατά κανόνα, η δημόσια διοίκηση θα πρέπει να είναι σε θέση να ελέγχει τη χρήση των εν λόγω λογοτύπων, εμπορικών σημάτων κ.λπ. (αυτή ακριβώς είναι η ουσία της καταχώρισης ενός εμπορικού σήματος), το οποίο σημαίνει ότι πρέπει να αποκτήσει την κυριότητά τους.
- Ακόμη πιο σημαντικό είναι το γεγονός ότι τα παραδοτέα μπορεί μεν να είναι πολύ δημιουργικά, ωστόσο κατά κανόνα δεν θεωρείται ότι συμβάλλουν στην «καινοτομία», με αποτέλεσμα η παραχώρηση της κυριότητας της ΔΙ στον ανάδοχο να μην αποφέρει τα οφέλη που συνήθως αναμένονται από την καινοτομία από την άποψη κοινωνικού αντικτύπου, δημιουργίας θέσεων εργασίας κ.λπ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ II

Υποδείγματα προσκλήσεων προς προμηθευτές

Αυτά τα δειγματικά κείμενα προσκλήσεων μπορούν να αποσταλούν στους προμηθευτές προκειμένου να ενημερωθούν ότι μια αναθέτουσα αρχή επιθυμεί να τους προσκαλέσει σε συνεδρίαση με συμμετοχή της αγοράς. Υπάρχουν υποδείγματα για:

A. Συνεδρίαση με ομαδική συμμετοχή — κατά την οποία πολλοί προμηθευτές καλούνται να συμμετάσχουν από κοινού σε μία συνεδρίαση

B. Συνεδρίαση με ατομική συμμετοχή — κατά την οποία η αναθέτουσα αρχή συναντά κάθε προμηθευτή χωριστά

Είναι σημαντικό η πρόσκληση να περιέχει όλες τις σχετικές πληροφορίες για τη διαδικασία και τον τρόπο με τον οποίο εντάσσεται στη συνολική διαδικασία σύναψης δημόσιας σύμβασης.

A. Συνεδρίαση με ομαδική συμμετοχή — δειγματικό κείμενο πρόσκλησης

Αξιότιμε/-η κ. ...

Η [επωνυμία της αναθέτουσας αρχής]... πρόκειται να προκηρύξει διαγωνισμό σύναψης δημόσιας σύμβασης για... [γενικό αντικείμενο της αγοράς / γεωγραφικό πεδίο, για παράδειγμα: σύμβαση για την αγορά λεωφορείων για τον δήμο του Βουκουρεστίου].

Στο πλαίσιο αυτό, θα θέλαμε να συναντηθούμε με εκπροσώπους των προμηθευτών στον τομέα, προκειμένου να παρουσιάσουμε τις λεπτομέρειες της διαδικασίας που θα ακολουθηθεί και να κατανοήσουμε τις προκλήσεις και τις δυνατότητες της συγκεκριμένης αγοράς.

Σκοπεύουμε να διοργανώσουμε ομαδική συνάντηση με τους προμηθευτές, στην οποία και θα θέλαμε να σας προσκαλέσουμε να συμμετάσχετε, στις [να συμπληρωθεί η ημερομηνία και ώρα] στη [να συμπληρωθεί η διεύθυνση].

Πριν από τη συνεδρίαση, σας παρακαλούμε να μας διαβιβάσετε: i) στοιχεία επικοινωνίας των εκπροσώπων που θα παραστούν (έως δύο άτομα) και ii) συμπληρωμένο αντίγραφο του ερωτηματολογίου που επισυνάπτεται στην παρούσα επιστολή· έως τις [να συμπληρωθεί η ημερομηνία και η ώρα παραλαβής των πληροφοριών].

Τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια και κάθε άλλη πληροφορία που παρέχετε εκ των προτέρων θα φυλάσσονται στη διοίκηση και θα θεωρούνται εμπιστευτικά. Η αναθέτουσα αρχή θα κρατά σημειώσεις καθ' όλη τη διάρκεια της συνεδρίασης, ενώ, για λόγους εμπιστευτικότητας, τυχόν σχόλια ή παρατηρήσεις δεν θα αποδίδονται σε κάποιο συγκεκριμένο άτομο, εκτός εάν ζητηθεί το αντίθετο.

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συμμετοχή σας σε αυτήν την έρευνα αγοράς.

Για τυχόν απορίες, επικοινωνήστε μαζί μας στο [να συμπληρωθούν τα σχετικά στοιχεία επικοινωνίας].

Με εκτίμηση,

...

B. Συνεδρίαση με ατομική συμμετοχή — δειγματικό κείμενο πρόσκλησης

Αξιότιμε/-η κ. ...

Η [επωνυμία της αναθέτουσας αρχής]... πρόκειται να προκηρύξει διαγωνισμό σύναψης δημόσιας σύμβασης για... [γενικό αντικείμενο της αγοράς / γεωγραφικό πεδίο, για παράδειγμα: σύμβαση για την αγορά λεωφορείων για τον δήμο του Βουκουρεστίου].

Στο πλαίσιο αυτό, θα θέλαμε να συναντηθούμε με εκπροσώπους των προμηθευτών στον τομέα, προκειμένου να παρουσιάσουμε τις λεπτομέρειες της διαδικασίας που θα ακολουθηθεί και να κατανοήσουμε τις προκλήσεις και τις δυνατότητες της συγκεκριμένης αγοράς.

Θα θέλαμε να σας προσκαλέσουμε σε συνεδρίαση για να συζητήσουμε λεπτομερέστερα τις απόψεις, τις εμπειρίες και τις γνώσεις σας στις [να συμπληρωθεί η ημερομηνία και η ώρα] στη [να συμπληρωθεί η διεύθυνση].

Πριν από τη συνεδρίαση, σας παρακαλούμε να μας διαβιβάσετε: i) στοιχεία επικοινωνίας των εκπροσώπων που θα παραστούν (έως δύο άτομα) και ii) συμπληρωμένο αντίγραφο του ερωτηματολογίου που επισυνάπτεται στην παρούσα επιστολή έως [να συμπληρωθεί η ημερομηνία και η ώρα παραλαβής των πληροφοριών].

Τα συμπληρωμένα ερωτηματολόγια και κάθε άλλη πληροφορία που παρέχετε πριν ή κατά τη διάρκεια της συνεδρίασης θα φυλάσσονται στη διοίκηση και θα θεωρούνται εμπιστευτικά.

Σας ευχαριστούμε εκ των προτέρων για τη συμμετοχή σας σε αυτήν την έρευνα αγοράς.

Για τυχόν απορίες, επικοινωνήστε μαζί μας στο [να συμπληρωθούν τα σχετικά στοιχεία επικοινωνίας].

Με εκτίμηση,

...

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙΙ

Υπόδειγμα ερωτηματολογίου για τη συνεδρίαση με τους προμηθευτές ⁽¹⁾

Στόχος του παρόντος υποδείγματος ερωτηματολογίου είναι να βοηθήσει τους αγοραστές να διαμορφώσουν κάποια αντίληψη σχετικά με έναν καινοτόμο προμηθευτή, συμπεριλαμβανομένων, για παράδειγμα, νεοφυών επιχειρήσεων ή καινοτόμων ΜΜΕ, ενδεχομένως πριν από κάποια συνεδρίαση.

Κατά τη διάρκεια της συνέντευξης, οι ανταλλαγές μπορούν να χωριστούν σε τρία θέματα:

- Θέμα 1: Προσδιορισμός της κατηγορίας στόχου: ΜΜΕ ή μεσαίες επιχειρήσεις, μεγάλες επιχειρήσεις κ.λπ.
Στόχος αυτής της ενότητας είναι η ορθή περιγραφή των κύριων δεδομένων του/των οικονομικού/-ών φορέα/-ων.
- Θέμα 2: Αξιολόγηση της ενσωμάτωσης του προμηθευτή στο οικοσύστημα καινοτομίας
Στόχος αυτής της ενότητας είναι να αξιολογηθεί το επίπεδο ενσωμάτωσης του προμηθευτή στο οικοσύστημα καινοτομίας.
- Θέμα 3: Καθορισμός της ωριμότητας της προτεινόμενης καινοτόμου λύσης
Στόχος αυτής της ενότητας είναι να προσδιοριστούν τα κύρια χαρακτηριστικά της καινοτόμου λύσης που προτείνει ο προμηθευτής.
- Θέμα 4: Περιγραφή της καινοτόμου λύσης
Η ενότητα αυτή επιτρέπει στον αγοραστή να προσδιορίσει τον σχετικό τομέα καινοτομίας.

Επωνυμία της επιχείρησης:	
Ιστότοπος της επιχείρησης:	
Είδος καινοτομίας:	
Συνέντευξη με τον προμηθευτή — Ημερομηνία συνέντευξης: — Όνομα/Επωνυμία του αγοραστή: — Όνομα υπευθύνου επικοινωνίας της επιχείρησης:	

I — Κατηγορία επιχείρησης	Βασικά στοιχεία	Παρατηρήσεις
Έτος σύστασης Συνολικός αριθμός εργαζομένων από τους οποίους μηχανικοί και εργαζόμενοι στον τομέα E&A από τους οποίους εργαζόμενοι στο εμπορικό τμήμα		
Ετήσιος κύκλος εργασιών — N-3 — N-2 — N-1 Είδος επιχείρησης — Νεοφυής επιχείρηση — Πολύ μικρή επιχείρηση — ΜΜΕ — Μεσαία επιχείρηση — Μεγάλη επιχείρηση		

⁽¹⁾ Το παρόν υπόδειγμα βασίζεται στο υπόδειγμα που αναπτύχθηκε από τη γαλλική διεύθυνση κρατικών προμηθειών, Direction des Achats de l'Etat (DAE) και περιλαμβάνεται στον οδηγό για τις επιχειρησιακές προμήθειες που εκδόθηκε τον Μάρτιο του 2019. https://www.economie.gouv.fr/files/files/directions_services/dae/doc/Guide_sourcing.pdf.

I — Κατηγορία επιχείρησης	Βασικά στοιχεία	Παρατηρήσεις
Αριθμός αναγνώρισης εταιρείας		
Διεύθυνση της έδρας		
Στοιχεία επικοινωνίας (ονοματεπώνυμο και διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου) Διευθυντής Υπεύθυνος εμπορικών σχέσεων, ανάλογα με την περίπτωση		
Συστάσεις (εάν υπάρχουν) Ιδιωτικός τομέας Δημόσιος τομέας		
Κεντρική υπηρεσία προμηθειών (κατά περίπτωση)		
Εξάγετε επί του παρόντος στην: Ευρώπη Αφρική Ασία Βόρεια Αμερική Νότια Αμερική Ωκεανία		

II — Οικοσύστημα καινοτομίας	Βασικά στοιχεία	Παρατηρήσεις
<p>Ενσωμάτωση σε δίκτυο (δυνατότητα πολλαπλών απαντήσεων)</p> <p>Είστε μέλος (προσδιορίστε την επωνυμία:</p> <ul style="list-style-type: none"> — ανταγωνιστικού συνεργατικού σχηματισμού — εκκολαπτηρίου επιχειρήσεων — συνεργατικού σχηματισμού — εργαστηρίου κατασκευής (fab lab) / ζωντανού εργαστηρίου (living lab) — χώρου συνεργασίας — τεχνοβλαστού πανεπιστημίου — επαγγελματικής οργάνωσης ή συνδικαλιστικής οργάνωσης — πολυτομεακού προγράμματος καινοτομίας — άλλου δικτύου — ιδιωτικής τράπεζας <p>Επωφελείστε από:</p> <ul style="list-style-type: none"> — πίστωση φόρου - καινοτομία — επιχορηγήσεις (τμήματα, περιφέρειες) — ιδιωτικές επενδύσεις — πληθοχρηματοδότηση 		

II — Οικοσύστημα καινοτομίας	Βασικά στοιχεία	Παρατηρήσεις
Σύμπραξη έρευνας <i>Εάν ναι, προσδιορίστε την ονομασία</i> — εργαστήριο — πανεπιστήμιο — άλλο		
Προσπάθεια στον τομέα Ε&Α σε σχέση με τις συνολικές δαπάνες <i>(μέσος όρος των τελευταίων 3 οικονομικών ετών)</i>		
Ύπαρξη εσωτερικού γραφείου/τμήματος έρευνας — Ναι, προσδιορίστε τον αριθμό των υπαλλήλων — Όχι		
Σήματα, βραβεία που έχουν ληφθεί — Ναι, προσδιορίστε τον αριθμό των υπαλλήλων — Όχι Κατατεθειμένες αιτήσεις διπλώματος ευρεσιτεχνίας (σε εθνικό, διεθνές επίπεδο) — Ναι, προσδιορίστε τον αριθμό των υπαλλήλων Δικαιώματα αποκλειστικότητας (δεσπόζουσα θέση σε σχέση με τον ανταγωνισμό)		

III — Χαρακτηριστικά καινοτομίας	Βασικά στοιχεία	Παρατηρήσεις
Τύπος καινοτομίας ⁽²⁾ — ήσσονος σημασίας — επαυξητική — ανατρεπτική — Τεχνολογία — Προϊόν — Υπηρεσίες — Συνήθης — Διαδικασία ή οργάνωση — Εμπορία — Επιχειρηματικού μοντέλου — Κοινωνική καινοτομία		
Ωριμότητα της καινοτομίας <i>Καινοτομία που αναπτύχθηκε εσωτερικά</i> — Επιτυχημένο πρωτότυπο — Βιομηχανική παραγωγή — Εμπορία επί τουλάχιστον 2 έτη		

⁽²⁾ Για τους ορισμούς, βλ. σ. 4 του παρόντος εγγράφου καθοδήγησης.

III — Χαρακτηριστικά καινοτομίας	Βασικά στοιχεία	Παρατηρήσεις
<ul style="list-style-type: none"> — Διανομή — Εξυπηρέτηση πελατών μετά την πώληση <p><i>Καινοτομία που αναπτύχθηκε στο πλαίσιο εξωτερικής σύμπραξης</i></p> <ul style="list-style-type: none"> — Επιτυχημένο πρωτότυπο — Βιομηχανική παραγωγή — Εμπορία επί τουλάχιστον 2 έτη — Διανομή — Εξυπηρέτηση πελατών μετά την πώληση 		
<p>Μέθοδοι βιομηχανικής παραγωγής</p> <p>Συμπράξεις με τη βιομηχανία</p> <ul style="list-style-type: none"> — Ναι, προσδιορίστε τον αριθμό των υπαλλήλων — Όχι <p>Προγραμματισμένη ανάπτυξη</p> <ul style="list-style-type: none"> — πρώτη σειρά — προθεσμίες — ποσότητα 		

IV — Περιγραφή της καινοτόμου λύσης

Πληροφορίες που παρέχονται από την επιχείρηση

V — Ανάλυση και σύνθεση (τμήμα που προορίζεται για τον αγοραστή)	Παρατηρήσεις
<p>Δυναμικό του φορέα</p> <p>Ενσωμάτωση στο οικοσύστημα καινοτομίας;</p> <p>☐ ναι ☐ όχι</p> <p>Ένταση E&A (πάνω από 15 %)</p> <p>Πρώτες συστάσεις</p> <p>Δυναμικό του προτεινόμενου προϊόντος και/ή της προτεινόμενης υπηρεσίας</p> <p>Καινοτόμος χαρακτήρας της λύσης;</p> <p>Δυνατότητες εκμετάλλευσης;</p> <p>Ανταγωνιστικότητα</p> <p>Σχετική χρήση</p>	
<p>Έγγραφα ή πληροφορίες που παρέχονται από την επιχείρηση</p>	
<p>Συστάσεις</p> <p>Ενημερωτικό φυλλάδιο, περιγραφή προϊόντος</p> <p>Επικοινωνία</p>	

Φύλλα μη εξαντλητικής καταγραφής περιοχών και αγορών καινοτομίας	
<p>ΤΠ και τηλεπικοινωνίες</p> <p>Μαζικά δεδομένα</p> <p>Ψηφιακές τεχνολογίες</p> <p>Νέες τεχνολογίες</p> <p>Υπολογιστικό νέφος</p> <p>Ασφάλεια ΤΠ</p> <p>Ασφάλεια ηλεκτρονικών συστατικών στοιχείων</p> <p>Ραδιοσυχνική αναγνώριση και βιώσιμη ανάπτυξη</p> <p>Ασύρματη τεχνολογία</p> <p>Διαδίκτυο των πραγμάτων</p>	
<p>Υπηρεσίες πνευματικής φύσης, κατάρτιση και επικοινωνία</p> <p>Διδακτικά παιχνίδια (serious games)</p> <p>Εργαλεία συνεργασίας</p> <p>Διαχείριση άυλων εγγράφων</p> <p>Διαχείριση της γνώσης</p> <p>Διαχείριση περιεχομένου</p> <p>Διανομή ψηφιακού περιεχομένου</p> <p>Διαδικτυακά μέσα ενημέρωσης</p> <p>Media 2.0</p> <p>Βίντεο</p>	
<p>Τεχνολογία και εξοπλισμός</p> <p>Φωτισμός και συναφείς τεχνολογίες</p> <p>Υπέρυθρη απεικόνιση και απεικόνιση terahertz</p> <p>Λέβητας εξοικονόμησης ενέργειας</p> <p>Εξοπλισμός βιομηχανικής εργασίας νέας γενιάς</p> <p>Πόροι υφαντουργίας και γεωργίας</p> <p>Οπτικές ίνες</p> <p>Αδρανοποίηση αμιάντου</p> <p>Υποχρεωτική στάση μη συνεργαζόμενων οχημάτων</p> <p>Τεχνολογίες υποβοήθησης</p>	
<p>Κτίρια και υποδομές</p> <p>Προσβασιμότητα για άτομα με αναπηρία</p> <p>Υψηλή ποιότητα περιβάλλοντος</p> <p>Υλικά εξοικονόμησης ενέργειας</p> <p>Ψηφιακή μακέτα</p> <p>Ρομποτική</p>	

Φύλλα μη εξαντλητικής καταγραφής περιοχών και αγορών καινοτομίας	
<p>Ενέργεια και περιβάλλον</p> <p>Αγρονομία, γεωργική τεχνολογία</p> <p>Οικολογική τεχνολογία</p> <p>Τεχνολογία χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών</p>	
<p>Υγεία και διατροφή</p> <p>Φάρμακα και φαρμακευτικά προϊόντα</p> <p>Ιατρικός εξοπλισμός νοσοκομείων, θεραπευτηρίων κ.λπ.</p> <p>Ενδοноσοκομειακή περίθαλψη ασθενών</p> <p>Κατ' οίκον περίθαλψη ασθενών</p> <p>Υπηρεσίες παροχής διατροφικών συμβουλών</p>	
<p>Περιβαλλοντική μετρολογία</p> <p>Ενεργειακή διαχείριση κτιρίων και εξοπλισμός καθαρισμού του αέρα</p> <p>Ποιότητα του νερού ανθρώπινης κατανάλωσης</p> <p>Έλεγχος της κατανάλωσης ενέργειας και υγρών</p> <p>Απόβλητα</p>	
<p>Μεταφορές και εφοδιαστική</p> <p>Διαχείριση σειράς αναμονής</p> <p>Έπιπλα γραφείου</p> <p>Διάταξη φωτισμού εξοικονόμησης ενέργειας</p> <p>Προϊόντα συντήρησης</p> <p>Ταχυδρομικά τέλη</p> <p>Ασφάλεια</p>	
<p>Κοινωνικά καινοτόμοι διαδικασίες, προϊόντα και υπηρεσίες</p> <p>Ημερήσια εργασία για υπηρεσίες καθαρισμού</p> <p>Υπηρεσίες κοινωνικών δεσμών σε μεγάλους οργανισμούς</p> <p>Διαδικασίες, προϊόντα και υπηρεσίες για ηλικιωμένους και άτομα με αναπηρία</p> <p>Διαδικασίες, προϊόντα και υπηρεσίες που βελτιώνουν τις υπηρεσίες προς τους χρήστες</p> <p>Δικτύωση διαδικασιών, προϊόντων και υπηρεσιών επικοινωνίας</p> <p>Διαδικασίες, προϊόντα και υπηρεσίες που δημιουργούν ευεξία στην εργασία</p> <p>Διαδικασίες, προϊόντα και υπηρεσίες της κοινωνικής και αλληλέγγυας οικονομίας</p>	
<p>Προσαρμογή σταθμών εργασίας</p> <p>Εξοπλισμός και σταθμοί εργασίας</p> <p>Εξοπλισμός για σταθμούς εργασίας για μέλη του προσωπικού με αναπηρία</p> <p>Εξοπλισμός τηλεργασίας</p> <p>Εξοπλισμός για νομαδικούς σταθμούς εργασίας</p>	